༠ ༡ ༣

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

༄༅། །ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །
སྐབས་དང་བོ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོའི་གསུང་འབུམ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་ལ་ན་མོ།

I

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་
པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་
བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་

བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་
གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

II

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས།

གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་
iPadསོགས་ལས་དཔེ་ཆ་གཟིགས་པར་མཐུན་རྐྱེན་དང་སྟབས་བདེའི་
ཆེད་དུ་བཟོས་པ་ཡིན་ལ། དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་པའི་མ་ཕྱི་དག་ཧི་གཟུགས་

ཀྱི་ལམ་ནས་བསྐུར་ན་སྒྲིག་བཟོ་བྱེད་ངེས་ཡིན། ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་

སོགས་ལ་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པར་མཁྱེན། ནོར་འཁྲུལ་ གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་བཟོད་གསོལ་ཞུ།

ཞེས་འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་ནས།

འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་ཡུལ།

Lightb-k19935

༠ ༡ ༣

III

དཀར་ཆགམཆོད་བརྗོད།.. 1 བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་སྤྱིར་བཤད་པ།................................ 4 རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།....................... 9
རྒྱན་ལ་འགྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།..18
གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབས་སྤའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ།...........22 བརྗོད་བྱ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་བཤད་པ།..27
གཉིས་པ་གཞུང་དངོས་འཆད་པ།...32 སློབ་དཔོན་སྔ་མས་གཞུང་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་ཚུལ།...................................35
གདུལ་བྱ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད་བཤད་པ།...........41 མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དེས་ཡུམ་མཁྱེན་གསུམ་ལ་མཆོད་པ།............51 གསུམ་པ་འགྲེལ་པའི་དོན་འཆད་ཚུལ།..60

IV

སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་བ། 71 དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ།............73
གཉིས་པ་བསྡུས་དོན་གྱི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པ།...............................80 ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་དང་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར།............90 རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ།ས་མཚམས།...............93 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཞེས་སོགས།........98 རང་ལུགས་ལ་ཆོས་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།.................. 110 ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་བཤད་པ།.. 114 ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།................................... 117 གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པའི་ཚུལ།................................... 126 རྟོགས་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ།...... 131 ལམ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།.................................. 143 འདིར་བསྟན་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་དང་ཤེས་བྱའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར།........ 150
རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་བྱས་པའི་ཚད་བཤད་པ།..................... 156 ཡང་དག་མཐའ་ངོས་གཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད།............ 162 མདོ་དང་ཟློས་པ་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ།................ 174 དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།........................ 179
དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་རྣམ་གཞག... 181

V

བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པ།...................... 188
གཉིས་པ་བརྩམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ།...................... 193 ཤེར་ཕྱིན་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།...................... 201 ཡུམ་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་ཚུལ།...... 209
དངོས་པོ་བརྒྱད་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ།ས་མཚམས།............214
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།...................... 223
གཉིས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།....................... 230 སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ།... 241 ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པ།................................. 256 བརྟེན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།.............. 260 གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།............................. 266 ལྔ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ།.. 284 སེམས་བསྐྱེད་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་བསྟན་པ།...................... 291 ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྟེན།................................... 293 ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གི་ངོ་བོ།... 297 བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།............................... 311 བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན།........................ 324 བདེན་བཞི་འཕྲོས་ཡུལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་བཤད་པ།...... 330

VI

བདེན་བཞིའི་ངེས་ཚིག་སོགས་བཤད་པ།................................. 335
རང་ལུགས་ལ་བདེན་བཞི་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།................ 343
སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་འཆད་ཚུལ།............... 351
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ།............. 355 སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།.. 362 ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར།........... 367
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ།... 374 སྐྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ།.. 381
སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ།... 383

སྤྱན་ལྔ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།................... 393 མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པ།.. 406 བརྟེན་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།............................. 407 གདམས་ངག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།............. 422 སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟེན་བཤད་པ།.. 439 ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐེག་དམན་གྱི་དེ་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་ཚུལ།455 ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་།............. 458
མཚུངས་ལྡན་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་འཆད་པ།................... 461
སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ།སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ།.............. 476

VII

རྟོག་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།.. 483
བདུན་པ་མུ་བཞིར་རྩི་ཚུལ།.. 489 ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་འཆད་ཚུལ།.......... 501 གདམས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པ།............ 508
སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ།............... 517
རང་ལུགས་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས།..................................... 526

མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས།... 528
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས།... 528
དབུ་མ་པའི་ལུགས།... 540
རྣམ་གཞག་བཅུའི་སྒོ་ནས་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ།.... 543
དཔེ་དགུ་དོན་དགུའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་པ་གློ་བུར་བར་སྒྲུབ་པ།............... 545
རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ་སོགསབཤད་པ།.......................... 572 དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང༌།ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་བཤད་པ།......... 578 སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ།... 593
གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ།................................ 606
སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོན་པ།.. 610
གཉིས་པ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ།.. 616 མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།.... 622

VIII

གཉིས་པ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ།............ 636
འདིའི་འཇུག་པ་དང་འཛེག་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།...................... 638 གསུམ་པ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ།.. 647 ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།.................. 658 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།.................................... 672
སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།.. 681 ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ།...................................... 698 བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།.................... 714
ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་རྣམ་གཞག.. 720 མཐོང་སྤང་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།................................ 733 སྒོམ་སྤང་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།... 738
བཞི་པ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ལ་མཐོང་སྤང་སྤོང་ཚུལ།........................ 744 སྒོམ་སྤང་སྤོང་ཚུལ།... 755
སའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞི།............. 763

གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།.............................. 776 ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ།... 780 མཇུག་ཏུ་དགེ་བ་བསྔོ་བ།... 789 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག... 790

1

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་
པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་
བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་

བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་
གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད།

༄༅།།ན་མོ་གུ་རུ་ཨཱརྱ་མཻ་ཏྲི་ཡེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་

འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་
གྱི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་
གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་
བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ། བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པ་མགོན་པོའི་ཞབས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་
སུ་མཆིའོ།།བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་གཟུང་དུ་

2

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསོལ་ལོ།།རྣམ་མང་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་བསམ་པ་ཀུན།།རྣམ་

ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྤྱན་གྱིས་ལེགས་གཟིགས་ནས།།རྣམ་གསུམ་

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་མཛད་པ།།རྣམ་འདྲེན་ཐུབ་པའི་དབང་

པོར་གུས་ཕྱག་འཚལ།།རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཁྱེན་བརྩེ་གཅིག་བསྡུས་
པ།།རྒྱལ་སྲས་ཐུ་བོ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བཟུང་སྟེ། །རྒྱལ་བའི་ཆོས་

ཀྱི་སྲིད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ།།རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་ཞབས་ལ་གུས་

པས་འདུད།།གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་དོན་རྒྱ་མཚོ་ཡི།།འཇུག་

ངོགས་ཆེ་དེར་བདེ་བླག་གྲོལ་བའི་གྲུ།།རྒྱལ་ཡུམ་རྒྱན་འདི་གང་གི་

ཐུགས་རྗེ་ཡིས།།འགྲོ་ལ་སྣང་མཛད་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། །
སངས་རྒྱས་གཉིས་པར་རབ་གྲགས་དབྱིག་གི་གཉེན།།རབ་དགའི་

ས་ཐོབ་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ།།དེ་ཡིས་རྗེས་བཟུང་བཙུན་པ་
གྲོལ་སྡེ་དང་། །མཆོག་སྡེ་འདུལ་བའི་སྡེ་དང་རྣམ་སྣང་མཛད།།སློབ་
དཔོན་སེང་བཟང་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས།།ཡོན་ཏན་བཤེས་གཉེན་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་། །ཟླ་བ་བཟང་པོ་དྷི་ར་བ་ལ་དང་། །

བསྟན་སྐྱོང་འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ་རྔོག་ལོའི་ཞབས།།འབྲེ་ཨར་
གཞོན་ནུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་འབུམ།།བྱང་ཆུབ་འབུམ་དང་
གཉལ་ཞིག་འཇམ་རྡོར་དང་། །བཟང་རིང་དར་ཚུལ་བརྩོན་འགྲུས་རྡོ་
རྗེ་དང་། །བོ་དོང་རིན་ཆེན་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེ་དང་། །ཚད་མའི་

3

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྐྱེས་བུ་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན།།མཁས་པ་ཉ་དབོན་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ།།ལ་སོགས་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ།།བདག་ཅག་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཁྱད་པར་ལུགས་འདིར་

བཀའ་དྲིན་མཉམ་མེད་པའི།།སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་མཆོག་གྱུར་
པ། །རྔོག་ལོ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཁུ་དཔོན་ལ།།སྒོ་གསུམ་གུས་པ་ཆེན་
པོས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་མཁས་
པའི་གསུང་། །སྒྲ་དོན་ཇི་བཞིན་ལེགས་བསྒྱུར་གངས་ཅན་འདིར།།
འགྲོ་ལ་ཐར་པའི་ལམ་མཆོག་གསལ་མཛད་པ།།སྤྲུལ་པའི་ཆོས་

རྒྱལ་ལོ་པཎ་རྣམས་ལ་འདུད།།མདོ་རྒྱུད་ལུང་གི་ཆུ་ཁུར་ཅིར་ཡང་

འཛིན།།དྲི་མེད་རིགས་པའི་གློག་ཕྲེང་དྲག་ཏུ་འཁྱུག །སྟོང་ཉིད་
འབྲུག་སྒྲའི་གད་རྒྱངས་མཐོན་པོ་ཅན།།བློ་བཟང་དབྱར་སྐྱེས་དབང་པོ་དེ་ལ་འདུད།།རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་དར་མའི་
ཞབས།།མཁས་གྲུབ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་དཔལ།།གངས་
ཅན་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དགེ་འདུན་གྲུབ།།ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་

པ་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་དང་། །འཇམ་དབྱངས་རྣམ་འཕྲུལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞབས།།དེ་སྲས་མཐུ་བོ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཚན་དང་། །བཀའ་དྲིན་མཉམ་མེད་བདེ་ལེགས་མཚན་ཅན་ཏེ།།ལུགས་
འདིའི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་འདུད།།རང་ཉིད་ཚེ་རབས་ཀུན་

4

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏུ་འདྲིས་ཕྱིར་དང་། །རང་དང་སྐལ་མཉམ་གཞན་ལའང་ཕན་པའི་ཕྱིར།།མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །དཀའ་བའི་
གནད་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡི།།མདོ་དང་རྩ་འགྲེལ་སྦྱོར་བའི་

ཆུ་གཏེར་ཆེ།།ལེགས་བཤད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུས་རབ་ཏུ་
གཏམས།།སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས།།རོལ་
པའི་མཚོ་ཆེན་བདག་གིས་བྲི་བར་བྱ། །

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་སྤྱིར་བཤད་པ།

༈ དེ་ལ་འདིར་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
འདི་འཆད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་ལ། རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱའི་རྩ་བའི་མདོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་།
རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་ལ་འགྲེལ་པ་
ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པ་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་

5

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་
པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་བསགས། མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་ལ་བརླིང་
པས་ངོས་ཀུན་ནས་བསྐོར་ཞིང་མ་རིག་པའི་མུན་པ་སྟུག་པོ་ཅན། ལྟ་
བ་ངན་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཁྲི་ཤིང་གིས་ཐར་པའི་ལམ་བསྒྲིབས་ལ།

ཕྲ་རྒྱས་ཀྱི་དུག་གི་ལྗོན་ཤིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་

འོང་བ་སྟེར་བས་དཀྲིགས་པ། སྲིད་པའི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་
འཁྱུད་པའི་འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་པ་ཆེན་པོ་ལས་ལུས་ཅན་
མཐའ་དག་བསྒྲལ་ཏེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ཉམས་སུ་བསྟར་བའི་འབྲས་བུ་

མཆོག་ལ་འགོད་པར་མཛད་ནས། སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་
གཞོམ་པའི་ཐབས་སུ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
ཆོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་
ཟབ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་

6

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། མཇུག་ཡོངས་སུ་གཏད་
པའི་ལེའུར། ཀུན་དགའ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་
འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་སྲིད་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
བཞུགས་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཀུན་དགའ་བོ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པས་ཆོས་སྟོན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ལ་སྔ་
རབས་པ་ཁ་ཅིག དེ་ལ་ཡུམ་སྲས་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། ཡུམ་དྲུགསྲས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་དྲུག་ནི། འབུམ། ཉི་ཁྲི། ཁྲི་

བརྒྱད་སྟོང་པ། ཤེས་རབ་ཁྲི་པ། བརྒྱད་སྟོང་པ། མདོ་སྡུད་པ་རྣམས་
ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་ཡུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
རྣམས་བརྗོད་བྱ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
སྲས་བཅུ་གཅིག་ནི། ཤེར་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་པ། ལྔ་བརྒྱ་པ། སུམ་
བརྒྱ་པ། ཚུལ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ། ལྔ་བཅུ་པ། སྒོ་ཉེར་ལྔ་པ། རབ་རྩལ་རྣམ་གནོན་གྱིས་ཞུས་པ། ཀོའུ་ཤི་ཀས་ཞུས་པ། ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་ཉུང་ངུ་། ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་གཅིག་མ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་རྣམས་ཡིན་

ལ། དེ་རྣམས་ལ་སྲས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་

7

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བརྗོད་བྱ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་མི་སྟོན་པར་བརྗོད་
བྱ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཙམ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་ལ་བཅུ་བདུན་གྱིས་གྲངས་ངེས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་གྲངས་
ཉུང་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད། དེ་གྲངས་མང་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ཉི་མའི་སྙིང་པོ། ཟླ་བའི་སྙིང་པོ།
ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ལག་ན་རྡོ་རྗེ། རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཞུས་པ་རྣམས་དེར་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་
ལ་ལེའུ་གྱ་བདུན་ཡོད་པའི་མདོ་སྡུད་པ་དེའི་ལེའུ་གྱ་བཞི་པ་ཡིན་

པས། དེ་ཟུར་དུ་འདྲེན་ན་ལེའུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཨར་ཆེན་པོ་དང་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག ལུགས་དེ་བཀག་ནས་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། རྒྱས་པའི་རྒྱས་པ་ཤེར་ཕྱིན་བམ་པོ་ལྔ་བརྒྱ་པ། རྒྱས་པའི་འབྲིང་བམ་པོ་བཞི་བརྒྱ་པ། རྒྱས་པའི་བསྡུས་པ་
སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ། འབྲིང་གི་རྒྱས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ། འབྲིང་གི་

འབྲིང་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། འབྲིང་གི་བསྡུས་པ་ཤེས་རབ་ཁྲི་པ། བསྡུས་
པའི་རྒྱས་པ་ཤེར་ཕྱིན་བམ་པོ་བཅོ་བརྒྱད་པ། བསྡུས་པའི་འབྲིང་

བརྒྱད་སྟོང་པ། བསྡུས་པའི་བསྡུས་པ་མདོ་སྡུད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་རིགས་པ་སྔ་མས་ཁེགས་སོ།། ཁོ་ན་རེ།

8

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོ་སྡུད་པ་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཚན་དུ་གསུངས་པ་ལོ་ཙྪ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་གླེགས་བམ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཚེ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཚན་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
འཁོར་བཞི་པོ་དེ་དག་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཐད་ཀྱི་སྡུད་འགྲེལ་ལས། རྒྱས་པར་བསྟན་

ཟིན་པའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ནས། ཞེས་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་མདོ་སྡུད་པ་གསུངས་པར་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ཤླཽ་ཀ་ཁྲི་ཚོ་
གཅིག་དང་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་མ་ཚང་བས་ལོ་ཙྪ་བ་རྣམས་ཤླཽ་ཀའི་གྲངས་ཙམ་ལ་ཡང་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བསྡུས་པ་ལ་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་དེ། མདོ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་བམ་པོ་ཉེར་བཞི་ཡོད་པར་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་
བས་སྐབས་འདིར་བམ་ཚད་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

༈ རང་ལུགས་ནི། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་པོ་འདི་
ཉིད་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པར། རྒྱལ་བའི་

ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་

པ། ཞེས་དང་། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །གཞན་ལས་རྣམ་

9

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གྲངས་མིང་གིས་ཏེ།།མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་ཀུན་ལས།།དོན་
བསྡུས་དེ་ཙམ་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་
དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་བཞིར་ཡོད་དེ། རིགས་

ཚོགས་དྲུག མངོན་རྟོགས་རྒྱན། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས། གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་
མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ཀྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ། གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་
དོན་བསྡུས་ལས། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི།།བསྟན་པ་གསུམ་
ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།བརྟགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ།།མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས།།བརྟགས་

པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད།།སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་

10

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས།།གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན།།རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་

ཡིས་ནི།།ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི།།སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་བསྟན་མེད།།ཅེས་ངོ་
བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མདོ་འགྲེལ་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
གཞུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གནོད་
འཇོམས་སོགས་སུ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་རྩ་
ཤེའི་ལུང་དྲངས་ནས་བཤད་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་ཚན་སོ་གཉིས་སུ་བསྡུས་
ནས་སྟོན་པ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་གཉིས་

ནི། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་དང་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་། །ལས་ནི་སྒོམ་པ་དང་
བཅས་པ།།རབ་དབྱེ་རྟགས་དང་ལྟུང་བ་དང་། །ཕན་ཡོན་བཅས་པར་ཡང་དག་བརྗོད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་དབྱེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་

དྲུག སྒོམ་པ་ལ་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོར་བཅུ། རྟེན།
དབང་དུ་བྱ་བ། ལས། རྟགས། ལྟུང་བ། ཕན་ཡོན་དང་དྲུག་རྣམས་སོ།།དེ་ལ་རྟེན་ནི་སྟོན་པའོ།།དབང་དུ་བྱ་བ་ནི་བྱང་སེམས་དང་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་འཁོར་རོ།།ལས་ནི་ཡུམ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པའོ།།རྟགས་ནི་

བདུད་ལས་དང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་སོ།།ལྟུང་བ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་
སྤངས་ན་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའོ།།ཕན་ཡོན་ནི་སྟོང་གསུམ་རིན་པོ་ཆེ་

11

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྣ་བདུན་གྱིས་བཀང་ནས་བྱིན་པ་བས་ཤེར་ཕྱིན་འབྲི་བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཆེ་བའོ།།འོ་ན་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་དེ་གང་གིས་མཛད་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཡུམ་གསུམ་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བསྒྱུར་བ་ཞིག་དང་། འབུམ་རྐྱང་པའི་

གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་ཞེས་པ་འགྱུར་བྱང་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་
པའི་ཕྱི་མ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕང་
ཐང་གི་དཀར་ཆག་ཏུ། བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་མཛད་པའི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འབུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་

འབྱུང་ཡང་། སྔ་མ་རྣམས་ལ་ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྡེས་མཛད་པར་
གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ།།དེས་ན་ཡུམ་
རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་
པ་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་སྒོ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་
བཅུ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་ཡུམ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྒོ་
གསུམ་ནི། གླེང་གཞིའི་སྐབས་ཕྱེ་བའི་རྗེས་ལ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ། ཞེས་
པ་ནས་བརྩོན་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མགོ་སྨོས་པས་གོ་བ་རྣམས་ལ་གང་གིས་གང་གི་ཕྱིར་གང་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་ཚུལ་བཞི་སྟོན་
པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒོ། དེ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་རྫོགས་པའི་བར་

12

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱིས་རྣམ་པར་སྤྲོས་ནས་གོ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ལས་བརྩམས་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེར་ཕྱིན་བཟུང་ནས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་
དུ་སྟོན་པ་འབྲིང་དུ་བསྟན་པའི་སྒོ། དེ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་

བར་གྱིས་དྲངས་དགོས་པའམ། ཚིག་ལ་འཆེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ལམ་ཤེས་ལས་བརྩམས་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེར་ཕྱིན་བཟུང་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒོའོ།།རྣམ་གྲངས་བཅུ་
གཅིག་ནི་དང་པོར་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་
གྲངས་གཅིག་གོ །དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་
གཉིས་པའོ།། དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་དང་། དེ་ནས་རབ་འབྱོར་དང་། བྱམས་པ་དང་། རབ་འབྱོར་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དང་། རབ་འབྱོར་དང་། བྱམས་པ་དང་། རབ་འབྱོར་དང་། དེ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་ཡོངས་སུ་གཏད་པའོ། །

༈ རང་ལུགས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མགོན་པོ་
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་
གྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསེར་ཕྲེང་

13

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལས། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང་།
ཤུགས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ་ན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་
རྟོགས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་རྒྱན་གྱིས་བཀྲལ་བས། རྗེ་བཙུན་དང་
ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱུང་

ངོ་།། ཞེས་བྱ་བར་ཡང་གནས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་

ལོན་པ་ན། རྒྱལ་བའི་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་

ཆེན་པོ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་
ནས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་
རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་
པ་ལ་རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལུང་གི་སྒོ་ནས་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་ལ་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་དོ།།ཀླུ་སྒྲུབ་ལུང་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་
ནི།།དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཞེས་གྲགས་པ།།དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་འབོད་པ་དེས།།ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ།།ང་ཡི་བསྟན་པ་འཇིག་

རྟེན་དུ།།བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས།།རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་

བསྒྲུབས་ཏེ།།བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རིགས་ཚོགས་དྲུག་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡུལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་

14

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་བཞི། ཡུལ་ཅན་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་གཙོ་བོར་འགོག་
པའི་གཞུང་གཉིས། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྟོན་
པའི་གཞུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཉིས་ཡོད་དེ། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་
ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་དངོས་འགོག་པ་རྩ་ཤེ་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་
དྲུག་འགོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་གཉིས་སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གཉིས་ཡོད་དེ། རབ་བྱེད་བདུན་པར་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་

བརྟགས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྤྱིར་སྟོན་པ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་། རབ་བྱེད་དང་པོར་
རྐྱེན་བརྟགས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་རྩོད་བཟློག་མཛད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་གཉིས་

མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། བདེན་གཉིས་

ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་རྟོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་འཁོར་
བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཡང་མེད་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གཞུང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པས། ཞེས་དང་། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བ་

15

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།སྤངས་པའི་ལམ་དགོས་པ་ནི་གཞུང་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་
ལོན་པ་ན། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ལ། དེ་ཡང་
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྔོན་རྒྱལ་བ་དུ་མ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ། ད་ལྟ་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ། ཐུབ་པ་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁུར་བཞེས་པའི་སྨོན་
ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་དགོངས་པ་རྫོགས་
པར་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བ་ལ་མགྲོན་པོ་
ཕྱོགས་བསླད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཚིག་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་ཙམ་ཡང་
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་ན་དོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས་
པར་གཟིགས་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་

ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པར་མཁྱེན་ནས། ཐུབ་པའི་གསུང་གི་

གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱན་མངའ་བའི་རྒྱལ་

ཚབ་དམ་པ་དེ་མཉེས་པར་བྱས་ན་ཅི་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་བོ་སྙམ་

16

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་དགོངས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་ལྡན་ལ་བྱོན་ནས་ལྷའི་དྲོ་སྐད་གཅིག་གམ། མི་ལོ་ལྔ་བཅུའི་བར་དུ་

ཆོས་གསན་པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ནས། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་
བའི་ཕྱིར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་ཀྱང་གནང་སྟེ། འབྱེད་རྣམ་པ་
གཉིས། རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་

བཅོས་རྣམས་གནང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཐོགས་མེད་ལུང་གང་དུ་བསྟན་སྙམ་ན། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི།།བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས།།མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་
དྲང་བའི་དོན།།རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབྱེད།།འཇིག་རྟེན་རིག་པ་

སྟོན་བདག་ཉིད།།གཞུང་འབྱེད་ངང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར།།དེ་ཡི་རིག་
པ་སྒྲུབ་པ་ནི། སཱ་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ་ཞེས་བྱ།།དེ་ཡི་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་

ནི།།བློ་ནི་བཟང་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་

ཕྱིར།།མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་སྡུད་བྱེད།།ལོ་ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་

འཚོ།།དེ་ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འགྲོ།།འཁོར་བ་རྣམས་སུ་འཁོར་
བ་ན།།ཡུན་རིང་བདེ་བ་རྗེས་མྱོང་ནས།།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་
བགྱིས་ཏེ།།བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་

17

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པས་ལུང་བསྟན་ཏོ།།འོ་ན་བྱམས་ཆོས་ལྔ་པོ་དེས་མདོ་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་

དང་། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རེ་ཞིག་ཟབ་མོའི་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་

རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དུ་མ་རྗེས་སུ་གཟུང་
བའི་ཕྱིར་དུ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་
དུ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་།

འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དབང་

པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་

ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་ཞིང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྲོས་
པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་
དང་མཐུན་པར་དབུ་མ་པའི་ཚུལ་དུ་འགྲེལ་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་
གསུམ་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་བ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བླ་
མ་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྙིང་པོའི་དོན་དངོས་
སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་

18

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་ས་འོག་གི་གཏེར་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་
དཀའ་ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་དེ་ཉིད་གསལ་བར་

བྱེད་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུའི་མན་ངག་བསྟན་
བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱན་ལ་འགྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

༈ གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་འགྲེལ་པ་རྒྱ་
གར་མར་གྲགས་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་
བའི་འགྲེལ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉི་ཁྲི་དང་སྦྱར་བ་བཞི། བརྒྱད་

སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། མདོ་སྡུད་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། འབུམ་
རྐྱང་པ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག འབུམ་ཉི་ཁྲི་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟེ་ཡུམ་
གསུམ་ག་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ། བཙུན་པ་གྲོལ་
སྡེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་

19

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མ། ཤཱན་ཏི་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་དག་

ལྡན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱན་སྣང་། ཤཱན་ཏི་པས་མཛད་པའི་སྙིང་པོ་མཆོག ཨ་བྷྱ་
ཀཱ་རས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་སྡུད་
པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ཁ་ཆེ་དྷ་རྨཱ་ཤྲཱིས་མཛད་པའི་
ཤེར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་

སྟེ། ཁ་ཆེ་དྷ་རྨཱ་ཤྲཱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་

བཤད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། ཇོ་བོ་སྨྲི་ཏིས་མཛད་པར་
གྲགས་པའི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དེ་དེ་
ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་
པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ། གསེར་གླིང་པས་མཛད་པའི་རྟོག་གེའི་
སྣང་བ། ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས། ཇོ་བོ། གཞོན་ནུ་དཔལ་གསུམ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྡུས་དོན་གསུམ། རཏྣ་ཀཱི་རྟིའི་གྲགས་ཆ། ཁ་ཆེ་བུདྡྷ་
ཤྲཱིའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་ཕྲེང་བ། ཨ་བྷྱ་ཀཱ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་
རྒྱན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཕྱི་མ་འདི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་

20

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
པར་མི་འཐད་དེ། འདི་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདིའི་ལེའུ་ཕྱི་མ་གསུམ་ལས་གཙོ་
ཆེར་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དོན་རྣམས་བསྟན་པས་ན། དེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདི་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་
འགྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཟུང་མདོ་དང་
སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིས་ཕལ་ཆེར་མདོ་དང་མ་སྦྱར་བར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཤེར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་མདོ་རྒྱན་
སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་མདོ་ཚིག་དངོས་སུ་མ་དྲངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེར་མདོ་སྡུད་པའི་དོན་ཚན་རྣམས་སོ་སོར་བཅད་དེ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
དག་གི་ནང་ནས་དྷ་རྨཱ་ཤྲཱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འབུམ་གྱི་
འགྲེལ་པ་འདི་རྒྱ་འགྲེལ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་གླེང་གཞི་དང་མཆོད་
བརྗོད་སྦྱར་ནས། དེ་ཡང་། གླེང་གཞི་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་དོན་
མཆོག་རྣམས།།སྡུད་པར་མཛད་ལ་མཆོད་བརྗོད་ཚིགས་བཅད་མཛད།།ཅེས་པའོ།། ཞེས་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་འདི་བསྟན་བཅོས་
རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ལས་འབྱུང་བ་གང་ཞིག དེ་འདྲ་བ་དེ་བ་རེ་ཐོས་པ་དགས་མཛད་པར་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། དེར་ཡུམ་ཆེན་མོ་ལ་བམ་པོ་སུམ་བརྒྱ། ཞེས་

21

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བམ་གྲངས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ། མཁས་
པ་པཎྜི་ཏའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱི་རུ་གཅོད། ལྟ་རྟོག་ཕྱི་རུ་
བྱེད། ཡུལ་དཔྱད་པས་དེ་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ལྡོག་པར་འདོད། ཀུ་སུ་
ལུའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ནང་དུ་གཅོད། ལྟ་རྟོག་ནང་དུ་བྱེད། རང་ངོ་རང་གིས་རྟོགས་པ་གཅིག་ལ་སྐྱེ་དགོས། ཞེས་སོགས་རྒྱ་
གར་མཁས་པའི་ལུགས་ལ་མི་འབྱུང་བའི་བོད་ཚིག་དུ་མ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་འགྲེལ་པ་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི། འོ་ན་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལ་འགྲེལ་པ་དེ་ཙམ་ཡོད་ན། རང་ཉིད་འགྲེལ་པ་གང་གི་

རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འཆད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱལ་
བའི་སྲས་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་
གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་འདི་ཚིག་ཉུང་
ཞིང་དོན་འདྲིལ་ལ་དོན་གསལ་བས་ན་འགྲེལ་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར།

22

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབས་སྤའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་
བཤད་པ་ལ། འོ་ན་འགྲེལ་པ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་འཆད་པ་ལ་གསུམ། རྗོད་
བྱེད་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་དང་། བརྗོད་བྱ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་དང་། གང་
གིས་བསྒྱུར་བའི་འགྱུར་བྱང་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ།
དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་
བྷི་ས་མ་ཡ་ཨ་ལཾ་ཀཱ་ར་ནཱ་མ་པྲ་ཛྙཱ་པ་ར་མི་ཏ་ཨུ་པ་དེ་ཤ་ཤཱ་སྟྲ་པྲི་ཏྟི།

བོད་སྐད་དུ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ལ་ཡང་མཚན་བསྒྱུར་བ་དང་། མཚན་བཤད་པ་དང་། དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་རྒྱལ་དུ་བརྡ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གྲོང་ཁྱེར་དྲུག་ནི། འདུལ་བ་ཚིག་ལེའུར་
བྱས་པ་ལས། མཉན་ཡོད་གནས་བཅས་ཙམ་པ་ཀ །ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཡངས་པ་ཅན།།རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནི་དྲུག་པ་སྟེ།།འདི་དག་གྲོང་ཁྱེར་

23

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆེན་པོར་ཤེས།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།ཡུལ་དེར་སྐད་རིགས་

ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཟུར་ཆག་གི་སྐད། ཤ་ཟའི་སྐད། ཡུལ་མི་རང་

བཞིན་པའི་སྐད། སཾ་སྐྲིཏའི་སྐད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ནང་

ནས་སཾ་སྐྲིཏའི་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་ལ། ཨ་བྷི་ས་མ་

ཡ། ཞེས་སོགས་འབྱུང་ལ། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ། ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ཨ་བྷི་ས་མ་ཡ་ནི།

མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཨ་ལཾ་ཀཱ་ར་ནི། རྒྱན། ནཱ་མ་ནི། ཞེས་བྱ་བ། པྲ་
ཛྙཱ་པ་ར་མི་ཏ་ནི། ཤེར་ཕྱིན། ཨུར་པ་དེ་ཤ་ནི། མན་ངག ཤཱ་སྟྲ་ནི།

བསྟན་བཅོས། པྲིཏྟི། ཞེས་པ་ནི། འགྲེལ་པའི་སྐད་དོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞུང་
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་མན་ངག་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
མདོ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་མན་ངག་སྟེ་ཐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ངག་
རྣམ་དག་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་མངོན་པར་

24

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྒྱན་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་སྐྱེས་བུའི་ལུས་བཟང་པོ་ལ། མཛེས་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གདུ་བུ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱན་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་ན་དགའ་བའི་རྒྱན་འདོད་པ་པོ་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཡུམ་གྱི་ལུས་
བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུས་སྤྲས་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ནང་དུ་ཤར་བ་ན།
དགའ་བའི་རྒྱན་ལྟ་བ་པོ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། གཟུགས་རྒྱན་རང་བཞིན་

ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མེ་ལོང་ནང་སོང་བ།།མཐོང་བའི་དབང་གིས་མི་

རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་པ།།དེ་བཞིན་ལེགས་
གསུངས་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡི།།ཆོས་ཀྱང་དོན་
རྣམས་ཕྱེ་བས་མཁས་རྣམས་འདི་ན་དགའ་མཆོག་སྐྱེད།།ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འགྲེལ་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་གྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་

25

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བསྟན་

བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་རྒྱ་སྐད་སྨོས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐད་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་པ་དང་། རྒྱུད་ལ་བྱིན་རླབས་འབྱུང་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཁུངས་བཙུན་པར་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བོད་སྐད་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོ་པཎ་རྣམས་ལ་བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་དྲིན་དུ་གཟོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐད་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
༈ གཉིས་པ་ལ། གཞུང་ཚད་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བམ་གྲངས་

དང་། འགྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། བམ་པོ་དང་པོ་ཞེས་བཤད། དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་
འདི་ལ་བམ་པོ་ལྔ་ཡོད་པའི་དང་པོ་འདི་ནི་འཆད་པ་ལ། བམ་པོ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་རྩྭའི་ཕུང་པོ་མང་པོ་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལ་རྩྭའི་བམ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། གཞུང་གི་

ཆ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། སྤྱིར་བམ་ཚད་ལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཤླཽ་ཀ་བདུན་བརྒྱ་རེ་ལ་བམ་པོ་རེར་བྱས་པ་དང་། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་
གསུམ་ལྟ་བུ་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལ་བམ་པོ་རེ་བྱས་པ་དང་། ཤེས་རབ་

26

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྙིང་པོ་ལྟ་བུ་ཉེར་ལྔ་ལ་བམ་པོར་བྱས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ནི་ཤླཽ་ཀ་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལ་བམ་པོ་རེ་རེ་བྱས་པ་
ཡིན་ཏེ། འདིའི་རྒྱ་དཔེ་ལ་ཤླཽ་ཀ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། བོད་
དཔེར་བམ་པོ་ལྔར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་བམ་གྲངས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ཚད་ལ་སྒྲོ་སྐུར་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཞེས་བཤད། དོན་ནི། ལོ་ཙཱ་བས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཞེས་པའི་འགྱུར་ཕྱག་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། འགྱུར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
སྔོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བཀས་བཅད་དང་མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་འདི་ལྷག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱེད་པའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།

27

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བརྗོད་བྱ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་བཤད་པ་ལ། གཞུང་
སྤྱིའི་གྲངས་དང་། གཞུང་དངོས་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གཞུང་
འཆད་པའི་ཐོག་མར་གཞུང་གི་མཚམས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། གཞུང་དེས་རང་གི་རྩ་བ་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བསྟན་ན། དཀྱུས་ས་
བསྟན་པའི་རྟ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་མི་འཁྲུག་
ཅིང་དོན་རྣམས་སོ་སོར་གོ་བར་འགྱུར་བས། རྩ་བས་དོན་དུ་ཞིག་
གིས་མདོ་དོན་བཀྲལ་བ་དང་། འགྲེལ་པས་རྩ་བ་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་

རིམ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྩ་བས་མདོ་དོན་བཤད་ཐབས་ཡན་
ལག་ལྔའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས།

མདོ་དོན་སྨྲ་བ་དག་གིས་ནི།།དགོས་པ་བསྡུས་པའི་དོན་བཅས་
དང་། །ཚིག་དོན་བཅས་དང་མཚམས་སྦྱར་བཅས།། བརྒལ་ལན་བཅས་ཏེ་བསྙད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་

28

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་མདོ་དོན་གྱི་ཆེ་བ་ཐོས་ནས་ཉན་པ་དང་འཛིན་པ་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་མདོ་དོན་དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་
པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ།།ཞེས་སོགས་གསུངས།
མདོ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དགོས་དོན་དེ་ཡང་བསྡུས་དོན་
ལུས་རྣམ་གཞག་ལ་རག་ལས་པས་ན། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་
ནི།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད། དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་བསྡུས་དོན་དེ་ཡང་ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་རག་ལས་པས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་

གཞན་དོན་ཕྱིར།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད། ཚིག་དོན་གྱི་གོ་རིམ་རྣམས་འབྲེལ་བ་ནི་མཚམས་

སྦྱོར་ལ་རག་ལས་པས། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད།། ཅེས་
དང་། དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི།།ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་
དོན་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད། ཅེས་ཁ་ཅིག་བཞེད།
རིགས་པ་སྔ་ཕྱི་མི་འགལ་བ་ནི་བརྒལ་ལན་ལ་རག་ལས་པས། ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར།།ཞེས་དང་། དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ།།ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ།།ཞེས་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས་མདོ་དོན་བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་
ཅིང་། བརྒལ་ལན་ཕལ་ཆེར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།། འོ་ན་

29

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།བརྒལ་བ་དང་ལན་གཉིས་ཡོད་པས་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་དྲུག་ཏུ་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པར་བརྒལ་བ་དང་
ལན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ན་བརྒལ་བའི་ལན་གདབ་པའི་དོན་གྱི་
ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་

པར། མདོ་དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཐོས་ནས།།ཉན་པ་དང་ནི་འཛིན་པ་
ལ།།ཉན་པ་པོ་དེ་གུས་བྱེད་པས།།ཐོག་མར་དགོས་པ་བརྗོད་པར་བྱ།།དེ་སྒྲུབ་དེ་ནི་བསྡུས་དོན་ལས།།བསྡུས་པའི་དོན་ནི་ཚིག་དོན་
ལས།།གོ་རིམ་རིམ་པ་སྔ་ཕྱི་དག མི་འགལ་བ་ནི་གཉིས་ལས་

སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་དོན་གྱི་བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། མཚམས་སྦྱོར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ལ། བརྒལ་ལན་ཕལ་ཆེར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཅིང་།

ཤུགས་བསྟན་དེ་རྣམས་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་
བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཤུགས་བསྟན་གྱི་མཚམས་སྦྱོར་དང་པོ་ནི།

འཕགས་པ་བྱམས་པ། ཞེས་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ནི་སྐབས་དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་སོ་དྲུག གཉིས་པ་

ལ་ཉི་ཤུ། གསུམ་པ་ལ་བཅུ་བཞི། བཞི་པ་ལ་སོ་ལྔ། ལྔ་པ་ལ་ཉེར་
བདུན། དྲུག་པ་ལ་གཅིག བདུན་པ་ལ་ལྔ། བརྒྱད་པ་ལ་བཅུ་གསུམ།
བར་བ་ལ་གཅིག བསྡུས་པ་ལ་གཅིག་སྟེ་བསྡོམས་ན་བརྒྱ་དང་ང་

30

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་དང་པོར་བསྟན་པ་བརྒྱད་ནི་སྐབས་

ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པའི་མཚམས་སྦྱོར་ཡིན་ཞིང་། མཚམས་སྦྱོར་
གཞན་རྣམས་ཅི་རིགས་པའོ།། ཞེས་གསུངས། དེ་མི་རིགས་ཏེ།
མཚམས་སྦྱོར་གྱི་རིམ་པ་འདི་དག་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚིག་ཟིན་
དྲངས་པ་ཡིན་ནམ། དོན་ཐོབ་དྲངས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་

དེ། སྐབས་དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་ཉེར་ལྔ་ལས་མེད་པས་གྲངས་མང་བར་འགྱུར་ལ། བཞི་པ་ལ་སོ་དྲུག་དང་། བརྒྱད་པ་ལ་བཅུ་བཞི་
ཡོད་པས་གྲངས་ཉུང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན།

དང་པོ་སོ་དྲུག་གི་དོན་ཐོབ་དེ་གང་ལ་བྱེད། གལ་ཏེ་དམིགས་རྣམ་

རྒྱས་བཤད་ལ་མཚམས་སྦྱོར་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ངེས་འབྱེད་
བཞི་ཡོད་པས་མཚམས་སྦྱོར་བཞི་ཐོབ་ཅིང་སའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལས་
བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་པོ་དང་བཅས། ས་བརྒྱད་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བརྒྱད་ཐོབ་པས་སོ་དྲུག་ཡིན་ནོ།།ཞེ་ན། འོ་ན་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་མཚམས་སྦྱོར་གཉིས་ཐོབ་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྐབས་གཉིས་པ་ལ་ཉི་ཤུ་
དང་། བཞི་པ་ལ་སོ་ལྔ་ལས་གྲངས་མང་བ་སྨོས་དགོས་པར་ཐལ།
སྐབས་གཉིས་པའི་ཉན་རང་གི་ངེས་འབྱེད་བཞི་ཚན་གཉིས་དང་།
སྐབས་བཞི་པའི་ངེས་འབྱེད་བཞི་ལ་ཡང་མཚམས་སྦྱོར་བཞི་བཞི་

31

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། དེས་ན་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔྱོད་པ་མེད་པར་དང་པོ་ལ་སོ་དྲུག་ཅེས་སོགས། རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་མི་འཐད་དེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་པཎྜི་ཏ་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་ལ་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྩ་བས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འགྲེལ་པས་རྩ་བ་འཆད་ཚུལ་
གང་ཞེ་ན། རྩ་བས་མདོ་དོན་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒོ་ནས་
བཤད་པ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་པས་ཀྱང་རྩ་བ་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་
ལྔའི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ།། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྩ་བ་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒོ་ནས་བཤད་
པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དེ་བསྟན་ནས། བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་
སྒོ་ནས་འཆད་ཚུལ་དངོས་དེ་སྟོན་པ་ལ། འཕགས་པ་བྱམས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

32

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་གཞུང་དངོས་འཆད་པ།

༈ གཉིས་པ་གཞུང་དངོས་འཆད་པ་ལ། རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་
པའི་བྱ་བ། བརྩམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན། བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྩ་བ་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
དགོས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་སྔ་མས་གཞུང་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་ཚུལ། རང་གི་བློའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ། བརྩམས་པ་ལ་
གཞན་འཇུག་རིགས་པར་གདམས་པ། ཁེངས་བསྐྱུངས་ཏེ་རྩོམ་པའི་

རྒྱུ་བརྗོད་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པ་
རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ།།གུས་ཕྱག་འཚལ། ཞེས་གསུངས། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
དུ་ཕྱག་འཚལ་ཞེ་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་
འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱག་འཚལ་

33

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཞེས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེའི་རྒྱན་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི།།རྣམ་པར་དབྱེ་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། རོང་ཊཱིཀ་པས་འགྲེལ་པ་འདི་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི།།ཞེས་དང་། རྒྱལ་བའི་
ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་དང་། འཕགས་
བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡུམ་གསུམ་གའི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་
ན་འགྲེལ་པ་འདི་དབུས་མཐའ་དང་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་སོགས་
སུ་འགྱུར་ཏེ། སྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་
གཏོགས་པར།།འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།།ཞེས་དབུས་མཐའི་
ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ཤིང་། སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་པར། འཇིག་

རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས།།ཞེས་སོགས་མཛོད་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་
གསུམ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། བསོད་ནམས་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྟེར་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་སེལ།།བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་བསམ་པ་

རྣམས་ཀྱང་འགྲུབ།།བདུད་བཅོམ་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་རེག་

34

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་འགྱུར།།མྱ་ངན་ལས་འདས་ཞི་བ་བསིལ་བའི་དངོས་པོའང་
ཐོབ།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཕྱག་བཙལ་བས་བསོད་ནམས་དཔག་མེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ལ། དེའི་མཐུས་

བསོད་ནམས་མིན་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་སྟེ་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་དམ་པ་རྣམས་བྱ་བ་ཆེན་
པོ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མར་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཕྱག་མཆོད་བྱེད་ལ། འདིར་ཡང་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་མཆོད་བརྗོད་བྱས་པས་
གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ནི་དམ་པའོ་ཞེས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་

དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཤེས་རབ་སྡོང་བུ་ལས། དམ་པ་མང་པོ་ཁས་འཆེ་
མི་བྱེད་ལ།།གལ་ཏེ་དཀའ་བས་ཁས་ནི་བླངས་གྱུར་ན།།རྡོ་ལ་རི་མོ་
བྲིས་པ་ལྟ་བུར་ནི།།ཤི་ཡང་གཞན་དུ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།དེས་ན་ཚིགས་བཅད་འདིས་འགྲེལ་པ་འདིའི་

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་ཏེ། རྐད་པ་དང་པོས་ཉིང་དགོས་དང་། གསུམ་པས་དགོས་པ་དང་། དམ་བཅས་བརྗོད་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
འགྲེལ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་

35

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་
བཤད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་

རྟོགས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
ཉིད་དགོས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཁྱོད་ལ་
བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་ཏེ་མཐར་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་འབྲེལ། དེ་ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་སྔ་མས་གཞུང་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་ཚུལ།

༈ གཉིས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་
ནི།།ཞེས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་འགྲེལ་བའི་

འགྲེལ་པ་རྩོམ་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་
མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱིར་

36

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་དེ་ལ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་
པའི་གདམས་ངག་དང་ལྡན་པ། ནང་གི་རྐྱེན་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་

གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ། ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་

གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་དེ་དང་ལྡན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བྱམས་པ།

དེ་ལ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསན་པའི་མན་ངག་རིམ་པར་

བརྒྱུད་དེ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དང་། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེའི་བར་གྱི་མན་ངག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཕྱིའི་
རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མན་ངག་དང་ལྡན་ཚུལ་དེ་འཆད་པ་ལ། འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་མཛད།།ཅེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་
བཞི་གསུངས་ཏེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། སློབ་དཔོན་
བཞིའི་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ནས་བཟུང་སྟེ། དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
རྣམ་བཤད་མཛད་ཚུལ་དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་དང་།

37

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཕགས་པས་ཕྱེ་ཚུལ། བཙུན་པས་རྣམ་བཤད་བྱས་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་མཛད།།ཅེས་
སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་དོན་རྩ་ལག་དབྱིག་གི་
གཉེན།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། འཕགས་པའི་

ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། བཞི་པ་ནི། དེ་
ཡི་འོག་ཏུ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། ཁ་ཅིག འཕགས་

པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་དེ་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་
བའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་
པ་བཅུ་གཉིས་དང་། མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ་ཞེས་མཁས་པ་
རྣམས་ལ་གྲགས་ཤིང་། མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་ཐོག་མ་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་
ནས་འཛིན་པར་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཤད་མཛད།།ཅེས་
པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་འདི་དེ་ལྟར།།ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་མ་རྙེད་པར།།ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེར་འབྱུང་གི་བསྡུས་དོན་ལས་ཀྱང་། འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་དག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་སྦྱར་བ་ལ་མ་

38

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བལྟོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་
ཉིད་རྣམ་ངེས་དེ་ཉི་ཁྲི་ཁོ་ནའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ།
གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་ལ་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཟེར་བ་ནི་བརྟག་

དགོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཤད་མཛད།།ཅེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཉི་ཁྲི་ཁོ་ན་
ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། དེ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས། ངེས་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་

རྣམས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་མི་རིགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་

འགྲེལ་པ་ཡོད་པས་ཟློས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ།
མཁས་པ་སྔ་མ་བཞིའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཚིག་དོན་ཅི་རིགས་པར་རྙེད་
ཅིང་། ཤེས་རབ་ཅན་དབྱིག་གཉེན་དང་། དད་པ་ཅན་གྲོལ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་མ་རྙེད་པའི་ཡུམ་དོན་མཐའ་དག་ཁོ་
བོས་རྙེད་ཅིང་རྙེད་པ་ལྟར་འགྲེལ་པ་བརྩམ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ནང་གི་
རྐྱེན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་

39

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལྡན་ཚུལ་དེ་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྣང་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་གསུངས། བཞི་པ་ནི། དེས་ན་སློབ་དཔོན་སེང་
གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་རིགས་ཏེ། ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་ཞལ་མངོན་
སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གཟུར་གནས་རྣམས་འགྲེལ་པ་འདི་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་རིགས་སོ།།ཞེས་
འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ།། ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་
གཅིག་གསུངས། ལྔ་པ་ནི། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་བསྟན་བཅོས་
བརྩམས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡུམ་དོན་མཐའ་དག་ཁོ་བོ་ཅག་གི་
མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཡང་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེ་
བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་འགྲེལ་པ་བརྩམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཁེངས་བསྐྱུངས་ཏེ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པ་ལ།
རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ནི།།ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་གསུངས།
གཉིས་པ་རྩ་བ་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ལ། གདུལ་བྱ་དང་བ་

བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད། རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་

40

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱོར། རྩ་བ།
འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་

ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་
མགོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ཡུམ་ལ་མཆོད་བརྗོད་
མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་

སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཡུམ་ལ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། འཕགས་པ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་
དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་

ཡང་། དགོས་དོན། བསྡུས་དོན། མཚམས་སྦྱར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་དམ་པའི་

སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་

པ་ནི། གཞན་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཕུལ་དུ་

41

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དབྱུང་དུ་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འབྱུང་གནས་ལ་དོན་གྱིས་
འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ། ཞེས་
པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་
པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་འཚལ་བ། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རེ་ཤིག་དང་པོར། ཞེས་པས་བསྟན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྩ་བ་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ལ་གདུལ་བྱ་དང་བ་

བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད་བཤད་པ།

༈ དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང་།
དེ་དགག་པ་དང་། སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། གསེར་ཕྲེང་སོགས་སུ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ལ། རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། རྗེ་
བཙུན་བྱམས་པ་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།

42

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྣང་བས་སོ།།ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་དེ་འགོག་པ་ལ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། རྗེ་བཙུན་ལ་
རང་དོན་དོན་གཉེར་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་ངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་སྐུ་དགོས་
པར་མ་མཐོང་ན་རང་དོན་དུ་ཞི་བ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་མི་
ཟློག་ལ། དེ་མ་ཟློག་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ལ་དོན་གཉེར་
ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་རང་དོན་གྱི་སྐུ་དང་གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་
ལ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།

རོང་ཊཱིཀ་པའི་རྩོད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་དེ་རྗེ་བཙུན་
བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ཡིན། དང་

པོ་ལྟར་ན། རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མཆོད་
བརྗོད་ཀྱི་ངག་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། རྗེ་

43

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བཙུན་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་ངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་
བརྗོད་ཀྱི་ངག་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས་པ་གང་ཞིག གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་ངོར་དེ་སངས་རྒྱས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ངོར་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། གདུལ་བྱ་ཐུན་

མོང་བའི་ངོར་དེ་སངས་རྒྱས་མིན་ལ། དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་དེ་
སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

སྐབས་མ་ཕྱེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྗེ་
བཙུན་བྱམས་པ་དེས་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་སྐུ་དགོས་པར་མ་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིགདེའི་རྒྱུད་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རང་དོན་དུ་ཞི་བ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། དེའི་
རྒྱུད་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ས་བཅུ་པ་བ་
གང་ཞིག ས་བཅུ་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དོན་
གྱིས་སོང་། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དོན་
གཉེར་གྱི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དེ་རང་དོན་

44

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་རང་དོན་གྱི་
སྐུ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་
ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།དེས་ན་འདི་དང་།
རྒྱུད་བླ་མའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་
ཐུན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་གྱི་ངེས་
པའི་དོན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་
སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་པ་དང་།
སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་དག་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་གདུལ་བྱ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་མི་སྟོན་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཞིང་འདིར་སྟོན་པའི་འཁོར་དུ་བྱོན་པའི་བྱམས་

པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་
འདི་འབའ་ཞིག་གོ །གསུམ་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱིས་འདིར་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་གཟུངས་ལས། དད་

པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་སྐྱེད་པ་སྟེ།།ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྲུང་ཞིང་སྤེལ་
བར་བྱེད།།ཅེས་དང་། དད་པའི་རྩ་བ་རབ་བརྟན་བྱ།།ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། དད་པ་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་

45

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་དད་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་ཡོད་ན་དེས་འདུན་པ་ཤུགས་དྲག་དྲངས་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་དད་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་
ཕན་ཆད་ཀྱི་དོན་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བློ་རྣལ་མ་མི་སྐྱེ་བར་
གཟིགས་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་
མཐའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། དེ་གཉིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་
སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་རྣམས་ལ་ཟློག་ཏུ་མེད་པའི་དད་

པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་འདིར་མཆོད་བརྗོད་མཛད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྣམ་བཤད་ཀྱི་འཕུལ་མཚམས་ལ།
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ།
རྗེ་བཙུན་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་པའམ། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་
པ་གང་རུང་གང་ཞིག དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

མ་གྲུབ་ན། དེ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་གང་ཞིག མཐོང་ལམ་
པར་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་

46

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་
སེམས་ཉེ་བའི་སྲས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སྐབས་
འདིའི་ཐུན་མོང་བ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་

སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ།

མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་འདིར་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བར་ཐལ། ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་དོན་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་ནུས་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡིན་ན། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་རྗེ་
བཙུན་བྱམས་མགོན་དང་ཚེ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པར་
ཐལ། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་པ་གང་
ཞིག རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན།

མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འཚང་རྒྱ་བ་ལ་

47

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་མི་དགོས་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པར་ངེས་པའི་མཐོང་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་
མགོན་དེ་ས་བཅུ་པ་བ་གང་ཞིག དེ་དང་ཚེ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་

བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་
པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་དེ་དང་ཚེ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་།
རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་དེ་མ་འོངས་པ་ན་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བྱོན་པའི་

ཚེ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ད་ལྟ་སྐྱེ་བ་
གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
དེའི་ཚེ་དེ་རྟེན་དེ་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག སྐབས་འདིའི་

ཐུན་མོང་བ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དབུ་

སེམས་གཉིས་ལ་བྱེད་དེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་བཅུ་
གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟེ་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ལུགས་སོ།།ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཀུན་བཏུས་སོགས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་པོ་དགུ་བྱང་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་

48

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཐད་དེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་
གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་
མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་
རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ཡིན་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པ་ཡིན་ན། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་
རྒྱན་དེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་
སེམས་ཉེ་བའི་སྲས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་
བྱམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་དེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། དེ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་གླེང་གཞིའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཀུན་དགའ་བོའི་མིང་

ཅན་གྱི་རྒྱུན་ཞུགས་དེ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་སོང་། ཁ་ཅིག རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་ལ་

49

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
མཛད་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དར་ཊཱིཀ་ལས། འདི་རྣམས་གང་ཟག་གང་
ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཁོ་ནའི་
དབང་དུ་བྱས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དྲི་ཟའི་རྒྱལ་

པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་པི་ཝང་མཁན་གྱི་གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེའི་མཛད་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྒྱུད་བླ་མའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། འདོད་པ་ཁམས་སུ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བའི་

ཚུལ་སྟོན་པ་དགའ་ལྡན་དུ་ལྷའི་བུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུར་
མངོན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འཕོ་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་

50

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཐལ། མ་འོངས་པ་ན་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་
སྐུའི་མཛད་པ་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་

བྱམས་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མགོན་པོ་
བྱམས་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བཟུང་བའི་ཚེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཞེས་མི་བྱ་

ལ། དེ་དགའ་ལྡན་དུ་བཞུགས་པའི་ཚེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་
ཡི། སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་ཞེས་མི་བྱ་ལ། དེ་མ་འོངས་པ་ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་
ཡི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཞེས་མི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྗེ་
བཙུན་བྱམས་པ་དེ་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། དེ་སངས་
རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་འཚང་རྒྱ་
འགྱུར་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་དེ་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན།

དེ་མ་འོངས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་

ཀྱང་དེ་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་
ཆོས་ཅན། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་འོངས་པ་
ན་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་སྟོན་པར་
འགྱུར་བའི་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་ལ་གནས་པའི་གང་

51

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དེས་ཡུམ་མཁྱེན་གསུམ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་ཚུལ།

༈ ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞུང་དེས་ཡུམ་མཁྱེན་གསུམ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་ན། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་བསྟོད་པ་དང་། ཕྱག་འཚལ་བ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་
ནི། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་གྱིས་
འཆད། འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། ཉན་

ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་

དེ་ལ། ཞེས་པས་འཆད། ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པས་
འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ། ལམ་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ། རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་གསུམ་ལས།

52

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་ལ། མངོན་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་
གཞག་གི་རྟེན་ནི། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས་ཞེས་པས་འཆད།
ཐབས་གཞི་ཤེས་དེ། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པས་འཆད། ཐབས་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་དེ། ཉེར་ཞིར་འཁྲིད་མཛད་གང་
ཡིན་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། མངོན་རྟོགས་རིགས་

སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དེ་སྟོན་པ་ལ། འགྲོ་ལ་ཕན་
པར་བྱེད་རྣམས། ཞེས་གསུངས། ཐབས་ལམ་ཤེས་དེ་སྟོན་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། འདིའི་འབྲས་བུ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
འཇིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང་། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། མངོན་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དང་སྐྱེ་
བའི་རྟེན་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཐུབ་རྣམས། ཞེས་པས་
འཆད། ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་དེ་འཆད་པ་ལ། གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས། ཞེས་གསུངས། དེའི་འབྲས་བུ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་
སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་པ།།ཞེས་གསུངས། དེས་ན་སྐབས་འདིར་

མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ། གྲངས་ངེས། ཡུམ་
སྲས་ཀྱི་དོན། བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། རོང་ཊཱིཀ་པས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་པོར་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ་དེ་མཆོད་བརྗོད་གླེང་གཞིའི་ལེའུའི་

53

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།འགྲེལ་པ་ཡིན་པས། དེའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པའམ།
ཡང་ན་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་
དུ་དེ་ལྟར་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱིས་
དམན་མཆོག་གི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གསུང་། རོང་ཊཱིཀ་

པས། གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་
རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ཡིན་གསུང་། དང་པོ་མི་འཐད་དེ།
མཆོད་བརྗོད་གླེང་གཞི་དང་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་འཕགས་སེང་
གཉིས་ཀས་མ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གླེང་གཞིའི་བཤད་པ་མཛད། སློབ་དཔོན་གྱིས་དགོས་
འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོའི་གླེང་གཞིའི་

སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་

ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་ལ་
དགྲ་བཅོམ་པ་དུ་མ་ཡོད། གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ན་ཐེག་དམན་སློབ་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་དགོས་
པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་མཛད་

54

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་

ཅན་གྱི་གང་ཟག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་

དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་གཞི་ཤེས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། ལམ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཁ་མའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གཞི་ཤེས་
ཐོབ་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་
ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དང་པོར་རྣམ་མཁྱེན་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། དེ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་
སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་སུ་

ལེན་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྐབས་འདིར་དང་པོར་གཞི་ཤེས་
ལ་བསྟོད་ལ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གདུལ་བྱ་འབྲས་བུ་ལ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་པོར་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྐབས་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་

དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་བློ་མ་སྦྱངས་པར། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་
ཉིད་ཚང་བ་གཅིག་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ། དེ་མ་སྐྱེས་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སོགས་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་

55

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ལམ་རིམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་

པ་སྦྱོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། སྐབས་འདིར་དང་པོར་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡུམ་ལ་མཁྱེན་པ་
གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ལས་གྲངས་མང་མི་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ལས་
གྲངས་ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཡུམ་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྐབས་
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡུམ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
པ་པའི་ཡུམ་དེ་ཚིག་རྐང་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡུམ་དང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་པའི་ཡུམ་དེ་ཚིག་
རྐང་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡུམ་དང་། མཆོག་
གི་སྤྲུལ་སྐུའི་ཡུམ་དེ་ཚིག་རྐང་གསུམ་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཡུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཁྱོད་

56

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཚོགས་སྦྱོར་རྣམས་གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་གང་རུང་དུ་འཇོག་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་

གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཉེ་བར་འགོད་པ་སྔོན་དུ་
འགྲོ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཞེས་མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཕགས་པ་དེའི་ཡུམ་ཡིན་ན།

འཕགས་པ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ། མཁྱེན་པ་དེའི་སྲས་ཡིན་ན།

མཁྱེན་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་
པ་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་ནི། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་
ལས། ཡུམ་དང་སྲས་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་ཡིན་

ཟེར་ན། རྣམ་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཡུམ་ཡིན་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་
སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཡུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

ཏེ། དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་སྲས་འཕགས་
བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ། མཆོད་

57

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྲས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་བཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འབྲས་ཡུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག རྣམ་

མཁྱེན་གྱི་སྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་སྲས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་དེ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
སྲས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་ཡིན་ན། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཆོད་
བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རང་རྒྱལ་
གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་
ཕྱོགས་སུ་བསླན་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་རྟག་
པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་རྟག་སོགས་
བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གཞི་ཤེས་དང་།
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་།

58

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་

ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ལམ་ཤེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
རྟེན་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ནོ།། འོ་ན་དེའི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། གཞི་དང་ལམ་དང་

རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།། ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལྗོན་པ་རྟ་མགོ་ཅན་གྱིས་ཞུས་
པའི་མདོ་ལས། ཕ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ།།མ་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་
རོལ་ཕྱིན།།ཞེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་དེ་ལ་མ་ཞེས་དང་། ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དེ་ལ་ཕ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ལྟར། ཡུམ་གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་གཟུང་བར་བཞེད་ནས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལམ་གསུམ་བདེན་
པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བསྟན་པ་
ཙམ་ཡིན་གྱི། ཡུམ་དང་མཁྱེན་པ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་སྲས་འཕགས་པའི་
བཞེད་དོན་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་

59

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པའི་ཡུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལམ་ལྔ་གསུམ་བཅོ་ལྔ་
ཡོད། གཞུང་དོན་ནི། གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་
དང་ལྡན་ཏེ། རང་སྲས་ཉན་རང་སློབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཉེར་ཞིར་

ཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རང་སྲས་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲུབ་
པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཆོས་འཁོར་
རྫོགས་པར་སྐོར་བའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་
གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་
དེ་ལ་གུས་པས་འདུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

60

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པའི་དོན་འཆད་ཚུལ།

༈ གསུམ་པ་འགྲེལ་པའི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ། སྔ་འགྲེལ་གྱི་
འཕྲོས་དོན་དང་། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ། དགོས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་དང་། བསྡུས་དོན་ལས་
འཕྲོས་པའི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་
དགོས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་གྲུབ་
པའི་དོན་ནོ།།དང་པོ་ལ། ཐོས་པའི་དགོས་པ། དད་པའི་དགོས་པ། གུས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་མཚམས་སྦྱར་དུ། གཞན་དག་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཞེས་བཤད་ན།
གཞན་དག་ནི་གང་། དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན། གཞན་དག་
ཅེས་པ་གཉིས་ཚིག་ཡིན་ལ། དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།
དབང་རྟུལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དབང་རྣོན་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་འདིས་

མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་

61

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བ་རྣམས་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་

ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་བརྗོད་དེ། དེ་ཐོས་ནས་རེ་ཞིག་དད་པའི་

རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མྱུར་དུ་རབ་ཏུ་
དང་བ་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས། དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་ཞེ་ན།
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་། ཡུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ནུས་པ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་དབང་རྣོན་དང་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་
ཀྱང་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཚད་མས་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་

62

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གདོན་མི་ཟ་

བར་སྲིད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཡུམ་གྱི་ནུས་པ་ལ་
དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་
ནས་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས།
འོ་ན་དབང་རྟུལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ། འདི་ལ། ཞེས་དང་། དབང་རྣོན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་ཞེས་སྨོས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་
དོན་ཡོད་དེ། གཞུང་དེ་གཉིས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ལ་ཉེ་
རིང་གི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྨོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་རབ་ཏུ་དང་བ་ཞེས་སྨོས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཡོད་དེ།
རབ་དང་པོ་དེ་དང་བ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་ཅིང་། རབ་གཉིས་པ་དེ་ལྡོག་
ཏུ་མེད་པའི་དང་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དང་བའི་དགོས་
པ་ནི། རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ། ཞེས་འཆད་ན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་
ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་ལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་

63

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དོན་དུ་གུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་

ཀ་ཡང་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་

གཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་གུས་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་གུས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ནས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་
ཐོས་པས་དང་བ། དེ་ལས་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ། དེ་ལས་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ལེགས་པའི་མཆོག་རྣམ་མཁྱེན་འཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ལེགས་པའི་མཆོག་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། མཆོད་བརྗོད་
ཀྱི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་ཡུམ་ལ་དང་བའི་དད་པ་ཆོས་ཅན།
རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་ཡུམ་ལ་གུས་པའི་སྒོ་ནས་ཐོས་བསམ་

64

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱིས་འཇུག་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱས་ལེགས་པའི་མཆོག་རྣམ་མཁྱེན་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་
འཐོབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ།
དགོས་དོན་ལ་དངོས་ཀྱི་དགོས་དོན་དང་། བསྡུས་པའི་དགོས་དོན་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཐོས་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།
ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་དབང་རྣོན་མཆོད་བརྗོད་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན། དབང་རྣོན་དང་བ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བལྟོས་པས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་གྱི། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ལུང་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱར་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། དབང་རྣོན་གྱིས་ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པས་དག་ནས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག དཔྱད་

གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཞེས་སོགས་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཁྱེན་གསུམ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་། ཞེས་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་
པའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡུམ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས། ཞེས་

65

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་། དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་
ཡུམ་ལ་དང་བ་བསྐྱེད་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་
པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་བསྒོམས་པར་བྱས་པས་བསྒོམ་
བྱའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཡོད་
པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་

སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དང་བ་སྐྱེ་
བའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་བསྟན་པ་བུད་དོ།། ཞེ་ན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་
གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་
ཚད་མས་ངེས་ཤིང་། དེ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་
པར་བྱས་པས་བསྒོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་འབྱུང་བར་གྲུབ་ནུས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
གསུམ་གྱིས་མི་འཇུག་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བའི་ཐལ་

འགྱུར་ལ་ཁྱབ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་

66

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་
མེད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱེ་མེད་གསུམ་ག་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་ལ་བཞེད་དམ་ཞེ་ན། མཁྱེན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། གཞི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཞེས་པས།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞི་

ཤེས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་ལམ་ན་དེ་འདྲའི་གཞི་ཤེས་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་དོན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་རྐང་དང་པོ་འདིས་

གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་གཞི་ཤེས་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།ཁ་ཅིག རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་
ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཡོད་
པར་ཐལ། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་མེད་
ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇུག་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་

67

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བུམ་པའི་
དོན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞི་མཐུན་སེམས་ཙམ་པས་འཇོག་ཤེས་པར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་གཞི་མཐུན་རང་རྒྱུད་པས་འཇོག་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་འདོད། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན། དོན་དམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན།
རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་རིམ་ལས། ཤེས་
པ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ལ། ཞེས་གསུངས་

68

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་
གཉིས་སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན། བདེན་པར་གྲུབ་ན་བདེན་
གྲུབ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་ཆོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལམ་རིམ་གྱི་ལུང་དེས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་
ཁྱབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་ཀུན་རྫོབ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཆོས་ཅན། རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ།
བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་ཡང་མེད། བདེན་པའི་དུ་མར་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན༌། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་ན་སྣང་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་
རྣམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་གནས་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ། དེ་ཡིན་ན་བརྫུན་པ་ཡིན་

69

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པས་ཁྱབ། དེ་ཡིན་ན་བདེན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེ་ཡིན་ན་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་
ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་གང་ཞིག ཆ་བཅས་དང་ཆ་མེད་དངོས་འགལ་ཡིན།

ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བདེན་པའི་གཅིག་མེད་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བདེན་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བདེན་པ་དང་
གཅིག་གི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་དང་དུ་
མའི་གཞི་མཐུན་ཡང་ཡོད་དེ། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཀ་བའི་ཆོས་

ཉིད་གཉིས་པོ་དེ་བདེན་པ་དང་དུ་མའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བདེན་པ་གང་ཞིག དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བུམ་པའི་
ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྣང་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་གནས་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
འདོད་ན། རྫུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་
པར་ཐལ། གནས་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་

70

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། ཡོད་ན་གཅིག་དང་དུ་
མ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མས། བདེན་པར་ཡོད་ན་
བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་ཁྱབ་པར་

འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ།།ཟེར་ན། བྱས་ན་མི་རྟག་
པས་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མས། སྒྲ་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་མ་ཁྱབ་
པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྒྲ་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་གིས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་མི་གཅོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག དམ་བཅའ་འཐད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡང་ཡིན།
གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
ཚད་མ་དེས། བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་

བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་
པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་

གཞི་མཐུན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས། གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་

71

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་

མཐུན་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་
བཤད་ལས། གཞི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་ཕན་

ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་གཅིག་དང་དུ་མའི་ཕུང་
སུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་པར་ངེས་པས་ན་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མའི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་
པར་རྟོགས་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

རང་ལུགས་ལ།སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་བ།

༈ རང་ལུགས་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། བློ་ལ་སྣང་བའི་

དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་
ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་

72

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་འཕགས་པའི་

མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་
མཁན་གྱི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྤྲུལ་བའི་ཚེ། རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་རྟ་
གླང་དུ་སྣང་བ་ན་དེ་ཉིད་བློ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་

པར་རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་ཀྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་དག་
གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་ལག་རྗེས་སུ་འགྱུར་བས་མིག་མ་བསླད་པ་

རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་ཡང་། བདེན་
གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར།།འདི་ལ་དཔྱད་པ་མི་

འཇུག་གོ །རྣལ་འབྱོར་དཔྱོད་པར་བྱེད་ན་དོན།།གཞན་དུ་སོང་བས་གནོད་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། དེ་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དེའི་ཕྱིར་
དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྫུན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་
ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་དང་། འཇུག་ཊཱིཀ་ལས།

དབུ་མ་སྣང་བར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཤེས་པས། ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཁོ་ན།།ཀུན་རྫོབ་གཞན་

73

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ནི་ཅིག་ཤོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་སོགས་མེད་ཀྱང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་

གྱིས་གྲུབ་པ། རྫས་སུ་གྲུབ་པ་སོགས་ཡོད་དོ།།

དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
རིགས་པ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པ་
གཅིག་དུ་བྲལ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས། རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་
མའི་གཏན་ཚིགས། འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་དཔྱོད་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་
གི་གཏན་ཚིགས། རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་འོག་ཏུ་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མྱུ་

གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། དོན་དམ་པར་བདག་དང་།
གཞན་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། རྒྱུ་མེད་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་

74

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
མིན།།གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན།།དངོས་པོ་གང་དག་གང་
ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུའི་

དུས་སུ་ཡོད་པར་ཡང་མི་སྐྱེ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་པར་ཡང་
དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ཡོད་པ་རྣམ་
པར་མི་སྐྱེ་སྟེ།།མེད་པ་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། རྒྱུ་དུ་
མས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྐྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། རྒྱུ་
དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྐྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། རྒྱུ་
གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྐྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན།
རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྐྱེད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། དུ་མས་གཅིག་གི་དངོས་མི་
བྱེད།།དུ་མས་དུ་མ་བྱེད་པའང་མིན།།གཅིག་གིས་དུ་མའི་དངོས་
མི་བྱེད།།གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་པ་ཡང་མིན།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ།།དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། གཏན་ཚིགས་དང་པོ་དེ་འཆད་པ་ལ།

75

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་

ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་གྱི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་
རྒྱན་ལས། བདག་དང་གཞན་སྨྲའི་དངོས་འདི་དག ཡང་དག་པར་ནི་

གཅིག་པ་དང་། །དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་ཕྱིར།།བདེན་པར་མེད་
དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་

ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་གང་ཞིག ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་
སྲིད། ཆ་བཅས་ཆ་མེད་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆ་མེད་
ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མིན་པར་
གྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཆ་བཅས་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མིན་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དངོས་

76

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ། ཆ་བཅས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་གི་

གཞི་མཐུན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཚད་མ་གསུམ་པ་འདི་རྟོགས་དཀའ་
བས། དེ་བཤད་ན། ཆ་བཅས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་གི་གཞི་

མཐུན་ཡོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་ཆ་

ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དང་། རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་ཆ་

ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག རང་གི་ཆ་ཤས་
རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆ་
བཅས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།རྩ་བར་འདོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བརྫུན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་སྟེ། སྣང་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྡོད་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་བརྫུན་པར་གྲུབ་
པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྡོད་ལུགས་
ལ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཆ་ཅན་དང་ཆ་དུ་མ་ཆོས་
ཅན། ཐ་དད་དུ་མེད་པར་ཐལ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན། ཐ་དད་དུ་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་ལས། དེས་ཐ་དད་དུ་མ་
གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་བདེན་པར་
གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཐ་དད་

77

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྣང་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྡོད་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་པར་
གྲུབ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་ཅན་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་དུ་མར་འཇལ་
བའི་ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཆ་ཅན་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་དུ་མ་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་གཅིག་ཏུ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་གནོད་
པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་བཅས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
གཅིག་གི་གཞི་མཐུན་ཁེགས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཅན་དང་ཆ་དུ་
མ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་ཐ་དད་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་

གཟིགས་དགོས་པ་དེ་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པས་དེ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་དད་ཡིན་པ་དེ་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པས་ཆ་བཅས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་གི་གཞི་མཐུན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྡུ་ན། གཞི་
ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་
བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ན་གང་

ལའང་བལྟོས་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་ཆ་བཅས་མ་

78

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པ་
གང་ཞིག ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད། ཆ་བཅས་ཆ་མེད་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་
མར་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དུ་མ་
གཅིག་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་

སྒྲུབ་པ་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་
ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་གང་རུང་དང་བྲལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་དང་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ། དེ་གང་རུང་དང་བྲལ་བ་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ཕྱི་མ་འདི་རྟོགས་དཀའ་བས་བཤད་
ན་གཞི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་
སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བ་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འགོག་ནུས་ཏེ། ཚད་མ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བར་དུ་ཚད་མ་གཞན་བརྒྱུད་པ་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་
པར། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་

79

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ན་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། ཡུམ་གྱི་
ངོ་བོ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུམ་མཁྱེན་གསུམ་ཡོད་པར་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡུམ་གྱི་ནུས་པ་
ལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་དེ་རང་སྲས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་ཕུན་ཚོགས་གྲུབ་ནུས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་
ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན།
བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པ་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་
པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་
སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས་བཤད་ཅིང་། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་
འགྲེལ་ལས། རྨོངས་པ་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་
བྱར་རུང་བ་འདི་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་

གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འགྱུར་བ་ལས་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་

80

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། གང་དག་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་

བཞིན་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་བུའོ།།བདག་དང་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པ་ཡིན་པས།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་བསྡུས་དོན་གྱི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་བསྡུས་དོན་གྱི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པ་ནི།

མཚམས་སྦྱར་དུ་རེ་ཞིག་དང་པོར་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

དུ་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་འཚལ་བ། ཞེས་བཤད་ན། ཉན་ཐོས་ཞི་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་འདིས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་
པ་དེ་ཡུམ་གྱི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ནམ། ཕྱོགས་

81

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་
སྐུ་ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟོད་པས་གྲངས་ཉུང་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་

ལྟར་ན། གཙོ་བོ་རྣམ་མཁྱེན་ལྟ་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བསྟོད་པས་ཆོག་
མོད། ཅིའི་ཕྱིར་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཆར་བསྟོད་ཡུལ་དུ་སྨོས་ཤེ་ན།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་བསྟོད་
ཡུལ་ལ་གྲངས་མང་ཉུང་གི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་རྒྱུ་
མཚན་དང་དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་བསྒོམ་
བྱའི་རྣམ་པར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ལ། དེ་ལྟར་ཐུགས་
ལ་བཞག་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྟོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་རང་སྲས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་ནུས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེས་ཀྱང་
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་

82

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དེ་ལྟར་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྟོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། འོ་ན། ཀྱང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་
གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། སྔ་མས་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པས་མཁྱེན་གསུམ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་
ཀྱང་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་ལ།
ཀྱང་གཉིས་པས་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་
ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པར་མ་ཟད་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་རྫོགས་པར་
ཉམས་སུ་བླངས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་བླངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་འདོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་འདོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྦྱོར་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྦྱོར་བར་བསྡུས་པ་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།ཁོ་ན་རེ། མཁྱེན་

83

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་པར་ཐལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཁྱེན་
གསུམ་མཁྱེན་གསུམ་དང་བསྡུ་བྱ་སྡུད་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་ན། དེ་དེ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་དང་
ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེ་དང་བསྡུ་བྱ་སྡུད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱིས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཛོད་ལས། ཕུང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་

ཐམས་ཅད་བསྡུས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་སྡུད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་དེ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྡུད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན། མཁྱེན་གསུམ་སྡུད་བྱེད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་
ཐལ། དེ་དེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔར་བཞིན་
རིགས་འགྲེའོ།།དེ་བཞིན་དུ། བུམ་པ་སྡུད་བྱེད་ཀྱི་ཀ་བུམ་གཉིས་

84

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཀ་བུམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེ་དེར་ཐལ། དེ་དེའི་ནང་ཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྡུས་པར་ཐལ། དེས་སྦྱོར་བཞི་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཆོས་
ཅན། ལམ་བདེན་གྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། ལམ་བདེན་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་

བྱང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལམ་བདེན་
གྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལམ་བདེན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལམ་བདེན་གྱི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
བཏུས་ལས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ལམ་གང་གིས་སྡུག་
བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང་། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལམ་སྒོམ་པ་སྟེ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་
མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་པའོ།།ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་

ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་མོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་པོ་སྲས་ལས། འདི་ཡང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་འཁོར་དང་
བཅས་པའི་སྐབས་ལས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དེ་ལམ་

85

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདེན་གྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་འཁོར་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག་གིས། མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་བྱེད་
ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པ་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན།

ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་དེ་སུམ་ཅུའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་
པའི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་

པས་ཁྱབ་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་

པ་ན་རེ། འཕགས་བཞིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཁྱེན་གསུམ་དུ་
བཞག་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས། སྦྱོར་བཞི་ལམ་

ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས། ཆོས་སྐུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་བསྡུས་པ་དེ་དེའི་དོན་

ཡིན་ནོ།།ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པ་དེ་དེའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག མཁྱེན་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བས་རྒྱ་ཆེ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་རྒྱ་ཆུང་བས། རྒྱ་ཆེ་བ་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ཆུང་བ་སྦྱོར་བ་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་བསྡུས་པ་

86

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོས་ཆུ་ཐིག་བསྡུས་པ་བཞིན།

ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་དོན་

མིན་ལ། གསུམ་གྱིས་ལྔ་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་
གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལམ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། སྦྱོར་བཞི་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ངེས་པར་རང་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཁས་བླངས་ཀྱང་གནོད་བྱེད་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མཁྱེན་གསུམ་ནི་

སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་
ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་པས། རང་བཞིན་མཁྱེན་
གསུམ་གྱིས་གནས་སྐབས་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་བསྡུས་པ་དེ་དེའི་
དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་སོར་མོའི་ནང་དུ་གནས་སྐབས་

ཐལ་མོ་དང་ཁུ་ཚུར་བསྡུས་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་ཞིའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། སྦྱོར་བཞི་ཡང་

མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོར་བཞི་

མཁྱེན་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། བྱང་

སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་
སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ༈ གཉིས་པ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ལ།
མཚམས་སྦྱར་དུ། རེ་ཞིག་དང་པོར་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

87

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དུ་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་འཚལ་བ། ཞེས་བཤད་ན། ཉན་ཐོས་ཞི་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ན་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་

སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་དང་། བསྡུས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་ཚུལ། ལམ་ཤེས་
ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་
སྐོར་བའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ལ། གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག ཐབས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ།
ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་པ་རྣམ་པར་
ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྷག་པ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྟན་

པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེ། མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ཕུང་

པོ་དང་བཅས་པ་དང་ཕུང་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཐོབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་
པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས།

88

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པས་འཆད་དོ།།གསུམ་པ་ནི། འགྲོ་
བ་མཐའ་དག་གི་དོན་སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་
པས་འཆད། གསུམ་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་འཁོར་སྐོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཡང་དག་
པར་བསྡམས་པའི་སྐུ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་གི་གཙོ་བོ་
རྣམས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་ཆོས་འཁོར་སྐོར་བའི་ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་
མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་གང་དང་ལྡན་ན། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྤྱོད་པའི་

གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐོར་བར་མཛད་པ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན། མ་ལུས་པ་དང་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་ལ་ཟློས་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཅེས་པས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དཔང་གིས་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་རེ་བ་ལ་
ཡང་ཟེར་བས་དེ་ལྟ་བུའི་ཉི་ཚེ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ། མ་
ལུས་པ་དང་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་སྨོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསེར་ཕྲེང་
ལས་བཤད་དོ།།རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། མ་ལུས་པ་ཞེས་
པ་ནི་རྗོད་བྱེད་གསུང་རབ་ལ་འཇུག་ལ། ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་བརྗོད་

89

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བྱ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་
རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་གི་གཙོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་རང་བྱང་སེམས་རྣམས་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་ལས་རྣལ་འབྱོར་ལྷག་པས་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་གསུམ་ལས་སྤངས་རྟོགས་ལྷག་པས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་གི་གཙོ་བོ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསྡུས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། སངས་

རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་

བསྐོར་ཅེས་པའི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཏེ་སྲས་བཞིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ། ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེར། ཉན་ཐོས་ཉིད་དང་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་དེ་
ལྟ་བུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་དག་གི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཕྱག་
འཚལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་
ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ལྡན། ཞེས་གསུངས་པས་
ན། རྩ་བའི་ལྡན་པའམ་བཅས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་བསྐོར་བ་ལ་

90

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་སྲས་ལ་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པས་ཆོག་སྟེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེས་རང་སྲས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྙིང་པོའི་རྒྱན་

ལས། སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་སྟེ་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་
ལ་ཕྱག་འཚལ། ཞེས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་གསལ་བར་མ་བཤད་དོ།།

ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་དང་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
བཤད་པ།

༈ དེ་དག་གི་ནང་ནས། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་
པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་

འཐོབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་བཤད་ན། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་དང་། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
འདི་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ།

91

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ལོག་མ་ལོག་གི་གནས་

སྐབས་ལ་ལྷག་མེད་དང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་སྟེ། རིགས་
པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལ་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ནི་

ཕུང་པོ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན།

ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་མེད་པ་ནི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་

པས། ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་འདོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཏུ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀས་

འདོད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་སྔར་བཞིན་

དང་། མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་འདོད་དེ། བསྡུ་བར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ། ཞེས་བཤད་ཅིང་།

བྱེ་བཤད་འགྲེལ་པར། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ནི་སོ་སོར་
བརྟགས་པའི་འགོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་འདི་
དག་གིས་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་ཚེ་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་སྤངས་པའི་ཁྱད་
པར་འདོད་ཀྱང་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ལ་དེ་མི་འདོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་ཚེ་ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་

ཟད་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲིབ་པའི་རྟེན་མེད་པས་སྒྲིབ་གཉིས་རང་གི་ངང་

92

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གིས་ལོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བར། ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་ལ་ནི་སྒྲིབ་

པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡོད་ཀྱི།
ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལ་
གནས་པ་ལ་ནི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་མེད་དོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། མཚན་མ་དང་གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུན་
ཆད་ཅིང་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡིན་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཁྱད་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་གཞན་དོན་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔོན་གཞན་དོན་བྱེད་
པའི་སྨོན་ལམ་མ་བཏབ་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་རིགས་དམན་པས།
སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་ཞུགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བར། གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྒྲིབ་པ་མེད་དེ། ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ལ་མི་མངའ་བ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་
སྒྲིབ་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་མཛད་པ་མི་བྱེད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། སྔོན་སྨོན་ལམ་གོམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་དེའི་
ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་པ་ནི་ལྡང་བའི་བསམ་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཡོངས་སུ་

93

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་བདེན་སྣང་གི་ལྷག་མ་དང་བཅས་མ་བཅས་ལ་འདོད་ཅིང་། ངོ་བོ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་འདོད་དོ།།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ།ས་མཚམས་བཅས་
བཤད་པ།

༈ བཞི་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་
འགོག མྱང་འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་

ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས། མི་གནས་པའི་མྱང་

འདས། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་

བུ། དེ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། སྒྲིབ་

གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལྟ་བུ། དེ་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་འགོག་བདེན་དོན་གཅིག གསུམ་པ་ནི། ཐེག་

94

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམན་གྱི་མྱང་འདས་གང་ཞིག སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་ཁམས་
གསུམ་གང་རུང་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། དེ་གང་ཞིག དེ་དང་བྲལ་བ། ལྷག་
མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་དག་ཞིང་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་
ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། དེས་ན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ལ་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཀྱི་སྒྲས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་
བཅས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་ལ་
ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་
སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུའི་
བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྐུ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོར། ཕུང་
པོར་བཅས་པའི་མྱ་ངན་འདས།།ཐུབ་སྐུ་གཉིས་ལ་བརྗོད་པ་
ཡིན།།ཕུང་པོ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།།ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཕུང་པོ་
མེད།།ཅེས་དང་། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། སྐུ་དེ་གཉིས་ལ་དགོངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་
པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དགོངས་ཏེ།

95

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་
ལ་ཡོད་དོ།།ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་
ལྷག་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁྱབ་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ན་མིང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ན་མིང་

གི་ཕུང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་ན་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་བཅས་པར་ཐལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་
དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཟག་བཅས་སུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་
པའི་རྒྱུད་ལ་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡོད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡང་མེད། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་

96

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཉོན་སྒྲིབ་མ་

ལུས་པར་སྤངས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོར་འདོད་པ་
མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དང་། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
དང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་རྣམས་
ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པའི་མྱང་འདས། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཇོག་པ་
མི་རིགས་ཏེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཚེ་དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་
ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་
བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མྱང་འདས། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་སུ་འདོད་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་
དགྲ་བཅོམ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་མེད་པའི་དུས་སུ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དམན་པའི་མྱང་འདས་མྱང་འདས་མ་ཡིན་

ཏེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

97

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྒྱུད་བླ་མར། གང་ཕྱིར་དེ་ནི་ཆོས་སྐུ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས།།དེ་
ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དོན་དམ་མྱ་ངན་འདས།།དེའི་ཕྱིར་ཉི་དང་

ཟེར་བཞིན་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་པས།།སངས་རྒྱས་ཉིད་ལས་མ་

གཏོགས་མྱ་ངན་འདས་པ་མེད།།ཅེས་དང་། དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར།།མྱ་ངན་འདས་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། །འོད་དང་འོད་ཟེར་སྤངས་
ནས་ནི།།ཉི་མ་ལྟ་བར་མི་ནུས་བཞིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་མྱང་འདས་མ་འཐོབ་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེའི་འགྲེལ་པར། ཆགས་པ་མེད་པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་མངའ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་ཐོབ་པར་སྒྲིབ་པ་

ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་

དབྱིངས་རྟོགས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མེད་དེ། འོད་དང་འོད་ཟེར་མ་མཐོང་བར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་རྩ་བའི་ཚིག་རྐང་གསུམ་པའི་དེ་འགོད་དོ།།

98

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ།

༈ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐོར་བར་མཛད་པ། ཞེས་བཤད་ན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་དང་། རང་
ལུགས་གཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག སྟོན་པས་
གསུངས་པའི་དམ་ཆོས། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།
འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་
འཐད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་དམ་ཆོས་ཡིན་

ན། སྟོན་པའི་གསུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་

99

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅན། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། ཆོས་འཁོར་གང་ཞིག ལུང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཀའ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག བཤད་པས་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་བྱ་དང་འཕོ་བྱེད་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་

དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་
ཅིག རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཤད་པས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་བར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་ལས། ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་

འཁྲུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་ལ།།ཉིད་ཀྱི་
རྟོགས་པ་གཞན་ལ་འཕོ་མིན་ཏེ།།ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་དེ།།དེའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་མི་ནུས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་གཏོགས་པའི་དམ་

ཆོས། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་གཏོགས་པའི་ལུང་། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གདུལ་
བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་ཟེར་ན། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་

100

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། ཆོས་འཁོར་
གང་ཞིག ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་
པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། ཆོས་འཁོར་ལ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་
ཐལ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་འཁོར་གང་ཞིག དེ་དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
དངོས།།གཉིས་པ་སླ། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མཛོད་ལས། སྟོན་
པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་

དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་འཁོར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག བཀའ་དང་སྤངས་རྟོགས་གང་
རུང་གིས་བསྡུས་པའི་དམ་ཆོས། ཆོས་འཁོར་གྱིས་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། སྤངས་པས་བསྡུས་པའི་དམ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་

101

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ན། དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་དགེ་བ་ཡིན་

པར་ཐལ་ལོ།། འདོད་ན། འཁོར་བ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་ན། ཁམས་གོང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། མཛོད་ལས། དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་
རྣམས།།བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད།།ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རང་གི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་བྱེད་དུ་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།

འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།
དེའི་སྤང་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་
པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག བདེན་
བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བཀའ་
དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་

102

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བཀའ་བར་བ་མཚན་
ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དེ་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ནང་ཚན་
དུ་གྱུར་པའི་ཀཱཏྱཱ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་མདོ་དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ཀྱང་། དེ་འཁོར་ལོ་བར་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་
བཅོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། རྩ་ཤེ་
ལས། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁྱེན་པས་ཀཱཏྱཱ་ཡ་
ན་ཡི།།གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀ་

དགག་པར་མཛད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱང་ཁེགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཁོ་ན་རེ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཀཱཏྱཱ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་མདོ་དེ་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་མདོ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།

103

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་དང་། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་
པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་མདོ་གང་ཞིགཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། གསལ་བ་དེས་རིགས་འགྲེའོ།།གཞན་ཡང་།
ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་མི་འགལ་ཏེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེ་
དེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
བཏུས་ལས། གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཡང་

ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དུས་

དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་

འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་

104

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོན་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་
བའི་དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་དང་པོར་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་ལྔ་སྡེ་ལ་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་

ཆོས་འཁོར་དང་། བར་དུ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་གསུངས་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་། ཐ་མར་ཡངས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་
འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་
གསུངས་པ་ནི། འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་
ལ་སོགས་པའི་ངོས་ནས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུས་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར།
མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་འཇོག་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་འཁོར་ལོ་
དང་པོའི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ནང་འགལ་ཏེ། འདུལ་བ་རུང་མཐུན་གྱི་མདོ་དེ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་
སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། དྲང་

105

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་འདུལ་བ་རུང་མཐུན་ཞེས་བྱ་བ་མདོར་བསྡུས་སུ་གྲགས་པ་གཅིག་གསུངས་ཀྱང་

དེ་འདིར་ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་མཚོན་ནས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་པའི་ཕྱི་ལོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཚེ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པར་མཛད་
ནས། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཤྲཱི་དྷཱ་ན་ཀ་ཊ་ཀར་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས།
སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་རུ།།ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་བསྟན།།མཆོད་རྟེན་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ།།དེ་བཞིན་གསང་

སྔགས་ཚུལ་གསུངས་པ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།

106

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་དང་པོ་
ཡིན་པར་ཐལ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་པ་ལ་གསུངས་པར་མདོའི་གླེང་
གཞི་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དགོངས་འགྲེལ་
ལས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་། གཟུངས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་
ལོ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ།
སྟོན་པས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
དེས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། ཞི་བའི་བློ་
གྲོས་དེ་ལ་གང་གི་ཚེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གསུང་འདི་སྐད་དུ། ཀཽཎྜི་

ནྱ། མིག་མི་རྟག་གོ །ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་སྒྲས་
འདུལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མིག་མི་རྟག་གོ །ཞེས་ཐོས་སོ།།སྡུག་
བསྔལ་གྱི་སྒྲས་འདུལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མིག་སྡུག་བསྔལ་
ལོ།།ཞེས་ཐོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྔར་ལུང་མ་བསྟན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །སྤྱོད་
ཡུལ་མ་ཡིན་གྲུབ་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་དུས་མཉམ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་

107

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རེ། སྟོན་པས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྟན་པར་
ཐལ། དེས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐོར་བའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེས་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་མཛད་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་
ཅིག་ཅར་དུ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་
གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།ཁོ་ན་རེ། སྟོན་
པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་
ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེས་
འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཐོག་མཐའ་གཉིས་

ལ་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག རང་གི་བསྟན་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་
རུང་བའི་མདོ་དེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་རུང་

བའི་མདོ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ།

མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་དྲང་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་དང་།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་

108

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟོན་པའི་མདོ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
དགོངས་འགྲེལ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དྲང་དོན་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱེད་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། ངེས་དོན་དངོས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།
བརྒྱད་སྟོང་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
དེ་ཤུགས་ལ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

109

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཁོ་ན་རེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་
བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྐབས་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་
བྱའོ།།ཁ་ཅིག དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ངེས་དོན་
གྱི་མདོ་ཡིན་ཟེར་ན། འདི་དག་ལ་བརྟེན་པའི་དོགས་གཅོད་རྒྱས་
པར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཐད་དུ་བཤད་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཁ་ཅིག གཟུངས་རྒྱལ་ནས་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་བཀྲི་
བའི་རིམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དེ་དེ་
ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར་
ཡང་། སླར་ཡང་བླ་མའི་རྒྱུད་འདིར་ནི།།ཉེས་པ་ལྔ་དག་སྤངས་པའི་
ཕྱིར།།ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དར་ཊཱིཀ་ལས། སླར་ཡང་བླ་མའི་རྒྱུད་དེ་
རྒྱུད་ཕྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་

110

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདིར་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་ཆོས་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་ཆོས་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་

བཤད་པ་དང་། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན། ཆོས་ཕུང་གི་ཚད། སྐོར་ཚུལ། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིགམཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་དེ། ལྔ་སྡེའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་
ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་ལ་ལ་དེང་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་རོ།།ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
ཁ་ཅིག མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་དེ། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱིས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་འཁོར་ལོ་མྱུར་དུ་འགྲོ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁམས་གོང་མའི་

111

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་མཐོ་བ་ལ་འཕར་བ་དང་ཆོས་མཚུངས། ཁམས་འོག་མའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་དམའ་བ་ལ་འབབ་པ་

དང་ཆོས་མཚུངས། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གཅོད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བྲལ་ཐོབ་འཛིན་པས་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འགོད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད། བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོག་ན་རེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཁོ་ན་ཆོས་འཁོར་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། རྟོག་པ། རྩོལ་བ་གསུམ་ནི་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་

རྩིབས་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་གསུམ་ཤེས་རབ་གྱི་བསླབ་པ་
ཡིན་པས། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ངག་ལས་ཀྱི་མཐའ། འཚོ་བ་གསུམ་ནི་རྟེན་པར་བྱེད་པའི་ལྟེ་བ་དང་
ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡིན་པས་
བསླབ་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་

འཛིན་གཉིས་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་མུ་ཁྱུད་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་
གཉིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པའི་ནང་དུ་འདུ་བས་སེམས་
དམིགས་པ་ལས་སྡུད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མཐོང་བའི་ལམ།།མྱུར་བར་འགྲོ་སོགས་

112

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྩིབས་སོགས་ཀྱིས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ༈ རང་ལུགས་ནི།

བཀའ་དང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་གང་རུང་གིས་

བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། ཆོས་འཁོར་གྱི་ངོ་བོ། གཉིས་

པ་ནི། དེ་ལ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་
གཉིས་སུ་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀས་བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར་
གྱི་ཡོན་ཏན། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀས་
བསྡུས་པའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

ཡོད། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། མདོ་
སྡེ་དབྱངས་བསྙད་ལུང་བསྟན་དང་། །ཚིགས་བཅད་ཆེད་བརྗོད་རྟོགས་པ་བརྗོད།།དེ་ལྟར་བྱུང་དང་གླེང་གཞི་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་

སྐྱེས་རབས་བཅས།།གཏན་ལ་ཕབ་རྨད་བྱུང་ཆོས་ཏེ།།དེ་ལྟར་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་གསུངས།།ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་བསྡུ་ན།
སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། དང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་སྡེའི་

སྡེ་སྣོད་དུ་འདུ། རྟོགས་བརྗོད། དེ་ལྟར་བྱུང་བ། གླེང་གཞི། སྐྱེས་
རབས་བཞི་ནི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དང་། རྨད་དུ་བྱུང་བ། ཤིན་ཏུ་
རྒྱས་པ་གཉིས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དང་། གཏན་ལ་
ཕབ་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་
ཁ་ཅིག་ཏུ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གཙོ་བོ་གླེང་

113

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཞིའི་སྡེ་དང་། འཁོར་རྟོགས་བརྗོད་དང་། དེ་ལྟར་བྱུང་བ། སྐྱེས་རབས་ཀྱི་སྡེ་དང་བཅས་པ་གཙོ་བོ་བཞི་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟར་ལང་གཤེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་
པའི་ཆོས་འཁོར། ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་
དང་གསུམ་ལས། བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ། དང་པོའི་
མཚན་ཉིད། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལྟ་བུ། སྟོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་མདོ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་
དེ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་
འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ། གསུམ་
པའི་མཚན་ཉིད། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུ། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། རྟོགས་
པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྡུས་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། སྟོང་

114

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་
དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་མདོ། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། ཀུན་

རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་མདོ་དང་།
སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་གང་རུང་དུ་དམིགས་

པ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད།

ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་བཤད་པ།

༈ བཞི་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག ཤླཽ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་དྲུག་
དྲུག་ལ་ཆོས་ཕུང་རེ་རེའི་ཚད་དུ་འཇོག་སྟེ། ཤཱ་རིའི་བུས་མཛད་
པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཆོས་ཕུང་གཅིག་གི་

ཚད་ཡིན་པས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག ཕུང་

ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལས་བརྩམས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆ་ཚང་བ་རེ་སྟོན་
པའི་གསུང་རབ་ལ་ཆོས་ཕུང་རེ་རེའི་ཚད་དུ་འཇོག་གོ །ཞེས་ཟེར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཚད་ཅེས་ཟེར།།ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། རང་ལུགས་ནི། ཉོན་མོངས་
པ་རེ་རེའི་གཉེན་པོ་ཆ་ཚང་བ་རེ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཆོས་ཕུང་

115

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རེ་རེའི་ཚད་དུ་འཇོག་སྟེ། མཛོད་ལས། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི།།ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས།།ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། མདོར་ན། གང་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལ་སྤྱོད་པ་རེ་རེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་
ཅི་ཙམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་གྱི་གཞུང་གི་ཚོགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། སྤྱོད་
པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐོར་བར་མཛད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན་ཆོས་ཕུང་རེ་ལ་ཤླཽ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་རེ་རེ། སྤྱིར་བསྡོམས་ན་ཚིགས་བཅད་བྱེ་བ་བརྒྱད་དང་། འབུམ་ཕྲག་བཞི་བཅུར་ཡོད་དོ།།ཚིགས་
བཅད་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་། རང་ལུགས་ལ་ཚེག་པར་རྒྱ་
ཡིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་སོ་གཉིས་དང་། བོད་ཡིག་གི་དབང་དུ་

བྱས་ན་ཉེར་བརྒྱད་རེ་ལ་ཚིགས་བཅད་རེ་རེ་བྱའོ།།ཐེག་ཆེན་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གླང་པོ་ཆེ་ས་ལ་རབ་བརྟན་གྱིས་
བཀུར་བར་འོས་པའི་སྣག་ཚས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་འབྲི་བར་

ནུས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན། འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་དེ་ཙམ་
མི་སྣང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་རྣམས་དང་།
ཀླུ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ན་བཞུགས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མུན་པ་སེལ་བར་

116

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་སྤྲིངས་ལས། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལྟར་
བཟང་ལ་འཕན་མེད་པ།།རྣམ་པར་དག་ཚུལ་གང་ཡིན་ཀླུ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ཅན།།ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་གི་རྒྱན་བཞིན་གུས་

མནོས་ནས།།ས་ཡི་གཏིང་ན་གནས་པའི་རབ་རིབ་སེལ་བར་

མཛད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། སྟོན་པས་ཆོས་འཁོར་
གསུམ་ཅིག་ཅར་དུའང་གསུངས། རིམ་ཅན་དུ་ཡང་གསུངས་ཏེ།
དེས་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐོར་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཡང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སླའོ།།དྲུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་
པའི་བཀའ་དང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྡུས་པའི་

དམ་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཆོས་ཀྱང་ཡིན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་

པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་མཚུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་
ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཞིང་། རང་གི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། ཁྱོད་རྣམས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་

རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཞིང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མི་མཐུན་

117

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། གཞི་བསྡུ་བར།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་ཤེས་ཀོའུ་དི་ནྱའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་
ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པར་བསྐོར་ལ། དེ་ཡང་གཞན་ལ་
མཐུན་པར་བསྐོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་གཞན་དག་ལ་མཐུན་པར་བསྐོར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་

བརྒྱུད་དེ་མཐུན་པར་བསྐོར་བའི་དོན་གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་
བྱའོ།།ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་

པས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ལ།
འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་
དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། འཁོར་
ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་
གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་འཕགས་པ་
གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས་གསུང་ཚུལ་གཉིས་

118

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་

དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་སྔོན་ལྷར་གྱུར་པའམ་མིར་

གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་མཐུན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་མ་བསྐོར་བ་གཅིག་རབ་

ཏུ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན།
རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་
མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་

དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་

བརྩམས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ།
དྲང་བའི་དོན། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་

119

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་

བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་།

གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་བླ་ན་མ་
མཆིས་པ། སྐབས་མ་མཆིས་པ། ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཀྱི། རྩོད་
པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ལ། མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། གྲུབ་དོན་དང་པོ་དང་། བར་པ་དང་། ཐ་མའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་

དང་པོར་ལྔ་སྡེ་ལ་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གསུང་བ་པོའི་སྟོན་པ་དང་གནས་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་དུས་དང་པོར་ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་རྒྱུ་བའི་ཚལ་དུ་ཁྱོད་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

120

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བླ་ན་མཆིས་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སྐབས་མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀའི་སྐབས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་

བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཚིག་ཟིན་ལ་མ་ཕྱེ་བས་དོན་ལ་མི་
མཐུན་པའི་རྩོད་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་དེ། མདོ་གཞན་གྱིས་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མཚན་ཉིད་མེད་
པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་

121

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་བསྟན་པར་ཤུགས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ནག་
འགྲེལ་ཆེན་ལས། མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བླ་ན་མཆིས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་སྔར་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་
ནི། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
གྲུབ་ཅིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་
རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་
ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།

122

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱོད་ལ་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
ཀྱི་གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་
གཞན་གྱི་ཀླན་ཀའི་སྐབས་མེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་
དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱོད་ལ་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པས་དོན་ལ་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་མི་འབྱུང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་
སྨོས་པའི་མཚན་གཞིར་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདི་ཉིད་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་པོ་འཛིན་
པ་མི་འཐད་དེ། མདོ་དེར། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ། ཆོས་འཕགས། བློ་གྲོས་རྣམ་དག རབ་འབྱོར། བློ་གྲོས་ཡངས་པ། ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། བྱམས་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས།

123

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཇམ་དབྱངས་ཏེ་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་
བཟུང་བའི་སྟོན་པའི་འཁོར་རྣམ་པ་བཅུས་སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་

རེ་རེ་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་མཚན་གཞིར་འབྲེལ་
མེད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་ལན་མཛད་པ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་རྣམས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མདོ་འདིའི་དོན་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དུ་མ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་རྣམ་
པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་

སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ནི། མདོ་འདི་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་དུ་ཕྱེ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་
པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཞེད་ལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་བཀྲལ་བ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་

ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི་མདོ་སྡེ་འདི་ལས་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་
པ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་པ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་བཞེད་ཅིང་།

124

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་དྲང་

དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་པ་དང་། བར་པ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་སུ་

ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དབུ་སེམས་གཉིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་ཡང་། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་གཉིས་
པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་
པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་འབྲིང་

བསྡུས་གསུམ་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་
བར་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་ཅིང་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་ཀྱི།
དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་ཅིང་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དབུ་མ་པའི་བཀའ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་

བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཙུགས་ནས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་དབུ་མ་པའི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
བཏགས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པའི་དོན་དུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་བཞེད་པ་བཞིན་དུ། སློབ་
དཔོན་འདིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཀུན་

125

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དེའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་ཅིང་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་དབུ་མའི་ལམ་

མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་
ཁོ་ནར་གཞུང་འཛུགས་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་ཏེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་པའི་དོན་
ཀྱང་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན་ཚད་མ་དང་བཅས་པ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་

དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལས་ལོགས་ཤིག་

ཏུ་གཞན་གྱིས་གང་དུ་ཡང་དྲང་བར་མི་ནུས། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། དེ་དབུ་མ་པའི་བཀའ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཀའ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྒྱས་པར་ནི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་བཤད་
ཟིན་པས་དེར་བལྟའོ།།

126

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པའི་ཚུལ།

༈ གཉིས་པ་གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལ་
བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་བུ་
མཁན་མཁས་པ་ནོར་བུ་སྦྱོང་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དེས་ནོར་བུ་
རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ནས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་
བླངས་ཏེ། ལན་ཚྭའི་ཁུ་བ་རྣོན་པོས་སྦངས་ཏེ་སྐྲའི་རེ་བའི་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་
མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟས་ཀྱི་ཁུ་བ་རྣོན་པོས་སྦངས་ནས་བལ་གྱི་
ལ་བའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ།།དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྨན་ཆེན་པོའི་ཁུ་བས་

སྦངས་ནས་རས་སྲབ་མོའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་

127

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དོ།།ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ཏེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་བཻཌཱུ་རྻའི་རིགས་ཆེན་
པོ་ཞེས་བྱའོ།།རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མཁྱེན་ནས། མི་

རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། མི་གཙང་

བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་
ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པར་མཛད་དེ། འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ།།དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་མཛད་དོ།།དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་
སུ་དག་པའི་གཏམ་གྱིས་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་
སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ།།ཞུགས་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་

དུ་རྟོགས་པ་ན་བླ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་

128

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོ་ལ། དཔེ་བཤད་པ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པས་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་
དེ། དང་པོར་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་འཇིམ་

རྡུལ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་གོང་བུ་བླངས་ཏེ། ལན་ཚྭའི་ཁུ་བ་སྟེ་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ལ་སྦངས་ཏེ་སྐྲའི་རེ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་
བར་བྱེད། དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་མི་འདོར་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟས་རྣོན་
པོ་སྟེ་ཉ་ཁུ་ལ་སྦངས་ནས་བལ་གྱི་ལ་བ་སྟེ་སྣམ་བུ་སྲབ་མོས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད། དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བར། དེའི་འོག་
ཏུ་སྨན་ཆེན་པོའི་ཁུ་བ་སྟེ་དངུལ་ཆུ་ལ་སྦངས་ཏེ་རས་སྲབ་མོས་
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ།།ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ཏེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་

ན་བཻ་ཊཱུ་རྻའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ནི། དཔེའི་སྐབས་སུ་ནོར་བུ་སྦྱོང་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་དེ་ལ་ཡང་གསུམ་
ཡོད་དེ། ཐོག་མར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་བློ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཉེར་
ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། ལས་ཉོན་
གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོར་

གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་མི་གཙང་བའི་

129

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དོང་དུ་ལྷུང་བས་མི་གཙང་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་
བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་ནས།
འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་སྟེ་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ཉམས་
སུ་ལེན་པ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ།།དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་མི་

འདོར་བར། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་
པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཏེ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ།།དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་
མི་འདོར་བར། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་

ལས་བྱ་བྱེད་སོགས་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་གཏམ་གྱིས་ཁམས་དང་མོས་པ་སྟེ་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་
པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་

འཛུད་པར་མཛད་དོ།།ཞུགས་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ན་བླ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཆེན་པོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོ་འདིས་གནས་སྐབས་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་

དང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་

130

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་བསྟན་ལ། དང་པོའི་དབང་དུ་
བྱས་ན། རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ནས། གཉིས་པས་

འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱས། གསུམ་པས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་བཀྲི་བར་བྱེད། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་
བྱས། གཉིས་པས་ཟབ་པའི་ལམ་རིམ་དང་། གསུམ་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ལམ་རིམ་བསྟན་ལ། རིམ་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་
བསྟན་པའི་བདག་མེད་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དང་པོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། གཉིས་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རིམ་པ་གཉིས་པས་ཟབ་པའི་ལམ་རིམ་

དང་། གསུམ་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་རིམ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་
རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་
རྒྱན་ལས། ཡང་དག་ཤེས་འཚོལ་སྔོན་བཏང་སྟེ།།དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་གྱུར་ནས།།ལྟ་ངན་ཐིབས་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ།།སྙིང་རྗེ་
ཀུན་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་

ཅན་དབང་རྣོན་གྱིས་དང་པོར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་
ལ་བཙལ། དེ་རྗེས་སུ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིགརིམ་པ་འདི་ཡང་གཙོ་བོའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་

131

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་རྩ་བའི་ཚིག་རྐང་གསུམ་པའི་དེས་འགྲེའོ།།

གཉིས་པ་རྟོགས་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ།

༈ འདིར་སྙིང་པོའི་རྒྱན་གྱི་ལུགས་གཉིས་པ་རྟོག་ལྡན་
བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་སོར་བསལ་ནས་བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་
གཉིས། དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྩོད་
ལན་འདི་དག་འགྲེལ་པ་གང་དུ་བཀོད་པ་དང་། མཆོད་བརྗོད་དང་
དགོས་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། རྩོད་པ་པོ་དངོས་སུ་
ཡོད་མེད་དང་། ཇི་ལྟར་རྩོད་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་། རྣམ་

འགྲེལ། རྒྱན་དང་། འགྲེལ་པ་འདི་དང་བཞིར་བཀོད་དོ།།གཉིས་པ་

ནི། ཨར་ཆེན་པོ་དང་། འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ་སོགས་དགོས་འབྲེལ་

132

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་གཞུང་དུ་མཛད། ལོ་ཆེན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མཛད། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་དམ་བཅའ་ལས་འཕྲོས་ནས། དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྔོན་དུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལོ་ཆེན་གྱི་བཞེད་པ་འཐད་པར་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། རྩོད་པ་པོ་དངོས་སུ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་མདོ་ལ་
རྩོད་དམ། བསྟན་བཅོས་ལ་རྩོད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས་མཁྱེན་གསུམ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་
གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་རྫོགས་
པར་མཐོང་ནས་རྩོད་དམ། མཆོད་བརྗོད་ཙམ་ཞིག་མཐོང་ནས་རྩོད་དམ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་བར་རྩོད། གསུམ་པ་ལྟར་ན་མི་འཐད་

དེ། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་ཤེས་
ནས་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་རྩོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྗེ་བཙུན་གྱིས་མཆོད་
བརྗོད་ཙམ་ཞིག་བརྩམས་མ་ཐག་ཏུ་དེ་འདྲ་བའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་

གང་ཟག་དེ་སུ་ཞིག་ཡིན། མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒོ་
ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་བསྟོད་ཡུལ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་སུ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་གང་

133

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཅེས་པ་རྟོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པས་

དེ་ལྟ་བུའི་བརྒལ་ལན་བསྟན་བཅོས་འདིར་འོང་དོན་མེད་ལ། རྩོད་པ་པོ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱིས་དོགས་པ་ཁོང་ལ་གནས་པ་
བསུ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེ་ན། རྒྱན་སྣང་ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཞེས་སོགས་
དང་། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་

བརྗོད་དགོས་ལ། རྒོལ་བ་འདི་དག་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཡང་བརྗོད་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་
སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་རྩོད་པ་མི་འཐད་དེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་
རྩོམ་པར་གོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པར་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་

དེ། ཉི་སྣང་ལས། ཕྱག་འཚལ་ཞེས་བརྗོད་ནས་དེ་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་བཤད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་
འདི་ལྟར་བཤད་པ་བྱེད་པས། འདི་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་

གྱིས་ཉེ་བར་བཤད་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། ཕྱག་
འཚལ་བ་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིའི་དོན་ཡོད་
པར་བསྟན་པ་ཡིན། འདི་སྐད་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་མངོན་པར་

134

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་གཞི་བསྡུས་སམ། ཞེས་སོགས་དང་། འདིར་

ཡང་། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་ཡོད་ན། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་ནས། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ལ་དེའི་དམིགས་པ་གཞི་གཉེན་རྣམ་གསུམ་གཏན་ལ་
འབེབས་དགོས། དེ་ལྟར་ན་འཆད་འགྱུར་གྱི་མདོ་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་རྩོད་པ་ཡིན་ཞིང་། དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི་མཆོད་
བརྗོད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་མེད་དེ། དོགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་མཁྱེན་
གསུམ་རྫོགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་ན་མདོ་དང་ཟློས་པས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་དུ་འབྱུང་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་མཐའ་དཔྱོད་པའི་ཡན་ལག་

ཏུ་ཡ་གྱལ་རེ་རེ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་
ཞིང་། འགྲེལ་ཆེན་དང་ཡང་མི་འགལ་ལོ།།དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་གང་

ཟག་དངོས་སུ་བྱུང་ན་སུན་འབྱིན་འདི་དག་འཕེན་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྡུ་ན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་གསུམ་ལ་དངོས་སུ་བསྟོད་ནས་ཤུགས་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩོམ་

135

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པར་དམ་བཅས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩོམ་ན། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞི་ཁོ་ན་བརྗོད་
བྱར་བྱེད་དམ། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་གཉེན་པོ་
ཁོ་ན་དང་། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་རྣམ་པ་ཁོ་ན་རྗོད་པར་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདིས་

སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བརྗོད་བྱར་མ་བསྡུས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གསུམ་པ་ལྟར་ན། རྣམ་པ་གཞི་བཅས་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་དམ། གཞི་མེད་
ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆོས་མངོན་པ་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་
གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདི་པས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་

བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། འདིས་འཇུག་ཡུལ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་

136

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐལ་ལོ།།ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཞི་དང་

གཉེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྡུས་པ་
མཛད་ན། ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་འབད་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལས་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་དག་ལས་མི་སྨོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་བ་ནི་མི་

འཐད་དོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་
བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་མ་བསྡུས་པས་
དེ་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་གཞི་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་དོན་
རྟོགས་པ་མེད་པས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་
ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་གཞན་དག་སེམས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལན་ལ། ལན་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད་པ་དང་། བསྡུ་བྱ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་
དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་གཞི་གཉེན་རྣམ་གསུམ་གང་རུང་རེ་རེ་
ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་
དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་

137

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བཞེད་ནས་དེའི་དམིགས་པ་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་
བྱར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་
བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་
འདེབས་པ་ལ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པས་ན། ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་
རྟོགས་བསྡུས་ན་དེ་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཡུམ་བར་མའི་

ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་དང་། བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་དང་།
རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཁ་འཕངས་པའོ།།དང་པོ་ལ། བསྟན་བཤད་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས། རབ་

འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ།།ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་

138

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་
ཉན་རང་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་དང་། ལམ་ཤེས་
ཀྱིས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། དྲི་བ་དང་། ལན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཐམས་ཅད་འཚལ་བ་ཉིད་

ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་བཤད།
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་
ཇི་སྙེད་པ་འདི་ཙམ་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི། ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཅིའི་སླད་དུ་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་འཚལ་བ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་།

ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་

139

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
འདས་ཅིའི་སླད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་
གང་དག་དང་། རྟགས་གང་དག་དང་། མཚན་མ་གང་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་། རྟགས་དེ་དག་དང་།
མཚན་མ་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་
བྱའོ།།ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མདོར་བསྡུས་པ་
ལས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། རྒྱས་པ་ལས་

ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་ངོས་གཟུང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡུམ་བར་མར། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་སོགས་
དང་། བསྡུས་པར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱས་པར། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་
པས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་གཞི་ཤེས་དེ་
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་

140

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་
འབྲས་བུ་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།
ཡུམ་བར་མར། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། བསྡུས་
པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
སོགས་དང་། རྒྱས་པར། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་དེ་
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་སྟོན་པ་ལ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་མ་བསྡུས་པ་སྡུད་པར་བྱེད་
པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། ཡུམ་བར་
མར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་སོགས་དང་།
བསྡུས་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས།
ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱས་པར། སྟོབས་བཅུ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཁྱད་
པར་གསུམ་ལྡན་དུ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་

ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་ནམ་མཁའི་

ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་
པ་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་རྟོགས་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་

141

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཚམས་སྦྱར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། བཞི་
པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟ་བས་ན་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་
དག་བསྡུས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིལ་པོའི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།
འདི་དག་གི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག གཞི་ཤེས་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་
མངོན་རྟོགས་དང་། ལམ་ཤེས་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་
བཅུ་ལམ་གྱི་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གི་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་
གསུངས། འདིར་ཡང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས། ཇི་སྐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འཕགས་པ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པའི་རང་

བཞིན་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་

142

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྒྲུབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་རག་མ་ལས་པར་ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། རྣམ་གཞག་
གི་རྟེན་འཆད་པ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཞི་ཤེས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་
རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་
རྟོགས་དང་། རྣམ་རྟོག་མཚན་མས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་
མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་སློབ་པ་འཕགས་པས་ཉེར་ཞི་ཙམ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཐབས་གཞི་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་ནུས། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་

གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐབས་ལམ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་ནུས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་ལ་ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་དགོས་ཤིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ནུས་པའི་

ཕྱིར།

143

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལམ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།

༈ དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་ཡང་། ཤེས་རབ་ལ་
གདམས་པ་དང་། ཐབས་ལ་གདམས་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། རང་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་
ཡིན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་
པར་བྱའོ།།དེ་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་གིས་

ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མ་བྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་

144

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པར་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་
སུམ་དུ་ནི་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་སྲས་
འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་
ལྡན་ཏེ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་དང་
དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་
པའི་རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༈ མཐའ་དཔྱད་པ་ལ།
ལམ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ། འདིར་བསྟན་བསྐྱེད་བྱའི་

ལམ་དང་། ཤེས་བྱའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་པའི་ཚད་བཤད་པ། རྫོགས་སྨིན་
སྦྱངས་གསུམ་བྱས་པའི་ཚད་བཤད་པ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་

མཐའ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་

145

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་།

ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དང་། བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སློབ་པ་འཕགས་
པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་
བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད། རང་རྒྱལ་སློབ་པ་འཕགས་
པས་གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་མཐར་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་མཐར་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པས། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན།

ཞེས་ཟེར་བ་སོགས་ནི་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། ཉན་

ཐོས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་

146

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཡིན་ན། རང་

རྒྱལ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་སློབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
བགྲོད་བྱའི་ལམ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་དེའི་བགྲོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་
ལམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེའི་སློབ་ལམ་ཡིན་

པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་

མཁྱེན་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
རིམ་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྦྱར་ནས་འཁོར་

147

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ་བྱའོ།།དར་ཊཱིཀ་གི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་བྱང་

སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟེན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཞེས་དང་། དེའི་རྣམ་བཤད་ལས། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་པར་ཐལ། དེས་དེ་
ཤེས་པར་བྱ་ཚུལ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེས་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

སོང་། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་

ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་བཤད་ལས། རྟོགས་པ་འདིས་བསྡུས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་
གཞག་གི་རྟེན་རང་སངས་རྒྱས་ལ་རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྐྱེ་བས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་

148

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཚུལ་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བར་མི་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་

བཤད་ལས། གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་རང་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཆོས་ཉིད་

ལ་བརྟེན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་རང་

བཞིན་གནས་རིགས་ལ་བརྟེན་པའོ།།ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་དེ་
ཉིད་ལས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱེས་
བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་སོ།།ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་
ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་
ན། འཕགས་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སློབ་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཞིག

149

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སློབ་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། སངས་རྒྱས་སློབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་
ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་དང་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མི་འགལ་བར་

ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེས་མཚོན་
ནས། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན། དགེ་བསྙེན་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་འགྲེ་བྱ་ཚུལ་ཤེས་པར་
བྱའོ།།

150

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདིར་བསྟན་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་དང་ཤེས་བྱའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་
བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག འདིར་བསྟན་ཤེས་བྱའི་ལམ་དང་།

བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་གཉིས་མི་གཅིག་སྟེ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་
ལས། བསྐྱེད་བྱར་བཤད་པའི་ལམ་འོག་མ་གཉིས་བཏགས་པ་བ་

དང་། ཤེས་བྱར་བཤད་པའི་ལམ་གསུམ་ག་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། རང་ལུགས་ནི། དེ་གཉིས་

དོན་གཅིག་སྟེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་འདིར་བསྟན་ཉན་རང་གི་

ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་
རིགས་རྫོགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་སྟེ། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་

151

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་

གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་ཞིང་། ཅིག་ཅར་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པར་འགྱུར་རོ།།དེས་ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་

སྨན་དང་སྔགས་ཀྱིས་བསད་པའི་དུག་ལྟ་བུ་དང་། སྲིད་ཉོན་སྤངས་
པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྟར་དེས་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་དེ་རྫོགས་པས་མ་
ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་

སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་

རྫོགས་ཀྱང་དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་དེ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉི་
སྣང་ལས། གཞན་ཡང་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་

ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའོ།།བཟོད་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ།།འདི་གང་

ལས་ཤེས་ཤེ་ན་ལམ་གཞན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རིགས་

152

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། དབང་པོ་དང་། ཚོགས་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་
པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཤེས་
པ་དང་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི་རྟོགས་པའི་

ཚད་འདི་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་ཉན་རང་ལྟར་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དང་པོར་ཉོན་
སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རིགས་
པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལས་
ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྟེང་དུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་དང་།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།མཁས་པ་ཁ་ཅིག ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་
རིགས་ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས། སྤངས་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྫོགས་ཏེ། ས་བརྒྱད་པར་ཉོན་ཡིད་གནས་གྱུར་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རོང་ཊཱིཀ་པས། ས་དང་པོ་
ནས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཀ་རྫོགས་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ལ་

འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་

153

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཉིས་ལས་སྔ་མ་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་སྤངས། ཕྱི་མ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་
ས་ལས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉོན་ཡིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་མང་བ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་
མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་
ཉོན་མོངས་ལ་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་བྱས་ནས་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་
པའི་བར་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་ནུས་སུ་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བས་ན་ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་

པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་

སོགས་པ་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་བརྗོད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་

ལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཐོབ་པར་འགྱུར་
བའི་བར་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མཆོག་གི་དོན་ལ་
སོགས་པ་སོ་སོར་རྟོགས་པར་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པར་བཤད་
དོ།།དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་དྲུག་ཅི་རིགས་པར་སྤོང་ངོ་།།འདི་

ལྟ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་
དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་སྟེ། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་དྲུག་གོ །དེ་དག་ཉིད་ལས་ཞེ་སྡང་མ་གཏོགས་གཟུགས་

154

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པ་བཅུ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལ་མཐོང་བ་དང་
སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་ཏུ་
དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་སྣང་ལས་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་ཚད་འདི་
ཙམ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ས་
དང་པོར་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་མ་རྫོགས་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱད་པར་ལུགས་ཕྱི་མ་མི་འཐད་དེ། ཉན་
ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པར་ཐལ།

དེས་ཉོན་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ལམ་རྗེས་ཤེས་དེས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་
ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་དངོས་གཉེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉན་ཐོས་སློབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་བའི་སློབ་པ་འཕགས་

155

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་དེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་བག་
ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་
ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམན་ལམ་

སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་
ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་

ཀྱི་བག་ཆགས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེར་ན་
སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྟར། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་དེ་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་
པ་དང་ཞེས་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁ་
ཅིག དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་
ལ་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་གང་རུང་ཡིན་ན། ཉན་

156

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་བྱས་པའི་ཚད་བཤད་པ།

༈ བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གདུལ་
བྱའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅའ་བའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དགེ་
རྩའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་དེ་སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་དང་། རང་གང་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་དེར་གདུལ་བྱ་རྣམས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པ་མེད་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་འཚང་མི་རྒྱའོ།།ཞེས་དམ་བཅའ་
བའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱུའི་དགེ་རྩའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྨོན་
ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་དང་། བདག་གང་དུ་སངས་རྒྱས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་འཁོར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་
གིས་བསྐོར་བ་འབྱུང་བར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་སངས་མི་

རྒྱའོ།།ཞེས་དམ་བཅའ་བའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དགེ་

157

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།རྩའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ། ལོངས་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་

སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་ཡིན་ནོ།།ཞིང་བྱེ་བ་ཕྲག་
བརྒྱར་སྐུའི་བཀོད་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང་། སྐུ་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་
སེམས་ཅན་གྲངས་ལས་འདས་པ་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་ནུས་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་
འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དགེ་རྩའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ། སེམས་
ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱས་པའི་ཚད་དང་། ལོངས་སྤྲུལ་གྱི་ཞིང་

ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དགེ་རྩའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པའི་ཚད་ཡིན་ནོ།། རྣམ་བཤད་ལས། སྤྲུལ་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་བདག་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པ་མེད་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་
སངས་མི་རྒྱའོ།།ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་ཁྱད་པར་

ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་དམ་བཅས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཁ་
ཅིག རྣམ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱུན་ཞུགས་
དང་ཕྱིར་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་

158

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་ཉན་ཐོས་སློབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ལྷག་བཅས་མྱང་

འདས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་བ་ཅན་དུ་སྡུག་བདེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་
དག་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།དེ་དག་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན། ལས་

དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་
དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་དག་གོ །ཞེས་དག་པའི་ཞིང་གི་

སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་སྡུག་བདེན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་

ངང་ནས་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་སྨོན་ལམ་
རྫོགས་པའི་ཚད་ཡིན་ཟེར། དེ་འགོག་པ་ལ་རྣམ་བཤད་ལས། སྨོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་

གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་འཆད་པ་ནི། ཆོས་སྐུ་
མ་ཐོབ་བར་དུ་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་དོགས་པའི་གནས་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིགམཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་སྐུ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་གདམས་པ་སྟེར་རིགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་རྫོགས་

159

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མ་བྱེད་
ཅིག་ཅེས་གདམས་པ་སྟེར་རིགས་པ་གང་ཞིག རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་
གསུམ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་དགོས། ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན་ཡང་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་འབད་
མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་
དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྨོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད་དེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབུད་དོ།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེས་
དེ་ལ་དེ་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་
གདམས་རིགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་དེ་གསུམ་མ་རྫོགས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་གདམས་རིགས་པ་གང་ཞིགཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཆོས་སྐུ་མངོན་
དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དང་པོ་
དངོས། གཉིས་པ་འབུད། རང་ལུགས་ཀྱི་ལུང་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།ཁ་ཅིག གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དམ་
བཅས་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་དེ། སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་དང་། རང་གི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་གཉེན་པོ་

160

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དངོས་སུ་སྐྱེ་རུང་དང་། སྤང་བྱ་དངོས་སུ་སྤོང་རུང་དུ་བྱས་པ་དེ་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱས་པའི་ཚད་དང་། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་
ཞིང་དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པའི་ཚད་ཡིན་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་དང་པོ་དེར་ཐལ། སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་བྱས་པའི་

ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ།།སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐུ་དངོས་
ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་སྐྱེ་རུང་དང་སྤང་བྱ་དངོས་སུ་སྤོང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་ལམ་

ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སེམས་ཅན་སྨིན་པ་དང་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱས་པ་དོན་གཅིག་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་
ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་སྨིན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། མ་དག་པའི་ཞིང་སངས་རྒྱས་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། ཚད་
གསུམ་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་

161

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྣང་བར་ཐལ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁ་
ཅིག རྫོགས་སྨིན་སྤྱངས་གསུམ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སངས་
རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྨོན་ལམ་རྫོགས་པར་བྱས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་སྤངས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། བར་པ་ནི་ཞིང་བྱེ་བ་

ཕྲག་བརྒྱར་སྐུའི་བཀོད་པ་དེ་སྙེད་དང་སྐུ་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་སེམས་
ཅན་གྲངས་ལས་འདས་པ་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་འཕགས་
པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་ནུས་པ་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་
པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་ནུས་པས་དེ་འདྲ་དུས་གཅིག་ཏུ་ལན་ཅིག་

བྱེད་པ་ཡང་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། མ་
རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱང་སྤངས་ནས་
སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་ལ་བལྟོས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་
འདྲ་བྱེད་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་
སྤངས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་དེའི་དོན་ནོ།།ཁ་ཅིག རང་ཉིད་འཚང་རྒྱ་
འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་ནུས་

པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་

162

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཚད་ཡིན་ཟེར་ན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར༌། འདོད་ན། ཁྱོད་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། ། འདོད་ན། ཁྱོད་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། རང་
ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་ན། རང་ཉིད་སངས་
རྒྱས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རང་ཉིད་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་ན་རང་ཉིད་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ངོས་གཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་བཤད་པ།

༈ ལྔ་པ་ནི། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་

ཉེར་ཞི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན། ཞི་བདེ་དེས་ཐུགས་
འཕྲོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེར་ཞི་དེ་ལ་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་བལྟོས་ཏེ་
སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་

163

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཚད་དང་། དེ་དང་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་འདིར་

བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། རྣམ་བཤད་
ལས། འདི་ནི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་
དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་
ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞི་བའི་

བདེ་བ་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་ནས་བསམ་ངོ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སླར་མི་

ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་
པར་ཞུགས་པ་ནི་ཐེག་པ་དམན་པའི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ཞི་དེ་ལ་དངོས་གནས་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་

ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ནོ།།དེ་དང་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་བྱས་རྗེས་སུ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་
མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དོན་གཅིག འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་
ཡིན་ན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་
ཡིན་ན་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་རང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་
ནུས་པ། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པའི་སྔ་རོལ་དུ་རང་

164

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་ཀྱང་མི་བྱེད་པ། དེས་དེ་གསུམ་བྱས་རྗེས་
སུ་རང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་ལས། དུས་དེའི་བར་དུ་སུ་གང་གིས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་
དུ་བྱེད་ནུས་པ་གཅིག་མི་སྲིད་ན་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་

པ་བྱིན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་བརྟག་པ་མཐའ་
བཟུང་ཙམ་ཡིན་གྱི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ཆོས་གསུམ་མ་རྫོགས་
པའི་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ག་ལ་སྲིད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆད་པའི་མྱང་

འདས་ལ་བྱེད་པ་ཡང་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་བྱས་ནས་མངོན་
དུ་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་བཏང་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་ནི། དེ་དག་གིས་

ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་པས་སྤྱིར་བཏང་ནས། ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་བྱའམ་སྙམ་ན། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་
གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་
དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མདོའི་གླེང་གཞིའི་

སྐབས་སུ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་སྤྱིར་
བཏང་ནས། གང་ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ནི་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་

165

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བསལ་བ་བཞིན་ནོ།།ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་བྱས་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དེ་ལས་སླར་
མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་
ཉིད་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། དེ་ཐོབ་པ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་འཐད་པར་དཀའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རོང་ཊཱིཀ་སོགས་ཊཱིཀ་བྱེད་སྔ་མ་རྣམས་སུ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་

གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ནུས་པ་སྨོན་ལམ་རྫོགས་
པའི་ཚད་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་
དང་དེ་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་འདིར་

བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
པ་གཉིས་ལ་ནང་འགལ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་འདི་དང་གོང་གི་སྨོན་
ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི།

མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་
འཕགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་གདམས་པ་སྟེར་བར་རིགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་
རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་

166

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་གདམས་པ་སྟེར་བར་རིགས་པ་གང་
ཞིག དེ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་སངས་

རྒྱས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས། འདིར་བསྟན་ཡང་
དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྨོན་ལམ་རྫོགས་པའི་གང་

ཟག་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྨོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད་དེ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་འབུད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་བར་པ་ལ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་གང་ཞིག མཉམ་གཞག་

དེ་ལས་སླར་ལྡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་
རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་པ་སྐྱེ་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པར་ཐལ། གང་ཟག་གང་ཞིག རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་

167

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག གཞན་ཡང་། གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཆོས་
ཅན། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱས་
པའི་གང་ཟག་ཡོད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རྫོགས་སྨིན་

སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཁྱོད་མངོན་
དུ་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་
ཉིད་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་ཐོབ་པར་འཇོག་ནུས། རང་ཉིད་མ་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་མ་ཐོབ་པར་འཇོག་ནུས་པའི་ལམ་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་

ལམ་བདེན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་ཐལ། ཁོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ཉིད་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་ཐོབ་པར་

168

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇོག་ནུས། རང་ཉིད་མ་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་མ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འདྲའི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་
འཕགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདིར་བསྟན་ཡང་

དག་མཐའ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པའི་ཡང་དག་མཐའ་དང་། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་།

ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡང་དག་མཐའ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་

སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་།

ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
འདིར་བསྟན་གདམས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་མཐའ་མ་
ཡིན། དེས་ན་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ལ་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སླར་
མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་འདིར་

བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་དང་། ས་བཅུ་པ་བས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ན་ཞི་བདེས་ཐུགས་འཕྲོགས་པ་མ་ཡིན་པར་

ཉེར་ཞི་དེ་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ།
བྱང་སེམས་ཀྱི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་

169

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཚད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་ནི་མི་བྱའོ།།ཞེས་
པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འདིར་བསྟན་གདམས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་

པར་ཐལ་ལོ།། གཞན་ཡང་། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འདིར་བསྟན་ཡང་

དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་བཅས་
མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་འདིར་བསྟན་

ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ་ལོ།། གཞན་ཡང་། ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་པས་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཉེར་ཞི་དེ་ལ་
སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་
བཞག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཐེག་དམན་
གྱི་གང་ཟག་གིས་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། ས་བཅུ་པ་བ་

170

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ཉེར་ཞི་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་པ་མ་ཡིན་པར་དེ་
ལས་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པར་ཐལ་
ལོ།།ཚད་གཉིས་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་

སེམས་འཕགས་པས་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་རང་
གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་
ནུས་པར་ཐལ། དེས་དེ་གསུམ་མ་བྱས་པར་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་

མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཐོབ་བྱའི་མྱང་འདས་དེ་མི་གནས་པའི་

མྱང་འདས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐོབ་
བྱར་གྱུར་པའི་དེ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་
བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དང་། དེ་ཐོབ་པ་
འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན། ཟེར་ན། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་

171

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེས་དེ་མངོན་དུ་
བྱས་པར་ཐལ། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཉན་རང་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་
ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བར་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་སྔོན་གོམས་པའི་དབང་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། འདི་ལ་དུས་ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བློའི་

འཕེན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་སྔོན་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ་ལ་བར་བར་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་
ཡོད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་ས་

བརྒྱད་པ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་
འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དེ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུས་མ་ཡིན་པར་དེ་
མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་
སྲས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མངོན་དུ་

172

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་ལམ་དུ་དེ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མྱང་
འདས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷག་མེད་
མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་
པ་ཆོས་ཅན། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་
ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཏུ་

ཐལ། ཐེག་དམན་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་འདིར་

བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིགདེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དུས་

173

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་
ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་

མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་དེ། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཉེར་ཞི་དེ་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཉན་རང་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་
དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་པ་དེ་སྐུ་ཚེ་འཕོ་ཁར་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལུས་འདི་བོར་ནས་
དག་པའི་ཞིང་དུ་པདྨའི་སྦུབས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་
བླངས་ཏེ་ཉེར་ཞི་དེ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་འཕེན་པ་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་སྐྱེས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེ་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ཞི་དེ་མ་
ཐོབ་པར་ཉེར་ཞི་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྟོབས་
སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་བར་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་པ་མི་འགལ་
བ་བཞིན་ནོ།།དེ་འདྲའི་ཉེར་ཞིའི་དབྱིངས་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་མ་ཐོབ་པར་སྐབས་འདིའི་ཞི་བའི་བདེ་
བ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་དེ། ཞི་བའི་བདེ་བ་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་ཞེས་པའི་
བདེ་བ་དེ་མཉམ་གཞག་གི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་བྱེད་རིགས་
པའི་ཕྱིར།

174

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་མདོ་དང་ཟློས་པ་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ།

༈ གཉིས་པ་མདོ་དང་ཟློས་པ་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་
པར་སྒྲུབ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པའོ།།དང་པོ་ནི།

ཁོ་ན་རེ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། མདོ་ལས་ཀྱང་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་
བསྟན། བསྟན་བཅོས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་
འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཞེས་རྩོད་པའི་སྒོ་
ནས། མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་བཅོམ་ལྡན་
འདས་རྒྱས་པ་དང་འབྲིང་དང་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཞེད་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་

175

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་མ་ཡིན་ནམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བས་ཀྱང་དེ་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་དོགས་པ་བསལ་
བའི་ཕྱིར། དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་
རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

ནི། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ངོས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་མདོ་དོན་དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་
ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་
ཡང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ།།སྟོན་པས་འདི་ལས་

བཤད་པ་གང་། །ཞེས་པས་བརྗོད་བྱ་དེ་བསྟན། གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་
མ་ཡིན་ཏེ།།ཞེས་པས་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན། ཆོས་སྤྱོད་
བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི།།མདོ་དོན་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས།།བློ་དང་
ལྡན་པས་མཐོང་འགྱུར། ཞེས་པས་ཉིད་དགོས་དེ་བསྟན། བདེ་བླག་
ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས།།བྱ་བ་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན།།ཞེས་པས་
དགོས་པ་བསྟན་ཅིང་། འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་
རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན།།ཞེས་པས་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་བ་
ཤུགས་ལ་བསྟན། ཕྱིར།།ཞེས་པས་ཉིང་དགོས་དང་དགོས་པའི་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཞུང་འདི་

ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་

176

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དེར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་
མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་ནས། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་

དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ། མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་
གསུམ་ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ།

ཞེས་པས་བརྗོད་བྱ་བསྟན། རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པ། ཞེས་པས་འབྲེལ་བ་དེ་བསྟན། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་

ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་མ་མྱངས་པ་དེ། ཞེས་
པས་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་
དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྒྲུབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རག་

པར་ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་

177

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབ་
པའི་སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་

སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་པས་ཉིང་དགོས་དེ་བསྟན་ནོ།།དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་འདིའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་ཉིད་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པས་
དགོས་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཡན་ལག ཅེས་
གསུངས། བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རང་གི་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་དང་། བརྒལ་
ལན་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ནོ།།ངག་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་

178

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཀོད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་
འཇུག་པའི་གེགས་བཞི་བཟློག་ནས། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་
ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གེགས་བཞི་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་
ཆོས་ཅན། བརྩམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱ་རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་བཞིན། དེ་ཆོས་
ཅན། བརྩམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་དགོས་
པ་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཇོག་པོའི་གཙུག་རྒྱན་
ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞིན། དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱང་ཉིང་དགོས་
གྱ་ནོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མ་བག་མར་ལེན་པའི་བསྟན་
བཅོས་བཞིན། ཉིང་དགོས་ཡོད་ཀྱང་ཐབས་དེ་བསྟན་བཅོས་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་
སྤྱིན་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།

179

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༈ དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། དགོས་
སོགས་ཆོས་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་
ལྡན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། སྤྱིར་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལ་དབྱེ་ན། ངག་ཙམ་ལ་ཡོད་
པ། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་པ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ། ངག་དོན་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བུམ་པར་ཆུ་ལོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་ངག་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། བུམ་པར་ཆུ་ལེན་པ་ངག་དེའི་བརྗོད་བྱ་དང་། ངག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕ་
རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ངག་དེའི་དགོས་པ། དེ་ལྟར་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུ་སྐོམ་ནད་དང་བྲལ་བ་ངག་དེའི་ཉིང་དགོས། དེ་གསུམ་ཕྱི་མ་
ཕྱི་མ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ངག་དེའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

180

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ལ། དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་
དེ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་དེའི་བརྗོད་
བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་
བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དེ་དེའི་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དེའི་ཉིང་དགོས། དེ་གསུམ་ཕྱི་མ་
ཕྱི་མ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི་དེའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་མ་རྟོགས་པ་སྟོན་པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་
བཤད་པའི་དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱས་མདོ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གདུལ་བྱས་
ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་དེ་མཐར་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་
ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའོ།།དེ་ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན། ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་

181

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བདག་ཉིད་ཀྱི།།ཞེས་འཆད་ན། ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཁ་
ཅིག དབུས་མཐའ་ལས། ཡི་གེ་འབྲི་མཆོད་སྦྱིན་པ་དང་། །ཉན་དང་
ཀློག་དང་ལེན་པ་དང་། །འཆད་དང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་དང་། །དེ་སེམས་པ་དང་སྒོམ་པ་སྟེ།།ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་པོའི་བདག་ཉིད་ནི།།བསོད་
ནམས་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཀྱང་།
རང་ལུགས་ནི། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་པོ་དེ་སྐབས་འདིའི་ཆོས་

སྤྱོད་བཅུར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་དང་

ཤེར་འབྱུང་གི་བཤད་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། བཤད་བྱ་བཀའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།
འཆད་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱེད་ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པའོ།།དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད་པ་

182

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ། བཀའི་མཚན་ཉིད། ཁྱད་ཆོས་བཞི་ནི་བརྗོད་
བྱ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་སྐྱོན་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ། བྱེད་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་སྤོང་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ།
དགོས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་
མཛད་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ལ་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཕྱིར་གསུངས།།ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་གང་། །དེ་
ནི་དྲང་སྲོང་གསུང་ཡིན་ལྡོག་པ་གཞན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། བཀའ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ཡོད། བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་སྡེ་སྣོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་
དང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་སུ་ཡོད། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་

སྒོ་ནས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་གཉིས་ཡོད། བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་
ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ། བྱིན་
གྱིས་བརླབས་བའི་བཀའ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡུད་པ་
ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གླེང་གཞིའི་ལེའུ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ་སྐུའི་སྒོ་
ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་བཀའ་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལྟ་བུ། གསུང་

183

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་མ་སྐྱེས་དགྲའི་འགྱོད་སེལ་གྱི་
མདོ་ལྟ་བུ། ཐུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་བཀའ་ལ་
ཐུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཤེར་སྙིང་གི་ནང་

ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྟོང་པའོ།།ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ། ཐུགས་
བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ། ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེའི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་བཀའ་ལྟ་བུ། ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པ་གནོད་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་ངག་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།གསུམ་པ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཀའ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལེགས་པར་བཤད་པའི་ངག་ཡིན་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ༈ གཉིས་པ་ལ་ཡང་

གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ངག་རྣམ་དག ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་

བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། རྩོམ་པ་པོ་རྣམ་གཡེངས་
མེད་པའི་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་པའི་

རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ངག་རྣམ་དག་གང་ཞིག ཐར་པ་
ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་
གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི། །

184

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབང་བྱས་རྣམ་གཡེང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད།།ཐར་པ་ཐོབ་
པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པ།།དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་
བོས་བླངས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་གནས་སྨོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ཀ་ལཱ་པ་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཏུ་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་དབྱེ་ན། བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། བཀའ་སོ་སོའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྗོད་བྱེད་རྣམ་པར་དག་བྱེད་དང་། བརྗོད་བྱ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། སྒྲའི་བསྟན་བཅོས། མིང་གི་མངོན་བརྗོད། སྙན་ངག་དང་། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི། བར་པའི། ཐ་མའི་དགོངས་འགྲེལ་
གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ལྟ་
བའི་ཆ་དང་། སྤྱོད་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མངོན་པ་སྡེ་བདུན། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ། མཛོད་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མདོ་རྩ་བ་ལྟ་
བུ། གཉིས་པ་ལ་ཡང་ལྟ་སྤྱོད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དངོས་བསྟན་གྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང་། སྦས་དོན་གྱི་ཆ་

185

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་
འཇུག་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ་ཡང་ལྟ་བའི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་ཆོས་
དབྱིངས་རྣམ་འབྱེད་དང་། དབུས་མཐའི་རྣམ་འབྱེད་ལྟ་བུ། སྤྱོད་པའི་

ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ཏེ། དེར་མ་ཟད་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྡེ་ལྔ། སྡོམ་རྣམ་པ་གཉིས། དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བརྒྱད་
རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། ས་སྡེ་ལྔ་ཡང་ཡོད་དེ། སའི་དངོས་གཞི། སའི་

གཞི་བསྡུ་བ། རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་བསྡུ་བ།
གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྡོམ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྡོམ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ།
ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་ཐེག་བསྡུས་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཉི་ཤུ་པ། སུམ་ཅུ་པ།

རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་

བྱེད། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ། མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས། འཐོར་བ་སྡུད་པ། འཁྲུགས་པ་གོ་རིམ་དུ་སྡེབ་
པ། སྦས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མདོ་རྩ་

186

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། དེ་ལ་དམན་མཆོག་
གི་སྒོ་ནས་ལྟར་སྣང་དྲུག ཡང་དག་གསུམ་དང་དགུར་ཡོད་དེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དང་ལྡན།།ངན་གཡོ་བརྩེ་བྲལ་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་། །ཐོས་རྩོད་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ།།བསྟན་བཅོས་དྲུག་བྲལ་གསུམ་དུ་འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བྱ་རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་
བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་སྒྱོགས་དང་། འཁྲུལ་
འཁོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི། མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། བདུན་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ལྟ་བུ། བརྒྱད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་
བུ། དགུ་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། ཡང་དེ་ལ་རིག་པའི་གནས་

ལྔ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྔ་ཡང་ཡོད་དེ། བཟོ་རིག་པ་གཙོ་བོར་
སྟོན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་མཛད་པའི་ཐིག་རྩ་ལྟ་བུ། གསོ་བ་རིག་པ་གཙོ་
བོར་སྟོན་པ་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སྨན་དཔྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་ཀརྟི་ཀས་

མཛད་པའི་སྒྲ་དོན་ཀ་ལཱ་པ་དང་། ཙནྡྲ་པ་ལྟ་བུ། གཏན་ཚིགས་རིག་

187

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ལྟ་བུ། ནང་རིག་པ་གཙོ་བོར་
སྟོན་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པར་བྱ་

དགོས་ཏེ། ཕྱི་རྒོལ་ཚར་གཅོད་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དང་།
སྒྲ་རིག་པ་ཤེས་དགོས། གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བཟོ་རིག་པ་

དང་། གསོ་བ་རིག་པ་དགོས། བདག་ཉིད་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་

པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་བཞི་ཀ་ཤེས་དགོས། གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་ནང་རིག་

པ་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རིག་པའི་གནས་

ལྔ་དག་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་ན།།འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་ཉིད་མི་འགྱུར་བས།།དེ་ལྟ་བས་ན་གཞན་དག་ཚར་
གཅོད་རྗེས་འཛིན་དང་། །བདག་ཉིད་ཀུན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་བརྩོན་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ལས་

འཆོས་ཤིང་། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པར་
བྱེད་པའི་འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་

ལས། ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །ངན་འགྲོའི་

188

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྲིད་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་གང་ཡིན་པ།།འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་
བསྟན་བཅོས་ཏེ།།གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་
མེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བཀའ་བསྟན་བཅོས་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འཆད་ཉན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། ལྷའི་བུས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་
དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་འདུ།།ལེགས་པར་གསུང་དང་དེ་ཡི་
དགོངས་འགྲེལ་པ། །དེ་ཡི་དབང་གིས་ཤཱཀྱའི་བསྟན་པ་ཡང་། །
འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་ཡུན་རིང་གནས་པར་འགྱུར།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པ།

༈ བཞི་པ་ནི། བཀའ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བཀའ་

དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཡང་། སྤྱིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

189

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། དེ་
ལ་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་
བའི་བཀའ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བཀའ་ཡིན་
ན་བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན།

བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བཀའ་གསུང་བ་
པོ་ཡིན་ན། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་
རྩོམ་པ་པོ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྟགས་སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་
གྲུབ་སྟེ། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་བཀའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་སྡུད་པ་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་བཀའ་མ་
ཡིན་པ་བཅུག་པའི་ཉེས་པའི་གོ་སྐབས་རྒྱང་རིང་བ་ཉིད་དུ་བྱས་

190

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་བརྩམས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགབསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་
ལ་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡོད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡིན་ན། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་རང་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབུད་དོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་
ཡོད་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།།ཞེས་
པའི་གཞུང་ཚིག་དེ་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཡུམ་བར་མའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་སོང་། དེ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཞན་ཡང་། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི། སྐྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་
མིན།།ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིག་དེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་འདྲ་ཡོད་པ་གང་ཞིག སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི།

191

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།།ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིག་དེ་
བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཡིན་

པར་ཐལ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་ཕྲེང་
ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་བས་ན་གདུལ་བྱའི་
ཤེས་པ་སྒྲར་སྣང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་བསྟན་པ་ཉན་པ་

པོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་བྱས་ནས་མཆོད་པར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། རེ་ཞིག་དཔྱད་ན། སངས་རྒྱས་

རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བཀའ་མེད་པར་ཐལ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གསུང་

དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བཀའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་

192

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུང་དེས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཤེས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཚིག་དང་ངག་གི་ཚོགས་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཞུང་དང་། ཞེས་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ཚིག་དང་ངག་
གིས་བསྡུས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ངག་མ་སྨྲས་པར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་མེད་པར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་ཡིན་ན་རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ་རང་མཚན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲ་མེད་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིགའཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ངག་རྣམ་དག བསྟན་

བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་རོལ་པས་བརྩམས་པའི་མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་
ཐལ། དེ་མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་

དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་
དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་ཞེན་དོན་དམ་བཅའ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། རྩ་
བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་

193

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅིག གདུལ་བྱའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་གསུང་། བཀའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བཀའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་སྤང་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤཱ་རིའི་བུའི་ངག་ཏུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་བཀའ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་

རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་
དྲུག་ཅུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བདེ་གཤེགས་གསུང་ནི་མཐའ་ཡས་

པས།།ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་བསམ་མི་ཁྱབ།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་བརྩམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་བརྩམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ།
རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་ལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲིང་ལ་དད་པ་ལ་དྲུག་

ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། བསྡུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ།།དང་པོ་

194

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ། ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ། ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ངག་ཉེ་བར་འགོད་པ་དང་། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། ཚིག་དོན་གཞན་མི་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི།།ཞེས་ཚིགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལུས་
རྣམ་གཞག་ཏུ་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དཀྱུས་ས་མཐོང་བའི་ཁ་ལོ་པས་རྟ་ལེགས་པར་ཚར་གཅོད་ནུས་པ་བཞིན་དུ།

རྒྱས་བཤད་དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དབྱེ་བ་རྣམས་མ་འཛིངས་པར་འཆད་པ་པོས་འཆད་སླ་བ་དང་། དཀྱུས་ས་བསྟན་པའི་རྟ་ཚམ་ཚོམ་
མེད་པར་རྒྱུགས་པ་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་ཚན་རྣམས་མ་འཛིངས་པའི་སྒོ་ནས་བདེ་བླག་
ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྙད་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་
རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ཡང་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་
སླ་བར་གཟིགས་ནས། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅོ་ལྔས་མདོ་དང་
རྒྱས་པར་བསྟན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུས་རྣམ་

པར་བཞག་པ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ལ་

195

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སོགས་པ་བསྙད་ནས་ཞེས་པས། མཚམས་སྦྱར་བསྟན་ནས། དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་ལུས་རྣམ་གཞག་ལ། ལུས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ངེས་ཚིག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡན་

ལག་དུ་མ་ཚོགས་པ་དེ། ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་དང་ལུས་དང་འདུས་པ་ནི།།རྣམ་གྲངས་དག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ།།གཉིས་པ་ནི། རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་

ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ་སྒྲ་དང་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚིགས་
བཅད་བཅོ་ལྔ་པོ་དེ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ལུས་དང་། དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་།
དོན་བདུན་ཅུ་ནི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་

དུ་གྲུབ་པ་དང་། བསགས་པ་དང་། ཡན་ལག་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། དེའི་རྟེན་བྱེད་པས་ལུས་ཞེས་བྱའོ། ༈ །གཉིས་པ་ལ་ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྐང་གྲངས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི།།དངོས་པོ་བརྒྱད་
ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད།།ཅེས་འཆད། དེ་ཡང་འཕྲོས་ནི། འཕགས་པ་

ལྟར་ན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟོད་པ་ལ་བསྟོད་ཡུལ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། གཞུང་འདི་གསུངས་

196

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་གང་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་བཤད་པ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི།།དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལྟར་ན། བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས།།བྱ་བ་
རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན།།ཞེས་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་བདེ་
བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩོམ་པའི་དགོས་པར་བསྟན་པ་
ལ། འོ་ན། བསྟན་བཅོས་འདིས་མདོ་དོན་བཤད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འཆད་བྱེད་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དང་། དེའི་བཤད་བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གཞུང་འདི་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་
བརྒྱད་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྐང་གྲངས་ཙམ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། རྣམ་
ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད།།དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
ཉིད།།རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། །རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ།།སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ།།ཆོས་ཀྱི་
སྐུ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་སྟོན་པ་ལ། དེ་རྣམས་བརྒྱད།།ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡང་
དོན་བདུན་ཅུའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་
དང་གདམས་ངག་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འོ་ན། གཞུང་ཤེར་

197

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་བརྒྱད་དུ་
འབྱེད་ན་དབྱེད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱས་འབྲིང་

བསྡུས་གསུམ་གྱི་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུས་རྣམ་མཁྱེན་བསྟན་ནས། རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། རྣམ་
ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། ཅེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་
དང་གདམས་ངག་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་
ཉིད།།ཅེས་པའི་བར་གསུངས། མཐའ་གཉིས་རྣམ་དག་གི་ལེའུས་
ལམ་ཤེས་བསྟན་ནས། ལམ་ཤེས་དེ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་
གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། ལམ་ཤེས་ཉིད།།ཅེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལ། མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད།།ཅེས་པའི་བར་གསུངས། སྤྱོད་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་ལེའུས་གཞི་ཤེས་བསྟན་ནས། གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་

མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད།།ཅེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་

གནས་ཤིང་། །ཞེས་པ་ནས། ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད།།ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྟན་
ནས། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་
ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་པ་

198

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པ་སྦྱོར་བར། ཞེས་པ་ནས། བཅས་པ་
ཡིན།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
ལེའུས་རྩེ་སྦྱོར་བསྟན་ནས། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་། ཞེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡི་རྟགས་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྩེ་མོའི་མངོན་རྟོགས། ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། བསླབ་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ལེའུས་
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བསྟན་ནས། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། མཐར་གྱིས་པ།།ཞེས་
པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཐར་གྱིས་པ། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཅུ། ཞེས་གསུངས། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལེའུས་སྐད་
ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་ནས། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་བཞིར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་
ཆུབ།།ཅེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྐད་ཅིག་མ།།གཅིག་གི་

མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ།།མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི།།ཞེས་
གསུངས། བསླབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེའུས་འབྲས་བུའི་ཆོས་སྐུ་བསྟན་
ནས། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དེ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞིར་ཕྱེ་བའི་

སྒོ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཞེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་

ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་པ་ནི།།ཆོས་

199

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ།།རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད།།ཅེས་
གསུངས། གསུམ་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། དངོས་པོ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་མདོར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི། དེ་
དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ཚིག་དོན་གཞན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
སྟོན་པ་ལ། བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་ནི།

བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་
ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྟན་བཅོས་
མཐའ་དག་གིས་འཆད་པས། དེ་དག་རྣམ་པར་བཤད་པས་བཤད་
པར་བསམས་ཏེ་ཟློས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་རྣམ་པར་
མ་དཀྲོལ་ལོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་ནང་ནས། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་
པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ཏེ། རབ་གྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་ཕ་

200

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།།དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚིག་དང་ངག་གི་ཚོགས་
ཀྱི་གཞུང་དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ།།དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི། ཤེས་རབ་ཕ་
རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད།།ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས།།བསྒྲུབ་
བྱའི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པས།།གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན།།ཞེས་
བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་
བརྙན་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཡང་། འདི་ཉིད་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་
ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཉན་པར་བྱའོ།།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

201

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་པ་དང་། དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་པ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་
ནི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་བློ་གང་ཞིག རང་རྒྱུ་ཐོས་བསམ་
སྒོམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཤེར་ཕྱིན་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

༈གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས། ཞེས་པ་ནས། བཏགས་
པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་དང་། གཞུང་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་བཏགས་
པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱད་ཆོས་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

202

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐར་ཐུག་གི་མཁྱེན་པ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྒྲས་
བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྙིང་པོ་དོན་གྱི་ཤེར་ཕྱིན། གཞུང་།
ལམ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དང་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་

ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་། དེའི་
དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་རྣམས་ལྟ་
བུའོ།།གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་
ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ལམ་
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དོན་
གཅིག བཞི་པ་ནི། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཤེར་
ཕྱིན་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་གི་མཁྱེན་པ། འབྲས་བུ་
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་

ལྡན་ཏེ། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པ། དགག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། བཤད་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་སློབ་དཔོན་

203

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། ཅེས་པས། མཚོན་བྱ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དངོས་ཡིན་ལ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་མེད།།ཡེ་ཤེས་དེ་ནི། ཞེས་པས་མཚན་ཉིད་དེ་
བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་སུ་མེད་པས་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་
མ་ལྟ་བུ་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་གཤེགས།།ཞེས་པས་རྟེན་གྱི་
ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པས།།གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན། ཞེས་པས། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚིག་དང་
ངག་གི་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ།།ཞེས་གསུངས། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པས།།གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན།།ཞེས་པས། ལམ་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་

པའོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་བསྡུ་ན། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན།

204

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱོད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་
འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་སུ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ཐོས་བསམ་
སྒོམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། སྔར་བཞིན་

ནོ།།བཞི་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད། དོན་ནི། རྟེན་
གྱི་གང་ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་
གསུམ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་དངོས། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་རྣམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་

སློབ་ལམ་རྣམས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་སློབ་ལམ་རྣམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་

205

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པོ་དང་འབྲེལ་བའི་མི་སློབ་ལམ་རྣམས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་
དང་། ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་རྣམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་

ནོ།།འོ་ན། སྐབས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཁོ་ན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། གཏན་ལ་དབབ་
བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་གསུམ་
གཏན་ལ་མ་བབས་པ་མིན་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་གསུམ་མེད་ན་ཐེག་
ཆེན་གྱི་དེ་གསུམ་མི་འབྱུང་བས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ན། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་
ཐོབ་པའི་རྒྱུ།།ཞེས་པའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་
སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་ཡང་དག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་རྗོད་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་
དང་བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་

206

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕགས་པས་དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
སོང་། ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་

རྟོགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་

དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སུ་ཕྱིན་
ཟིན་དང་ཕྱིན་བྱེད་གང་རུང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སློབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སུ་ཕྱིན་ཟིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དེར་ཕྱིན་བྱེད་
གང་རུང་གང་ཞིག གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སློབ་ལམ་ན་
ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། སློབ་ལམ་ན་བསླབ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བསླབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་
ནས་ནི།།རྒྱལ་བའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེར་

207

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིན་ཕལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་
ཀྱི་འགྲེལ་པར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲ་འདི་ནི་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོ་དང་ཕལ་པའོ།།གཙོ་བོ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་སོ། །ཕལ་པ་ནི་གཞུང་དང་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མིང་གཙོ་བོ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་ལ། གཞུང་ལམ་
གཉིས་ལ་མིང་ཕལ་པ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སློབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། ཞེས་པའི་ཕ་རོལ་དེ་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་

པའི་གནས་སྐབས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས།
དེ་ལ་ཕ་རོལ་ནི་གང་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕར་འགྲམ་མམ་ངོགས་
ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་རང་

བཞིན་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ།།དེར་སོན་པ་ནི་དེར་ཕྱིན་
པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་འཇོག་སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་

208

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་སྒོམ་ལམ་ནས་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་
ཚོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། སྡུད་འགྲེལ་ལས། དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དོན་དུ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཉིད་ཀྱི་
གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་རྣམས་
ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་འཕགས་
པའི་མིག་ཤེས་སོགས་ཤེར་ཕྱིན་མ་ཡིན་ཟེར་ན། རྒྱན་སྣང་ལས། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྤངས་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་བློ་དང་འདྲ་བར་དབང་པོའི་བློས་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་དེ་དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་པར་འདོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
རེ། སློབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཕར་

ཕྱིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་སྒྲ་བཤད་པ་དང་འཇུག་པའི་ཁྱད་པ་ཡིན་

209

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་འདིས་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་ན་ཤེས་
རབ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་
ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཤེར་ཕྱིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་
དེ། འདིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།

ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཡུམ་གྱི་མདོའི་
བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་ཚུལ།

༈ རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད།།ཅེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། མདོར་བསྟན། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡང་དག་བཤད།།ཅེས་འཆད་ན། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་བརྗོད་

210

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་དོན་དེ་གང་།
ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱ་ཕུང་པོ་ལྔར་བསྡུས་ཤིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་བསྡུས་པ་ནི་བསྡུས་པ་དང་།
དོན་རྒྱས་ལ་ཚིག་ཉུང་ཞིང་བསྡུས་པས་ན་འབྲིང་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་
རྒྱས་པ་ནི་རྒྱས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པ་དེ་ཡང་
འགྲེས་རྐང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། འགྲེས་རྐང་
བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་རྐང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་རྐང་ལྔ་བཅུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔ། དབང་པོ་དྲུག ཡུལ་དྲུག རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག རེག་པ་དྲུག ཚོར་བ་དྲུག ཁམས་དྲུག རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག ལྟ་བའི་ལམ་སྟོང་ཉིད་

བཅོ་བརྒྱད་དེ་ཉེར་བཞི། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་
གྱི་སྡེ་ཚན་བདུན། ཞི་གནས་ཀྱི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི།
བསམ་གཏན་བཞི། ཚད་མེད་པ་བཞི། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་
པར་འཇུག་པ་བཞི། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད། མཐར་གྱིས་གནས་
པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ །ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་

211

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་མངོན་པར་ཤེས་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན། གཟུངས་ཀྱི་སྒོ། འབྲས་བུའི་ལམ་སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་
པ་བཞི། སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། བྱམས་པ་ཆེན་པོ།
སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད། གང་ཟག་གི་ལམ་རྒྱུན་ཞུགས། ཕྱིར་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་། དགྲ་བཅོམ་པ། རང་སངས་རྒྱས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་
ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཡུམ་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཡུལ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས། ཉམས་
སུ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་བཞིར་གྲངས་ངེས། ཉམས་སུ་
བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་སུ་

ལེན་པའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་
ངེས། འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་དེ་ལ་དེ་
གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒོམ་

212

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉོན་
སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
རྫོགས་པར་སྒོམ་དགོས་པས། དེ་ལ་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་དོན་དུ་སྒོམ་པ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་། དབང་ཐོབ་ནས་སྒོམ་པ་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེ་གཉིས་བཞག འབྲས་བུ་

ཆོས་སྐུ་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ལ་དེའི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་རྟག་
པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་གཞན་རྣམས་ལ་རྩོལ་བ་མི་

དགོས་པར་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཡིད་
ཡུལ་དུ་འཆར་ཐུབ་པ་གཅིག་དགོས་ལ། དེ་ལ་དེའི་སྔ་རོལ་དུ་
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་རྩོལ་བས་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་མཐར་

གྱིས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་

བཞག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་བཤད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། གང་གི་ཚེ་སྒྱུ་དང་གཡོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ། སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་རྗེས་སུ་རིག་

པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་

213

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་སེམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་འཇལ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་མངོན་པར་
རྟོགས་པས་ཉེ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་། སྤྲུལ་
པའི་སྐུ་རང་གི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་འཕྲིན་ལས་

དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྙེད་དཀའ་བར་མི་འགྱུར་བས་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་དོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རྒྱུ་འབྲས་
དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོར་གཞི་ཤེས་བཤད་
རིགས་ཏེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེ་ལ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སྐྱེས་
བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དང་

པོར་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་ཡིན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་

214

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཕན་ཡོན་མཐོང་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དང་པོར་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཚོང་པས་ཚོང་གི་ཁེ་ཕོག་མཐོང་ནས་
ཚོང་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཞིང་པས་ལོ་ཏོག་གི་ཕན་ཡོན་མཐོང་ནས་སོ་ནམ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ།།མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞིའི་རིམ་

པ་ཡང་བཤད་པའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་
རིམ་པ་ལྟར་ན། དང་པོར་སྦྱོར་བཞི་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཁྱེན་གསུམ་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱོར་བཞི་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་
ཕྱིར།

དངོས་པོ་བརྒྱད་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ།ས་མཚམས།

༈ འོ་ན། དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པར་

མཁྱེན་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་ཕྱེ་བའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་
བོའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་ཕྱེ་བའི་རྣམ་

215

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཁྱེན་གཉིས་སུ་ཡོད། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།
རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་
པ་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
པའི་ལམ་ཤེས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་གསུམ། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ།
གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
དང་། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད། ས་མཚམས་འཕགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྣམ་
རྫོགས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་
ཡོད། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་

དུ་ཡོད། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལས་
རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

216

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་
ཞིག རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པ། མཐར་གྱིས་
སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བཅུ་གསུམ་ཡོད། ས་མཚམས་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་
ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ནར་ཡོད།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་

མཐར་ཐུག འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། ས་
མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཁོ་ནར་ཡོད། འོ་ན། དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་ཅུ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད། གདམས་ངག ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས། སྒྲུབ་
པའི་དམིགས་པ། སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། གོ་སྒྲུབ། འཇུག་སྒྲུབ།
ཚོགས་སྒྲུབ། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་

217

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡན་ལག ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། མོས་པ་སྒོམ་ལམ། མོས་པའི་ཕན་ཡོན། བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ། རྣམ་དག་
སྒོམ་ལམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས། སྙིང་

རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་

ཤེས། དེ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།
གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། གཞི་ཤེས་
སྦྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་

མཐོང་ལམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་བསྒོམ་
བྱའི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན། སྦྱོར་བའི་

མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ།
ཞིང་དག་སྦྱོར་བ། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྟགས་བཅུ་
གཉིས་པོ་དང་ལྡན་པའི་རྩེ་སྦྱོར། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་

218

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྩེ་སྦྱོར། བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར།
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར། བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དྲུག རྗེས་དྲན་དྲུག་གི་དེ་དྲུགདངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དེ་དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་

སྦྱོར་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་སུ་

མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་
མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་སོགས་
རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །འདི་དག་གིས་

ཟློས་པ་སྤོང་བ་ལ་འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ནི་སྐབས་བཞི་པར་འཆད་ལ།

འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། གང་ཟག་དང་། རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྦྱོར་ལམ་ལ་ཟློས་པ་

219

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྤང་བའོ།།དང་པོ་ནི། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་དང་། ཞེས་
དང་། སྒྲུབ་པ་བཞི་རྣམས་ཟློས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་མེད་
པ་ཡང་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ་
གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་དེ་སྒྲུབ་པ་
རང་གི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་ཀུན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཡང་ཟློས་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ་བཞི་གང་ཟག་བདག་གི་

སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་སྒོམ་པ་ཉེ་རིང་གི་སྦྱོར་བ་ཟློག་ནས་འཕེན་
བྱེད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་སྐྱེ་མེད་གསུམ་ག་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྐབས་དང་པོར་གང་ཟག་ཉི་ཤུ་བཤད་པ་དང་། གཉིས་པར། མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །ཞེས་དང་། རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ།།ཞེས་དང་། སྐབས་བཞི་པར། སངས་

རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས།།ཞེས་དང་། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་ཚོགས།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་དེ། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་

རྟེན་དང་། གསུམ་པ་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། བཞི་པ་དེ། ཡུམ་ཉན་པའི་སྣོད་རུང་གི་གང་ཟག་དང་། ལྔ་པ་དེ། ཕྱིར་

220

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མི་ལྡོག་པའི་རྟེན་ངོས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་ལ། སྐབས་དང་པོར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་བསྟན་པ་དང་།

སྐབས་ལྔ་པར་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བཞི་ཚན་
གཉིས་བཤད་པ་ལ་ཟློས་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྟན། གཉིས་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་བསྟན། གསུམ་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་

གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ། རྟོག་པ་བརྒྱད་བསྟན་པ་དང་
ཡང་མི་ཟློས་ཏེ། དེ་ནི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ལ། སྐབས་རྣམས་སུ་སྒོམ་ལམ་
ཡང་ཡང་བསྟན་པས་ཟློས་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ལམ་ཤེས་སུ་བཤད་
པའི་སྒོམ་ལམ་ནི། ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་། ཡང་དག་
པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱ་ཞེས་འབྱུང་བས་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་

གནས་པའི་ཆ་ནས་བསྟན། སྐབས་བཞི་པར། སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་

པ་སྟེ།།ཞེས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན། སྐབས་ལྔ་པར། སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་ནི་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་
པོའི་ཆ་ནས་བསྟན། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ། སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ།
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་བསྟན།

221

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཏུ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི།

གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། དྲུག་

པ་ལ། སྐབས་རྣམས་སུ་མཐོང་ལམ་ཡང་ཡང་བསྟན་པ་ལ་ཟློས་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་

ནས་བསྟན། ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐོང་ལམ་དང་། ཞེས་བཤད་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན། སྐབས་གཉིས་པར་ནི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་མཐོང་ལམ་

བསྟན། སྐབས་གསུམ་པར་ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལས་འདའ་བར་བྱ་
བའི་མཐོང་ལམ་བསྟན། སྐབས་བཞི་པར། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བསྟན། སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས།།ཞེས་པས་ནི་ཉན་རང་ལས་

ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན། སྐབས་ལྔ་པར་མཐོང་ལམ་བསྟན་པ་ནི་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། སྐབས་རྣམས་སུ་སྦྱོར་ལམ་ཡང་ཡང་བསྟན་པས་
ཀྱང་ཟློས་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་པ་ནི། དམིགས་རྣམ་རྒྱུ་གསུམ་ལྡན་ཆོས་
རྟོག་པ་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་

222

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པར་བསྟན། སྐབས་གཉིས་པར་ངེས་འབྱེད་བཞི་ཚན་གཉིས་བསྟན་
པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་

པ་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟོང་ཉིད་དབྱེར་མེད་
པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བསྟན། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བཏགས་པ་དང་མི་འགལ་བར་ཆོས་
ཉིད་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས། དེ་
གསུམ་ལ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་

ཕྱིར། སྐབས་བཞི་པར། དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར།།ཞེས་
སོགས་སུ་བསྟན་པ་ནི་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་དང་། རྣམ་པ་སེམས་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པས་མི་ཟློས་ལ། སྐབས་
ལྔ་པར། སྦྱོར་ལམ་བསྟན་པ་ནི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་བསྟན་པ་ཡིན་པས་མི་

ཟློས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་གསེར་ཕྲེང་དུ་
བཀོད་པའོ།།

223

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་དང་།
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། མདོ་དང་
ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་དང་། སྦྱོར་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འདིས་མདོའི་དོན་ཀུན་
བསྡུས་པ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་གླེང་གཞི་དང་། རྗེ་བཙུན་གྱིས་
ཞུས་པ།།རྟག་ངུས་ཀྱི་ལེའུ། ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་ལེའུ་རྣམས་མ་བསྡུས་ཤེ་ན། གླེང་གཞི་མ་

བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་ཡུམ་འདི་གསུངས་པའི་ཚེ་

འཁོར་འདུས་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་གོ་སླ་ལ། དེ་ལྟར་དུ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གིས་རྟོགས་ནུས་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་སྟོན་

224

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བཙུན་ཉིད་ཀྱིས་ཞུས་པ་འདིར་མ་

བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་དང་རིགས་
གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇམ་དཔལ་གྱི་མན་ངག་ལ་
སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་དང་། དབུ་མའི་རྩ་བ་ལ་སོགས་པར་
གསལ་བར་མཛད་པས་འདིར་བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཆོས་བཤེས་བཞེད། རྟག་ངུས་དང་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་མ་

བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་སློབ་མ་དང་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་གྱི་རྣམ་ཐར་བསྟན་པ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་མ་འོངས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སློབ་པའི་ཆེད་དུ་སྔོན་བྱུང་བ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་

གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་
བསྡུས་མི་དགོས་ཏེ་དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གཅེས་སྤྲས་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་
གཞུང་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བར་
བར་དུ་གང་ཟག་ལུང་བསྟན་པ་དང་སྔོན་རབས་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་མ་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་གོ་སླ་བ་ལ་
དགོངས་ནས་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལེའུ་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་དེ་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་མ་བསྡུས་པར་རྒྱན་སྣང་དང་། གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་གཉིས་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ།།བྱམས་པས་ཞུས་པ་བསླབ་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ལེའུས་ནི་ལེའུ་བརྒྱད་མ་དང་དག་ལྡན་སྙིང་པོ་

225

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཆོག་ཟླ་འོད་རྣམས་སུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤོང་བ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

ལས་དང་སྦྱར་བས། བྱམས་ཞུས་རྒྱན་གྱིས་བསྡུས་ལ་ལེའུ་བཞི་པོ་དེ་རྒྱན་གྱིས་མ་བསྡུས་སོ།།འོ་ན་གླེང་གཞི་རྒྱན་གྱིས་མ་བསྡུས་ན།
འཕགས་པས་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐབས་འབྱེད་པ་
ནས། བརྩམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་
གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།།ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་རྟོགས་དཀའ་བའི་དབུ་ཞབས་ཀྱི་དོན་ཙམ་བསྡུས་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པས། གླེང་གཞིར་ཕྱོགས་
བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་པདྨའི་སྐྱེས་བསྐུར་བ་དང་། བྱང་
སེམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་འདུས་པར་གསུངས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་བཤད་པ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་
ཐམས་ཅད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ། སེམས་ཅན་དུ་མ་ལ་དམིགས་

ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མང་པོར་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཆོད་བརྗོད་དང་གླེང་གཞི་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་དང་
དགོས་འབྲེལ་གཉིས་རྒྱན་གྱིས་མདོ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ་ཡིན་གྱི་

226

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོའི་བཤད་པ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འགྲེལ་པ་འདིའི།

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ།།ཞེས་སོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་མ་
ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱན་འདིའི་རྩ་བའི་མདོ་
ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་སྟོན་པས་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན། ལེའུ་ཕྱི་མ་
གསུམ་ལ་ཡང་སྦྱོར་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་
སྔོན་ཇི་ལྟར་བཙལ་ཚུལ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་གཏོད་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཡོངས་གཏོད། དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །ཞེས་པས་
བསྡུས། གླེང་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད།།ཅེས་པས་
བསྡུས། རྟག་ཆོས་གཉིས་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བསྡུས། ཞེས་ཟེར་བ་

མི་འཐད་དེ། ཡོངས་གཏད་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་དེ་ནི་ཡོངས་གཏད་དང་། ཞེས་པས་བསྡུས་ལ། ཐ་མ་ནི་རྟག་ངུས་ཀྱིས་དཀའ་བས་བཙལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཟུངས་ཤིག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྣོད་ཁྱད་པར་ཅན་ན་བཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་གསུངས་
པའི་གླེང་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་། ནོར་བཟང་གིས་བླ་མ་བསྟེན་པའི་

ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱན་གྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ། གླེང་
གཞིར་ཞིང་དག་པར་བཤད་པ་ཙམ་དང་ཆོས་འཕགས་སློབ་དཔོན་དང་། རྟག་ཏུ་ངུ་སློབ་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

227

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་དང་མདོ་སྦྱར་ནས་འཆད་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་ཁ་ཅིག་
སྒྲ་ཇི་བཞིན་ཡིན་པས་སྦྱར་རུང་། ཁ་ཅིག་སྒྲ་ཇི་བཞིན་མིན་ཡང་རྒྱུ་
མཚན་སྣང་བས་སྦྱར་རུང་ཡང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་མདོ་དེས་དོན་དེ་
སྟོན་པ་ལ་ངེས་བྱེད་མེད་པ་དང་། དྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བུད་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱན་དུ་དོན་ཡོད་པ་གླེགས་བམ་ཁ་
ཅིག་ཏུ་མདོ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། མདོ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་

མཚན་མེད་པ་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ནི་དེ་དག་ཏུ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་
གཉིས་ཡོད་པས་སྦྱར་རུང་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་སྦྱར་རིགས་པ་རྣམས་

སྦྱར་བ་ན་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་དང་སྦྱོར་བར་ཤུགས་ལ་གོ་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྗེ་བཙུན་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱར་
བའི་ལུང་མངའ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་
དབང་བསྐུར་བས་དམ་པའི་ཆོས་མཛོད་གཞན་གྱིས་ལྟ་བའི་གནས་
མ་ཡིན་པ་ལ་ཕའི་ལུང་གིས་དབང་བསྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
དྲོད་དང་བུད་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱན་གྱི་སྒྲས་མ་
ཟིན་པ་རྣམས་ནི་ཟླས་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཁ་

ཅིག གཙོ་བོ་བསྡུས་པས་འཁོར་ཞར་ལ་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་གཤེགས་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་གཤེགས་ཞེས་བརྗོད་

228

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ཁ་ཅིག སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
བསྟན་ཡང་གོ་སླ་བའི་ཆ་མ་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྲིང་མོ་
གང་གཱའི་ལྷ་མོ་བསྐལ་པ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བར་ལུང་བསྟན་པ་དང་། དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་བསྐལ་པ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་མེ་ཏོག་བཀྲམ་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚེ་བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་

ཐུབ་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བར་ལུང་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་དོན་ཡོད་པ་མདོའི་གླེགས་བམ་ཁ་ཅིག་ཏུ་མི་

སྣང་བ་ནི། གཞུང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་འདི་སྒྲུབ་པར་དཀའ་བ་དང་། ལྔ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བློའི་སྟོབས་བྲི་བས་ལུང་ཚིག་
ཉམས་པར་ཟད་ཀྱི་འདི་ལ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་དྲི་མ་མེད་དེ། རྗེ་
བཙུན་གྱིས་ཡུམ་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་འཆད་པ་ལྟར་ལེགས་སོ།།འདི་དག་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་མ་ཏི་བྷ་དྲ་ཀིརྟིའི་ལེགས་བཤད་དོ།།

གཉིས་པ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཉམས་ལེན་སྦྱོར་བཞིའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འབྲས་

229

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བུ་ཆོས་སྐུའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ།
འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྐབས་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ནི། སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་གདུལ་བྱས་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་
ཕན་ཡོན་མཐོང་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་བསྡུས་
པའི་དོན་ཀུན་བསྟན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་སྡུད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་
སྒོ་ནས་བཤད་པར་བཞེད་དེ། ཞེས་གསུངས། རྒྱན་སྣང་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་འབྲས་བུ་བསྟན་པས་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

230

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྗོད་དོ།། ཞེས་གསུངས། སྤྱིར་མཚམས་སྦྱར་ལ་
བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དང་། བཤད་པ་ལ་
འཇུག་པའི་མཚམས་སྦྱར་དང་། དྲི་བས་ལན་འདྲེན་པའི་མཚམས་

སྦྱར་གསུམ་ལས། འདིས་དང་པོ་གཉིས་ཀ་བསྟན།

གཉིས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་དེ་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་ནོད་པ་དང་། གདམས་ངག་གི་འབྲས་བུ་

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ་དང་། གདམས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་

དང་། རབ་དབྱེའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། དེ་མདོ་དང་སྦྱར་བའོ།།དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུའི་
ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་

231

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ལ་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་
འདི་ལྟ་བུ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་

དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། རྣམ་མཁྱེན་
འཆད་པའི་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་པ་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚོན་ཚུལ་ཡང་། རྣམ་བཤད་
ལས། རྒྱུས་འབྲས་བུ་མཚོན་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱུས་འབྲས་བུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་པ་

སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་གདམས་པ་ཉན་པའི་དོན་སྒོམ་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ཡང་
དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཉམས་སུ་བླངས་པས་མཐར་རྣམ་

མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་མཚོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

232

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས། དེ་ལྟར་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་ཆོས་

བཅུས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པ་ཡིན་

ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཟླས་
པའི་ཕྱིར་ན་གཞུང་འདིའི་ལེའུ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་
བུ་མ་ལུས་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མཚོན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྒྲུབ་པའི་གདམས་ངག་
ཉན། གདམས་ངག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་
རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་ཕལ་ཆེར་དང་བྲལ་ནས་རིགས་སད།
རིགས་ལ་དམིགས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་གི་མྱོང་བ་སྐྱེས་ཏེ། དེ་ཡང་
དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཉམས་སུ་

བླངས་པས་མཐར་ཆེན་པོ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ནོ། ཞེས་མཚོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་བཅུའི་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཆད་ན།

233

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡུམ་བར་མའི་

མདོ་ལས། གླེང་གཞིའི་ལེའུ་རྫོགས་མ་ཐག་ཏུ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་

བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།།ཡང་
དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།།ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི། ཞེས་པས་མཚོན་བྱ་དང་། གཞན་དོན་ཕྱིར།།ཡང་དག་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།།ཅེས་པས་མཚན་ཉིད་དེ་བསྟན།
གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ།།དང་པོ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་

དོན་ཕྱིར།།ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།།ཅེས་པའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་

འདོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྨོན་
པ་དང་འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སོ།།ཞེས་གསུངས།

234

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
སངས་རྒྱས་སུ་གྲུབ་ནས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་འབད་པར་བྱའོ།།ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ།
གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདུན་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་བྱུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་
ཕྱིར།།ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།།ཅེས་གསུངས་པ་
དང་འགལ་ལོ།།ཞེས་པའི་རྒོལ་བ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དགེ་བའི་
ཆོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་

སེམས་ཡུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྣང་བ་ཅན་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
ནམ། ཇི་ལྟར་ན་དེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་

དང་། གྲོགས་ཀྱི་མིང་གིས་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རྩོད་པ་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་རང་
གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་ལས་བྱུང་
བས་ན་དེ་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

235

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཆད་པ་ལ། བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་འདིར་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་
པའི་མཚན་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པས་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་
བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།ཞེས་འཆད་
པ་ལ། དེ་ལྟར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ།།ཞེས་
གསུངས། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། བདེན་མོད་ཀྱི་ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སྟོན་ནོ།།

གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ལ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྨོན་ལམ་ནི་དོན་
དུ་གཉེར་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་

236

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེའི་སྒྲར་
བསྟན་པ་ནི། ཞེས་གསུངས། བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སྨོན་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ།།ཞེས་བྱ་བར་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་སྔར་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་མདོ་དང་སྦྱར་བ་ལ་དྲི་བས་མཚམས་
སྦྱར། མདོ་ཡིས་ལན་བསྟན། དྲིས་ལན་དེས་གྲུབ་པའི་དོན། མདོ་
གཞན་མ་བཀོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་

དོན་ཕྱིར།།ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།།ཅེས་འཆད་ན།
ཡང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན། དེ་ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དུ་འཇོག་པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེས་དང་། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་།

དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་

འཇོག་པར་གང་ལས་ཤེས། ཞེས་པའི་དྲི་བ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཡང་གང་
འདོད་པའི་བདག་ཉིད་དང་གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན་གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་

237

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡིན། ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་

དང་གཞན་དོན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བསྟན་པ་
དང་། བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དང་གཞན་དོན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ག་ལས་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡུམ་བར་མ་ལས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་
རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ།།བསྡུས་དང་རྒྱས་
པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད།།ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་དང་།

གཞན་དོན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་དེ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤཱ་རིའི་

བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པས་བྱང་ཆུབ་དེ་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་

238

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་
གནས་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཏེ། སྦྱིན་པ་དང་། གཏོང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ལེན་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ལྟུང་
བ་དང་མི་ལྟུང་བ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། འཁྲུགས་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་དང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་དང་། རོ་མྱང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། སྦྱིན་པ་དང་། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་
པའི་དོན་ཅན་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཞན་དོན་དེ་མདོ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེ་མདོ་ལས་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

239

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་

གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་
མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་སྒྲུབ་ཅིང་བསླབ་པར་

བྱའོ།།ཞེས་པས་དེའི་དམིགས་ཡུལ་གཞན་དོན་དེ་མདོར་བསྟན་
ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་

བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། གནོད་སེམས་མང་བ་རྣམས་བཟོད་པ་ལ། ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་བརྩོན་འགྲུས་ལ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་ལ། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་།

སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྷུར་བྱེད་པའི་ངག་གིས་མདོའི་དོན་དང་
མི་འགལ་བར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པར་

240

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་དྲིས་ལན་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་ལ་
དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གོང་དུ་མདོ་བཞི་ལས་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་
ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་

པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་མདོ་གཞན་མ་བཀོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱིས་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
དམིགས་ཡུལ་དུ་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་གཞན་བློ་གྲོས་མི་

བཟད་པའི་མདོ་དང་། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་སོགས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཁུངས་སུ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཚིག་མང་དུ་དོགས་ནས་དེ་ལྟར་མ་དྲངས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི་ཚིག་
མང་དུ་དོགས་ནས་ཁུངས་ཉིད་དུ་མ་བྲིས་སོ།།ཞེས་གསུངས།

241

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ།

༈ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ་ལ། མཚམས་
སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་བཤད་ནས། ད་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་
བཅད་གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་
བསྐྱེད་དེའི་རབ་དབྱེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དམིགས་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་

དང་བཅས་པ་བརྗོད་ནས། ད་ནི་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་
གཉིས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ལ། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་པོ་

དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ། །ཞེས་སོགས་ཤླཽཀ་གཉིས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་དང་། ས་མཚམས་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འོ་ན་

242

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་མདོ་ལས་
གསུངས་པ་ཡིན་ན། དབྱེ་བ་མདོ་ལས་གསུངས་སམ་ཞེ་ན། དེ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ས་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་གྱི་
མདོ་ལས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་ས། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། འདུན་པ་དང་། ཞེས་དང་། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ས་དང་། ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཞིའི་དངོས་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་མདོ་དེས། བསམ་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གསེར། ཞེས་དང་། བསམ་པ་དང་། ཞེས་དང་། གསེར་བཟང་པོ་དང་། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། མདོ་དེ་གཉིས་

ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གཉིས་དེ་ལྟར་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་བསྟན་པ་ཡིན་

ཏེ། མདོ་སྔ་མས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་རྒྱུའི་ཆོས་དཀར་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པས་ས་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་
མ་ནི་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཐབས་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པས་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྒོ་
ནས་ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བ་དང་ཕྱི་མ་ལ་ཕན་པས་བསམ་པ་ནི་གསེར་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཟླ་

243

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བ་ཚེས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བསྟན་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤཱ་
རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཏེ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཟླ་བ། ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་། ཞེས་དང་། ཟླ་བ་ཚེས་པ་དང་། ཞེས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་འདའ་བར་འདོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོམ་པ་ཐོབ་པར་འདོད་
པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ། མེ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་དང་། མེ་དང་། ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་བུད་ཤིང་སྲེག་པ་
དང་། ཞེས་གསུངས། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་སྦྱིན་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་།

244

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་
སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཏེར་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་དང་། ཞེས་དང་། གཏེར་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚིམ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་གནས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་

ལ་འགོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་
པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་གྱི་གནས་དང་ཡོན་
ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཟོད་པའི་
ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། གནོད་སེམས་ཅན་རྣམས་བཟོད་པ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཚོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་

245

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བཟོད་པ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་། མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་པས་མི་འཁྲུག་པ་དང་།

ཞེས་གསུངས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་བརྩོན་འགྲུས་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྡོ་རྗེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྡོ་རྗེ་དང་། ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་མི་ཕྱེད་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རི་བོ་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རི།

ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བསམ་
གཏན་དང་། རིའི་རྒྱལ་པོ་དང་། དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བས་
མི་བསྐྱོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྨན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤེས་རབ་
འཆལ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྨན། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་དང་། སྨན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཐབས་ཀྱི་ཕར་

246

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། དགེ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་
ཐབས་མཁས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་བསྔོས་པས་གཞལ་
དུ་མེད་ཅིང་གྲངས་མེད་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་
ཅུ་རྩ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཤེས་གཉེན་དང་། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཐབས་མཁས་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྨོན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་

གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་གིས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟིར་བྱ་བ་དང་། བླ་མར་བྱ་བ་དང་རིམ་གྲོར་
བྱ་བར་འདོད་པས་བདག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བས་དེ་དང་དེར་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་

247

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡིད་བཞིན་

ནོར་བུ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྨོན་ལམ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་། ཇི་ལྟར་སྨོན་པའི་འབྲས་

བུ་འགྲུབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་

ཡང་བྱང་ཆེན་ཟས་དང་། སྐོམ་དང་། དྲི་དང་། ཕྲེང་བ་དང་། མེ་ཏོག་
དང་། བདུག་སྤོས་དང་། ཕྱེ་མ་དང་། བྱུག་པ་དང་། མལ་ཆ་དང་། སྟན་དང་། ཁྱིམ་དང་། ནོར་དང་། འབྲུ་དང་། རྒྱན་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་། ནོར་བུ་དང་། མུ་ཏིག་དང་། བཻ་ཌཱུ་རྻ་དང་། མན་ཤེལ་དང་། བྱུ་
རུ་དང་། ས་ལེ་སྦྲམ་དང་། དངུལ་དང་། སྐྱེད་མོས་ཚལ་དང་། རྒྱལ་སྲིད་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་དག་
ཡིན་པ་དང་དེ་དག་གིས་བདག་གི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པར་འདོད་
པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཉི་མ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྟོབས་དང་། ཉི་མ་དང་། གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྨིན་

པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་

248

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྙན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་
ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སློབ་པར་
འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་

དུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་ཡང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གླུ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྙན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་པའི་

ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། མངོན་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་

བྱང་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ་འདའ་བར་འདོད་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་དང་། ཞེས་པ་ནས་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་མངོན་དུ་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་ཡང་མི་
བྱེད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྒྱལ་པོ། ཞེས་གསུངས། དེ་
ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དང་། མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་

249

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བང་མཛོད་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་

གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉན་ཐོས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
བསོད་སྙོམས་གཅིག་གིས་ཁྱབ་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། ཕུང་པོ་མ་ལུས་པའི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པའི་དབྱིངས་ཀྱི་བར་ལ་འདའ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཛོད་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། བང་མཛོད་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མང་པོའི་མཛོད་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདས་པ་དང་། མ་བྱོན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་

250

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་པོ་ཆེ། ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དང་། ལམ་པོ་ཆེ་དང་། འཕགས་པ་
ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། སྙིང་རྗེ་དང་ལྷག་མཐོང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བཞོན་པ་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཉན་
ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བར་འདོད་པས། ཞེས་པ་ནས།།གང་དག་དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀུན་ནས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་མཐོང་བར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཞོན་པ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྙིང་རྗེ་
དང་། ལྷག་མཐོང་དང་། བཞོན་པ་དང་། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟུང་བར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས། གཟུངས་དང་སྤོབས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བཀོད་མའི་ཆུ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་

251

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆེན་ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཤད་པར་གྱུར་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བ་གང་ཇི་སྙེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། མདོ་དང་། དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པ་དང་། ལུང་
བསྟན་པ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་དང་། གླེང་གཞི་དང་། རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། སྐྱེས་
པའི་རབས་དང་། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ཆེས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དང་། གཏན་ལ་བབས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐོས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཟུང་བར་འདོད་པ་དང་། བཅང་བར་འདོད་པ་དང་། བཀླག་པར་འདོད་པ་དང་། ཀུན་ཆུབ་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། སྟེང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་གྱུར་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བར་འདོད་པ་དང་། བཅང་བར་འདོད་པ་དང་། བཀླག་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

252

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། གཟུངས་དང་སྤོབས་པ་དང་། ཞེས་དང་། བཀོད་མའི་ཆུ་དང་། ཞེས་དང་། ཐོས་པ་དང་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པས་མི་ཟད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ཆུ་མིག་ལ་

ཁྱད་པར་གང་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། ཆུ་མིག་
ནི་གློ་ནས་ཆུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ།།བཀོད་མའི་ཆུ་ནི་ཆུ་གྱེན་དུ་
འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དགའ་
སྟོན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒྲ་སྙན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་
ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ན་མུན་པ་མུན་ནག་སྨག་ཏུ་
གྱུར་པ་གང་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དག་གིས་འོད་ཀྱི་གནས་མེད་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་དག་སྣང་བར་བྱེད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། སྟེང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་རྣམས་སུ་སེམས་ཅན་གང་དག་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་སྒྲ་སྒྲོག་པར་འདོད་པ་དང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

253

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒྲ་སྙན། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དང་། སྒྲ་སྙན་པ་དང་། ཐར་པ་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྙན་པར་སྒྲོག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆུ་བོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤར་
ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་ན་མུན་པའི་མཐུས་ལྷང་ངེར་གྱུར་
པའི་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་མིག་གིས་གཟུགས་

མཐོང་བར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆུ་བོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བགྲོད་པ་
གཅིག་པའི་ལམ་དང་། ཆུ་བོའི་རྒྱུན་དང་། གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐ་མི་དད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཆོས་སྐུ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྤྲིན་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་སྟོན་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དང་། གསུང་གི་འཕྲིན་

254

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས་དང་། ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། གླང་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ལྟ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། ཤཱ་
རིའི་བུ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་

རྒྱུར། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་པོ་རྣམས་ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྤྲིན་རྣམས་

ཀྱི།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་ལྡན་པ་ནི། ཞེས་དང་། སྤྲིན་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་དང་། དགའ་
ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་རུང་བ་
ཉིད་ཀྱི་གྲངས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན། གླང་པོ་ཆེའི་ལྟ་

སྟངས་ཀྱིས་ལྟ་བར་འདོད་པས། ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཡོད་དེ། སྟེང་ན་འདུག་པ་ལ་བཀྱེད་དེ་མི་ལྟ། འོག་ན་འདུག་པ་ལ་བཏུད་དེ་མི་ལྟ། གཡས-གཡོན་ན་འདུག་པ་ལ་མིག་བཟུར་ཏེ་མི་ལྟ།
རྒྱབ་ཏུ་འདུག་པ་ལ་མཇིང་པ་བསྒྱུར་ཏེ་མི་ལྟ། ཐག་རིང་པོ་ན་འདུག་
པ་ལ་བསྒྲིམས་ཏེ་མི་ལྟ། ཐག་ཉེ་བ་ན་འདུག་པ་ལ་བསྒྲིམས་པ་མེད་
པར་ཡང་མི་ལྟ་བར་ཇི་ལྟར་འདུག་པའི་སྤྱོད་ལམ་དང་། ཇི་ལྟར་ལྟ་
བའི་མིག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་དང་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟ་བ་ནི་གླང་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་དོན་

255

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་ཡང་ས་
གསེར་ཟླ་བ་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་
གཉིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ས་མཚམས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་ལས་དང་པོ་པའི་སས་བསྡུས་སོ།།དེའི་འོག་ཏུ་གཅིག་ནི་

ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ།།དེའི་འོག་ཏུ་བཅུ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པས་བཅུས་བསྡུས་ཏེ། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ།།དེའི་འོག་ཏུ་ལྔ་ནི་ཁྱད་
པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ།།དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་
ནི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་གི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་
བསྡུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་ལས་དང་
པོ་པའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱིས་བསྡུས་པ་

ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། འོ་ན། འདིའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དེ་གང་ལ་
བྱེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག ས་བཅུ་གའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་མི་

འཐད་དེ། རྒྱན་སྣང་ལས། འདི་དག་གི་རིམ་པ་རྣམས་དོན་གྱི་རིམ་

པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་བཞག་གོ། འོ་ན། ཐ་མ་གསུམ་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་

256

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པོ་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། དེའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་བྱེད་
ཅིང་། དངོས་གཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མཉམ་གཞག་དང་། རྗེས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྗེས་ཐོབ་ལ་བྱེད་དོ།།དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སྤྲིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བྱང་
སེམས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་

ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི།།སྤྲིན་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པ།

༈ སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་རྟེན་བཤད་པ་དང་། བརྟེན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་
བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་བཤད་པ་དང་། སེམས་རྟེན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་
པའི་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གའི་རྟེན་ལ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
དེ། མདོ་ལས། དེ་ཚེ་ལྷ་མི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱས།།བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་

257

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བསྐྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་
གང་དག་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་

སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། ཀླུ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གིས་

བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གིས་ཡི་

དྭགས་མང་པོ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཀོད་པ་ལ་
འཆད་རིགས་ཤིང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྔོན་དམྱལ་བའི་རྟེན་ལ་
སེམས་བསྐྱེད་པར་དྲིན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་འགའ་ཞིག་ལས་དབང་གིས་ངན་སོང་
དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བློ་ལྡན་
རྣམས་ཀྱི་ལས་དང་ནི།།གཞན་ཡང་སྨོན་ལམ་དག་དང་ནི།།ཏིང་ངེ་

འཛིན་དང་དབང་འབྱོར་བའི།།དབང་གིས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་
ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གསུམ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཁོ་ན་དང་གླིང་གསུམ་དག་ན་འཕེན་པར་བྱེད་ཀྱི་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་རིགས་པར་ཤེས་རབ་དང་སྐྱོ་བ་མེད་

258

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འཇུག་
སྡོམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། དེའི་རྟེན་ལ་སྨོན་སེམས་གསར་དུ་སྐྱེ་
བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ལམ་རིམ་

ལས། ལྷ་ཀླུ་ལ་སོགས་ལུས་དང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྨོན་སེམས་སྐྱེ་
རུང་བ་ཐམས་ཅད་འདིའི་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འཇུག་སྡོམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་
གཅིག་མ་སྐྱེས་ཀྱང་འཇུག་སྡོམ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཙམ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་དེ། འཇུག་
སྡོམ་ལེན་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བ་གང་ཞིག དེ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བརྒྱུད་
ལ་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་ཐོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བ་དེ་སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་ལེན་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བའི་

ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། ལེན་པའི་རྟེན་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱངས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡིད་

འགྱུར་གྱི་མྱོང་བ་ཅུང་ཟད་གཅིག་རྙེད་པ་ལ་བཤད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱིར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མྱོང་བ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསླབ་བྱའི་བྱ་བ་རྣམས་ཤེས་ཤིང་

259

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་བརྟན་ནས་སྔོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྡོམ་པ་ཆོ་གས་བཟུང་ནས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་ཡང་ཡོད་དོ།།སྤྱོད་འཇུག་ལས་སྔོན་དུ་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་དེའི་བསླབ་

བྱ་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་ལུཌ་རྣམས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པར་དྲངས་པར་དམ་
བཅས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོཌ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བསྒྲིམས་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚད་ཀྱང་ཤེས་པར་
བྱའོ།།ཞེས་སྒོམ་རིམ་གྱི་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་སྐྱེས་པའི་ཚད་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། སོ་སོ་
ཐར་པ་རིཌ་བདུན་གྱི།།རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི།།སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན།།ཞེས་
གསུངས་པ་འདིས་འཇུག་སྡོམ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་དགོས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འཇུག་སྡོམ་ལེན་པའི་རྟེན་
ཁྱད་པར་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འགྲེལ་པར། ལེན་པའི་རྟེན་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་

260

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རེ། ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་
ཐལ། དེའི་རྟེན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ། གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་དུ་
གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་སོགས་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་འདོད་སེམས་མེད་དེ།
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྦྱོར་བ་ཞེས་པ་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་
འབྲེལ་བའི་དོན་བསྟན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པས། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་
བ་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བརྟེན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ། བརྟེན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་
པ་ལ། རྒྱུ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། ཕན་ཡོན། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། བསླབ་བཏུས་སུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་ནས་
འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་ན་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་

261

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ནུབ་པ་ལ་མ་བཟོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་མཐོང་ནས་མ་བཟོད་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་

ཚུལ་བཞི་གསུངས་ལ། བྱང་སར། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པ། སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ། འཁོར་བའི་
སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་པ་སྟེ་རྒྱུ་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོ་འཕྲུལ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ཐོས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ནུབ་ཏུ་ཉེ་བ་མཐོང་བ། སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་པར་མཐོང་བ་སྟེ་རྐྱེན་བཞི་

དང་། རང་སྟོབས། གཞན་སྟོབས། རྒྱུའི་སྟོབས། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཏེ་
སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེས་པར་བཤད་ལ། དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མེའི་མདོ་
ལས། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་ཆོས་ལ་དད་གྱུར་ཅིང་། །རྒྱལ་སྲས་

རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་དད་བྱེད་པ།།བྱང་ཆུབ་བླ་ན་མེད་ལ་དད་བྱས་ནས།།སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེའོ།།ཞེས་རྒྱལ་བ་ལ་
དམིགས་པའི་དད་པ། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ། རྫོགས་བྱང་གི་ཕན་

ཡོན་མཐོང་ནས་དད་པ་དང་གསུམ་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ནི་རྒྱུ་
མཚན་མཐའ་དཔྱད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་རྗེ་

262

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་གཅིག་དགོས་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་
རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རང་
གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་
གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོར་གྱུར་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་
གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཁྱད་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་
བྱུང་བའི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན། ཞེས་དང་། དྲིས་ལན་རྒྱལ་སྲས་

འཇུག་ངོགས་ལས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་

གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་ཞེས་ཐེག་ཆེན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་གཅད་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་

སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་

263

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྒྱུད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་

གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་ཡིན། དེ་ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པས་དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་
གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དེ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་འདུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཡུལ་ངེས་ལྔ་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེའི་ཟུར་

དུ་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་འདྲ་བའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཡིན་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་རིགས་

གནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་
འབྲིང་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་མ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བསྡུ་བར་བྱ་

264

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་
པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་དོན་གྱི་བྱ་དཀའ་ལ་སྤྲོ་བ་ཆེ་བ། སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྩོམ་པ་ཆེ་བ། རང་གཞན་ལ་ཕན་
བདེ་སྒྲུབ་པས་དོན་ཆེ་བ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་པས་འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་

ལས། སྤྲོ་བ་ཆེ་དང་རྩོམ་པ་ཆེ།།དོན་ཆེ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཆེ།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེ།།དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སེམས་

འབྱུང་བ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་གི་གྲོགས་སུ་
གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པ་དང་

མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་
གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་གཙོ་བོ་སེམས་དེ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླའོ།། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་
བསམ་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་

265

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཀྱི་རྣམ་རིག ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་ཤིང་གྲོགས་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་
བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དེ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་

དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་
དམིགས་ནས་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་མ་
ཡིན་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
འདོད་ཀྱི་བསམ་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
མཚོན་བྱ་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་

266

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྲུབ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་
ཅན། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གང་ཞིག གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
རྫོགས་བྱང་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་
དམིགས་ཡུལ་གང་ཞིག དེ་ཀུན་རྫོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སྤྱོད་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེ་དེར་
ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། དཔེའི་སྒོ་ནས། ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་
ནས། བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས།

267

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྒྲས་བརྗོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་དྲུག དང་པོ་ལ། དཔེའི་སྒོ་ནས་ས་
ལྟ་བུ་ནས། སྤྲིན་ལྟ་བུའི་བར་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ས་གསེར་
ཟླ་བ་མེ།།ཞེས་སོགས་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྐྱེད་པ་ས་དང་
མཚུངས་པ་སྟེ།།གཞན་ནི་བཟང་པོའི་གསེར་དང་འདྲ།།ཟླ་བ་ཡར་
གྱི་ཚེས་པ་བཞིན།།གཞན་ནི་མེ་དང་འདྲ་ཤེས་བྱ།།ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མོས་
པས་སྤྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད། མ་དག་ས་བདུན་དུ་ལྷག་བསམ་དག་
པའི་སེམས་བསྐྱེད། དག་པ་ས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སེམས་

བསྐྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་
བཞི་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྣམས་

ལ།།མོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་གཞན་དུ་

འདོད།།དེ་བཞིན་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། དང་པོར་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ནས་དེ་རྗེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགོད་པར་འདོད་པ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད། དང་པོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཀོད་ནས་དེ་རྗེས་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པར་འདོད་པ་
ཕྱུགས་རྫི་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
དང་མཉམ་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པ་མཉན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་

268

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྐྱེད་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། བཞི་པ་ལ། ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རགས་
པ་བརྡ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཕྲ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། གྲོགས་
སྟོབས་རྒྱུ་སྟོབས་རྩ་བའི་སྟོབས།།ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་གོམས་པ་
ལས།།མི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་འབྱུང་བ།།གཞན་གྱི་བསྟན་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་བཤད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གྲོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་མི་བརྟན་པ་དང་། རྒྱུ་རིགས་

ཀྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་བརྟན་པ་དང་། སྔོན་དགེ་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་བརྟན་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པའི་སྟོབས་བརྟན་པ་དང་། ཚེ་
འདིར་དགེ་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་
བུའོ།།ལྔ་པ་ལ། སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་
གཉིས་ལས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་
མི་འཇོག་སྟེ། ས་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་སྡོམ་ཡོད་པ་གང་ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསླབ་བཏུས་སུ། ཅི་སར་མ་ཆུད་པ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཡོད་པ་ཉིད་
དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཀ་ལ་པིང་ཀའི་ཕྲུ་གུ་སྒོ་ངའི་ནང་ན་སྐད་

269

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འདོན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇུག་སྡོམ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མི་འཇོག་སྟེ། འཇུག་
སྡོམ་ཐོབ་ལ་ཉམས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཇུག་སྡོམ་ཐོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ཀྱང་སྨོན་སེམས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་མི་

འཇོག་སྟེ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྨོན་སེམས་རྣམས་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ས་ཐོབ་
ནས་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འཇུག་སྡོམ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་མི་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་སྟེ།
ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཇུག་སྡོམ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ཞིང་། སྨོན་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྟོང་
ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་པས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་
ཀྱང་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མངོན་

270

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱུར་པས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་
མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བློ་མངོན་གྱུར་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ཚིག་གསལ་ལས། སྨོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨོན་ལམ་
ཙམ་དུ་ཟད་དེ་ཚོགས་བསགས་པ་ལས་སེམས་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་

ག-ཡང་དག་པར་བླངས་པར་ཡང་མ་བྱས་པའོ།།འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆོ་གས་
ཐོབ་མ་ཐོབ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྨོན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་ག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ།།ཞེས་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་
འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་

271

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་རང་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། དེ་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་བློ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་བའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། བསླབ་བཏུས་སུ། བྱང་

ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་པའི་སེམས་

དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཆས་པའི་སེམས་སོ། །སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་
ལས་གསུངས་པ། སེམས་ཅན་གང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྨོན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དཀོན་ནོ།།དེ་
བས་ཀྱང་གང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
ཆས་པའི་སེམས་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྒོམ་རིམ་ལས། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་
ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་གང་ཐོག་མར་དོན་
དུ་གཉེར་བ་ནི་སྨོན་པའི་སེམས་སོ།།གང་ཕན་ཆད་སྡོམ་པ་བཟུང་

272

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་ནི་འཇུག་པའི་སེམས་སོ།།ཞེས་
དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་མདོར་བསྡུ་ན།།རྣམ་
པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ།།བྱང་ཆུབ་སྨོན་པའི་སེམས་དང་ནི།།བྱང་
ཆུབ་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་
ཡི།།བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར།།དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་

གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྨོན་འཇུག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དེ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དཔེར་ན། གྲོང་ཁྱེར་དེར་འགྲོ་བར་བྱའོ་སྙམ་
པ་གཞིར་བྱས་ལ། གོམ་པ་བོར་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་འགྲོ་བའི་བྱ་བས་

དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
གཞིར་བྱས་ལ། སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་
ཟིན་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། སྔ་མ་འཇུག་སེམས་དང་ཕྱི་མ་སྨོན་སེམས་སུ་འཇོག་ལ། འཇུག་སྡོམ་བླངས་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚེ་སྨོན་
སེམས་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་སྡོམ་བཟུང་བའི་

རྗེས་སུ་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་ལ་བློས་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་
ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་
སྡོམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་པ་དངོས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་
བཞིན་པའི་དུས་ན་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་དྲན་འདུན་དུ་རེ་བས་

273

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དངོས་སུ་ཟིན་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། གཏོང་བའི་
སེམས་པ་སྤེལ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དུས་ཉིད་ན་རྣམ་མཁྱེན་དོན་
གཉེར་གྱི་དྲན་འདུན་དུ་རེ་བ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་པ་ཉམས་
ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་
དུས་ན་དེ་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྨོན་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་ལ་
སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཀྱང་།
དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་
མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་དྲན་འདུན་དུ་རེ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་

སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་དྲན་འདུན་
དུ་རེ་བ་དངོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་སྡོམ་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་
པ་ཉམས་སུ་ལེན་བཞིན་པའི་དུས་ན་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་
དྲན་འདུན་དུ་རེ་བ་དེས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་
དུ་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། སྨོན་སེམས་

274

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། ས་ཐོབ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་ཀྱང་དེས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་
མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ལམ་རིམ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་རྩིས་ཟིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སྨོན་འཇུག་གང་རུང་ཡང་ཡིན་སྤྱོད་པ་ཉམས་
ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ།

སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་རུང་ཡང་ཡིན་སྤྱོད་པ་
ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་

པ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དང་པོའི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། གཉིས་པའི་

ས་མཚམས་དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱང་ཆུབ་སྨོན་པའི་སེམས་ལས་ནི།།འཁོར་ཚེ་
འབྲས་བུ་ཆེར་འབྱུང་ཡང་། །ཇི་ལྟར་འཇུག་པ་ཉིད་བཞིན་དུ། །

བསོད་ནམས་རྒྱུན་ཆགས་འབྱུང་བ་མིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་

སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱོད་པ་

275

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་
ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། སེམས་
ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་
གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་

མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་
སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ།།ཞེས་དང་། མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ནི།།སེམས་པ་འདུན་དང་
བཅས་པ་སྟེ།།ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་
གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་པ་ནི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྨོན་ལམ་དང་འདུན་པའི་མིང་གིས་

276

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

སྤྲོ་བ་ཆེ་དང་རྩོམ་པ་ཆེ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གཙོ་སེམས་སུ་བསྟན་པར་རྒྱན་སྣང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉི་སྣང་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ནི་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པའོ་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་
ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགགོང་གི་མདོ་དེའི་དོན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་
ཅིག་ཅར་དུ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པར་འཆད་པ་དང་། ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་གྱུར་དུ་
མེད་པར་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་བ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་

དུ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏོང་སེམས་སྤེལ་བཞིན་
པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཏོང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་

ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་
གང་ཞིག དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དྲུག་པ་ལ། སྒྲས་
བརྗོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཀུན་རྫོབ་

277

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད། ཁྱད་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་གང་རུང་གང་ཞིག རྫོགས་
བྱང་གི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཅིང་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་གཙོ་
བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གང་རུང་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་

གཅོད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་སྨོས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པ་གཅོད་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་སྨོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པ་གཅོད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ས་དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་

བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་

278

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇོག་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་རབ་དགའ་ཁྱད་པར་

འཕགས།། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པས་ན་དེ་སྐད་
ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྒྲ་བཤད་ཙམ་ལ་ཁྱབ་པ་མི་འཆའོ།།ལྔ་པ་ལ་
ངེས་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། རྣམ་གཞག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རབ་ཏུ་མཉེས་
པར་གྱུར་པ་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རབ་ཏུ་བསགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རབ་མཉེས་
བྱས།།བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་རབ་བསགས།།ཆོས་ལ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། །སྐྱེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དམ་པར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རབ་དགའ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་དང་། སེམས་ཅན་དང་། རང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་དང་། ཐོབ་བྱ་མཆོག་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་པ་བརྙེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།

279

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་

སྟེ། རང་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་པ་གཉིས་ངོ་བོ་

དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་དང་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ནི།།དེ་ཡི་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་ཉིད།།མཆོག་ལ་
སེམས་མཉམ་བརྙེས་པའི་ཕྱིར།།དེ་ཡི་རབ་དགའ་ཁྱད་པར་

འཕགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་སེམས་
བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་དྲུག་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར། རྒྱ་
ཆེ་བའི་ཁྱད་པར། སྤྲོ་བའི་ཁྱད་པར། བསམ་པ་དག་པའི་ཁྱད་པར།
ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མཁས་པའི་ཁྱད་པར། སྤང་བྱ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྐྱེ་
བ་རྒྱ་ཆེན་དེ་ལ་སྤྲོ།།བསམ་པ་ཡང་ནི་དག་པ་དང་། །ལྷག་མ་དག་

ལ་མཁས་པ་དང་། །ངེས་པར་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན།
ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུ་དང་བཅས་པའི་ཁྱད་པར། བསམ་
པའི་ཁྱད་པར། མོས་པའི་ཁྱད་པར། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར། འགྲོ་
ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཕན་ཡོན་གྱི་ཁྱད་པར། སྤང་བྱ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། མཐར་ཐུག་གི་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་

280

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྡན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་
སེམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཕན་པར་
སེམས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་ལ་མོས་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འཚོལ་
བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དེའི།།ཡེ་ཤེས་
འཚོལ་བར་དམིགས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་གོང་ནས་གོང་དུ་འདུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། གོང་དུ་འདུན་པས་འགྲོ་བ་སྟེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྡོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་དེ་ཡི་རྟེན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འགོག་པ་
དེ་དེའི་ཉེས་དམིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ལམ་འགོག་
པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་དམན་གྱི་སེམས་ཀུན་སློང་ཞིང་དང་དུ་ལེན་པ་དེ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས།།སློང་ཞིང་དང་དུ་ལེན་

281

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་གྲུབ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་བ་འཕེལ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་

གྱི།།དགེ་བ་འཕེལ་བ་དེའི་ཕན་ཡོན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྦྱོར་ཞིང་ཉམས་སུ་ལེན་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་རྟག་སྦྱོར་
བ།།དེ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བརྗོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བཅུ་གཅིག་པ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སོ་རང་གི་སྐབས་དང་སྦྱོར་བས་མཐར་
ཐུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ཡི་མཐར་ཐུག་ས་
ཡིན་ཏེ།།སོ་སོ་རང་གི་དེར་སྤྱོད་པས།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། འདི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་དམ་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསོད་
ནམས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་དང་། ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་སྔར་བསགས་
འདག་ཅིང་ཕྱི་མ་འཕྲོ་ཆད་པ་དང་། བདེ་འགྲོའི་རྒྱུ་གསར་དུ་བསག་
ཅིང་། སྔར་བསགས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། དགེ་བ་སྔར་བསགས་རྣམས་གསེར་འགྱུར་གྱི་རྩིས་ལྕགས་སྲང་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་གསེར་དུ་བསྒྱུར་བ་ལྟར། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུར་འགྱུར་

282

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་པ་དང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཇི་ལྟར་དམན་

ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འགྲོ་བ་ལྷ་མི་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་རྣམས་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་མ་བསྐྱེད་པར།།སངས་རྒྱས་ནམ་ཡང་མི་ཐོབ་ཅིང་།།

འཁོར་བར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པ་ཡི།།ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་

རྟེན་འདི།།བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན།།དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་

སེམས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། གང་ནས་བཟུང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཁམས།།མཐའ་ཡས་རབ་ཏུ་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར།།མི་ལྡོག་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་སུ།།སེམས་དེ་ཡང་
དག་བླངས་གྱུར་པ།།དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ།།བག་མེད་
གྱུར་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཤུགས།།རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དུ་མ་ཞིག །ནམ་

མཁའ་མཉམ་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་མི་བཟད་བྱས་ན་

ཡང་། །དཔའ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ལྟར།།གང་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡུད་ཀྱིས་འགྲོལ་འགྱུར་བ།།དེ་ལ་བག་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཅིས་
མི་རྟེན།།ཞེས་དང་། སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ།།དེ་ནི་

283

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་མིན་པ།།དགེ་གཞན་གང་གིས་ཟིལ་

གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར།། ཞེས་དང་། དེ་ནི་དུས་མཐའི་མེ་བཞིན་
སྡིག་ཆེན་རྣམས།།སྐད་ཅིག་རེ་རེར་སྲེག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།། ཞེས་དང་། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་རྡོ་རྗེ་རིན་
པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བཟློག་
གོ །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་འཁོར་
བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བཟློག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གསེར་འགྱུར་རྩི་
ཡི་རྣམ་པའི་མཆོག་ལྟ་བུ།།མི་གཙང་ལུས་འདི་བླངས་ནས་རྒྱལ་
བའི་སྐུ།།རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པ་བསྒྱུར་བས་ན།།བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རབ་བརྟན་གཟུང་། །ཞེས་ དང་། དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་ཇི་བཞིན་དུ།།འབྲས་བུ་སྤྱད་པས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་
ཉིད།།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་། །འབྲས་བུ་སྤྱད་

284

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར།། ཞེས་དང་། དཔལ་སྦྱིན་གྱི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་མཆིས་ན།།ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་ཀུན་གང་སྟེ།།དེ་ནི་དེ་
བས་ལྷག་པར་གྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས།།
འཁོར་བའི་བརྩོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས།།བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་
བཅས་པའི་ཕྱག་བྱར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ།

༈ ལྔ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚད། ཆོ་གས་གཟུང་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ།
ཇོ་བོའི་ལུགས་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་བར་གསུངས་ཏེ། མར་ཤེས་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། མ་ཡི་ཐུག་མཐའ་རྒྱ་ཤུག་
ཚིག་གུ་ཙམ།།རིལ་བུས་བགྲངས་ཀྱང་ས་ཡིས་ལང་མི་

285

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་གཅིག་གིས་བདག་གི་

མ་དེའི་ཡང་མར་བྱས་པའི་གྲངས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སའི་རྡུལ་རིལ་བུ་
རྒྱ་ཤུག་གི་ཚིག་གུ་ཙམ་དུ་བྱས་ཏེ་བགྲངས་ཀྱང་བགྲངས་མི་ཆོད་
པར་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་མ་བྱས་པ་

ཤ་སྟག་ཡིན་སྙམ་དུ་བསྒོམ། དྲིན་དྲན་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། རེ་
རེས་རྒྱ་མཚོ་བཞི་ལས་ལྷག་པ་ཡི།།འོ་མ་འཐུང་སྟེ་ད་དུང་སོ་སོ་
ཡི།།སྐྱེ་བོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་འཁོར་བ་པས།།དེ་བས་ཆེས་མང་
ཉིད་དུ་བཏུང་འཚལ་ལོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་གི་མ་བྱས་

པར་མ་ཟད། མ་བྱས་རེས་ཀྱི་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ། སྡུག་བསྔལ་
བསལ་བཞིན་ནུ་ཞོས་བསྐྱངས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་སྙམ་དུ་བསྒོམ་པར་
བྱའོ།།དྲིན་གཟོ་བ་ནི་སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཉེ་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་
ཁོངས་སུ་ཆུད་གྱུར་པ།།ཀློང་གི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བཞིན་

དུ།།སྐྱེ་འཆི་འཕོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་པ་དེ་བོར་ནས།།གལ་ཏེ་གཅིག་

ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་ཁྲེལ་བོར་མེད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་
གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་
བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་

བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་དྲིན་ཅན་ཤ་སྟག་
ཡིན་སྙམ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།། ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ནི། སེམས་

286

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིཌ་ནས་དྲིན་ཅན་འདི་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་
ཕྲད་ན་འཕྲད་པར་གྱུར་ཅིག འཕྲད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསྒོམ་པར་
བྱའོ།།དེ་ལྟ་བུའི་བྱམས་པ་དེ་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དཀྲིགས་པའི་ཞིང་དག་ན།།མཆོད་པ་
རྣམ་མང་དཔག་མེད་ཇི་སྙེད་པར།།སྐྱེས་མཆོག་རྣམས་ལ་དེ་ཡིས་

རྟག་མཆོད་པས།།བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱི་གྲངས་དང་ཆར་མི་

ཕོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་དྲིན་ཅན་འདི་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་
གྱིས་མནར་བ་སྙིང་རྗེ་སྙམ་དུ་ཡིད་འཁུལ་འཁུལ་གྱི་བར་དུ་བསྒོམ་
པར་བྱའོ།། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ནི། དེའི་རྗེས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྡུག་བསྔལ་འདི་བདག་གཅིག་པུས་བསལ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་

འཁུལ་གྱི་བར་དུ་བསྒོམ་པའོ།།དེ་དྲུག་པོ་དེ་རྒྱུའི་མན་ངག་དྲུག་གོ། འབྲས་བུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ནི་དེ་ལྟར་བློ་སྦྱངས་པའི་རྗེས་སུ་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་། བདེ་བ་སྒྲུབ་
པའི་ཐབས་དེ་ལྟར་བདག་ལ་མི་འདུག་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་གིས་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་ཏེ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

287

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དམ་བཅའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ནི། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱངས་པ་ཡིན་

ལ། དེ་ཡང་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་བློ་དོར་ནས་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྨིན་པར་གྱུར་ཅིག སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
ཐམས་ཅད་བདག་ལ་སྨིན་པར་གྱུར་ཅིག སྙམ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་
དག་ནི།།མྱུར་དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེས།།བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བྱ་བ།།གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱ།། ཞེས་དང་། འཇིག་

རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ།།དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།།
འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ།།དེ་ཀུན་བདག་བདེ་འདོད་ལས་
བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚད་
ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མན་ངག་བཞིན་དུ་སྦྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་ཐུབ་པའི་མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པ་ནི།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བུ་རམ་གྱི་
ཤུན་པའི་ནང་གི་རོ་མངར་བ་དང་འདྲ་ལ། མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་
སྐྱེས་གོང་གི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་

པ་ནི། བུ་རམ་ཤིང་གི་ཤུན་པའི་རོ་མངར་བ་ཙམ་དང་འདྲ་སྟེ། ལྷག་

288

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས། བུ་རམ་ཤིང་ཤུན་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་

མེད།།དགའ་བར་བྱ་བའི་རོ་ནི་ནང་ན་འདུག ཤུན་པ་ཟོས་པའི་མིས་

ནི་བུ་རམ་རོ།།ཞིམ་པོ་རྙེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཇི་ལྟར་ཤུན་པ་

དེ་བཞིན་སྨྲ་བ་སྟེ།།རོ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་ལ་དོན་སེམས་ཡིན།།དེ་ལྟ་བས་
ན་སྨྲ་ལ་དགའ་སྤོངས་ལ།།རྟག་ཏུ་བག་ཡོད་བྱས་ལ་དོན་སེམས་ཤིག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། བླང་བའི་ཡུལ། རྟེན་
གྱི་གང་ཟག ཇི་ལྟར་བླང་བའི་ཆོ་གའོ།།དང་པོ་ནི། གོང་མ་རྣམས་
སྨོན་སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་དེའི་བསླབ་བྱ་ལ་གནས་པས་མི་ཆོག་གི།

འཇུག་སྡོམ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་པར་བཞེད་དོ།།གཉིས་པ་ནི།

ལྷ་ཀླུ་སོགས་ལུས་དང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྨོན་སེམས་སྐྱེ་རུང་བ་
ཐམས་ཅད་འདིའི་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་འདི་ནི་ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་བར་
འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་བ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དྲན་པ་ཤེས་རབ་དང་
སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།གསུམ་པ་ལ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱ་བ་
དང་། གནས་བརྒྱན་ཅིང་། རྟེན་བཀྲམ། མཆོད་པ་བཤམས། གསོལ་
བ་བཏབ་ཅིང་སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་

བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་མདུན་དུ་ཙོག་པུར་འདུག་སྟེ།
ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས། ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་

289

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ་ལམ། སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་
བས་སྐྱེ་བ་འདི་དང་སྐྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་སྦྱིན་པའི་རང་

བཞིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། སྒོམ་པའི་རང་བཞིན་

གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་། བགྱིད་དུ་སྩལ་བ་
དང་བགྱིས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་ཇི་ལྟར་

སྔོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ།
བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་ཀྱང་དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཇི་སྲིད་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིའོ།།མ་གྲོལ་བ་རྣམས་གྲོལ་བར་བགྱིའོ།།དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བར་བྱའོ།།ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བགྱིའོ།།ཞེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་དེ་བླང་ངོ་།།སློབ་དཔོན་མ་རྙེད་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཇོ་བོས་མཛད་པ་ལས། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་མེད་ཀྱང་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་

290

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་
ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བསམས་

ཏེ། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པའི་ཕྱིར་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་སྤངས་
པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་གོ་རིམ་སྔ་མ་བཞིན་

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་
སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་སློབ་མ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ། དེས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་།

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་དག་སྤོང་བ་
དང་། དགེ་ཚོགས་མཐའ་དག་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཅིང་གཞན་ཡང་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་དགེ་བའི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྒོམས་ཤིང་རང་གཞན་གྱི་
དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་
པ་མི་ཉམས་ཤིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉིན་ལན་

གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པས་རྒྱས་གདབ་པར་བྱའོ།།

291

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་བསྐྱེད་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་བསྟན་པ།

༈ གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་
བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་གདམས་ངག་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འདོད་པའི་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
ཐོབ་པ་ལ་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ལ། དབྱེ་བ་ཞར་ལ་བརྗོད་ནས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
པ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྲུངས་པའི་དོན་གྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་

292

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཕྱིར་འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

ལ། གདམས་ངག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བསྟན་བཤད། མཇུག་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ནི། གདམས་ངག་ནི།།བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་
བྱ།།ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་

གདམས་པ། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ། རྟེན་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ། སྒྲུབ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོཌ་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་དང་། ཞེས་བཤད།
གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི།།ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་ལ་སོཌ་དཀོན་མཆོག་གསུམ།། ཞེས་བཤད། བཞི་པ་

ལ། སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོཌ་སྤོང་བ། སྒྲུབ་པ་གཞན་གྱི་དྲིང་ལ་མི་

འཇོག་པ། སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོཌ་པ། སྒྲུབ་པ་མཐར་
ཐུག་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པའོ།།དང་པོ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ལེ་ལོ་
ངན་ལ་ཞེན་པ་དང་། །སྒྱིད་ལུག་བདག་ཉིད་བརྙས་པའོ།། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྙོམས་ལས་འཛིན་པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་མ་ཞེན་
པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ། སྒྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ། བདག་ཉིད་ལ་
བརྙས་པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་

293

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལ་གདམས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མ་ཞེན། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི།
ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། སྤྱན་
ལྔ་དང་ནི། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། མངོན་ཤེས་ཀྱི།།ཡོན་ཏན་དྲུག་དང་། ཞེས་བཤད། བཞི་པ་ལ། མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་དང་།།
ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་
མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཞེས་པ་ནས།
དེ་དག་ནི་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་རྟེན་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་དོན་
ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བས་གདམས་ངག་ནི་རྣམ་

པ་བཅུའོ།།ཞེས་གསུངས།

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྟེན།

༈ གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དབང་
པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་སོགས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་དབྱེ་བ་ཞར་ལ་བརྗོད་ནས་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་པའི་སྐབས་

294

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སུ། མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྟེན།
རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་པ། ཡུལ་གང་ལ་ཉན་པ། གདམས་ངག་གི་

ངོ་བོ། ས་མཚམས་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་
གདམས་ངག་ཉན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་དངོས་ལ་གདམས་ངག་ཉན་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ།
ཞེས་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བསམ་གཏན་ལ་ཐོབ་མངོན་པར་
ཤེས།།མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ནི།།སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་
པ་ལ།།མཆོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཉན་པའི་ཕྱིར།།འཇིག་རྟེན་ཁམས་ན་
ཀུན་ཏུ་འགྲོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་གང་དག་གིས་བླ་ན་

མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་
དེ་དག་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་

སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་

295

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ལས་གདམས་ངག་དངོས་
སུ་ཉན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཚེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་
ནི།།སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཞི་གནས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་
ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།།གདམས་ངག་རྒྱ་ཆེན་ནོད་པར་འགྱུར།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལ་ངོ་བོ། སྒྲ་བཤད། ས་མཚམས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

གསེར་ཕྲེང་ལས། མཚན་ཉིད་ནི་གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ན་རྒྱལ་

བ་རྣམས་ལས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་གྲངས་ལས་འདས་པ་འཛིན་པར་ནུས་པའི་དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་
པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ལམ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལ་ཆོས་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་རགས་པ་ཕལ་ཆེར་སྦྱངས་ནས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ལས་
གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཞི་

ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་རྒྱུར་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཚོགས་བསགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐོས་པ་མང་བ་དང་། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་ཕལ་ཆེར་དང་བྲལ་བ་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་

296

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རོ།།གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་ཞེ་
ན། ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་གྲངས་ལས་འདས་པ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་འཛིན་ནུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྒྱན་སྣང་ལས། ཚོགས་ལམ་པ་ཉིད་དུ་

སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་གྱུར་ན་གང་ཞིག་ཐོས་པས་ཚིག་དང་དོན་མ་ལུས་པར་འཛིན་པར་ནུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་འཐོབ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་ནི།

ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་
ཉན་རང་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སོགས་དུ་མ་ཡོད།

297

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གི་ངོ་བོ།

༈ བཞི་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་
བྱའི་ཐབས་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་
ངག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གདམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་
ངག་དང་། རྗེས་བསྟན་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གཉིས་ལས།

ཐོབ་ཟིན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཕྱིར་དུ་གདམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག དང་པོའི་མཚན་ཉིད། སྔར་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་
གསར་དུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་དོན་དུ་
གཉེར་བའི་དོན་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་གདམས་པ་དང་

རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་ཟིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་
བའི་དོན་གྱིས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་གདམས་ངག་ཡིན་ལ། དེའི་
འོག་ཏུ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་འདི་ལྟར་ན་གོ་རིམ་བཟློག་

298

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟེ་འཇོག་དགོས་ཏེ། དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བའི་དོན་གྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་
གཉེར་བྱའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་རྣམ་དགཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་

བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་འདྲ་
བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དེ། ཤེར་འབྱུང་
གི་བསྡུས་དོན་ལས། ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་གདམས་ངག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་སེམས་སྒྲུབ་པ་
རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་

299

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པ་པོ་མ་ཡིན་

ཏེ། དེས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་

ནས་རྣམ་མཁྱེན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་
ལས། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མི་བྱེད་དེ།
རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྲིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གདམས་ངག་དངོས་
སུ་མི་ཉན་ཏེ། མདོ་ལས། ཉེར་འགྲོ་ང་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ།།ང་ལ་སློབ་
དཔོན་སུ་ཡང་མེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྲིད་པ་
ཐ་མའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་
གདམས་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་
པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བཅུ་
གཉིས་ཐོབ་པའི་སྲིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་མེད་པར་ཐལ། དེ་དང་
གྲངས་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་
པའི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་རང་གི་

ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་སྔར་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ཟིན་གྱི་ཡོན་

300

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏན་རྣམས་མི་ཉམས་ཤིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ངག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཐལ་འགྱུར་
གཉིས་པ་ལ་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། ངག་མ་སྨྲས་པར་གདམས་ངག་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ། གདམས་ངག་ཡིན་ན། ངག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ངག་མ་སྨྲས་པར་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་
མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། གདམས་ངག་ཡིན་ན། རང་རྒྱུ་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་
པ་ལྕེ་རྐན་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ངག་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། ༈ །འོ་ན། སྒྲུབ་དང་། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་འཆད་ན་

འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་

301

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པར་བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཤཱ་རིའི་བུ་
འདིས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བྱང་སེམས་ཡོད་བཞིན་

དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །
ཞེས་པ་ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་

བུ་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་དགེ་སློང་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་། མོའུ་
འགལ་གྱི་བུ་དང་། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་པོ་ཡིན་ན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
གཉིས་པ་མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་

འདོམས་པའི་གདམས་ངག་སྟོན་པ་ལ། སྒྲུབ་དང་། ཞེས་གསུངས།
དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ལ་ཡང་། ཤེས་རབ་ལ་གདམས་པ་དང་། ཐབས་ལ་གདམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

མདོ་ཚན་དང་པོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ལ་གདམས་པ་
དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་

302

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སློབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ཚན་གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་
པའི་སྒོ་ནས་ཐབས་ལ་གདམས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་

འཇུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སློབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མདོ་དང་པོའི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་བཞིན་དུ། ཞེས་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པས་དོན་
དམ་བདེན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་མས། དོན་དམ་པར་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ཚན་གཉིས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་
བཤད་པ་དང་། ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། ཉན་རང་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་མི་སློབ་པའི་མིང་ཅན་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་མོའུ་
འགལ་གྱི་བུ་གཉིས་མཆོག་ཟུང་གཅིག་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་དང་

སྤངས་རྟོགས་ཆ་འདྲ་བའི་ཉན་ཐོས་མི་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཛམ་

303

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།བུའི་གླིང་འདིས་མཚོན་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་

ཤེས་རབ་བསྐལ་པ་མང་པོར་བསྒོམས་པའི་བསོད་ནམས་ལས།
བྱང་ཆེན་ཉིན་གཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྒོམ་པ་བསོད་
ནམས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ལ། ཉན་

རང་རྣམས་ཀྱི་དེ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉི་སྣང་

ལས། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་མཐོང་བ་
དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། འདམ་བུའི་ཚལ་

ལྟར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གནོད་པ་ཆུང་ངུ་ཡང་མི་བཟོད་པ་དང་། འོད་མའི་ཚལ་མེ་མཚོན་དག་གིས་གཅོད་དཀའ་བ་བཞིན་དུ་

ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དྲག་པོའི་གནོད་པ་དང་ཕྲད་ཀྱང་དགེ་བའི་
རྩ་བ་མི་ཆད་པ་དང་། བུ་རམ་ཤིང་དང་འདྲ་བར་གནས་སྐབས་

གཞན་ཐོབ་ཀྱང་ངན་སོང་ཆད་པའི་ཕྱིར་བདེ་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་མ་
ཆད་པའི་སྦྱོར་བས་ཆོས་བསྒོམ་པའི་མངར་བ་ལས་མི་འདའ་བ་ཉིད་
དང་། སྨིག་མ་དང་འདྲ་བར་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་
མཐོང་བའི་ལམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། འབྲས་དང་འདྲ་བར་

304

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཆོག་ཉིད་
ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་མཐོང་ལམ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ཏིལ་དང་འདྲ་བར་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐ་མི་དད་
དུ་ཟིན་ཀྱང་དུས་གཞན་དུ་སྒོམ་པ་ལས་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་མཐོང་
བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་སྔར་གྱི་མདོ་དེས་ཤུགས་ལ་འཐོབ་
བྱའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་བསྟན་ལ། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་
དྲོད་དེ་འདམ་བུ་དང་འདྲ་སྟེ། འདམ་བུ་གནོད་པ་ཆུང་དུ་ཡང་མི་བཟོད་པ་བཞིན་དུ། འདིས་ཀྱང་ལས་ཉོན་གྱི་གནོད་པ་ཆུང་དུ་ཡང་
མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོ་ནི་འོད་མ་དང་མཚུངས་ཏེ། འོད་མ་དེ་མེ་མཚོན་གྱིས་གཅད་དཀའ་བ་བཞིན་དུ། འདི་ཐོབ་ནས་ལོག་ལྟས་
དགེ་རྩ་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་བུ་རམ་ཤིང་དང་འདྲ་སྟེ།
བུ་རམ་ཤིང་དེ་མངར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་ཐོབ་ནས་
བདེ་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྒོམ་པའི་མངར་བ་
ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་མཆོག་སྨིག་མ་དང་འདྲ་སྟེ། སྨིག་
མས་རང་གི་ཤུན་པ་མྱུར་དུ་གཅོད་པ་བཞིན་དུ། འདིས་ཀྱང་མཐོང་
ལམ་མྱུར་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་འབྲས་དང་
མཚུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་ཚེ་འབྲས་དེ་ལོ་ཐོག་ཐམས་

305

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་འབྱུང་བ་ལྟར། དེ་འཕགས་པའི་རྟོགས་པའི་ས་

རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སྟེ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་ལམ་ཏིལ་དང་འདྲ་

སྟེ། ཏིལ་དེ་མེ་ཏོག་དང་སྡོང་བུ་སོགས་རིགས་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ནུས་
པ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་

དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཚལ་སྨོས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་པོ་རྣོ་
འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱི་དྲོད་ལ་སོགས་པ་ནང་ཚན་ཐ་དད་ཀྱང་དྲོད་ལ་སོགས་པར་རིགས་གཅིག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། ཚལ་སྨོས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ཟག་
གི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཡང་།

དྲོ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཐ་མི་དད་པར་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་མང་པོ་རྟོགས་པ་ནི་དཔེ་གཅིག་གིས་ཆོག་
པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འམ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དྲང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཐ་
མར་འམ་སྨོས་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ཕྱི་མ་དྲང་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན།
རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་
བདེ་བར་གནས་པའི་དཔེ་གཞན་དྲང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

306

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། རེ་ཤིག་འམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་སྔ་མ་སྔ་མ་སྨོས་
པ་ནི་དེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དྲང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཏེ། ཐ་
མར་འམ་སྨོས་པ་ནི་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་ཞེ་ན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་

རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། དཔེ་གཞན་དྲང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དོན་ལ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་ཐ་མར་སྨོས་
པ་མེད། ཏིལ་གྱི་ཚལ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར་ཀྱང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་གསེར་ཕྲེང་ལས། ད་ལྟར་འགྱུར་བ་
འདི་རྣམས་ལ་ཐ་མར་འམ་སྨོས་པ་མི་སྣང་། ཞེས་གསུངས། བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཉིན་གཅིག་སྒོམ་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆེན་དེ་
གང་ཞེ་ན། དེ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ། ཕྱིར་
མི་ལྡོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་བཞི་ལས། བཞི་པ་ལ་

བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། ས་བཅུ་པར་སངས་རྒྱས་དང་སྤངས་རྟོགས་ཆ་འདྲ་བར་བཤད་པས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་རྟོགས་སླ་བའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཉི་སྣང་ལས། རེ་ཞིག་བཞི་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་
པ་ལ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ས་བརྒྱད་པ་བ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེར་
དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་བཀག་པས་དེ་དེ་

307

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་རྟོགས་སླ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། གསུམ་
པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་བཀག་པ་ཉན་ཐོས་ཐམས་ཅད་ལས་ཤེས་པ་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་མ་དག་ས་
བདུན་ལ་གནས་པ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོར་ཉན་རང་གི་
སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འདུས་པར་གསུངས་པས་དེ་དེ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་རྟོགས་སླ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། གཉིས་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་རྣམས་ལས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཉི་སྣང་ལས། དེ་བས་ན་
ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དང་
པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐབས་དང་པོར་སེམས་
བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་མངོན་པར་བཞེད་
པར་མངོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མདོ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་བྱང་སེམས་དེ། བྱང་སེམས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་
མི་འཐད་དེ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དོན་དམ་
པའི་བྱང་སེམས་དང་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་
གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་དེ་ཡང་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱི་མ་འདི་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྔར་བཤད་

308

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་བྱང་སེམས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུབ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་དེ་བཞི་གའི་རྒྱུད་

ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་གསེར་ཕྲེང་ལས། སྒྲུབ་པ་འདི་བྱང་

སེམས་དེ་བཞི་གའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཀུན་བཏུས་ལས་བསྟན་
པ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་དགོངས་པར་སེམས་སོ།།ཞེས་གསུངས། རེ་ཞིག་བཞི་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་མི་
འགལ་ཏེ། དེ་ཕྱོགས་སྔ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་གྱི་རང་གཞུང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བཀག་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ་བ་དང་། ཞེས་དང་། གཞོན་ནུའི་ས་ལས་འདའ་

བར་འདོད་པའི་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་འདའ་བ་དང་གནས་ནས་འདའ་བ་གཉིས་ལ་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉན་རང་གིས་

མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བ་དེ་
ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་བ་སྟེ། དེ་ལས་
འདའ་བའི་དོན་ནི་ས་བརྒྱད་པར་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་

གྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐུལ་ན་དེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འགྲོ་
བའི་དོན་རྒྱུན་བཅད་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་

309

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་ཏེ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཀྱང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ལས་འདའ་བའི་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ས་བརྒྱད་པ་བ་ལ་

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པ་ལ་མ་བསྐུལ་ན་དེས་དུས་མ་ཡིན་པར་མངོན་དུ་བྱེད་པར་
འགྱུར་བའི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དབྱིངས་
དེ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱང་འདས་ཡིན། དེས་ན་རྣམ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་དེ་འདྲའི་ཉེར་ཞིའི་

དབྱིངས་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། འདིའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་
རྫོགས་སྨིན་སྦྱང་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་
མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡང་དག་མཐའ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་མ་རྫོགས་པར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་སམ། མངོན་དུ་བྱས་
ན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་དུ་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་རྗེས་དེ་ནས་ནུས་ན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་ལྟ་
ཅི་སྨོས། འོན་ཀྱང་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་དོགས་པ་ཆུང་ལ། ས་བརྒྱད་པར་དོགས་པ་ཆེ་བས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་

310

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སློང་བར་མཛད། དེ་ཡང་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཞེས་སོགས་དང་། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་
གྱིས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་
སྣང་ལས། འདིར་དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ཚད་མར་མཛད་པ་
ན་ཇི་ལྟར་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་

གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དུས་དེའི་བར་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་
རྒྱུན་བཅད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་

ལ་སོགས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱང་
འདས་དེ་མྱང་འདས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་

ནོ།།དེས་འདིར་ཚལ་དྲུག་གི་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཚལ་དེ་རྣམས་འཐུག་པའི་དཔེ་ཡིན་པས་གང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གནོད་འཇོམས་སུ་འཐུག་པ་དང་མཐོ་བ་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་

གསུམ་དུ་བྱས་ནས། འཐུག་མཐོ་ཆེ་བ་གཉིས་འདམ་འོད་གཉིས་

དང་། དེ་འབྲིང་གཉིས་བུར་སྨིག་གཉིས་དང་། འཐུག་མཐོ་ཆུང་བ་
གཉིས་འབྲས་ཏིལ་གཉིས་དང་སྦྱར་ནས་སྔ་མ་སྔ་མ་འཐུག ཕྱི་མ་ཕྱི་

311

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མ་སྲབ་པར་བཤད་ཀྱང་། མདོ་དང་བསྒྲིགས་ན་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་
མ་ཕྱི་མ་འཐུག་པ་འགྲིག་སྟེ། ཉན་ཐོས་མང་པོས་གང་བ་མཚོན་པ་
ལ་དེས་འདམ་ག་ཅན་འདི་རྣམས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

༈ དེས་ན་སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། བདེན་གཉིས་

ཀྱི་དབྱེ་གཞི། གྲངས་ངེས། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། སྒྲ་བཤད་པ།
གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་པ། ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན། མ་ཤེས་པའི་ཉེས་པ་དང་བདུན་ལས། དང་པོ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཡང་

ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་
བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།
འདི་ལྟར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་གཉིས་སུ་ཟད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་

312

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
ན། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་། བཅོ་བརྒྱད་དང་། བཅུ་དྲུག་སོགས་སུ་
བཤད་ཀྱང་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་མ་གཏོགས། ངོ་བོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་
མེད་དེ། དེ་རྣམས་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་
ཏུ་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཙམ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་དང་། ཡུལ་དོན་དམ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། རྣམ་གྲངས་པའི་

དང་། རྣམ་གྲངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་ལ། རྣམ་གྲངས་པའི་དང་། རྣམ་གྲངས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མྱུ་གུ་དང་བདག་

མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མྱུ་གུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་

སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་། སྟོང་ཐུན་ལས། བདེན་མེད་ལྟ་བུའི་མེད་དགག་དོན་དམ་དངོས་དང་། བདེན་མེད་དང་མྱུ་གུ་ཚོགས་པའི་
མ་ཡིན་དགག་ལྟ་བུ་ནི་མཐུན་པའི་དོན་དམ་དུ་འཇོག་པས་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་འབྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ།།ཞེས་གསུངས།

313

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འོ་ན། བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་
དག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར།།དོན་དམ་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་
འདོད།།ཅེས་གསུངས་པ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར།།འདིར་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ།།ཡང་དག་དུ་
མ་སྤྲོས་པ་ཡི།།ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན།།ཞེས་དང་།
དབུ་མ་སྣང་བར། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འདི་ཡང་དོན་དམ་པ་དང་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་སུ་ནི་ཡང་དག་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། ཞར་བྱུང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་དངོས་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གང་གི་

གཟིགས་ངོ་ན་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པར་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་མེད་ནི་
ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ནི་རང་གི་བློ་ངོར་བདེན་འཛིན་
གྱི་སྤྲོས་པ་གཅོད་ནུས་ཀྱང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་གཅོད་མི་ནུས་
པས་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་

314

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དངོས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དེ་
མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་ངོར་

བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་གཅོད་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ངོར་
གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་གཅོད་པའི་དོན་དམ་དངོས་མ་ཡིན་ཞིང་

འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་བོར་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་
བྲལ་བའི་དོན་དམ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་དམ་ཡིན། ཞེས་
པའི་དོན་ནོ།།ཁ་ཅིག མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་
དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། གཞི་གྲུབ་ན་དེའི་རྙེད་དོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་ཇི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགདེའི་དངོས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་

རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་བདེན་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་གང་ཞིགདེ་ཁྱོད་ལ་བལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་ལ་བལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་

རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བལྟོས་ཏེ་གནས་

315

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ་

ཟེར་ན། སྔོན་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་
རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྔོན་སྣང་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་ཡང་དེར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་

དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྱེན་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་
པར་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ།
སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རང་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་
ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ།།འདི་ནི་བདེན་
པ་གཉིས་སུ་འདོད།།དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།།བློ་ནི་ཀུན་

316

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད།།ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་

སུ་ཡོད། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གང་རུང་གང་
ཞིག རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་
འཇིག་རྟེན་རང་ག་བས་རྟོགས་མི་ནུས་པ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གཟུགས་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་བས་རྟོགས་ནུས་
པ་དང་རང་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་འབབ་པ་
གང་རུང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ནང་
གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་

སོགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་

དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།།ཡང་དག་ཡང་
དག་མ་ཡིན་པ།།ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱས།།ཞེས་དང་། དེའི་
འགྲེལ་པར། ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཅན་དུ་
འདྲ་ཡང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་སླུ་བ་དང་བསླུ་
བའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་

317

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག དེས་ཁྱོད་
གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་
སྟེ། ཚད་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ཚད་མ་དང་ཐ་དད་དུ་ཐལ་ལོ།།རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ལ་རང་རིག་ཏུ་ཐལ་

ལོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་གཉིས་སྣང་
ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ཉམས་
སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་མི་རྟག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་
པའི་བློ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རྟག་པས་སྟོང་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ།
གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། གང་

318

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁ་ཅིག མངོན་
སུམ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ།

ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེ་ལྟར་མི་ནུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་

པ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ།
དངོས་པོ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་། ཆུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་སླ། འདོད་ན། སྨིག་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས། སྨིག་རྒྱུ་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཁྱད་པར་ཅན་
ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་དེ་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་གང་ཞིག རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
དང་། དེ་གང་ཞིག དེར་མ་གྲུབ་པ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་།
སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། གང་ཟག་གི་
བདག་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་སོགས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་

319

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་གང་ཞིག སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྔ་རོལ་དུ་རང་
ཉིད་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་ནུས་པ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
དང་། དེ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་དེ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་
པའི་སྔ་རོལ་དུ་རང་ཉིད་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནུས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་

གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་
ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པས་དེ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་
པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་
འཛིན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་གཉིས་

སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་སྣང་བ་ལྟར་མ་
གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གནས་ལུགས་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་རྟོགས་ནས་སྟོང་ཉིད་མ་

རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་མེད་དུ་
རྟོགས་པར་ཐལ། གཟུགས་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་བདེན་པར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་ཐལ།

320

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། སྣང་

བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྱེན་ལ་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྣང་བ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་།
མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། བདེན་གྲུབ་དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་
པ་གང་ཞིག སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་མ་
གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། བློ་དོན་དམ་པ་མ་འཁྲུལ་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་བདེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོར་བདེན་གྱི་དོན་ལ་རྫུན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་

321

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། སྤྱིར་གཅིག་ལ། རྫས་གཅིག་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་
དང་། བདག་ཉིད་གཅིག་དང་། དོན་གཅིག་དང་། ལྡོག་པ་གཅིག་

དང་། ཐ་དད་ལ། རྫས་ཐ་དད། ངོ་བོ་ཐ་དད། རང་བཞིན་ཐ་དད། དོན་ཐ་དད། ལྡོག་པ་ཐ་དད། གཅིག་བཀག་པའི་ཐ་དད་སོགས་དུ་མ་
གསུངས། འདིར་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་
ལྟ་བུར་གནས་ཏེ། བདེན་པར་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་
གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་བདེན་སྟོང་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན། བདེན་སྟོང་ལས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་
སྟོང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག ཀུན་

རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བདེན་སྟོང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས། གཟུགས་སྟོང་པའོ།།སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་

སོ།།གཟུཌ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་
གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་
ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར།།དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་

ཏེ།།ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།།སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་
སྟེ།།མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར།།བྱས་དང་མི་རྟག་པ་བཞིན་

322

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནོ།། ཞེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་རྣམས།།གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་

དེ།།གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ནི་གང་རྟོག་པ།།དེ་དག་ཚུལ་མིན་ལྟ་ལ་
ཞུགས་པ་ཡིན།།ཞེས་དང་། དབུས་མཐར། ཐ་དད་གཅིག་པའི་

མཚན་ཉིད་མིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྣམ་བཤད་
ལས། བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡང་ཉེས་པ་
བཞིར་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་སེམས་ཙམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བཞི། ངོ་བོ་ཐ་
དད་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བཞི་གསུངས་ནས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་སྐབས་
འདིར་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་
པ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་
གཏོགས་པར།།འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།།ཞེས་པའི་ཆོས་
དབྱིངས་དེ་དབུས་མཐའ་ནས་གསུངས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་

བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།གནོད་བྱེད་ནི། བུམ་པ་དང་བུམ་པ་བདེན་སྟོང་

323

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཅིག་ཡིན་ན། བུམ་པ་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་བུམ་པ་མཐོང་བ་ལས་ལོགས་སུ་ཁྱོད་སྒོམ་པའི་འབད་རྩོལ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན།

བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་སྟོང་འཇལ་བའི་ཚད་མས་བུམ་པ་ལ་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་བདེན་སྟོང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བདེན་སྟོང་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་དང་ངོ་
བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་
ཀྱི་དགག་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་བདེན་སྟོང་དང་ངོ་བོ་
ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བུམ་པ་
བདེན་སྟོང་དུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་། བུམ་པ་བདེན་སྟོང་བུམ་པ་
དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་

324

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་བདེན་སྟོང་བུམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན།

༈ དྲུག་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པས་ཕན་
ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བཀའི་དོན་ལ་མི་རྨོངས་
ཤིང་། ཚོགས་གཉིས་རླབས་ཆེན་བསགས་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གཉིས་

ལས། བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་

རྨོངས་ཏེ།།དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས།།འཇིག་རྟེན་ཕ་
རོལ་དག་ཏུ་འགྲོ།།ཞེས་དང་། འཇུག་པར། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ།།ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་ངང་པ་
ཡི།།མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་
ཀྱིས།།རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་
རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ནས།།ལས་དང་འབྲས་བུ་རྟོགས་པ་གང་། །
རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་

325

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཚར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་རྨོངས་པ་ནི་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་ཏེ།
ཀཱཏྱ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པ་ལས། ཀཱཏྱ་ཡ་ན་གང་གི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་
འདི་ན་ཕལ་ཆེར་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒ་བ་དང་། ན་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། མྱ་

ངན་དང་། སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་

བདེ་བ་དང་། འཁྲུགས་པ་ལས་ཡོངས་སུ་མི་གྲོལ་ལོ།།ཞེས་བདེན་
གྲུབ་ཡོད་པར་ཞེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པར་ཞེན་པ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་
ལྟ་ངན་ཡིན་པས་དེའི་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གང་དག་བདེན་པ་
དེ་གཉིས་ཀྱི།།རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ།།དེ་དག་སངས་རྒྱས་
བསྟན་པ་ནི།།ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམས་མི་མཐོང་། །ཞེས་དང་། འཇུག་
པར། དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ།།དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་
པའི་ལམ་ངན་ཞུགས།།ཞེས་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས།།མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་པ་ཡི།།སྟེང་
དུ་འཛེག་པར་བྱ་བ་ནི།།མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན།

མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་

326

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་མ་ཡིན་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་
ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པར། འོད་སྲུང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཅིག་གོ །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ།།མཐའ་དེ་
གཉིས་སྤངས་པ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་མོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་མ་
ཡིན་པ་ཡང་དེར་མ་གྲུབ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་
པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་

པ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་དང་། གཉིས་པའི་དོན་ནི་
བདེན་པར་ཡོད་པར་ལྟ་བ་རྟག་ལྟ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ཆད་ལྟ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོད་བཟློག་ལས། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་

ལོག་ན།།རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་གྲུབ་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བདེན་སྟོང་ལ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་མི་རུང་བས་

327

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་

སྟོང་ན།།འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད།།འཕགས་པའི་བདེན་པ་
བཞི་པོ་རྣམས།།ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་
པ་འདི་རང་གཞུང་དུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་
ན།།འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད།།འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
པོ་རྣམས།།ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པ་
འདི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་གཞུང་དུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་
ལས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ།།དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་
འགྱུར།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་སྟོང་ལ་བྱ་བྱེད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཟུགས་མེད་པར་ཐལ།
མདོ་ལས། གཟུགས་མེད། སྒྲ་མེད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། མེད་པ་ཡང་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་
ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན།

328

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་
ཡང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་
མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་
པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡོད་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དངོས་འགལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱང་འཕེན་གྱི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཏུ་ཐལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
ཡོད་ཅིང་། ཀུན་གཏགས་དང་གཞན་དབང་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། གཞན་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་ཉིད་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག རྣམ་ཀུན་

མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། ཕྱིན་དྲུག་
ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
ལས། རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།

329

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྦྱིན་པ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དང་། བཟོད་པ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལུས་སྤྱི་གང་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ལྷ་བཟོ་བས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྲི་ཤེས་པར་ཐལ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་པ་མ་ཚང་བའི་རྣམ་

ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་རིགས་
ལམ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཇི་ལྟར་རི་མོ་
འབྲི་བྱེད་པ།།གཞན་དང་གཞན་ལ་མཁས་པ་དག ཅེས་པ་ནས། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་ལ་སོགས།།རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པའི།།སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་བརྗོད།།ཅེས་པའི་བར་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་

ཆེན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་བདེན་
པ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་ཡུལ་ཅན་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་

330

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག ཅེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ལ་འདོམས་པ་
ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་དམན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་
བསམ་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག ཅེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདེན་བཞི་འཕྲོས་ཡུལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་བཤད་པ།

༈ འོ་ན། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི།།ཞེས་པས་སྒྲུབ་པའི་
དམིགས་པ་ལ་འདོམས་པ་དེ་འཆད་ན་དེའི་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་

མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་དང་། མཐའ་དཔྱད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གོང་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་
སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་བགྱི། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གཟུགས་སྟོང་པ་

331

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །ཞེས་
གསུངས་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྡུག་
བསྔལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་

དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། འབྲས་བུ་འགོག་བདེན་དང་། རྒྱུ་ལམ་བདེན་ལ་གདམས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་
ཡང་དག་པར་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དེ་ཡང་
ཕུང་པོ་ལྔ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། བདེན་པ་
བཞི། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་སྦྱར་
ནས་གསུངས་ཞིང་། འབུམ་དང་། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པར། སྟོང་ཉིད་

བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་དོན་ནི།

གནོད་འཇོམས་སུ། ཕུང་པོ། ཁམས། བདེན་པ། རྟེན་འབྲེལ། ཆོས་ཐམས་ཅད། འདུས་བྱས། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ལ་བཤད་དོ།།མདོ་དེའི་དོན་འགྲེལ་པར་འཆད་པ་

332

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་

སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཤེར་ཕྱིན་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་
གཅིག་གོ །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཤེས་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས།
གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་སྟོང་
པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
འཆད། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་འགོག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་གདམས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མདོ་ལས། དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཅིང་ཀུན་

333

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན། འགྲིབ་པ་མ་
ཡིན། འཕེལ་བ་མ་ཡིན། འདས་པ་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན། ད་
ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་པ་ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་བརྩོན་ན་ནི་བརྩོན། ཞེས་བརྗོད་པར་
བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། འགོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཉམས་པ་དང་། འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི། གཟུགས་མེད་པ་ནས། མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད།
མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ།།ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྟོང་
ཉིད་མི་སྐྱེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་ལ་
གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐོབ་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་
འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས། ཤཱ་
རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་

བདག་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེར་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ།
མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པ་
ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བརྩོན་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་
ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད་

334

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ། ལམ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བདག་
ཉིད་དམ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་
པ་དང་། སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་དག་ཕན་ཚུན་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བོ།། ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་

ཡང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལོ་ཆེན་ནི། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཚུལ་ངེས་འབྱིན་ལ་གདམས་པ་དང་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་ལྟར། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བདག་ཉིད་ལ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་དེའི་དོན་ལ་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་
བར་མི་བྱེད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི།

ཞེས་སོགས་ཚིག་གསུམ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། སྔོན་གྱི་
མཐའ། ཕྱི་མའི་མཐའ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།
དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དོན་ནི། བདག་ཉིད་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་
ལ་གདམས་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་
པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

ཞེས་བསྟན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་བརྗོད།

335

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདེན་བཞིའི་ངེས་ཚིག་སོགས་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་ལ། ངེས་ཚིག གྲངས་ངེས། གོ་རིམ། སོ་སོའི་
རང་བཞིན། གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ། ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ངོས་
གཟུང་བའོ།།དང་པོ་ནི།འདི་བཞི་ལ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། འདིའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་གསུང་རབ་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས། འདི་ཉིད་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པས་
སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། བདེན་
པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་མཐོང་ན་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་
བའི་དོན་ནི་བདེན་པའི་དོན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
འཕགས་པས་གཟིགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་དོན་ལ་གནས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཉན་སར། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་
ཡིན་པར་བདེན་པའི་སྒོམ་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་

336

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅིང་གཟིགས་ཀྱི། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་མཐུན་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་

ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་མི་མཐོང་བས་ན་དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་
བདེན་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་དེ་
བཞིར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྡུག་ཀུན་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལ་འགོག་ལམ་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་བཞི་པོ་དེར་
གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ལ་ཡང་རྒྱུ་འཆིང་བྱེད་ཀུན་འབྱུང་
བདེན་པ། འབྲས་བུ་བཅིངས་པ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་

གྲངས་ངེས། རྣམ་བྱང་ལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་

ཐབས་ལམ་བདེན་དང་། གྲོལ་བའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་འགོག་བདེན་
གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་
རིམ་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་བདེན་དང་པོར་བསྟན་ནས། སྡུག་བདེན་དང་འགོག་བདེན་ཕྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བདེན་རང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། འགོག་བདེན་ལམ་བདེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་

337

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་གོ་རིམ་

འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྲག་གི་ཉེས་དམིཌ་ལེགས་པར་བསམས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལས་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་དགོས། དེ་སྐྱེས་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ནུས་སམ་མི་ནུས། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡང་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད།
རྒྱུ་དེ་ཡང་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་དུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། དེ་
ལྟར་རྟོག་པ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་
ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་ཁོང་དུ་ཆུད་
ནས་དེ་ལ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བས། སྡུག་བདེན་དང་པོ་དང་ཀུན་
འབྱུང་གཉིས་པར་བསྟན། དེ་ལྟར་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་
ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ལམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ཅིང་གོམས་པར་བྱས་
པ་ལ་རག་ལས་པས། འགོག་བདེན་དུས་གསུམ་པ་དང་ལམ་བདེན་དུས་བཞི་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནད་པ་འགའ་
ཞིག་དང་པོར་ནད་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་སྤོང་བར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ནད་དེ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྨན་བསྟེན་པར་འདོད་པ་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་བླ་མར། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ།།བདེ་

338

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་ཐོབ་བྱ་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར།།སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་
འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ།།ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རེག་པར་བྱ་ཞིང་

བསྟེན་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཕགས་པའི་

བདེན་པ་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་མོ།། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཁ་ཅིག རང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་
པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས། སྡུག་བདེན་གྱི་
མཚན་ཉིད། རང་འབྲས་སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་
ཟག་བཅས། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་

དེ། མ་དག་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྡུས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སེམས་ཅན་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་དེ་ཡང་རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་བའི་དེ་ཡིན་ན་
ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྣམ་སྨིན་

ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་

339

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་
པའི་མ་རིག་པ་དེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་
གང་ཞིག ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་མི་དགེ་བ་
དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་

གྲུབ་སྟེ། ཁམས་གོང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྣམ་
སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་
བཞིའི་ཚོགས་དོན། སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་

པོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དེ་སྡུག་བདེན་མ་ཡིན་ཞིང་།

མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག རྣམ་གྲོལ་
དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུས་ནད་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེས་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟར་སྤང་བར་བྱ་བ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་
པ་གང་ཞིག དེས་སྨན་ལྟར་བསྟེན་པར་བྱ་བ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་

340

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེས་ནད་དང་བྲལ་བ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱ་བ། འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་
ན། སྤང་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཟག་བཅས་དགེ་བའི་ལས་དེ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དེ་དེའི་ནད་དང་

བྲལ་བ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་
ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྡུག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་མི་འགལ་

ཏེ། གསེར་ཕྲེང་དུ། འགོག་བདེན་དང་གཞན་གསུམ་གཅིག་པ་
བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ལ། གཞན་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་མཉམ་

གཞག་ལམ་བདེན་དང་སྡུག་བདེན་རྫས་ཐ་དད་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ལམ་བདེན་ནི་སྡུག་བདེན་དང་མི་འགལ་ལོ།།སྡུག་ཀུན་གཉིས་ཀྱང་ཀུན་

འབྱུང་ལ་སྡུག་བདེན་གྱིས་ཁྱབ་ལ། སྡུག་བདེན་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་།
དབང་པོ་ལྔ་དང་། གཞན་ཡང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཟག་བཅས་

རྣམས་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལམ་བདེན་དང་སྡུག་
བསྔལ་མི་འགལ་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན།

དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་

341

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་འགལ་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། འདི་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་གཅོད་
པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཐ་དད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ།
ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། དེར་ཐལ། ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དེ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་
དབང་གིས་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་ལན་བདུན་ལེན་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཟག་བཅས་འབྲས་

དུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ། སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟག་བཅས་རྒྱུ་
དུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དེ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་སྡུག་ཀུན་གང་རུང་ལ་སྤང་བྱས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་དང་། ཁམས་གོང་གི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཟག་བཅས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལས་དང་

ཉོན་མོངས་པ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་

342

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོར་དམིགས་པ། སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་
འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་

ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པར་དམིགས་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་
ཉིད་དུ་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ས་

གསུམ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དེ་དང་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྡུག་
བསྔལ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་
ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་སྡུག་བདེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འཕགས་
པས་འཆི་དང་རྒ་བ་དང་། །ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྩད་ནས་སྤངས།།
ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ།།དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་
མེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྡུག་བདེན་ཡིན་ན། འཁོར་བ་ཡིན་

པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་
དེ་སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་སེམས་བྱུང་
གིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་

བདེན་པ་གང་རུང་ལ་སེམས་བྱུང་གིས་ཁྱབ་བོ།།

343

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རང་ལུགས་ལ་བདེན་བཞི་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

༈ དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། བདེན་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི། དང་

པོ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག མི་རྟག་པ་
དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ། རང་
གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་མ་དག་
པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་

གནས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཁྱབ་པ་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཁལ་མའི་

ཟུག་གཟེར་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཟས་ཞིམ་པོ་

ལ་སྲེད་ནས་རོ་མྱངས་པའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེ་གང་ཞིག རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་

344

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱེ་རྐྱེན་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ཀུན་འབྱུང་
བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་།
ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་
དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་
དབྱེ་ན། འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། བསོད་
ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་གསུམ་ཡོད། དང་
པོ་ལ། མིར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། འདོད་ལྷར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གླིང་བཞིའི་མིར་སྐྱེ་བ་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི་ཡོད། གཉིས་པ་ལ། འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་

ཏུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དྲུག་ཡོད། གཉིས་པ་ལ། ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད། གསུམ་པ་ལ། གཟུགས་ཁམས་དང་། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ། གཉིས་པ།
གསུམ་པ། བཞི་པར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ།
ཚངས་རིས། ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན། ཚངས་ཆེན་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད། གཉིས་པ་ལ། འོད་ཆུང་། ཚད་མེད་འོད། འོད་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད།

345

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ་པ་ལ། དགེ་ཆུང་། ཚད་མེད་དགེ །དགེ་རྒྱས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད། བཞི་པ་ལ། སྤྲིན་མེད། བསོད་ནམས་
སྐྱེ། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ། མི་གདུང་བ། གྱ་ནོམ་སྣང་བ། ཤིན་ཏུ་

མཐོང་བ། འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བརྒྱད་དུ་ཡོད།
གཉིས་པ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། རྣམ་ཤེས་མཐའ་
ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི་ཡོད།
གཉིས་པ་ལ་རྩ་ཉོན་དྲུག་དང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྲོ་བ། ཁོན་དུ་འཛིན་པ། འཆབ་པ། འཚིག་
པ། ཕྲག་དོག སེར་སྣ། གཡོ། སྒྱུ། རྒྱགས་པ། བརྣབ་སེམས། ཁྲེལ་མེད་པ། ངོ་ཚ་མེད་པ། རྨུགས་པ། རྒོད་པ། མ་དད་པ། ལེ་ལོ། བག་མེད། བརྗེད་ངས། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་
པ་གང་ཞིག འགོག་པ་ཞི་བ་གྱ་ནོམ་ངེས་འབྱུང་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དངོས་
བཏགས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཟབ་པའི་འགོག་པ།
བརྡའི་འགོག་པ། དོན་དམ་པའི་འགོག་པ། ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་

346

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགོག་པ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འགོག་པ། རྒྱན་མེད་པའི་འགོག་
པ། རྒྱན་དང་བཅས་པའི་འགོག་པ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་འགོག་པ། ལྷག་
མེད་ཀྱི་འགོག་པ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འགོག་པ་དང་བཅུ་ཡོད་
དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། འགོག་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཟབ་པ་དང་། བརྡ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། རྒྱན་མེད་པ་དང་། རྒྱན་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་
འདོད་ཉོན་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཤིག་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ནི། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི།

ཐེག་དམན་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི། ཐེག་
དམན་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། ཤེས་
རབ་རྐྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལྟ་བུ།
བདུན་པ་ནི། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་
ལྟ་བུ། བརྒྱད་པ་ནི། ཤེས་རབ་རྐྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་
བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འགོག་
བདེན་ལྟ་བུ། དགུ་པ་ནི། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་མེད་

347

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འགོག་བདེན་ལྟ་
བུ། བཅུ་པ་ནི། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བསྡུ་ན།
བརྡ་དང་། དོན་དམ་པའི་འགོག་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། གཉིས་པ་ནི།

བཏགས་པ་བ་དང་། གཞན་རྣམས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ་

ལ། དེ་གང་ཞིག ལམ་རིག་པ་སྒྲུབ་པ་ངེས་འབྱིན་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་འཁོར་
དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཚོགས་ལམ་སོགས་ལྔ་ལས།
དང་པོ་གཉིས་བཏགས་པ་བ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་

ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ལམ་གང་གིས་

སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པ་དང་། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལམ་སྒོམ་པ་སྟེ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་

མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་པའོ།།ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་

ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་མོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། འགོག་བདེན་དེ་བདེན་པ་གཞན་གསུམ་དང་གཅིག་བཀག་
པའི་ཐ་དད་ཡིན་ལ། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་གྱི་འགལ་
བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་སྡུག་བདེན་གྱིས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར།།ལམ་བདེན་དང་དེ་འགལ་ཏེ། ལམ་བདེན་ཡིན་ན་ཀུན་ནས་

348

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འགལ་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་

ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་བཅུ་
དྲུག་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ངོས་གཟུང་བའོ།།དང་པོ་ལ། སྡུག་བདེན་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མེད་དུ་འཛིན་པ། རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་
ནས། བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་

གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགོག་བདེན་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཐར་པ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཙམ་ཐར་པར་འཛིན་པ། སྡུག་
བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཙམ་གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པར་འཛིན་པ།
སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་ཡོད་ཀྱང་སླར་ལྡོག་པར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཐར་ལམ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐར་ལམ་དུ་མི་

349

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
རིགས་པར་འཛིན་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་

ལམ་དུ་འཛིན་པ། སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་དུ་བྱས་པའི་ཐར་ལམ་མེད་
པར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདེན་
པ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །བདེ་དང་ང་དང་ངའི་ཞེས་སོགས།།ཡང་དག་མ་ཡིན་རྣམ་བཅུ་དྲུག །སྒྲོ་བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྲེད།།
ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་
ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རེ་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ།
ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་གཞན་གྱི་
བདག་གིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབང་སྒྱུར་བ་པོའི་བདག་

དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་
དབང་བའི་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ལས་དང་སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་
རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་སྐྱེའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་
འབྲས་སྡུག་བསྔལ་ཤུགས་དྲག་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པའི་

སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོའི་སྟོབས་

350

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། འགོག་པའི་རྣམ་

པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞི་
བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕན་བདེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཐར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སླར་
མི་ལྡོག་པའི་ཐར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ཐར་པར་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར།
རིག་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་གཉེན་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

351

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཞེས་པས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་འཆད་ཚུལ།

༈ འོ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ།།
ཞེས་པས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་འཆད་ཚུལ་
དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་གཞན་

ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་ཉིད་ཡང་

དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་

ནི། མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་

ཡང་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག ཆོས་དཀོན་མཆོག དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་

352

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་གདམས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་བོ། །ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་

བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་དག་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་

ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་

ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་སྦྱོར་བས། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་
དམིགས་པར་བྱེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་མི་སྦྱོར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།གཟུགས་དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་
ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་འཆལ་
བའི་སེམས་མི་སྐྱེད་དོ།། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་

353

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཆད་པ་ལ། ཆོས་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་
པའི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་དག་གིས་

བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱོར་རོ།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་
ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། གོང་
དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་
ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་

བུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་འདིས་གནས་པ་དེ་གང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འདིར་སྐྱེ་བ་ལགས། འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གང་དུ་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་
སྩལ་ཏོ།།ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདིས་གནས་པ་དེ་ནི།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དགེ་འདུན་ལ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་གཏོགས་པ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དང་ཞུགས་པའི་བྱེ་

354

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བྲག་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་ཅིག་

བརྒྱད་པོ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གྲངས་ཉི་

ཤུར་འཆད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་ལུང་འབོགས་པ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་ཆེན་གང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པའི་ཟླ་གྲོགས་སུ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། ༈ སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་
མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་
དང་། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།

355

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ།

༈ དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ངོས་གཟུང་བ་དང་། སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ཀུན་རྫོབ་
པའི་སྐྱབས་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། དཀོན་མཆོག་གི་སྒྲ་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འདུས་མ་

བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་མཐར་ཐུག་གི་

སྐྱབས་གནས། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
ཀུན་རྫོབ་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། དོན་དམ་པའི་
སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྦྱོར་བའི་གནས།།དམ་
པའི་དོན་གྱི་སྐུ་ཡིན་ཏེ།།དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱི་བརྡ་ཡི་སྐུ།།ཕ་རོལ་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གནས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་
རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་

356

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
འཇིག་དང་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན། འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་
ཞི་བ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་
སྣང་བ་ལྟར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་

ཡོན་ཏན། བརྩེ་བའི་ཡོན་ཏན། ནུས་པའི་ཡོན་ཏན། རང་དོན་གྱི་ཡོན་
ཏན། གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་

ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ།།གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ།།མཁྱེན་དང་བརྩེ་དང་ནུས་པར་ལྡན།།དོན་གཉིས་

ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྡུ་
ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དང་པོ་གསུམ་ནི་རང་དོན་ཏེ།།ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་གཞན་དོན་ཡིན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་

ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། དོན་དམ་པའི་
ཆོས་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་ལྟ་བུ།

357

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ། མུ་བཞིར་རྟོག་གེ་བའི་བློས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསམ་དུ་མེད་
པའི་ཡོན་ཏན། ལས་ཉོན་གཉིས་ཅི་རིགས་པ་མེད་པ། ཚུལ་མིན་
ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་པ་དང་མ་

འདྲེས་པས་དག་པ། གསལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་རིག་པ། མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གང་ཞིག་ལ་ཆགས་
པ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན། གང་གིས་ཆགས་པ་

དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ།།དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས།།གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་

བྲལ་བ།།བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་འགོག་
བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆགས་བྲལ་གཉིས་ནི་འགོག་པ་དང་། །
ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་གིས་བསྡུས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིག་

གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པའི་

གང་ཟག དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྒྲས་
བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་

358

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། དོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་
དང་། ལམ་བདེན་ལྟ་བུའོ།།ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན།
ཇི་སྙེད་པ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ནང་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་ཆགས་ཐོགས་དམན་གསུམ་ཅི་རིགས་པས་དག་པའི་ཡོན་
ཏན་གསུམ། རིག་པའི་ཡོན་ཏན། གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་བརྒྱད་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ནང་གི་ནི།།ཡེ་ཤེས་
གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར།།བློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས།།བླ་
མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྡུ་
ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ཕྱི་མ་
གསུམ་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདུས་

མ་བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན། དེ་བརྒྱད་ཀ་དང་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་

359

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་
འཕགས་པའི་གང་ཟག དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་

འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་དེ་བརྒྱད་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སངས་

རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགེ་འདུན་ལ་སངས་རྒྱས་
དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་མ་
གཏོགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་དགྲ་
བཅོམ་ཡིན་ན། འདིར་བསྟན་གདམས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མེད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། དྲི་བཅས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དྲི་མ་

མེད།།དྲི་མེད་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་བའི་མཛོད།།གང་ལས་དཀོན་མཆོག་དགེ་བ་གསུམ་འབྱུང་བ།།དོན་དམ་གཟིགས་པ་

360

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཉིད་དོ།།ཞེས་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་འདི་ཡི་

རིགས།།ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ།།ཞེས་དང་དེའི་
དར་ཊཱིཀ་ལས། དོན་བསྡུ་ན། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དཀོན་མཆོག་ནི་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། མཐར་ཐུག་
གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་བསྒྲུབས་པས། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་

ལོ།།གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་གསུམ་མེད་པར་ཐལ།
མཐར་ཐུག་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྐྱབས་གསུམ་པོ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྐྱབས་གསུམ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སློབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་སུ་ཐལ། སྐྱབས་
གསུམ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག སྐྱབས་གསུམ་
ཡིན་པ་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལམ་བདེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་

361

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གེ་འབར་བ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས། དོན་དམ་པར་བདག་མེད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དམ་བཅའ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད།

ཅེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། ངེས་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུན་ཉིད་
གང་ཟག་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཀུན་རྫོབ་
པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང་། དོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་འགལ་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བྱང་འཕགས་ཡིན་ན། དོན་དམ་
པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་

དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡི།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྒྲ་ཉིད་ཀྱིས་
བསྙད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

362

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སྟོན་པ་བསྟན་པ་སློབ་དོན་
གྱིས།།ཐེག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ།།མོས་པ་གསུམ་གྱི་དབང་བྱས་ནས།།སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན།།ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས་སྐྱབས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་འབྲས་བུའི་

སྐྱབས་དང་། གཞན་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུའི་སྐྱབས་
དང་། རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུའི་སྐྱབས་དང་། ལམ་ལ་
མ་ཞུགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་དང་བཀུར་སྟི་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་

363

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་

ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་དང་། ལམ་ལ་མ་

ཞུགས་ཀྱང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་ག་གྲུབ་
སྟེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དེ་རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག ཆོས་དཀོན་མཆོག་དེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་
དེ་དེའི་འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་
དུས་སུ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པའི་མྱུ་གུ་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད། དེ་མྱུ་གུའི་དུས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་བོན་འགག་བཞིན་པ་དང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དུས་མཉམ་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། མྱུ་གུ་དེ་རང་དུས་སུ་སྐྱེ་
བཞིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཞེས་ཟེར་ན། ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པའི་མྱུ་

གུ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་

364

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། འདོད་ན། མྱུ་གུ་ཡིན་ན་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ་ལོ།།དེས་ན་རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་དེ་དེའི་འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་ཅིང་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་

རྣམ་མཁྱེན་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགབྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དང་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་དེའི་རྒྱུའི་སྐྱབས་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་
དང་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སངས་

རྒྱས་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་ན།

དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་
ལམ་པ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་
པ་ཡིན་ན། དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་
ཅན་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ཏུ་

ཐལ། དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་
ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་

365

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་
ཐུབ་པ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྔོན་ལྷའི་དབང་པོ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྐྱེ་བ་བླངས་མྱོང་བའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁ་ཅིག རྒྱལ་

པོ་ང་ལས་ནུས་དེ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡིན་ཟེར་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ད་ལྟར་གྱི་
དུས་སུ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། དེ་སྟོན་
པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་དུས་སུ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་དུས་སུ་དེར་
གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་ཀྱི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་སུ་ཐལ། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་

པར་ཐལ། དེའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལན་འདེབས་པ་པོ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་ད་ལྟར་མེད།
ཟེར་ན། དེ་ད་ལྟར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་འབྲས་སྐྱབས་མཐར་ཐུག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་

366

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལན་འདེབས་པ་པོ་
སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལན་འདེབས་པ་པོ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཁ་ཅིག་
གིས། གང་ཟག་དེའི་འབྲས་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་
འཕགས་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་དེའི་དུས་སུ་མེད་པས་ཁྱབ། ཟེར་ན།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་
ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་སླའོ།།

367

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་། དོན་དམ་པའི་
སྐྱབས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སྤང་ཕྱིར་བསླུ་བའི་
ཆོས་ཅན་ཕྱིར།།མེད་ཕྱིར་འཇིགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།།ཆོས་
རྣམ་གཉིས་དང་འཕཌ་པའི་ཚོགས།།གཏན་གྱི་སྐྱབས་མཆོག་མ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐར་
ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་
ཐུག་པའི་ཚེ་གཟིངས་ལྟར་དུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
སྡེའི་རྒྱན་ལས། དོན་ཤེས་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན།།གཟིངས་དང་
འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རིགས།།ཞེས་དང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར། ཆོས་ནི་
རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བསྟན་པའི་ཆོས་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་སོ།།དེ་
ལ་བསྟན་པའི་ཆོས་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་བརྗོད་པ་སྟེ་

368

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མིང་དང་ཚིག་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ།།དེ་ཡང་ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་གཟིངས་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་
བཤད། ཞེས་གསུངས། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན།
མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟིགས་ངོར་རང་ཉིད་དྲི་

མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་མ་
བྲལ་བའི་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་
སྐབས་ལས་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་
དགོས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

རྟོགས་པའི་ཆོས་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
འདི་ལྟ་སྟེ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྟེ། གང་གིས་

དང་གང་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །དེ་ལ་ལམ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གཏོགས་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་སོ།།དེ་ལ་ལམ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་

གཏོགས་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གཏོགས་པ་གང་ཡིན་པ་

དེ་ནི་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ནོ།།གང་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་
ནི་མི་བདེན་པ། གང་མི་བདེན་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་པ། གང་མི་རྟག་པ་དེ་
ནི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཆོས་

369

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་
བསྔལ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་

ལས། ལམ་དུ་མ་གཏོགས་པའི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་མར་མེ་རྒྱུན་ཆད་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་མེད་པ་ནི་སྐྱབས་སམ་
སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ལས་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པ་བ་དང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་
པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དགེ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཚིག་བླ་དྭགས་སོ། །དེ་ཡང་རྟག་ཏུ་
འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་འཚོལ་བ་སློབ་པ་དང་བཅས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཇི་ལྟར་འཇིགས་པ་

དང་བཅས་ཤེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་སྲིད་ཟད་པ་རྣམས་ཀྱང་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་

འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་ཟད་པར་འཇིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་
གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རལ་གྲི་གདེངས་པའི་གཤེད་མས་སྐྱེས་བུ་ལ་བྱ་བ་བཞིན། དེས་ན་དེ་དག་ཀྱང་གཏན་དུ་མེད་པའི་ངེས་

370

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།སྐྱབས་ནི་སྐྱབས་འཚོལ་བར་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། དོན་དམ་
པའི་སྐྱབས་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་མཐར་
ཐུག་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས།
དམ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི།།སྐྱབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་
ཡིན།།ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཅན་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མ་ཚང་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ཚང་སྟེ། སྐྱབས་གསུམ་གྱི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་ཚོགས་དགེ་འདུན་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ན་སྐྱབས་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚོགས་ཀྱང་
དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་ཕྱིར།།ཞེས་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཚོགས་ཀྱང་དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་ཕྱིར།།ཞེས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མ་ཚང་ངམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ཡིན་པའམ་ཁྱོད་
ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མེད་པ་གང་ཞིགདངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་མཐར་མ་ཐུག་པའི་

སྐྱབས། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་གནས་སྐབས་

371

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཀྱི་སྐྱབས་དོན་གཅིག དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་
མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱབས། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་
དང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་དོན་གཅིག རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། ལུང་གི་
ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ།
དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་གཟིངས་ལྟར་སྤང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་
གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སློབ་པའི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ།
མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་པ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། མཐར་
ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལུང་གི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན། མཐར་
ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བཀའ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དམ་
བཅའ་གཉིས་པ་ལ། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སླུ་བའི་ཆོས།།དེས་ན་དེ་དག་བརྫུན་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ལ། དེར་ཐལ། དེའི་

372

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། དེ་གསུམ་ག་ལ་འདོད་ན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།དེ་ལྟར་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཁ་ཅིག་འདུས་བྱས་ཡིན་
ན་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པར་འདོད་པ་
ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བདེན་དང་གཟུགས་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་མཐར་

ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་དུ་ཤེས་པར་
བྱ་ལ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། མེད་དགག་གཏན་ཚིགས་སུ་འགོད་པ་སོགས་ནི་དོན་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་རྣམ་གཞག་

བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དྲི་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་གཏང་

སྙོམས་སུ་བཞག་ན་མཛེས་སོ།།ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཆོས་ཅན། བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་
བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསླུ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་བརྫུན་པར་ཐལ། བརྫུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་ཆོས་ཅན། མི་སླུ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ་སྟེ། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། མ་འོངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་འོངས་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་ཅན། བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དོན་

373

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དམ་པའི་སྐྱབས་ཡིན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་
ཡིན་ན། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་ཡིན་དགོས། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་
ཡིན་ན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།

དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་ཆོས་མཐུན་རྣམ་པ་དྲུག་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་མཐུན་དྲུག་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བ་དཀོན། དྲི་མ་མེད།
མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མཐུ་དང་ལྡན། བསམ་པ་དགེ་བའི་རྒྱན་

རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ཆགས་སྡང་གི་གཞན་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འབྱུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་དྲི་མེད་ཕྱིར།།མཐུ་ལྡན་ཕྱིར་
དང་འཇིག་རྟེན་གྱི།།རྒྱན་གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་ཕྱིར།།འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

374

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ།

༈ གཉིས་པ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཆེ་བ་ལྔ་
ལྡན་གྱི་སྐྱབས་མདོར་བསྟན་པ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

ཐེག་པ་མཆོག་གི་ཕྱིར་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱབས་སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཅེས་བྱ་སྟེ། དམིགས་

པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ། སྒྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ཆེ་བ། རྟོགས་པའི་མཆོག་ཐོབ་
པ། ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། དབྱེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་སྒོ་ནས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་ཁས་ལེན་རྟོགས་དང་ཟིལ་གནོན་པར།།དབྱེ་བའི་

རང་བཞིན་དོན་རྣམ་བཞི་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས།།ཐེག་པ་མཆོག་ཕྱིར་
དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་རབ་སོང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་

ལྔ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། བློ་ལྡན་རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན།

375

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་ཅན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་
བ་ལས་བསྒྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
ཐེག་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་
ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། མྱང་འདས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་གིས་སྟོང་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་བློ་ལྡན་
དེ་སྐབས་འདིར་དམིགས་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ལྟར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་བསྒྲལ་བར་ཞུགས་པ་དང་། །ཐེག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་ལ་མཁས་པར་ལྡན།།གང་ཞིག་མྱ་ངན་འདས་ལ་འཁོར་ཞི་རོ་
གཅིག་པ།།དེ་འདྲའི་བློ་ལྡན་དེ་འདིར་ཀུན་འགྲོར་ཤེས་པར་
བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་

ཆོས་ཅན། དགའ་བ་མང་པོས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་དོན་དུ་གཉེར་ཏེ། དེའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱོ་བ་མེད་པར་གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་བ་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐོབ་པའི་ཁྱད་
པར་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀུན་དང་

376

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤངས་རྟོགས་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་ལྡན་དེ་ནི་
ཁས་ལེན་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་དགའ་བ་མང་པོས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་དོན་
གཉེར།།གང་ཞིག་སྐྱོ་བ་མེད་པར་དཀའ་བ་ཡང་དག་སྤྱོད།།གང་
ཞིག་རྣམ་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀུན་མཉམ་འགྱུར།།བློ་ལྡན་དེ་ནི་ཁས་ལེན་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་ཁྱད་
པར་དང་ལྡན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་བླ་མར་གྱུར། སྲིད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་
པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད། བློ་མཆོག་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདེ་
བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ།
ཆོས་མང་པོའི་ཕུང་པོ་མཆོག་རབ་རྟག་པའི་སྐུ་སྟེ་སྟོབས་སོགས་
དགེ་བའི་ཚོགས་བསགས། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཟློག་ཅིང་

སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ཉིད་ལས། བསོད་ནམས་ཕུང་ཆེན་སྲིད་གསུམ་བླ་མ་སྲིད་པའི་

བདེ་བ་དང་། །སྡུག་བསྔལ་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཞི་བློ་མཆོག་བདེ་བ་དང་། །ཆོས་མང་ཕུང་པོ་མཆོག་རབ་རྟག་པའི་སྐུ་སྟེ་དགེ་བའི་
ཚོགས།།བག་ཆགས་བཟློག་ཅིང་སྲིད་དང་ཞི་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་

377

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བ་ཐོབ།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་འཕགས་

པ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་ཚོགས་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། དོན་ཆེ་བ་དང་། མཐའ་ཡས་པ་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་བཞི་པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་

ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ། ཡོན་ཏན་ལ་དབང་འབྱོར་བ་རྙེད་
པ། ལྷག་མེད་དུ་ཡོན་ཏན་ཟད་མི་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། བློ་ལྡན་ཉན་ཐོས་ཚོགས་བཅས་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེ་དོན་ཆེ་དང་།། མཐའ་ཡས་རྟག་རྒྱུན་མི་འཆད་ཟད་མི་ཤེས་པས་ཟིལ་གྱིས་
གནོན།།དགེ་བ་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་མ་ཡིན་ཡོངས་སྨིན་

བྱེད།།དབང་འབྱོར་རྙེད་པ་དེ་ནི་ཕུང་པོ་ཞི་བས་ཟད་མི་

ཤེས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱབས་
འགྲོ་འདི་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། སངས་རྒྱས་མཆོག་
ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་འདོད་པས། དེ་སྐྱབས་སུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། སྙིང་བརྩེ་བ་ལས་བྱུང་
བར་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་དོན་
དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

378

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕན་བདེ་ལ་འགོད་
ཅིང་གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ལ་སྐྱོ་བ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། སྤང་བྱ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་། ཚོགས་
གཉིས་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་
དེ། རགས་པ་བརྡ་ལས་བྱུང་བ། ཕྲ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་
པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་འདི་ནི་ཐེག་
དམན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་དེ་དངོས་འདོད་
པས་ཁས་ལེན་དེ་ཡང་སྙིང་བརྩེ་ལས་རིག་བྱ།།དེ་ལས་རྣམ་པ་ཀུན་
མཁྱེན་ཕན་དང་བདེ་བྱེད་དཀའ་ལ་སྐྱོ་བ་མེད།།ངེས་པར་འབྱུང་ལ་ཐེག་པ་ཀུན་གྱི་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་རྟག་ཏུ་ལྡན།།བརྡ་དང་ཆོས་ཉིད་

ཐོབ་པའི་བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་འདི་མཆོག་ཡིན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་
འདི་ཆོས་ཅན། རང་དོན་གྱི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། ཚད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་གྱི་ཆེ་བ་དང་
ལྡན་ཏེ། འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བའི་ཁྱད་
པར་དང་ལྡན་ཏེ། མཚུངས་པ་མེད་པའི་འཕགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་འདིར་

379

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སོང་དོན་ཆེན་ལྡན།།དེ་ནི་ཚད་མེད་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་འགྱུར།།འགྲོ་བ་འདི་ལ་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པས་ཁྱབ།།མཚུངས་མེད་
འཕགས་ཆེན་ཆོས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ལ། ཡུལ་གང་ལ་
བརྟེན་ནས། རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ།
སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པར་བྱ་
བའི་རིམ་པའོ།།དང་པོ་ནི། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བླ་ན་
མེད་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ནི་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་
ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱལ་མཚན་དམ་པ་ལས།།འཇིགས་པས་སྐྲག་པའི་

མི་རྣམས་ནི།།ཕལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཚལ་དང་། །ཀུན་དགའ་དང་
ནི་མཆོད་གནས་ཀྱི།།ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་སྟེ།།སྐྱབས་
དེ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་། །སྐྱབས་དེ་མཆོག་གྱུར་མ་ཡིན་ལ། །སྐྱབས་
དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་མི་གྲོལ་གྱིས།།
གང་ཚེ་གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་དང་། །ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་བ།།སྡུག་བསྔལ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་དང་། །སྡུག་བསྔལ་ཡང་དག་འདས་པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བདེ་བ།། མྱ་ངན་འདས་པར་འགྲོ་འགྱུར་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གཙོ་བོ་རྒྱལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན།།ཞེས་སོགས་དང་། བསྟོད་

380

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས།།གང་ཞིག་ལ་ནི་ཉེས་པ་ཀུན།།གཏན་ནས་
ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ།།ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་ལྡན་གྱུར་པ།།གལ་ཏེ་སེམས་ཞིག་ཡོད་ན་ནི།།དེ་ཉིད་
ལ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ཞིང་། །ཞེས་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་
ལས།།སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ནི།།ཐར་པ་འདོད་པ་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་ཏེ། རང་
ཉིད་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ། གཞན་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་
ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས། གཞན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་
རིང་མེད་པར་ཀུན་ལ་འཇུག་ཅིང་། ལུས་ཅན་མཐའ་དག་གི་མགོན་
སྐྱབས་དང་དཔུང་གཉེན་དམ་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐྱབས་
འགྲོའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་གིས་འཇིགས་

ཤིང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ལ་
ཡོད་པར་ཤེས་པ་ནི། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་བློ་གདོན་མི་ཟ་བར་

འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

381

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྐྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ།

༈ གསུམ་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལམ་ངོ་བོ་ཡོད་དེ།
རྒྱུ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་པར་བློ་ལིངས་ཀྱིས་

སྒྱུར་ཞིང་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་ལེན་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་

གནས་པ། སྐྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
བདག་ནི་འཇིགས་པས་རྣམ་སྐྲག་ནས།།ཀུན་ཏུ་བཟང་ལ་བདག་ཉིད་

འབུལ།།ཞེས་སོཌ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་
ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་གསུམ་ཡོད། མཚན་གཞི་ནི་

ལུས་ཀྱི་ཕྱག་སོགས་སོ།།དེ་ལ་དམན་མཆོག་གི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་བུ་
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དེ་གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ངན་
འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་
དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་

382

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་
སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ།།ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། སེམས་
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་སྐྱབས་འགྲོ་ལྟ་བུའོ།།ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྡ་རྣམས་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་དེ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཁན་སློབ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་
བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྐྱབས་འགྲོ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་ནི།

སྔོན་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པའི་བག་ཆགས་གློ་བུར་དུ་འཆར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་

སྐྱབས་འགྲོ་ལྟ་བུའོ།།བཞི་པ་ཕན་ཡོན་ནི། སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཕན་
ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སྡིག་ལྟུང་མཐའ་དག་འཇོམས་པར་བྱེད། ཚོགས་གཉིས་རླབས་པོ་ཆེ་རྫོགས་པར་བྱེད། ཉེར་འཚེ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་གསར་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་ཟིན་མི་ཉམས་པར་སྤེལ་བ་
དང་། རིགས་སད་པར་བྱེད་པ། བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་ཡང་། སྐྱབས་
སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་ན།།སྟོང་གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་

383

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དུ་ཆུང་། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆུ་ཡི་གཏེར།།ཕུལ་གྱིས་གཞལ་བར་ག་ལ་ནུས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ།

༈ ལྔ་པ་ལ། སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་བསླབ་
བྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དགག་པའི་བསླབ་བྱ་དང་། སྒྲུབ་པའི་

བསླབ་བྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མྱང་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། གང་
ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ།།དེ་ནི་ཡང་དག་དགེ་བསྙེན་ཏེ།།ནམ་དུའང་ལྷ་ནི་གཞན་དག་ལ།།སྐྱབས་སུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ།།འཚེ་ཞིང་གསོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ།།དགེ་འདུན་ལ་ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་བ།།མུ་སྟེགས་ཅན་དང་འགྲོགས་མི་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། བཤེས་
སྤྲིང་ལས། ཇི་ལྟར་བདེ་གཤེགས་སྐུ་གཟུགས་ཤིང་ལ་སོགས།།
བགྱིས་པ་ཇི་འདྲ་ཡང་རུང་མཁས་པས་མཆོད།།ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རང་གི་སྲོག་ལས་
ཀྱང་གཅེས་པར་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་དྲན་པ་དང་། ཕྱག་

384

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་གུས་པར་བྱ་ཞིང་། མ་དད་པའི་སེམས་

སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་
པས་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཚུགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་། སྐྱེ་དགུ་འཇིགས་རུང་འཁོར་བའི་
གཡང་ས་རུ།།གྲོགས་མེད་གཅིག་པུ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བ་ན།།དཀོན་
མཆོག་གསུམ་དང་འདྲ་བའི་སྐྱབས་གནས་མེད།།དེ་ཕྱིར་བསམ་པ་
ཐག་པས་སྐྱབས་སུ་སོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མ་ཞེན་ཞེས་པས་བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་
འགྲུས་ལ་གདམས་པ་དེ་འཆད་ན། དེའི་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པའི་སྐབས་

སུ། བྱང་ཆེན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་

ཀྱི་ལས་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་མི་དབྱེའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལས་
འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་
དྭ་ཏིའི་བུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ལུས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་གང་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཤཱ་རི་

385

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།དྭ་ཏིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་དུ་གང་གི་ལུས་ཀྱི་ལས་ཡང་
དག་པར་བརྩོན་པའི་ལུས་དེ་ནི་གང་ཡིན། གང་གིས་ངག་གི་ལས་

གང་གིས་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་པར་བརྩོན་པའི་ཡིད་དེ་ནི་གང་
ཡིན་སྙམ་པ་འདི་ནི་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ལུས་དང་ངག་དང་
ཡིད་ཀྱི་ལས་བརྩོན་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའོ།།ཞེས་པ་ནས་ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་སེམས་ལམ་འདི་ལ་འགྲོ་ཞིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་
པོ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མ་ཞེན། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བརྩོན་
འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་
བྱེད་པ་ལ། ལུས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་ལ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས་མ་ཞེན་པ་ལ་ལུས་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པའི་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་
ནི། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་
མདོ་ཆོས་ཅན། སྒོ་གསུམ་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་
ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་དེ་
བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཞེན་པར་འགྱུར་བའི་ལེ་ལོ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་ལུས་ངག་སོགས་བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་པར་གདམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་

386

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ཞེས་པས་སྒྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་
དེ་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་སྤྱོད་པ་ནི་ཐུབ་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ་རྣམས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུབ་པ་མ་
མཆིས་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རི་དྭ་
ཏིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ།
གཟུཌ་སུ་མི་རློམ་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ལུས་གང་དང་ལྡན་པའི་ལྷ་
དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནང་ནས་པདྨར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་

ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་

དང་། ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་མ་
གྲུབ་ན་དངངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བས་
ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པ་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་རློམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་

387

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པའི་གདམས་ངག་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་
པའི་ཚེ་གཟུགས་སུ་མི་རློམ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་ཡིན་

ཏེ། གཟུགས་ནས་རྫོགས་བྱང་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
མེད་དུ་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོར་སྒྲུབ་པ་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྐྱོ་ངལ་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་
པས་བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་ལམ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གང་
དང་ལྡན་པས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་
གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱང་མཐོང་ངོ་།།
དེ་དག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་ཡང་ཉན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་

388

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་རློམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་
པ་ལ་དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་ན་སེམས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བས་ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་

གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བསླབ་པའི་གདམས་ངག་དང་། ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་
གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་དོན་
རེ་རེའི་ཕྱིར་ལམ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་ན་དེ་ལྟ་བུ་
བདག་གིས་མི་ནུས་སོ།།ཞེས་སེམས་ཞུམ་པར་གྱུར་པའི་ལེ་ལོ་
སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་ལ་

བསླབས་པས་སེམས་ཞུམ་པ་སེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བསླབས་པས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་བསླབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྤྱན་ལྔ་དང་ནི། ཞེས་པས་སྒྲུབ་པ་གཞན་གྱི་

389

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དྲིང་ལ་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་དེ་འཆད་ན་འཆད་
ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ། མཐའ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤཱ་
རི་དྭ་ཏིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་དག་མིག་ལྔ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་སྦྱོང་བར་འདོད་པ་ཡོད་དེ། མིག་ལྔ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་སྦྱོང་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཤའི་མིག་དང་། ལྷའི་མིག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་
མིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་མིག་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་གོ །ཤཱ་རིའི་

བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤའི་མིག་ཡོངས་སུ་
དག་པ་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྤྱན་ལྔ་དང་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། ཤའི་མིག་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་

ཚིག་དོན་དངོས་དང་། མཇུག་བསྡུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མིང་

གི་སྒོ་ནས་གདམས་པ་དང་། དོན་གྱི་སྒོ་ནས་གདམས་པ་དང་། ཇི་

ལྟར་གདམས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། ཤའི་
མིག་དང་། ལྷའི་མིག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་མིག་

དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤའི་མིག་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་དང་ཤེས་རབ་
དང་ཆོས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ལྔ་

390

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། དང་པོ་ནི། ཤའི་སྤྱན་ལ་གདམས་པ་ནི། མདོ་ལས། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤའི་མིག་
གིས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐོང་བ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་སོ་
སོར་ངེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལྷའི་སྤྱན་ནི། ཤཱ་རིའི་

བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ལྷའི་མིག་ཡོངས་སུ་
དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་

བུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ནི། ཤཱ་རིའི་

བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་

ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པས་འདུས་

བྱས་སམ་འདུས་མ་བྱས་སམ། དགེ་བའམ་མི་དགེ་བའམ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའམ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའམ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའམ། ཟག་པ་མེད་པའམ། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའམ།

391

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའམ། འཇིག་རྟེན་པའམ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའམ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ། རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡང་རུང་སྟེ། ཆོས་གང་ཡང་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུས་

གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་

བུ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་མིག་ནི་གང་ཟག་འདི་ནི་དད་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ལ་གདམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་གསོལ་
པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་

བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ལ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་མཐོང་
བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་ལྡན་པ་
ཡིན། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་

392

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། མིག་གང་གིས་བྱང་

ཆེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་མཐོང་བའམ། མ་ཐོས་པའམ། མ་བསམ་པའམ། རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་སྟེ། ཤཱ་རིའི་བུ་
འདི་ནི་བྱང་ཆེན་བླ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་
རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས། ཞེས་
གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་དེ་
ལྟར་བྱང་ཆེན་མིག་ལྔ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པོ་
ཞེས་སློབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། སྤྱན་ལྔ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

393

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྤྱན་ལྔ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། རྒྱུ། རྒྱུ་
ལས་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་
དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱུང་ཞིང་རང་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་
སུ་གནས་པའི་རིག་པ། སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ལས།
སྤྱན་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་

རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་
གཟུགས་ཕྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་པ། ཤའི་སྤྱན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེར་གྱུར་པའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་
རིག་པ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་

394

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད།

དེ་གང་ཞིག ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁོ་ན་རེ། ཤའི་སྤྱན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤའི་མིག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤའི་མིག་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
ཤའི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ། ལྷའི་མིག་གིས་གཟུགས་

མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཚེ་འདིར་བསམ་གཏན་

བསྒོམ་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་ནི་

བསྐལ་པ་དང་མ་བསྐལ་པའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྡུས་པའི་

གཟུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་པ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་དེས་བདག་
རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷའི་

མིག་གིས་དེ་འདྲའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་
བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྤྱན་དང་པོ་དབང་ཤེས་ཡིན་

ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། སྤྱན་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱབ་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་

395

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་
རེ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་གི་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་
མིག་རྡུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་
བོ།།ཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་དེ་མཐོང་ལམ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས། གསུང་རབ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེས་ན། ཤའི་སྤྱན་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མདོ་ལས་གསུངས་ན། འདིའི་ཡུལ་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་དུ་
ངེས་སམ་ཞེ་ན། སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ངེས་པར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔག་ཚད་བརྒྱའི་གཟུགས་ཙམ་མཐོང་བ་ནས། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་བར་ཅི་རིགས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཅི་

396

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་པ་ཡུལ་དུ་ངེས་པར་ཉི་སྣང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཤའི་མིག་ནི་བདག་པོའི་འབྲས་བུའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ།

དེ་ཡང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱིས་
བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་
དེས་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་བསྟན་ཡུལ་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤའི་སྤྱན་ནི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
པ་དང་། ཤའི་སྤྱན་དེ་ནི་བདག་འབྲས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ནི། སྤྱིར་ཡུལ་ལྔ་པོ་འདི། དབང་པོ་ལྔའི་བདག་འབྲས་སམ་དབང་
འབྲས་ཡིན་ཏེ། ནང་དུ་དབང་པོ་ལྔ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་
ཡུལ་ལྔ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ལ་བདག་མེད་
ཕྲ་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མ་ཡིན་

ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དེ་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གང་རུང་དེའི་དངོས་
གཞལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷའི་སྤྱན་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་ནུས་མཐུ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རང་

397

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བའི་རིག་པ། ཤའི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་
པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་དབང་

གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་པ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།
དང་པོ་ལ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤའི་སྤྱན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྲ་རགས་ཆོད་བསྐལ་གྱི་གཟུགས་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བར་ཆོད་ལ་སོགས་ཡོད་ན་ཡང་། །དབང་ཤེས་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བྱང་

སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷའི་སྤྱན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་
ཐལ། ལྷའི་སྤྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་ཤེས་སུ་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དབང་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།ཁ་ཅིག རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ལས་གཞན་པའི་རང་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིག་པ།

398

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། འཕགས་པའི་
གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གསུམ་པ་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། ཤའི་སྤྱན་
ཚོགས་ལམ་ནས་དང་། ལྷའི་སྤྱན་སྦྱོར་ལམ་ནས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ནས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ནས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤའི་སྤྱན་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལྷའི་སྤྱན་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་མཚན་ཉིད་པ་

399

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པ་
ཡིན་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། འོན་ཀྱང་ལྷའི་སྤྱན་ཚོགས་ལམ་ནས་
ཐོབ་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ལ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་རྗེས་མཐུན་པ་དེ་ནས་ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ངེས་བཟུང་གི་ས་མཚམས་དེ་ནས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷའི་སྤྱན་ཐོབ་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡོད། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་
པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣོ་
རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་མིག་ལྔ་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བར་འདོད་པ་དང་། རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློབ་པ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།ལྔ་པ་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། སྤྱན་ལྔ་པོ་འདི་དག་

དང་ལྡན་ན་ཤའི་སྤྱན་གྱིས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་

400

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་གང་ན་གནས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ཤིང་། གཉིས་པས་གདུལ་བྱ་གང་

དུ་ཤི་འཕོས་ཤིང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་། གསུམ་པས་གདུལ་བྱ་གདུལ་
བའི་ཐབས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། བཞི་

པས་གྲོགས་དང་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྔ་པ་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་ཐོབ་ནས་ཡང་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཕལ་ཆེར་ཤེས་ནས་སྒྲུབ་པ་
ལ་ནང་ནས་བསྐུལ་ཞིང་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་རང་དབང་དུ་
སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དོན་
བསྡུ་ན། སྤྱན་ལྔ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་
པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སྤྱན་ལྔ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མཐུན་

རྐྱེན་བརྟེན་ཚུལ་དང་། འགལ་རྐྱེན་སྤོང་ཚུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས།
མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་

401

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྣམས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །བདག་གི་ལེགས་སྨོན་སྔོན་ཡང་བསོད་
ནམས་བགྱིས།།འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཁྱོད་ལ་མངའ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བློ་ལྡན་གང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ།།ལེགས་པར་
རྙེད་དང་གནས་བཟང་དང་། །ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང་། རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྡན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྟེན་བྱའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོས་མང་དང་། །བདེན་མཐོང་སྨྲ་མཁས་བརྩེ་བ་ཅན།།སྐྱོ་མེད་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ནི།།ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྨོན་ལམ་བཏབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དམིགས་པ་བཟང་དང་སྟོན་པ་བཟང་། །ཐབས་
བཟང་བ་དང་ངེས་འབྱུང་དང་། །སྦྱོར་བ་བཟང་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །
ཡང་དག་སྨོན་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
དམིགས་པ་བཟང་པོ་ཐེག་ཆེན་ལ་དམིགས། སྟོན་པ་བཟང་པོ་
ཚོགས་སྤེལ། ཐབས་བཟང་པོ་ཞི་ལྷག་བསྒོམས། ངེས་འབྱུང་བཟང་
པོ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན། སྦྱོར་བ་བཟང་པོ་བདག་ཉིད་

ཀྱིས་རྟག་སྦྱོར་དང་གུས་སྦྱོར་རྒྱུན་དུ་བརྟེན་པར་སྨོན་ལམ་བཏབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་བསོད་ནམས་བསགས་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ།

402

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ཉིད་ལས། དགའ་དང་དལ་བར་སྐྱེ་བ་དང་། །ནད་མེད་པ་དང་ཏིང་

ངེ་འཛིན།།རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ནི།།སྔོན་ཆད་བསོད་ནམས་
བྱས་པ་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།།གཞུང་དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཤའི་མིག་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྤྱན་
ལྔ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་ལྔ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་བཅས་པ་
རྣམས་བདེན་སྟོང་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐོབ་བོ།།ཞེས་འདོམས་པའི་
མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཤའི་སྤྱན་གྱི་སྐབས་སུ། དཔག་
ཚད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ།།ཞེས་སོགས་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་
ཞེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་མཐོ་དམན་དང་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་གི་རིམ་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་

བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་གིས་མིག་དང་དེའི་ཡུལ་དང་། ལྷ་དེ་དག་གི་བསམ་གཏན་དང་ཏིང་

ངེ་འཛིན་རྣམས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གིས་བྱང་

སེམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དེ་
དག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྷའི་སྤྱན་ཅི་འདྲ་བ་དང་དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་
སོགས་པ་ཤེས་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གནས་གཙང་གི་ལྷ་

རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཤེས་མི་ནུས་པ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་འཕགས་པ་ཁོ་

403

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་གནས་གཙང་གི་རྟེན་ཅན་
གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༈ འོ་ན།
མངོན་ཤེས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་དྲུག་དང་། ཞེས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་གདམས་པའི་
གདམས་ངག་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་
མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།
གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་ཤེས་ཀྱི།། ཡོན་ཏན་དྲུག་ དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་མིང་གི་སྒོ་ནས་
གདམས་པ་དང་། དོན་གྱི་སྒོ་ནས་གདམས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་གདམས་
པའི་ཚུལ། མཇུག་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་ནི། འོ་ན། མངོན་ཤེས་དྲུག་དང་། ཞེས་འཆད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། ལྷའི་རྣ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྷའི་མིག་དང་།

ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ལ་དྲུག་ཡོད་པའི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ་ནི། ཤཱ་

404

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་པར་ཤེས་པའི་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་སྟེ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་དོ།།དེ་ནི་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཡང་རབ་ཏུ་གཡོ་བར་བྱེད་ཅིང་

གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི། དེ་ནི་ལྷའི་རྣ་བའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་
པ་མི་ལས་འདས་པས། ལྷ་དང་མི་གཉིས་ཀའི་སྒྲ་ཐོས་ཏེ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྒྲ་ཆུང་ངུ་དང་ཅིག་ཤོས་ཐོས་པ་དང་།
ཞེས་གསུངས། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ནི། དེས་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་དང་གང་ཟག་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས་ནི། དེ་ནི་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་
སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཀྱང་རྗེས་སུ་དྲན་
ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རང་དང་གཞན་གྱི་ཚེ་རབས་སྔ་མ་དུ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

405

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ནི། དེ་ལྷའི་མིག་རྣམ་པར་དག་པ་མི་ལས་

འདས་པས་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། མདོག་སྡུག་
པ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་། བཟང་བ་དང་། ངན་པ་དང་། ལས་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོར་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་རྣམས་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཟུགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ་ནི། དེ་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་པར་
ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མི་ལྟུང་ཞིང་། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་
པར་སངས་རྒྱས་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་མ་གཏོགས་ཆོས་གཞན་འགའ་ལ་ཡང་སྨོན་པར་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་
རྣམས། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་དོན་བསྡུས་ནས་གདམས་པ་ལ། ཤཱ་
རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་

དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་སྟོན་པ་ལ། མངོན་པར་
ཤེས་པ་དྲུག་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི་

406

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱང་ཆེན་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་བོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡུལ་གཟིགས་པའི་ནུས་པ་

བསྟན་ནས། དེ་དྲུག་པོ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པ།

༈ མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན། བརྟེན་པ་མངོན་
ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། ས་མཚམས། རྒྱུ། དགོས་པ། ཁྱད་པར་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་
གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་
བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཕྱི་རོལ་པའམ། ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་རུང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་རྣམས་ལ་

བརྟེན་ནས་ཚད་མེད་པ་རྣམས་འགྲུབ་བོ།།ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ།

407

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ་ཉིད་ལས། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི། ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་
བོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དྲུག་ཀ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མངོན་ཤེས་དྲུག་ཀ་
བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

བརྟེན་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་

གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དྲུག་ཡོད་དེ། མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ནང་ཚན་གང་
ཞིག ས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཞིང་མང་པོར་སྤྲུལ་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་པར་ནུས་པའི་རིག་པ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་

408

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་ཉིད། རྫུ་འཕྲུལ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན་ལས་ལས་བྱུང་བ། སྔགས་ལས་བྱུང་བ། སྨན་ལས་བྱུང་བ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་
བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མིའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལྟ་བུ་དང་། འཁོར་ལོས་
སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་། སྲིན་པོ་དང་། ཤ་ཟ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་སྔགས་འགའ་ཞིག་བགྲངས་པའི་

མཐུས་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྨན་འགའ་ཞིག་

བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི།
སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་གང་ཞིག རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷའི་རྣ་བ་ལས་སྐྱེས་
ཤིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྒྲ་ཕྲ་རགས་ཤེས་པ། ལྷའི་རྣ་བའི་

མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལྷའི་རྣ་བ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་ནས་
ཐོབ་པ། ལས་ལས་བྱུང་བ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་བ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷའི་རྣ་བ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི།
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེ་ལྟ་བུ། ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ཕྱི་མ་
ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་སྣོན་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞིག

409

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་ཤེས་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རིགས་གནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དེ་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་རྟོགས་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེ་རྟོགས་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང་། ལས་ལས་བྱུང་བ་དང་། རིག་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལས་བྱུང་བ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་འདོད་ལྷ་དང་ལྷ་འདྲེ་ཕལ་ཆེར་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བར་སྲིད་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྟོག་གེ་
བ་མཁས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེ་ལྟ་བུ། དེ་
གང་ཞིག རང་གཞན་གྱི་ཚེ་རབས་སྔ་མ་དུ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་

རིགས་སུ་གནས་པ། སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རིགས་གནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་
བཞིན། སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན་སྔར་བཞིན་གསུམ་

ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་འདྲེ་ཕལ་ཆེར་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དམྱལ་བ་པ་
ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་
གང་ཞིག རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་

410

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱེས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བ། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལྷའི་མིག་
ཙམ་ལ་ཡང་སྔར་བཞིན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་

པའི་ལྷ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་
ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེ་ལྟ་བུའོ།།ལྷའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་
ཤེས་འདི་ཉིད་དབང་ཤེས་སུ་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་
གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལས་སྐྱེས་པའི་

ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་
མེད་པར་ཐལ། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དབང་ཤེས་གང་ཞིག དེའི་
རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དབང་
ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེ་དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིད་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཛོད་ལས། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི།།ལུང་དུ་མ་བསྟན་

ལྷག་རྣམས་དགེ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་གང་ཞིག

411

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དེ། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་དུ་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་

ཐབས་དང་། སྤངས་པའི་སྤངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ། ཞེས་
སྦྱོར་མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་
མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་། ལྷའི་སྤྱན་
ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཚེ་འདིར་བསམ་

གཏན་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་། གཉིས་པ་དེ་རང་གི་རྒྱུ་སྔོན་གྱི་
དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་དང་། ཞེས་དང་།
རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་དང་། ཞེས་དང་། ཉི་སྣང་ལས།
མིག་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་ལྔས་བསྡུས་པའི་

ལྷའི་སྤྱན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ།

མངོན་པར་ཤེས་པས་བསྡུས་པ་འདི་ནི་བསམ་གཏན་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛོད་
ཀྱི་ལུགས་ལ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ག་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ཤེས་རྣམ་དྲུག་རྣམ་གྲོལ་བློ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་
ལུགས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་གི་སས་བསྡུས་པ་

412

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པ་ཉན་རང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཡོད་ལ། མངོན་ཤེས་དྲུག་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ལ།
དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྗེས་མཐུན་པ་ས་
བརྒྱད་པ་ནས་དང་། མཚན་ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོད། བཞི་པ་ལ། ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ། སོ་སོའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་

བརྟེན་ནས་འགྲུབ། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། མཆོད་
རྟེན་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་དང་། །མུན་ཁུང་དག་ཏུ་སྒྲོན་མེ་དང་། །མར་མེ་
འབྲུ་མར་བྱིན་པ་ཡིས།།ལྷ་ཡི་མིག་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར།།མཆོད་རྟེན་
མཆོད་པར་རོལ་མོ་དང་། །དྲིལ་བུ་དག་ནི་ཕུལ་བ་དང་། །དུང་དང་རྔ་
ནི་རབ་ཕུལ་བས།།ལྷ་ཡི་རྣ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར།།གཞན་གྱི་འཁྲུལ་
བ་མི་གླེང་ཞིང་། །ཡན་ལག་ཉམས་པ་རྣམས་མི་བརྗོད།།སེམས་ནི་
རྗེས་སུ་བསྲུངས་པས་ན།།གཞན་གྱི་སེམས་ནི་ཤེས་པ་ཐོབ།།ལྷམ་དང་བཞོན་པ་བྱིན་པ་དང་། །ཉམ་ཆུང་བཀུར་བ་བྱས་པ་དང་། ། གཞོན་པས་བླ་མ་བཀུར་བ་ཡིས།།མཁས་པས་རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པར་
འགྱུར།།ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དང་དེ་བཞིན་དུ།།ཆོས་གཞུང་དོན་དག་དྲན་

413

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དྲི་མེད་པས།།ཚེ་རབས་དྲན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།།དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར།།ཡང་དག་ཇི་བཞིན་

ཡོངས་ཤེས་པས།།མངོན་ཤེས་དྲུག་པ་ཟག་པ་ཀུན།།ཟད་པའི་

མཆོག་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་

བརྟེན་ནས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་རང་རིག་གི་རྣམ་གནས་
ཡིད་ལ་བྱས་པས། མངོན་ཤེས་དྲུག་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཤིན་ཏུ་དག་ཐོབ་
ནས།།མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་། །ཇི་ལྟར་རྣམ་
གནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས།།མཐུ་འགྲུབ་པ་ཡི་དམ་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་

སེམས་ལ་བརྟེན་ནས། སྣང་བའི་གཟུགས་དང་། སྒྲ་སྣང་སྣ་ཚོགས་
པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། སྔོན་གྱི་ཚེ་
རབས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལུས་ཡང་ཞིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིད་ལ་བྱས་ཤིང་སྒོམ་པས་
མངོན་ཤེས་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ལ། རྣམ་བཤད་ལས། མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་འདི་དག་དང་ལྡན་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཕྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་

414

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐོས་ཤིང་། ཚེ་རབས་སྔ་མ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་དང་། ད་ལྟར་གང་ན་ཡོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལེགས་པར་འདུན་པར་བྱས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་སྣོད་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་རྣམས་བསྟན་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་རྫོགས་པ་ན་རྣམ་མཁྱེན་མྱུར་དུ་རྫོགས་
པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། མདོར་ན། མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་དེ་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། འཕགས་པའི་གནས་པ་

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ། ལྷའི་གནས་པ་བསམ་གཏན་བཞི། ཚངས་པའི་
གནས་པ་ཚད་མེད་པ་བཞིས་གནས་ཤིང་། ཞིང་རབ་འབྱམས་སུ་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

མཆོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་

འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།
གང་གིས་འཕགས་དང་ལྷ་དང་ཚངས་པ་ཡིས།།གནས་པ་དཔེ་མེད་
རྒྱ་ཆེས་རྟག་ཏུ་གནས།།ཕྱོགས་སུ་དེ་སོང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་དག ཡང་དག་མཆོད་བྱེད་རྣམ་པར་དག་པ་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་

415

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་ལྡན་ཏེ། མཐོང་བ་དང་སྟོན་པའི་བྱེད་ལས། འོད་ཟེར་འགྱེད་པའི་

བྱེད་ལས། ཞིང་དག་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆགས་དང་འཇིགས་བཅས་སེམས་
ཅན་བཅས་པ་ཡི།།འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀུན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་། །
དབང་ལྡན་ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་དེ་དག་དང་། །རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་དག་
ཀྱང་ཡང་དག་སྟོན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། འོད་ཟེར་བཏང་བ་ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས།།ངན་སོང་བ་
དག་མཐོ་རིས་འགྲོ་བར་བྱེད།།བདུད་གནས་གཞལ་མེད་ཁང་མཐོང་
མཛེས་པ་དག བདུད་བཅས་ཀུན་ཏུ་སྐྲོད་ཅིང་སྐྲག་པར་བྱེད།།ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནི་མཆོག་
ཚོགས་ནང་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན།།དཔག་མེད་རྣམ་པར་རོལ་པ་ཀུན་སྟོན་ཅིང་། །ལས་དང་སྐྱེ་དང་ཞིང་མཆོག་སྤྲུལ་པ་ཡིས།།སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དུས་ཀུན་གནས།།ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་དག་ལ་དབང་ཕྱིར་ཞིང་རྣམས་ནི། །ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་བསྟེན་བཞིན་

དག་པ་ཐོབ།།སངས་རྒྱས་མཚན་མི་གྲགས་པར་སངས་རྒྱས་མཚན།།ཡང་དག་བསྒྲགས་པས་དེ་དག་ཁམས་གནས་འགྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་དྲུག་པོ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་། བསྔགས་པ་དང་།

416

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚིག་གཟུང་བར་འོས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདབ་གཤོག་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པའི་བྱ་བཞིན་དུ།།སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ནུས་
པ་ཉིད།།སངས་རྒྱས་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྔགས་པ་ཐོབ།།སྐྱེ་དགུ་
རྣམས་ལས་ཚིག་གཟུང་འོས་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་ལས། འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་
ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བདག་དང་

མཚུངས་པ་དང་བདག་ལས་དམའ་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོངས་སུ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སོགས་པ་ས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། འོ་ན། མཐོང་ལམ་དང་། ཞེས་པས་སྒྲུབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་
པའི་གདམས་ངག་དེ་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེའི་ཚེ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩམས་ཏེ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པར་གྱིས་ཤིག ཅེས་པ་ནས། ཤཱ་

417

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པ་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཉེ་བར་འགོད་པ་དེ་བསྟན་ནས། སྐད་ཅིག་

མ་བཅུ་དྲུག་ལ་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཞེས་གསུངས་ན་འདི་ཆོས་གང་
གིས་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བགྱིས། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ཚན་བཅུ་
དྲུག་གསུངས། གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐོང་ལམ་དང་། །
ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཐོང་
བའི་ལམ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་

ལ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་
ལུས་ཅན་དེ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་

418

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྟོན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྒོམ་
ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའི་གདམས་ངག་འཆད་

ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་
འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ།།འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་
ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་
གྱི་སྐྱོན་ཞེས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ལ་སྲེད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་

གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དག་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པར་
གདགས་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དག་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་

419

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པས་སྒོམ་པའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེས་
སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་
བྱེད་དོ།། ཞེས་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤང་བྱ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་མདོ་ཚིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་བསྒོམ་བྱ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། རྩོད་
པ་སྤོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དེ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལས་རིགས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་

སྒོམ་ལམ་དེ་འདྲའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

མཚན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་མཐུན་པར་དམིགས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་
མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རིགས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་རིགས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཡང་ཐེག་ཆེན་
གྱི་མཐོང་ལམ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་མི་ནུས་ལ། ཆོས་ཉིད་

420

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱིས་སྔ་མ་ལས་
སྒོམ་པ་ཆེས་བསྲིངས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་
ནུས་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། འོ་ན། གདམས་ངག་ནི།།བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ།།
ཞེས་འཆད་ན། གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་བཅུར་གྲངས་ངེས་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བཅུ་པོ་འདི་ཙམ་ཁོ་
ནས་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་བཞེད་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་
ཚོགས་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བཅུར་གྲངས་ངེས་པ་ཡང་ཡིན་

ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞི། རྟེན་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་དང་བཞིར་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་
འགལ་རྐྱེན་སྤོང་བ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ་ཡང་། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་སྤོང་བ་སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་
བའི་མ་ཆགས་པ་དང་། སྒྱིད་ལུག་ནས་ལམ་ལས་ལྡོག་པའི་ལེ་ལོ་

སྤོང་བ་མི་ལྡོག་པར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མི་ངལ། ཞུམ་པའི་ལེ་ལོ་བདག་
ཉིད་ལ་བརྙས་ནས་ཐེག་དམན་དུ་འཇུག་པ་སྤོང་བ་ཐེག་པ་གཞན་དུ་
མི་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། གསུམ་

421

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་ལ་ཡང་། སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་
པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ། སྒྲུབ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་དྲུགསྒྲུབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ལ་འདོམས་པ་
རྣམས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་གང་
ཡིན་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དེའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། རྟེན་གང་ཡིན་པ་སྐྱབས་གསུམ་དང་། ཁྱད་
པར་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་མ་ཆགས་པ་དང་། མི་ལྡོག་པར་
འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་
གྱིས་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་།
གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་སྤྱན་ལྔ་
དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་
གང་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་གང་
དག་ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་
ཅད་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཏེ། འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་དོན་
ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བས་གདམས་ངག་ནི་རྣམ་

པ་བཅུའོ།།ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་རྣམས་གསུངས་སོ།།

422

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གདམས་ངག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་གདམས་ངག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་འབྱེད་ཡན་
ལག་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་དངོས་བཤད་པའོ།། དང་པོ་ནི། འོ་ན། གདམས་ངག་དང་། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག ཅེས་བཤད་ན། གདམས་ངག་གི་འོག་ཏུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་
སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་གདམས་ངག་གི་དོན་སྒོམ་པས་དེའི་རྒྱུད་
ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ལས་དང་པོ་པ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་

ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་
མདོར་བསྟན་པ། ཁྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

423

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
འཆད། འདི་ལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་
གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ། བྱང་སེམས་རྩོམ་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་ལྟུང་
བ་དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྫོགས་པར་བགྱི་བར་འཚལ་བས་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། ཤཱ་
རིའི་བུས་སྐྱོན་དེ་དྲིས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་
དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་སྐྱོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ལ་སྲེད་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། སྦྱོར་ལམ་གྱི་མདོ་འདི་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ལ་སྲེད་པ་གང་
ཡིན། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་བྱང་

ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མདོ་དེའི་དོན་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་

པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བཅས་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དད་པ་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་འོག་ཏུ་བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་

424

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་
འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་
ཐེག་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་གང་དུ་ཡང་སུན་འབྱིན་པ་བརྗོད་
པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་ཁྱད་པར་ལྔ་ལྡན་དུ་བསྟན་པ། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ཁྱད་
པར་ལྔ་བྲལ་དུ་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དམིགས་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྟན་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར། དམིགས་པའི་ཁྱད་
པར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར། གནས་
སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་ལ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐོས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། ཞེས་གསུངས། ངོ་
བོའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
བཞི་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དྲོ་བར་གྱུར་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་

425

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅེས་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས། ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པས་སམ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པ་
གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་གིས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནི། ཞེས་
གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ལམ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྟོན་པ་ལ། འཆད་
པར་འགྱུར་བ་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་

དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་སུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་

ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་

དང་། ཞེས་གསུངས། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྟོན་པ་
ལ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་རྟོགས་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ཡོངས་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྟོན་པ་ལ། དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྡན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྟོན་པ་ལ། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་

པོ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་ཉན་ཐོས་

426

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་སོགས་པའི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ཁྱད་པར་
ལྔ་བྲལ་དུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་དག་གི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་
བའི་རྩ་བ་ནི། ལུགས་ལས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་
པ་དང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་དང་། རང་གི་ཐེག་པ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཆེད་
དུ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང་མི་ལྡན་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ནི། ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རྒྱུའི་སྒོ་ནས། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས།
ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་སྲིད་པ་བཞིན་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་
དམིགས་པ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་
པ་བཞི་ལ་ཀུན་ཏུ་དམིགས་སོ།།ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བཤད། བཞི་པ་སྟོན་པ་ལ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ནི་རྣམ་

པར་བཞག་པ་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གཞན་ལ་

427

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བརྟེན་ནས་ནི་གང་དུ་ཡང་སུན་འབྱིན་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ཁྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དམིགས་པ་
མི་རྟག་ལ་སོགས་པ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་དམིགས་

རྣམ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། མཚུངས་ལྡན་རྟོག་པའི་ཁྱད་པར།
ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དབྱེ་བ། བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་
སྤོང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་ཁྱད་
པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དག་བར་

སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་གྱིས་བཤད་དེ། ཞེས་བཤད།
གཉིས་པ་ལ། དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་རྣམ་
གྱི་ཁྱད་པར་རོ།།དང་པོ་ལ། དྲོད་ཆུང་ངུའི་བདེན་བཞིའི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་

བུས་སྨྲས་པ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཆོས་ལ་སྲེད་པ་གང་ཡིན།

རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གང་བྱང་ཆེན་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མངོན་པར་
ཞེན་པ་དང་། ལྷག་པར་གནས་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་པ་འདི་ནི་ཤཱ་རིའི་

བུ་བྱང་ཆེན་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་སྲེད་པ་སྟེ་སྐྱོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
སོགས་དང་། གཟུགས་འདི་ལྟར་སྤང་བར་བྱའོ།།འདིས་གཟུགས་

428

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤང་བར་བྱའོ།། ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། འགོག་པ་དེ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱའོ།།འདི་ལས་འགོག་པ་མངོན་དུ་
བྱའོ།།ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་

བུ་གང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འདི་ལྟར་བསླབ་པར་བྱ་

སྟེ། སློབ་པའི་ཚེ་ཅི་ནས་ཀྱང་གཟུགས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་
དེས་ཀྱང་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ།།བདེན་པའི་
རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི།།རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག ཅེས་དང་།
དེ་ལ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་
བཞི་པོ་ལ་བརྟེན་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་

ནོ།།དེའི་རྣམ་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་
དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་མཉན་པར་བྱ། གཟུང་བར་བྱ། བཅང་བར་བྱ། བཀླག་པར་བྱ། ཀུན་ཆུབ་པར་བྱ། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས།
ཐེག་པ་གསུམ་པོ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་

429

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྒྱུ།།ཞེས་དང་། དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་

ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཤེར་ཕྱིན་མ་དམིགས་ཡང་དག་པར་

རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་མིང་དེ་གནས་པ་ཡང་
མ་ལགས། མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས། གནས་པ་དང་བྲལ་བ་མ་

ལགས་སོ།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་གནས་བྲལ་དང་། །ཞེས་དང་། འབྲིང་

གི་དམིགས་པ་ནི་མོས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་

གྲངས་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དག་
མི་དམིགས་ཤིང་མ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་མིང་

ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་དང་རྒྱུན་འདྲ་བར་
འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དྲོད་ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་བརྡ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་བཏགས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་བ་གང་ལགས་པ་དེ་ཡང་ཕུང་པོའམ་

430

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁམས་སམ། སྐྱེ་མཆེད་དམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས། ཞེས་པ་
ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་
པར་རིག་པར་བགྱིའོ།། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གནས་དང་བཏགས་དང་བརྗོད་དུ་མེད།། ཅེས་དང་། ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གང་དུ་ཡང་
བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་མེའི་སྔ་ལྟས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲོ་བར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་

པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྩེ་མོ་
ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
གང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པས་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་

བགྱིའོ།།ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་བཟུང་

བའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི།།དེ་ཡི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད།།དེ་དག་གཅིག་གི་

རང་བཞིན་གཅིག དེ་མི་རྟག་སོགས་པར་མི་གནས།།ཞེས་དང་།

431

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་
བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་
ནི་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་

རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་
ལ། དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་མཚན་མར་བཟུང་བ་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ།
མཚན་མ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་། །དེ་
དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག ཆོས་རྣམས་མི་འཛིན་གང་ཡིན་

དང་། །ཞེས་དང་། འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ནི་རང་

གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་།
སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

432

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནོ།།རྣམ་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་
གིར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། རྩེ་མོ་ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་
བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན་ཤེར་ཕྱིན་གང་ཤེར་ཕྱིན་གང་གིས་

ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་ཅི་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ཞེས་
དེ་ལྟར་བརྟག་པར་བགྱིའོ།། ཞེས་པ་ནས། ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་
པར་མི་འགྱུར་ན་བྱང་ཆེན་དང་ཤེར་ཕྱིན་མ་བྲལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་དག་མཚན་མར་མི་མཐོང་ཕྱིར།།ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོགས་པ།།ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རོ།།ཞེས་དང་། ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་ངོ་བོ་

ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མར་མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བའི་རྩེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོར་གྱུར་
པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།།ཞེས་གསུངས། བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་

433

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
སྨྲས་སོ།།རབ་འབྱོར་ཅིའི་ཕྱིར་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་
བར་ཤེས་པར་བྱ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་

བུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་སྟེ། དེ་བྱང་ཆེན་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་

ཤེས་སོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཉིད།།དེ་མེད་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད།།ཅེས་དང་།
ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་སྐྱེ་
བོ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ངོར་བོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་མེད་
པ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དོ།།ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། བཟོད་པ་
འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚེ་དང་ལྡན་
པ་ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མ་སྐྱེས་ཤིང་ངེས་པར་མ་
བྱུང་བའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད།།དག་དང་། ཞེས་དང་། འབྲིང་གི་དམིགས་
པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད། ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་

434

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནོ།།རྣམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནས་
ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་
ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ་སྤྱོད་ན་
མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་དེ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་སྤྱོད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། བྱང་
ཆེན་དེ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་རིག་པར་

བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་དག་མཚན་མ་མེད།།དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་རྟེན་པས།།མོས་མིན་འདུ་

ཤེས་མེད་པ་ཡིན།།ཞེས་དང་། ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་རང་དང་

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་མཐད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པ་
ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་གཟུགས་
ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མོས་
པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མི་མོས་ཤིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་ངན་འགྲོ་མེད་པས་ཆོས་ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་

435

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་
ཏིའི་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དོ།།ཞེས་
པ་ནས། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཆགས་བ་མེད་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་
ཞིང་གོས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་
དོན་བཤད་པ་ལ། ཏིང་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཉིད།།ཅེས་དང་། ཆུང་
ངུའི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དཔའ་བར་
འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་རང་གི་སྨོན་ལམ་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཐུས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་
ཏིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་

བྱང་ཆེན་གང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་གིས་གནས་པ་དེ་ནི་སྔོན་གྱི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

436

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལུང་སྟོན་པ་དང་རློམ་པ་ཟད།། ཅེས་དང་། འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་ཞུགས་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ།།རྣམ་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་བདག་ནི་

མཉམ་པར་བཞག་པའོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བ་

ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་དམིགས་

རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་
པ་རབ་འབྱོར་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆེན་ལ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ཡོད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རི་དྭ་ཏིའི་བུ་དེ་ནི་མེད་དོ།།ཞེས་པ་ནས་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་མེད་དེ་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གསུམ་པོ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིགཏིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །ཞེས་དང་། ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་
ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་

437

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་དོན་གསུམ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པའོ།།ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་ཐབས་

དམ་པའོ།།ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་བཤད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་དམིགས་

པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དམིགས་རྣམ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་དྲོད་སོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་

བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་དྲོད་སོགས་ཆུང་
ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་ཅིང་།

ལྷག་མ་རྣམས་དེ་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར་བའི་རྩོད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ།།
བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི།།ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར་དམིགས་

པ་དང་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་དང་། ཆོས་བརྗོད་པས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་

གྱི་ཆོས་བརྗོད་པས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པ་ནི། ཞེས་གསུངས།

438

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་
ཀྱང་དེར་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་མ་
བརྗོད་ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐལ་

འགྱུར་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བརྗོད་
ཀྱི་སྒྲ་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་
དང་མི་སྤོང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་བརྗོད་བྱ་གཅིག་གོ་བ་ལ་ཁྱད་པར་
མེད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་
ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་ལ། ཁྱད་པར་གཞན་
སྤོང་བ་དང་མི་སྤོང་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་དག་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་
ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ།།ཞེས་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གོང་གི་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། དམིགས་རྣམ་

རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་གིས་དྲོད་སོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་

རྣམ་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྡེབ་སྦྱོར་སླ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱིས།
དོན་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱང་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བདེན་བཞི་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་བཟུང་བའི་སྟེང་དུ་མངོན་པར་ཞེན་
པ་བཀག་ནས་དྲོད་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་དེ་བསྟན། དེའི་སྟེང་དུ་དོན་དམ་
པར་དགག་སྒྲུབ་བཀག་ནས་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་བསྟན་པ་

439

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གང་ཞིག དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྡེབ་
པའི་ངོར་ཐ་དད་པར་བརྗོད་ཀྱང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དག་དེ་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དང་བྲལ་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་
གཏོགས་པ་ཁོ་ན་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། འོག་མ་
དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

མཚུངས་ལྡན་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ལ། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་
པོ་ཡི།།ཞེས་སོགས་གསུངས། ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་པ་ལ། སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས།།ཞེས་སོགས་
གསུངས།

སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟེན་བཤད་པ།

༈ དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟེན་བཤད་པ་དང་། བརྟེན་པ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་

440

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་དང་། སེམས་རྟེན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་རྟེན་ལ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་
ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། གསུམ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཁོ་ན་དང་གླིང་གསུམ་དུ་

འཕེན་པར་བྱེད་དོ།།སྔོན་སྐྱེས་པ་དག་ནི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མངོན་
དུ་བྱེད་དོ།། བཞི་པ་ནི། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མིའི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་
བའི་ལུཌ་ཡིན་པས་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།སྒྲ་མི་སྙན་པའི་རྟེན་ལ་དེ་
དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ལས་སྒྲིབ་ཤས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ངན་སོང་བའི་རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ།
དེ་རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཤས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཁམས་གོང་གི་
སོ་སྐྱེ་རྣམས་སྙོམས་འཇུག་གི་བདེ་བ་ལ་ཆཌ་པས་སྐྱོ་ཤས་ཆུང་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁ་ཅིག་གསུངས། དེ་ལ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ།། ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང་དྲོད་

441

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་རྩེ་མོ་ནི་གཟུཌ་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་མངོན་
ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པ་ནི། སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་
གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁམས་གོང་དང་། ངན་
སོང་བའི་རྟེན་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ།
དེའི་རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་

དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མ་སྒོམ་པར་གཞན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ངན་སོང་གི་
རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན། ལས་ཉོན་གྱིས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་པ་ཡོད་དགོས་པས།
མཛོད་ལས། བཟོད་ཐོབ་ངན་སོང་ཡོངས་མི་འགྲོའོ།།ཞེས་གསུངས་
པ་དང་འགལ་ལོ།།རྒྱས་པར་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། ། གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་

སེམས་རྟེན་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་
ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་ཡོད།
དེར་གྱུར་པའི་འདོད་སེམས་ཡང་མེད། སྲིད་རྩེའི་སེམས་དང་།
བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོཌ་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་
ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པས་ཁྱབ་

442

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་གང་ཞིག ལམ་སླ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བོར་ནས་ལམ་
དཀའ་བ་ཉེར་བསྡོཌ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། སྒོམ་བྱུང་མི་ལྕོགས་མེད་པ་དང་། །ཁྱད་པར་བསམ་གཏན་ས་
པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་དེར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚོཌ་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ཀ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
དྲན་པ་ཉེར་གཞག ཡང་དག་སྤོང་བ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། དབང་པོ། སྟོབས་ཏེ་ལམ་སྡེ་ཚན་ལྔ་པོ་དེའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་
ཡོད་པ་གང་ཞིག ཡང་དག་སྤོང་བ་སོགས་བཞི་པོ་དེ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་
གནས་སྐབས་ལ་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་
དང་ནི་ལམ་ཡན་ལག མ་གཏོགས་འདོད་ཁམས་སྲིད་རྩེ་ན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྡེ་ཚན་བདུན་ནི་གོ་རིམ་

བཞིན།།ལས་ནི་དང་པོ་བ་དག་དང་། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་
དང་ནི། །སྒོམ་དང་མཐོང་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། འདོད་སེམས་དང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་བྱང་

ཆུབ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མེད་པར་ཐལ། མཛོད་

443

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ལས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་གསུངས་བའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་ཡང་འདོད་པ་ཁམས་དང་སྲིད་རྩེ་ན་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་

གྱིས་དེ་དང་འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་
གིའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།། ༈ གཉིས་པ་རང་

ལུགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། སྐྱེ་ཚུལ། ཐོས་
བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར། བློ་
རིག་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། སྒྲ་བཤད་པ་དང་དགུ་
ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་
བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་ཤིང་། བདེན་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་

དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་རྟོགས་
ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་གནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་

444

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཚོགས་ལམ་རྫོགས་
རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་མཁྱེན་པ་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ལ་ངོ་བོ་སྒོམ་བྱུང་གཙོ་ཆེ་ཡང་། ཐོས་བསམ་ཡང་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དབང་
པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིགས་པ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ཆ་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པའོ།།ཡང་རྒྱུར་
གྱུར་པའི་དགེ་བ་གཞན་དག་དང་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྦྱོར་
བའི་ལམ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་བྱུང་། ཞེས་པའི་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པའི་རྣམ་པ་འདི་བཞིར་ཡང་སྒོམ་བྱུང་། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་
བྱུང་བ་ནི་མིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཐོས་
བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་

445

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་

ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་གང་ཞིག ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་

ཏུ་ཕྱེ་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་པ་

གང་ཞིག ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་འཇོམས་
པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གསུམ་པ་གང་ཞིགཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་པ་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་
ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་བཞི་པ་གང་ཞིག ཤེས་སྒྲིབ་

བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་པ་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་
པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། རོང་ཊཱིཀ་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་གང་ཞིག གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་
པའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་ཐོབ་པ་དང་། དེ་གཉིས་པ་གང་ཞིག

446

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་འཕེལ་བ་དང་། དེ་གསུམ་པ་གང་ཞིགའཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་ཐོབ་པ་དང་། དེ་
བཞི་པ་གང་ཞིག དེའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་འཕེལ་བ་རིམ་པ་ལྟར་

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞིའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་

དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་
པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུང་འཛིན་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་

སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་

འབྲེལ་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་པ་
ཡིན་ནོ།།ཁ་ཅིག སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་
པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་བ་དང་། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་དེ་གཉིས་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་

447

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་

ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་ཅིང་། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་

སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་མ་ཐོབ་
པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་

ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་

ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་བཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་ཚོགས་ལམ་
ཆེན་པོ་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་ཐལ།
དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲའི་ལྷག་
མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་པར་

448

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཞི་གནས་ཡིན་ན་སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ལྔ་པ་ལ། གཙོ་བོར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་མང་དུ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ དང་། གཙོ་བོར་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བསམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་
བའི་ཤེས་རབ། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། གཙོ་བོར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་
བའི་ཤེས་རབ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན། ཁ་ཅིགཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན། མིང་རྐྱང་པ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ།
བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན། མིང་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་

པས་ཁྱབ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན། དོན་རྐྱང་པ་ལ་དམིགས་

པས་ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། མིང་དང་གཉིས་ཀ་དོན་ཡུལ་ཅན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཙོ་བོར་མང་དུ་ཐོས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་

ཤེས་རབ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དང་། གཙོ་བོར་ལུང་གི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་བསམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ།
བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དང་། གཙོ་བོར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་
པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་

449

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ན། སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་པོ་རྟུལ་
པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི། རྒྱུད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོར་
སྐྱེས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དེ་སྦྱོར་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་། བར་དུ་སྐྱེས་པའི་དེ་
འབྲིང་དང་། ཐ་མར་སྐྱེས་པའི་དེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ན། བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆུང་ངུ། བྱང་སེམས་དབང་འབྲིང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འབྲིང་། བྱང་སེམས་དབང་
རྣོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་

སྦྱོར་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་དེ་ཆེན་པོས་མ་ཁྱབ་པ་སོགས་རིགས་འདྲ། དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོར་སྐྱེས་
པའི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་ལམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་ཐ་
དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་རྣོན་
གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཆུང་ངུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་ཆུང་ངུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་

450

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
འབྲིང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། ས་གཉིས་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྔོ་བ་ཆོས་ཅན། བསྔོ་བ་ཆེན་པོ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཆུང་ངུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆུང་ངུ་མ་ཐོབ་པར་དེ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། ཚོགས་སྒྲུབ་ཡིན་

པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་དོན་གྱིས་སོང་། གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་ལམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ།
རྒྱུད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། དེ་ཆུང་ངུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དབང་རྟུལ་གྱི་རྒྱུད་
ཀྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
སྟེ། ཉན་ཐོས་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱི་དབང་རྟུལ་དང་། རང་རྒྱལ་ཡིན་
ན་རང་བཞིན་གྱི་དབང་འབྲིང་དང་། བྱང་སེམས་ཡིན་ན་རང་བཞིན་

གྱི་དབང་རྣོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་ཊཱིཀ་ལས། ཐེག་པ་

451

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ནི་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དུ་གྱུར་
པའི་མངོན་རྗེས་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་བཅད་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་བློ་རིག་བདུན་པོ་གང་རུང་ཡིན། དེ་རྗེས་དཔག ཡིད་

དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས་པ། ཐེ་ཚོམ། ལོག་ཤེས། མངོན་སུམ་གང་
རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒོམ་བྱུང་གི་

བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་པ་རྣམས་གྲུབ་སྟེ། ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་འདྲའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་གསལ་བར་

སྣང་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་མཉམ་གཞག་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་

བཅད་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་ནས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བ་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར་

གྱུར་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་
ཅན། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་

452

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་མེད་འདོད།།ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་རང་
ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་དོན་དུ་ཊཱིཀ་ཀར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་
འདྲའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་
མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་ཆོས་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེ་ལ་
མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། དེ་
ཆོས་ཅན། དེ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རོང་ཊཱིཀ་པས། དེ་འདྲའི་མཉམ་གཞག་དེ་གཅིག་དུ་

བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་
བསམ་བྱུང་གི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་ལ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་སྣང་ཟེར་ན། དེ་ལ་དེ་སྣང་བར་
ཐལ། དེ་འདྲའི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་

453

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་དེ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་
སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བློ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་པར་སྣང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་སྣང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་རྟོག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དེ་བདེན་མེད་དུ་སྣང་
བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་མེད་དེ་དེའི་གཞལ་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དེ་སྣང་བ་གང་ཞིགཁྱོད་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་

ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་སྣང་བར་ཐལ།

ཁྱོད་ལ་སྟོང་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་
གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྦྱོར་ལམ་བཞི་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་
པ་ལ་གསལ་སྣང་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་། འཛིན་པ་རང་
བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་
ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་

454

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅིང་། དེ་དག་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་ཤར་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་
འདྲའི་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། ཀ་བ་བདེན་མེད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་བདེན་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
གཞན་ཡང་། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་མེད་བདེན་པར་མེད་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་

བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བདེན་མེད་བདེན་པར་མི་སྣང་བར་ཐལ། ཁྱོད་
བདེན་མེད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དེ་སྣང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་རྟོག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བུམ་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བདེན་མེད་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཟུགས་ཚུར་མཐོང་སྦྱོར་ནས་སྔར་བཞིན་གཏོང་། ཁ་ཅིགབྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་

455

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པོ་དེ་མ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཆོས་
ལྔའམ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ།

༈ བརྒྱད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཆོས་ལྔའམ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལས་དམིགས་པ། རྣམ་པ། རྒྱུ་བྱེད་ཚུལ།
ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར། རྣམ་རྟོག་ལྡན་ཚུལ་དང་། ཆུང་འབྲིང་

ཆེན་པོའི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་བདེན་བཞི་ལ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་
མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་
སྐབས་སུ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས། ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་སུ་

456

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས། བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས། གཞན་དགུའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་

ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་
འདས་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་པ་འདི་ནི་ལུས་སོགས་དག་པ་
ལྔའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དཔའ་བར་
འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་ནི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་
འབྲས་བུ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་
དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་འདི་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་
དོན་དམ་པ་དེ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་
ནས་བདེན་བཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། ཅིག་

ཤོས་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེས་རྟོགས་རིགས་གསུམ་ཚང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཉེ་རྒྱུ་བྱེད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་གྲུབ་སྟེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྫོགས་པར་
བསྟན་པའི་ཡོངས་འཛིན་བྱེད། ཅིག་ཤོས་ལ་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་

457

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་ལ་

བདེན་འཛིན་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་ལྡན། ཅིག་ཤོས་ལ་དེ་ལྟར་མི་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ལ་
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་འཐད། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་
མཆོག་ལ་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་དེ་
བཞིན།།ཆོས་མཆོག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ནི། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་སྦྱོར་
ལམ། རྒྱུད་མཐོང་སྤང་ལས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ཆའི་རྒྱུན་
ཡིན་པས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། དེའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ངེས་
འབྱེད་ཡན་ལག་ཅེས་གསུངས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མེ་སྐྱེ་བའི་སྔ་ལྟས་ཡིན་པས་དྲོད། ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་གཅོད་པའི་རྩེ་
མོར་གྱུར་པས་རྩེ་མོ། བདེ་འགྲོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་ཞིང་ངན་འགྲོར་
ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཆད་པས་བཟོད་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་
མཆོག་ཡིན་པས་ཆོས་མཆོག་ཅེས་བརྗོད། གཞུང་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུའི་ཁྱད་
པར་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ལས་བྱུང་
ཞིང་། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་

458

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་དང་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་

ཚུལ་མཚུངས། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བློ་ཡིན། དབྱེ་
བའི་ཁྱད་པར་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དྲོད་སོགས་བཞི། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་
ཁྱད་ཆོས་ལྔའམ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། དེ་ལས་
དམིགས་པ། རྣམ་པ། རྒྱུ་བྱེད་ཚུལ། ཡོངས་འཛིན། ལྡན་ཆོས་དང་།
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌།ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་
བཤད་པ།

༈ ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་

བུ་ཞེ་ན། ཆོས་དེ་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་པའི་མཉན་བྱ། ཆོས་དེ་ལ་

459

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལྟོས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་

སྟོན་པའི་མཉན་བྱ། ཆོས་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་

མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་ལས་རྫས་དང་དངོས་
བརྗོད་པའི།།སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་ནི།།དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་བརྗོད་
བྱ་ལ།།ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དེས་རང་གང་ལ་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲར་སོང་
བའི་དོན་དེ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བར་བྱེད། ཆོས་
ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་རང་གང་ལ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲར་སོང་
བའི་དོན་དེ་ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་དུ་གོ་བར་བྱེད། དེ་
ལྟར་བྱེད་པ་ཡང་བརྡ་དང་འདོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་དབང་གིས་

འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བ་
དང་། །མི་སྤོང་བ་ནི་མ་གཏོགས་པ།།བརྡ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་པའོ།།
འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔེར་མཚོན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་སྒྲ་ལ་ལྟོས་ཏེ་
ཆོས་ཅན་བརྗོད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་
ཡིན་ཏེ། དེས་སྒྲ་ཁྱད་གཞི་དང་། མི་རྟག་པ་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། སྒྲའི་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་སྒྲ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆོས་
དང་། མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། དེས་སྒྲ་

460

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱད་ཆོས་དང་། མི་རྟག་པ་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྒྲ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པ་དེས་མི་རྟག་པ་སྒྲས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་ནས་གོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པའི་གཟུགས་མཛེས་ཞེས་བརྗོད་
པའི་སྒྲའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པ་དེས་གཟུགས་མཛེས་པ་བུམ་
པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ཏེ།།བུམ་པ་ཡི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས།།གཞི་གཅིག་
པ་ཅན་སྒྲ་མ་ཡིན།།དེ་ནུས་ཁྱད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་འདི་

གཞན་ལའང་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་

ལྷས་བྱིན་གྱི་རིལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པས་ལྷས་བྱིན་ཁྱད་ཆོས་དང་།
རིལ་བ་ཁྱད་གཞི། མཆི་གུའི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པས་མཆི་གུ་ཁྱད་

ཆོས། ལུས་ཁྱད་གཞི། རྭ་ཅན་གྱི་མགོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་པས་རྭ་ཅན་ཁྱད་ཆོས་དང་། མགོ་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས་བརྗོད་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ།།

461

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཚུངས་ལྡན་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་འཆད་པ།

༈ གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡི།། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
མཚུངས་ལྡན་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གནང་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ནི་ལེགས་སོ་
ལེགས་སོ།།བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་གྱི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི། བཟོད་པའི། ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་བྱང་ཆོས་རྣམས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས།

462

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་སློབ་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི། བརྩོན་
འགྲུས་ཀྱི། བཟོད་པའི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་ལགས་སམ། བྱང་ཆོས་རྣམས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་ལ་སློབ་པ་ལགས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་སློབ་པ་
ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སློབ་པ་ཡིན། ཞེས་པ་
ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་

ཚུལ་གྱིས་སློབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་བར་གྱིས་རྣམ་རྟོག་
ལྡན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྱིར་བསྟན་ནས། སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་
ཡི།།ཞེས་སོགས་མཚུངས་ལྡན་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མདོར་བསྟན་དུ། རྣམ་རྟོག་
བཞི་པོ་ལྡན་བརྟེན་པ།།ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་པས་དེའི་དོན་སྤང་བྱ་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་

463

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་ལྡན་པ་ཡང་དོན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་
མདོར་བསྟན་པ། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡི།།ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་
བཅད་པ་གཅིག་དང་། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་དང་། གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་
པ་གཉིས་ལ་མ་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་
པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དགུའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

སྟོན་པ་ལ། རྫས་དང་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས།།ཞེས་སོགས་
ཚིགས་བཅད་གཅིག་དང་། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་སྐྱེས་བུ་
བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། བདག་རང་དབང་ཅན་དང་། ཕུང་པོ་ལ་
སོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་
དགུའོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་རྒྱས་
པར་བཤད་པ། འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་

464

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཤད་པ་དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དགུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་མ་རིག་པའི་ཡུལ་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་
རྟོག་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་སློབ་པའི་བྱང་ཆེན་ཆོས་གང་ལ་སློབ་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟར་སློབ་པའི་བྱང་ཆེན་ཆོས་
གང་ལ་ཡང་སློབ་པ་མེད་དོ།།ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་འདི་དག་ནི་བྱིས་པ་
སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཆགས་པ། བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་ཆོས་འདི་དག་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུར་མཆིས་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

པས། དེའི་ཕྱིར་མེད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་མ་རིག་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་གཟུགས་སོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཡུལ་

ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་
དུ་མ་མཆིས་པ་མ་ལགས་པ་ལ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་

465

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་ཕྱིར་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་

བར་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་མིང་གཟུགས་

ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་
སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་མ་རིག་པ་དང་། སྲེད་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཏོ།།དེ་
དག་ནི་མ་རིག་པ་དང་སྲེད་པར་བཏགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མིང་དང་

གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་མཐའ་

གཉིས་ལ་ཆགས་པའི་རྣམ་རྟོག་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་དག་ཏུ་

རྟོག་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་ནི་བྱིས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་ཤེས་པའི་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་དག་ནི་མ་རིག་པ་དང་སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་
ངོ༌།།ཞེས་པ་ནས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དག་ལ་

466

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་མི་གནས་པའི་རྟོག་པ་
དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་དག་ནི་ཐ་མི་དད་དོ།། ཇི་ལྟར་ཐ་མི་དད་ཅེ་ན།
གཟུགས་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ཐ་མི་དད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། འཕགས་པའི་ལམ་ལ་མི་

གནས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་དམིགས་པ་ལ་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཇི་ལྟར་

བསླབས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་
བར་འགྱུར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་ནམ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་མི་དམིགས་ཤིང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་
མི་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་སློབ་པ་ན་བྱང་ཆེན་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་བདག་སོགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་

བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་

467

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་

ཕྱིར་བདག་མི་དམིགས་ཤིང་མི་མཐོང་ངོ༌།།དེ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་
མི་དམིགས་ཤིང་མི་མཐོང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་
ལ། བདག་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་
རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་བྱུང་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
མེད་པའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ། གཉེན་པོ་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་གཟུང་རྟོག་དགུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་པོའི་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་
ལ། ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཡིན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན།

ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་ཕུང་པོ་
དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒོའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་སྟོན་པ་ལ། མིག་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་

468

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་ཡིད་ཀྱི་བར་དང་། གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བར་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་ཅིང་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྐྱེ་བའི་

སྒོ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་རིགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སུ་རྟོག་ཅིང་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན།

ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། རིགས་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་སྐྱེ་བའི་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། མ་རིག་པར་རྟོག་
ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་རྒ་ཤིར་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྐྱེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ནས། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་
རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་རྟོག་
ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་མཐོང་བའི་

469

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལམ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མཐོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་བསམ་གཏན་རྣམས་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དང་། ཚད་མེད་པ་རྣམས་དང་། གཟུགས་མེད་
པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྒོམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་སྟོབས་བཅུ་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། རྣམ་པ་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན།

ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་གཟུང་

བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་
རྟོག་པ་ལ་དགུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་བདག་རང་དབང་ཅན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བདག་ཉེ་བར་མི་དམིགས། དེ་བཞིན་

དུ་སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། གསོ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ཤེད་བུ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་

470

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་པོ་དང་། མཐོང་བ་པོ་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་བདག་རང་དབང་
ཅན་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་བདག་གཅིག་པུར་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ཉེ་བར་མི་དམིགས་ཞེས་པ་
ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུ་ཉེ་བར་མི་དམིགས། ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཅིག་པུ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་མིག་མི་

དམིགས་སོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་བར་དང་གཟུགས་མི་དམིགས་

ཆོས་ཀྱི་བར་དུ་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་
ལ། རྒྱུ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལྟ་བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་

ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་མིག་དང་གཟུགས་དང་
མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་ཤེས་སོ།།ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུ་མི་ཤེས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
བཤད་པ་ལ། ལྟ་བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མི་དམིགས་

སོ།།གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་དུ་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།

471

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བདག་ཏུ་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་མི་དམིགས་སོ།།
གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་དུ་མི་དམིགས་

སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་མཐོང་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་མི་
དམིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་སྒོམ་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་མཐར་གྱིས་གནས་
པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒོམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་དོན་
བྱས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། སྟོབས་
བཅུ་མི་དམིགས་སོ།།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་
མི་དམིགས་སོ།།ཇི་ལྟར་མི་དམིགས་ཤེ་ན། བདག་ཉིད་དུའོ།།དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དོན་བྱས་པའི་རྟེན་ལ་འཛིན་པར་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་བཏགས་

འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་སྤྱིར་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་

472

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་འདྲི་ཞིང་། ཅི་

སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་འདི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་ཅིང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་
པར་འགྱུར་ཞེས་མཆིས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་སྐད་དུ་འདྲི་བ་དེ་
ལ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་བགྱི། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བས་ན་ཁྱོད་ཉིད་ལ་དྲི་ཡི།

ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟོད་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྟོན་ཅིག ཅེས་པའི་བར་དུ་
གསུངས། གཉིས་པ་དེ་དགུ་སོ་སོར་སྟོན་པ་ལ། དང་པོ་ཕུང་པོ་ལ་
བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་
སེམས། གཟུགས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་

མམ། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་གཞན་ལ། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། གསོལ་པ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཕུང་པོ་དང་།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་
ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། མིག་ཀྱང་གཞན་ལ། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱང་

473

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་
ཁམས་སུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། མིག་
དང་གཟུགས་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་གཞན་ལ། ཞེས་པ་
ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཉིད་ཀྱང་སྒྱུ་མ། སྒྱུ་མ་ཉིད་ཀྱང་

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཁམས་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བར་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་

མམ། ཞེས་པ་ནས། སྒྱུ་མ་ཉིད་ཀྱང་རྒ་ཤི་ལགས་སོ།།ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས། ལྔ་པ་རྣམ་པར་བྱང་བར་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། བྱང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡང་གཞན་ལ། སྒྱུ་མ་ཡང་
གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་མ་

474

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་
སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་གཞན་ལ། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་

མམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ།། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་དུ་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་
ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་གཞན་ནམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒོམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དུ་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། གསོལ་
པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཁྱད་པར་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་མི་སློབ་པའི་

475

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལམ་དུ་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ཡང་གཞན་ལ། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་
ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྗེས་
སུ་ཐོབ་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་དང་། བདུན་པ།

བརྒྱད་པ་དགུ་པ་རྣམས་མདོ་ལས་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་བསྟན། རྣམ་
བྱང་གཟུང་རྟོག་བཞི་པ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྟན།
རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་བསྟན། བཏགས་འཛིན་
རྟོག་པ་དགུ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ།།བཞི་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། དེ་
ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པ་བཞི་པོ་གྲངས་བཞིན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།

476

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ།སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ།

༈ སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་
པ་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། གང་གིས་

རྟོག་པའི་ངོ་བོ། གང་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ། ཇི་ལྟར་རྟོག་པའི་ཚུལ། རྟོག་
པ་དེའི་རབ་དབྱེ། གྲངས་ངེས་པ། གོ་རིམ་ངེས་པ། མུ་བཞིར་བརྩི་

ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ། ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་རྟོག་པ་ལ་གསུང་རབ་ལས་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། མཛོད་ལས། རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྩིང་ཞིབ་ཉིད།།ཞེས་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཆར་གྱུར་པའི་སེམས་རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་རྟོག་པར་བཤད་པ་
དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན།།དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན།།ཞེས་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པ་ལ་རྟོག་པར་
བཤད་པ་དང་། དབུས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་

477

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡོད།།སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ།།ཞེས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་
ལ་རྟོག་པར་བཤད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས།
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་ལ་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་
པའི་རྟོག་པས་ཁྱབ། ཚུར་མ་ཁྱབ་བོ།།དེས་ན་རང་ཡུལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་མཚན་
ཉིད། ཁ་ཅིག རང་ཡུལ་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་བློ། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་

དེ། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་སྒྲིབ་པ་གང་ཞིག དེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲིབ་པ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དབུས་མཐའ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་

པ་གཉིས་སུ་བསྟན།།དེ་ནི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དོ།།དེ་ཟད་ནས་ནི་
གྲོལ་བར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རི་བོང་རྭ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རི་བོང་རྭ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།གཉིས་པ་ནི། འོ་
ན་རྟོག་པ་འདི་དག་དགག་པའམ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། ཁ་ཅིག དེ་ལ་དགག་རྟོག་གིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ།

478

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐབས་འདི་དང་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཀར། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་
དང་སྒྲུབ་རྟོག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་
འདིར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་
བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་

ལོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་བྱང་

གཟུང་རྟོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་
པའི་བློ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། ཉན་རང་གི་ལམ་

འབྲས་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ།
ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྒྲུབ་རྟོག་
གིས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གང་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི། འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་ཡུལ་
ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདིའི་གཟུང་འཛིན་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། སྤྱིར་སངས་
རྒྱས་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་འཇོག་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་དང-དབང་པོ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བདག་དང་བདག་གི་

479

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་དབང་དུ་

བྱས་ན་ཡུལ་དྲུག་གཟུང་བ་དང་། དབང་པོ་དྲུག་འཛིན་པ་ཡིན་ལ།
གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུགས་སོགས་རྣམས་གཟུང་བ་དང་།
རིག་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
བདག་ནི་འཛིན་པ་དང་། བདག་གི་བ་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
འདིར་ན་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་ནི་རྫས་
བཏགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་སྟེ་བཟའ་བྱ་དང་། འཛིན་པ་ནི་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་སྟེ་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བདག་ཉིད་

ཆེན་པོས་གསུངས་པ་འཐད་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། ཉི་སྣང་ལས། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ནི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་
པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་གི་

ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
ཚིག་སྔ་མ་དང་ལྡན་པའོ།།རེ་ཞིག་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་གཉིས་པ་
ཡང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོར་གྱུར་པ་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་དང་པོ་
མ་ཡིན་པ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་

480

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
གཟུང་རྟོག་གི་ཡུལ་ལ་ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་བྱང་
གཟུང་རྟོག་གི་ཡུལ་ལ་རྣམ་བྱང་གི་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་གསུངས་ལ།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཉི་སྣང་ལ་ནང་འགལ་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་
བྱང་བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པ་
ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀ་
ལ་མ་དམིགས་པར་ཐལ། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
ཁྱབ་ན། གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།།མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་
ལོ།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་བ་གཉིས་ཀ་
ལ་དམིགས་ནས་གཟུང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་ན། ཤེས་
སྒྲིབ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཡིན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཟུང་རྟོག་

481

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་པོ་ལ་གཉིས་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རེ་ཤིག་

དང་པོ་གང་ཡིན་པ་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་པས་དེ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་དང་པོར་གྱུར་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པ་བཞིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་
པ་གཉིས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་དོན་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་བ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་གཟུང་བྱར་

བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ན། གཟུང་རྟོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་
ཡིན་གྱི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ལ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གིས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་འབྲེལ་མེད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཞན་དག་ན་རེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞི་

ལ་བརྟེན་པ་ནི་དང་པོ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་བྱང་བའི་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་
ནི་གཉིས་པ་ཡིན་པས། འདི་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་
རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ནི་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་
ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་འགལ་བར་གསུངས། གཟུང་རྟོག་དང་པོས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་དང་། གཉིས་པས་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆོས་ཙམ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།འཛིན་རྟོག་གི་ཡུལ་

482

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ། ཚིག་གསལ་དུ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱེས་བུ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཞེས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་སྦྱོར། ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སོ་སྐྱེས་རྫས་ཡོད་དུ་ཤེས་པ་དང་། འཕགས་པས་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོག་པར་བཤད་པ་མ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་སེམས་ཅན་རྫས་
སུ་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་བཏགས་པར་ཡོད་པར་རྟོག་པ། ཞེས་བཤད་པས་འཛིན་རྟོག་སྔ་མ་རྫས་འཛིན་དང་། གཉིས་པ་བཏགས་

འཛིན་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་རྫས་འཛིན་རྟོག་
པས་རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས། རྫས་འཛིན་གྱི་རྫས་ཡོད་ལ་དམིགས།

བཏགས་འཛིན་རྟོགས་པས་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས། བཏགས་

འཛིན་གྱིས་བཏགས་ཡོད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་དོན་
བྱེད་ནུས་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་

འདིར་བསྟན་རྫས་ཡོད་དང་། དེར་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་རྫས་འཛིན་
དང་། ཕུང་པོའི་ཚོགས་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང་། གང་ཟག་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་གཉིས་འདིར་བསྟན་
བཏགས་ཡོད་དང་། དེར་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་བཏགས་འཛིན་ཡིན་

ནོ།།

483

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན།
དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཀུན་བྱང་གི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་རིམ་པ་

ལྟར་འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱའི་གཟུང་བའོ་སྙམ་དུ་མི་མཐུན་
པ་དང་། འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བླང་བྱའི་གཟུང་བའོ་སྙམ་དུ་མཐུན་
པར་འཛིན་པ་ནི་གཟུང་རྟོག་གི་ཞེན་ཡུལ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་
པའི་གཞི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་འདི་དང་དེར་བཏགས་པའི་བཏགས་པ་

ཙམ་འདི་ནི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པ་པོའམ། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ནི་འཛིན་རྟོག་གི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
འདིར་སེམས་ཅན་དང་སྐྱེས་བུ་ཞེས་པ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་

ཀྱི་གང་ཟག་འབའ་ཞིག་ལ་བསམ་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་
འཛིན་པ་ཙམ་གྱི་མཚོན་བྱེད་དོ།།

རྟོག་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

༈ བཞི་པ་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་དེ་
ལ་རྩ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བཞིར་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་

484

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུང་རྟོག རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག རྫས་འཛིན་རྟོག་པ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དུ་མར་ཡོད་དེ། དེ་དག་སོ་སོ་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་དགུར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་

གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་
བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་སོགས་དགུ་ཡོད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་
སྒྲིབ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་

པོ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་

སོགས་དགུ་ཡོད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིགཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་

485

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གྱུར་པའི་རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད།

དབྱེ་ན། བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་

ནས་དེར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་སོགས་དགུར་ཡོད། དེར་གྱུར་པའི་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད།

དབྱེ་ན། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་ནས་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་སོགས་དགུར་ཡོད། ཁ་ཅིག རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིགཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་དེར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་

མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་

ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། རང་གི་
དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། མཚན་ཉིད་
གཉིས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་

486

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་

སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དང་། ཞེས་དང་། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང་མི་

སློབ་པའི་ལམ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་
ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་གཟུང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིགཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་རྣམ་
བྱང་གི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་གཟུང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་
རིག རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷག་བཅས་མྱང་
འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་
ཕུང་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་
རིག་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། སྡུག་བདེན་དུ་གྱུར་པའི་
དད་པའི་དབང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་བྱང་

487

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་དད་
པའི་དབང་པོ་དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྫས་ཡོད་དང་རྫས་འཛིན་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་

ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་

འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། བཏགས་ཡོད་དང་བཏགས་འཛིན་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་དེར་ཞེན་པའི་རིག་པ། ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་

འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫས་ཡོད་དང་
བཏགས་ཡོད་གཉིས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་
ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་

གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་

འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་བཏགས་ཡོད་དུ་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རིག་པ།
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། ལྷས་བྱིན་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་

ནས་འཛིན་པར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

488

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ལྷས་བྱིན་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། གང་ཟག་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཁྱོད་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
ན་རེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་
གཉིས་འགལ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་ལ་དམིགས་ནས་

ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་རྫས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་
པའི་བློ་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་ཀ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་བཞི་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། རྟོག་བྱ་
ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། གཟུང་བ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས། འཛིན་པ་ལ་ཡང་རྫས་འཛིན་དང་། བཏགས་འཛིན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། རྟོག་པ་བཞིའི་གོ་རིམ་

འདི་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་

489

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སོགས་བཞི་དང་སྤང་གཉེན་དུ་སྦྱོར་བའི་རིམ་པས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་གཟུང་རྟོག་དང་
འཛིན་རྟོག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
མཐོང་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ།

བདུན་པ་མུ་བཞིར་རྩི་ཚུལ།

༈ བདུན་པ་མུ་བཞིར་རྩི་ཚུལ་ནི། ཉི་སྣང་ལས། གཟུང་བའི་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་མུ་བཞི་སྟེ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དྲུག་གོ །
གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའོ།། གསུམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་གཞན་གྱི་དེ་ཉིད་དོ།།བཞི་པ་ནི།

དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།།ཞེས་
གསུངས། འདིའི་དོན་ལ་གཟུགས་ཕུང་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་བློ་དེ། གཟུང་རྟོག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་མུ་དང་། ཤེས་པ་དུས་

490

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དེ།
འཛིན་རྟོག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན། དེ་གཟུང་རྟོག་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་
པ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཚུར་མཐོང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེར་
ཞེན་པའི་བློ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་གཉིས་

ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས། དེར་
ཞེན་པའི་བློ་དེ་གཟུང་རྟོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གིས་སྟོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་དུས་
མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགཤེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་དང་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་
གཉིས་ཀར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་འཛིན་པའི་བློ་དེ། བུམ་
པ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང་། དེ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་

ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་ཀར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དེ་དེ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་

491

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དུ་ཐལ། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་གཟུགས་

བདེན་སྟོང་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་དེ།
དེ་གཉིས་ཀར་ཐལ་བས་དེ་དགག་རྟོག་དང་སྒྲུབ་རྟོག་གཉིས་ཀར་

ཐལ་བ་དང་། སྡུག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་

ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དེ། སྡུག་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པ་གཉིས་ཀར་ཐལ་བའི་སྒོ་ནས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་
དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཀར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མང་
དུ་འཇུག་གོ། ཁ་ཅིག ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ལ་མུ་བཞིར་ཕྱེ་ནས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་བ་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་
བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་

ཟེར་བ་ཡང་རིགས་པ་དེས་ཁེགས་སོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་

པ་ཡོད་པར་ཐལ། བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་

492

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྡུག་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྣམ་བཤད་ལས། གཟུང་བར་རྟོག་པ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི།
སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་སྟངས་དེ་འདྲ་བར་ཟད་པ་མ་ཡིན་

ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་
ཞེན་པ་ཡང་འདིར་བསྟན་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། དེས་ན་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི་གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་
པར་རྟོག་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་
པར་རློམ་པ་ཁ་ཅིག འདི་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་ལམ་

འབྲས་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཏུ་ཐལ། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
གསལ་ལུང་དང་པོའི་སྐབས་སུ་སོང་། ཁྱབ་པ་ལུང་རྗེས་མའི་སྐབས་

སུ་སོང་བས་འཁོར་གསུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་མཁས་པ་ཁ་

ཅིག སྐྱོན་མེད་དེ། ལུང་དང་པོས་ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་ལ་

དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་འདིར་

493

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པར་བསྟན་གྱི། འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་

རྟོག་ཏུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དང་པོས་འདིར་བསྟན་

ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ན། ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་
པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲའི་ཞེན་
རིག་དེ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་མ་ཡིན་པར་

ཡང་ལུང་དང་པོས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི།
འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཡིན་ན། གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་
གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཞེན་རིག་དེ་འདིར་བསྟན་

ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི། ལོངས་
སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་

མཚན་ཉིད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིགཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་དོན་ཡིན། ཞེས་པའོ།།ཞེས་གསུངས། རེ་
ཞིག་དཔྱད་ན། དེ་འདྲའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་བར་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་

ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཡུལ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེ་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཏུ་ཐལ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་

494

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་སླ།
གཞན་ཡང་། སྔ་མ་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཏུ་ཐལ།
ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་ལས། དེ་ཡང་འདིར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ལ་རྩེ་
སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།དེས་ན་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་དོན། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་
འདིར་བསྟན་གྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་ཙམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་འཛིན་པ་ཙམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པར་ཟད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་སེམས་ལམ་
གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ཡང་།

དེ་གཟུང་བ་ཙམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཤེས་
སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ཏེ།།འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཏུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཟུང་བའི་ཁྱད་པར་བྱང་སེམས་

495

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།
བརྒྱད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་རྣམ་རྟོག་ལྡན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་
ནས། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་བཞི་པོ་དེས་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་འདོད་བྱའི་
ཡུལ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་པ་མགོ་གནོན་པའི་ཕྱིར་འབད་རྩོལ་
ངལ་དུབ་དུ་མ་བྱེད་དགོས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་

གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་དག་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའི་རྣམ་གཞག་འོག་ཏུ་འཆད་
དོ། ། ༈ འོ་ན། སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་

496

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པས་བསྟན་པ་འདི་ཐོས་ནས་ཞུམ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པར་བགྱིད་པ་དེ་
ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་ལགས་སམ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན་ཐབས་མི་མཁས་པ་

དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལག་ཏུ་སོང་བར་མ་གྱུར་ན་ནི་
དངང་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྐྲག་ལ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་
འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ལ་སྤྱོད་པ་མི་དངང་
ཀུན་ཏུ་མི་སྐྲག ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཐབས་མཁས་པ་དེ་གང་ལགས། བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་གཟུགས་མི་
རྟག་ཅེས་བྱ་བར་སོ་སོར་རྟོག་ཀྱང་དེ་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་བསྟན། དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
གང་གིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པ་ཐོས་ནས་མི་དངང་ཀུན་ཏུ་མི་སྐྲག་ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱང་

ཆེན་དེའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གང་ལགས། བཀའ་སྩལ་པ། རབ་

497

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་གང་དེ་ལ་
གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་དེ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
ཆོས་སྟོན་ཅིང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོངས་སུ་བསྔོར་མི་འཇུག་པའོ།།ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་བྱང་
ཆེན་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཀྱང་
ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐབས་
འདིར་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མདོར་བསྟན་གྱི་གོ་
རིམ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟན་དུ་ཡོངས་འཛིན་རྟོག་
པའི་སྔར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མདོར་བསྟན་གྱི་ཚིགས་
སུ་བཅད་པའི་གོ་རིམ་དང་བསྟུན་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། སྐབས་འདིར་

ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་སྔར་བཤད་པའི་ཁྱད་ཆོས་སྔ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ཡོངས་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པ་

ལ་རག་ལས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོངས་འཛིན་སྐབས་
འདིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་སྦྱར་བ་དང་མཐུན་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་སྔར་གསུངས་ན་

498

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ།། ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་
ལྟར་ན། མདོ་ཚན་དང་པོ་དེས། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ནང་གི་

ཡོངས་འཛིན་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་མི་འགོང་
པ་ཉིད་ལ་སོགས།།དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བོར་བ།།རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
ཡོངས་འཛིན་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིས་བྱང་

སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་མི་འགོང་པ་སྟེ་མི་ཞུམ་ཞིང་
མི་སྐྲག་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོཌ་དེའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། ཐབས་མཁས་པ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
སེམས་མི་ཞུམ་པ་ཉིད་དང་མི་དངང་བ་ལ་སོཌ་པའི་རྒྱུ་ལས་
བརྩམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སོཌ་སྟོན་བྱེད།།དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོཌ་བོར་བ།།རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་
ཡིན།།ཞེས་པའི་མདོ་ཚན་གཉིས་པས་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་
ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་

499

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་
པ་ནི་གཟུཌ་ལ་སོཌ་པའི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་རྣམས་མི་རྟག་
པ་ལ་སོཌ་པ་རྣམས་སུ་མི་དམིཌ་པར་སྟོན་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་ལེའུ་བརྒྱད་མར་སྔར་བཞིན་མདོ་ཚན་
དང་པོས་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཡོངས་འཛིན་དང་། གཉིས་པས་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པར་བཤད་ལ། རྒྱན་སྣང་དང་འགྲེལ་
པ་འདི་གཉིས་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་དགེ་བཤེས་ཀྱི་
ཡོངས་འཛིན་བསྟན་ནས། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་
སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ལ།
སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས།།ཞེས་སོཌ་གསུངས་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ལས་དང་པོ་བ་ནི་
ཐབས་མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུཌ་པ་ལ་སོཌ་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིར་ཡང་།

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ཐབས་མཁས་པའི་

500

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱད་པར། ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར། འགལ་རྐྱེན་སྤོང་བའི་ཁྱད་པར།
དོན་བསྡུ་བའོ།། དང་པོ་ནི། སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས།། ཞེས་པས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སེམས་མི་འགོང་ཞིང་
མི་སྐྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་མཁས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སོཌ་སྟོན་བྱེད།།ཅེས་པས་བསྟན།
དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་མཐའ་
དག་བདག་མེད་པ་ལ་སོཌ་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ཞེས་གསུངས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོཌ་བོར་བ།།ཞེས་པས་བསྟན།
དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོཌ་ཀྱི་ཆོས་སེར་སྣ་ལ་
སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ནི། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་
ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན།།ཞེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་

པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བཤད། གཞུང་དོན་ནི།

བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་
ཅན། དེའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་སྲིད་ཞི་གང་རུང་གི་

མཐར་ལྟུང་བ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་དེའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་
བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཕྱིའི་
ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་རྫོགས་པར་སྟོན་
པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

501

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཁ་ཅིག མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཡོངས་

འཛིན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དེའི་བདག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཕཌ་པ་དེའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ན།

དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོམས་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། ཇོ་བོ་རྗེའི་ཡོངས་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་
བདེན་པའི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པའི་གསེར་གླིང་པ་ཆེན་པོ་དང་། བྱེ་བྲག་
ཏུ་སྨྲ་བར་གྱུར་པའི་བླ་མ་དྷརྨ་རཀྵི་ཏ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་འཆད་ཚུལ།

༈ དེས་ན་སྐབས་འདིར་ཡོངས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ།
བསྟེན་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟེན་བྱེད་སློབ་
མའི་མཚན་ཉིད། ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ། བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། མ་
བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས། གདམས་ངག་ཇི་ལྟར་སྟེར་ཚུལ་བསྟན་
པའོ།།དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་ལ་

502

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོན་ཏན་བཅུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པས་དབང་པོ་དུལ་བ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པས་སེམས་རབ་ཏུ་ཞི་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་བས་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བ། སློབ་
མ་དེ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ། ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་གཞན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པ། མང་དུ་ཐོས་པའི་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕྱུག་པ། གནས་
ལུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ། གདུལ་
བྱ་ལ་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མཁས་པ། ཐབས་བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྙིང་རྗེ་
དང་ལྡན་པ། ཆོས་བཤད་པ་སོགས་གཞན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ལ་སྐྱོ་ངལ་སྤངས་པ་སྟེ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་
བ།།ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བརྩོན་བཅས་ལུང་གིས་ཕྱུག དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་

རྟོགས་ལ་སྨྲ་མཁས་ལྡན། བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོ་ངལ་སྤངས་ལ་
བསྟེན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་མཁས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་

སོགས་པའི་ཆོས་ལ་འཇིགས་པའི་དབང་བ་དང་། དེ་དག་ལ་རྒྱུན་དུ་
འཇིགས་པའི་སྐྲག་པ་དང་། སྐྲག་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་གྱུར་བའི་ཀུན་

ཏུ་སྐྲག་པ་སྟེ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གདུལ་བྱའི་སེམས་སྟོང་པ་ཉིད་

503

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལ་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་མི་སྐྲག་པར་བྱེད་པའི་

ཐབས་མཁས་པ་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་
སྡུག་པ་ཤི་བ་ལ་རིམ་གྱིས་བརྡ་སྤྲོད་པ་དང་འདྲ་བར་གདུལ་བྱའི་

བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་
སོགས་པར་སྟོན་པ། འགལ་རྐྱེན་སྤོང་བའི་ཁྱད་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལམ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སེར་སྣ་སོགས་
བོར་བ་སྟེ་མི་ལྡན་པར་གདུལ་བྱ་བདེ་འགྲོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གཅིག་

དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་འཚོལ་
རིགས་ཏེ། མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས་ལས། དམན་པ་བསྟེན་པས་མི་

དག་ཉམས་གྱུར་ཞིང་། ཐད་ཀ་བབས་པ་བསྟེན་པས་སོ་ན་གནས།།
གཙོ་བོ་བསྟེན་པས་དམ་པ་ཐོབ་འགྱུར་བས།།དེའི་ཕྱིར་བདག་པས་ཆེས་གཙོ་བསྟེན་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་
དམིགས་པ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་མཚན་
ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
གདུལ་བྱ་དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཡོ་

504

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒྱུ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆོས་ལ་མོས་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་དོན་གཉེར་པ།།ཉན་པོ་སྣོད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་ཉན་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། སྔོན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་སོགས་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་པ། དེ་རྣམས་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྲུན་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མགོན་དང་མ་བྲལ་བ་ཞིག་

དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་རང་གི་ཡོངས་

འཛིན་དམ་པ་བསྟེན་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཏུ་དམིགས་པ།

སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་
བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་དེ་
བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་བསྟེན་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བླ་མ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་
འདྲ་བའི་འདུ་ཤེས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

505

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལས། སངས་རྒྱས་འདྲ་བར་དེ་ལ་འདུ་
ཤེས་གཞག ཅེས་དང་། མདོ་ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཇི་ལྟར་བ་ལྟ་བར་བྱ་ཞེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་བསྟེན་ཚུལ་ཡོད་
དེ། བསོད་སྙོམས་དང་ན་བཟའ་དབུལ་བ་སོགས་རྙེད་པ་དང་། ཕྱག་དང་ལྡང་བ་སོགས་བཀུར་སྟི་དང་། བླ་མའི་གཡོག་བྱེད་པ་སོགས་
རིམ་གྲོ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་དག་དང་རིམ་གྲོ་

དང་། སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ།།ཞེས་དང་། བླ་
མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། མཆོག་ཏུ་དང་བས་དུས་གསུམ་དུ།།དཀྱིལ་འཁོར་མེ་ཏོག་བཅས་ཐལ་མོས།།སྟོན་པ་བླ་མ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་། །

ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་ཕྱག་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་

རབ་བྱུང་དང་། བླ་མ་ཁྱིམ་པ་སོགས་ཡིན་ནའང་སྤྱིར་བཏང་ལ་ཕྱག་འཚལ་དགོས་ཤིང་། དེ་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་པའི་ཚེ་རང་ཉིད་ལ་
འཇིག་རྟེན་གྱིས་སྨོད་པ་སོགས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་ན་མདུན་དུ་དམ་ཆོས་སོགས་བཞག་སྟེ་ལུས་ཀྱིས་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་
ཞིང་། བློས་བླ་མ་ལ་ཕྱག་འཚལ་དགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཁྱིམ་པའམ་ནི་གསར་བུ་ལ།།འཇིག་རྟེན་སྨོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར།།དམ་

506

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ལ་སོགས་མདུན་བདར་ཏེ།།བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་པའི་བློས་ཕྱག་འཚལ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སློབ་མ་རྣམས་
ཀྱིས་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལ་ཕན་ཡོན་
ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་སློབ་དཔོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལས་འབྱུང་། རང་གི་

བླ་མ་མཉེས་པར་བྱས་པས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉེས་པར་འགྱུར། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པར་རྙེད་པར་དཀའ་བའི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་
པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་གྲུབ་སློབ་དཔོན་རྗེས་འབྲང་ཞེས།།རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཉིད་གསུངས་ཕྱིར།།ཤེས་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།།བླ་མ་ཡོངས་སུ་མཉེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ལས། དེ་
བས་ཐབས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།།རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་བླ་མ་མཆོག །རྗེས་
སུ་མཐུན་པ་མཉེས་པར་བྱ།།དེ་མཉེས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉེས།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཕྱིར་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ནི།།གྲངས་མེད་པར་ནི་རྙེད་
དཀའ་བའི།།སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་བརྩོན་ལྡན་ལ།།ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་

སྟེར་བར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས།

507

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དབང་བསྐུར་མཆོག་ཐོབ་རྡོ་རྗེ་ཡི།།སློབ་དཔོན་ལ་ནི་དེ་བཞིན་

གཤེགས།།ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་བཞུགས་པས།།དུས་
གསུམ་དུ་ནི་མངོན་ཕྱག་འཚལ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི།

སློབ་དཔོན་ལ་སྨད་པ་དང་མ་གུས་པ་སོགས་སྤང་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་བླ་མ་
སྙིང་ཐག་པ་ནས་བརྙས་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བརྙས་པ་དང་འདྲ་བས་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ཚེ་འདིར་ཚོར་བ་མི་བཟད་པ་མྱོང་
བ་དང་། ཕྱི་མར་དམྱལ་བར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་འདྲའི་མགོན་ལ་བསམ་བྱས་ནས།།སློབ་
མར་གྱུར་ནས་བརྙས་ན་ནི།།སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བརྙས་པས་

ན།།དེ་ནི་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་ཐོབ།།ཅེས་དང་། སློབ་དཔོན་ལ་ནི་བརྙས་པ་དེ།།ཡམས་དང་འཚེ་བའི་ནད་རྣམས་དང་། །གདོན་དང་
རིམས་དང་དུག་རྣམས་ཀྱིས།།རྨོངས་ཆེན་དེ་ནི་འཆི་བར་

འགྱུར།།རྒྱལ་པོ་མེ་དང་སྤྲུལ་གདུག་དང་། །ཆུ་དང་མཁའ་འགྲོ་ཆོམ་རྐུན་དང་། །གདོན་དང་ལོག་འདྲེན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། །བསད་ནས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་གསུངས་སོ།།དྲུག་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སློབ་མ་
དེ་ལྟ་བུས་བཤེས་གཉེན་དེ་ལྟ་བུ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་

508

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་བསྟེན་པ་ན། བཤེས་གཉེན་དེས་ཀྱང་སློབ་མ་དེ་ཇི་ལྟར་གཟུང་
བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་དེ་ལ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ཕན་འདོགས་
ཅི་དགོས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་གདུལ་བྱའི་དབང་པོ་དང་འཚམས་
པར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་
བརྒྱ་པ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་ཞིང་འདུལ་བའི་ཆོ་ག་ཤེས།།ནད་
པར་སྙིང་བརྩེ་ནང་འཁོར་དག་པ་དང་། །ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ཕན་

འདོགས་ལ་བརྩོན་པ།།དུས་སུ་འདོམས་པ་དེ་དག་བླ་མར་བསྔགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གདམས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པ།

༈ བཞི་པ་གདམས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་
པ་སྟོན་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང་། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། སྒྲུབ་
པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་

509

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱི་བའི་ཚིག་གི་དོན་གང་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་པ་སྟེ། དེ་ཅིའི་

ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་སྐྱེ་བའམ་ཡོད་པ་ཉིད་དམ་མེད་པ་ཉིད་

ཡོད་པའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་པའོ།།ཞེས་པས་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་ནས། རིགས་བཅུ་གསུམ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་བྱའི་རྗེས་མི་དམིགས་སོ།།
ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། དབྱེ་བ་
ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ།།དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱོར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ། དོན་བསྡུས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ།

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་རྣམ་བཞི་དང་། །སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་
པ།།ཞེས་བཤད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་

རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེ་

510

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བཞི་དང་།

ཕྱིས་འཆད་འགྱུར་གྱི་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཡང་རིགས་ལ་བརྟེན་དགོས་སོ་
ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་
ལ། སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཇི་

སྐད་བཤད་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་བཤད་པའི་
རིམ་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་
པོར་རིགས་འཆད་རིགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཇུག་
པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་རིགས་སད་པ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་
འགྲེལ་ཆེན་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཐར་པ་དང་ངེས་པར་འབྱེད་
པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་པས། དང་པོ་ཁོ་ནར་རིགས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་

བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་དོན་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ་འདི་

ནི་དང་པོ་འབྲས་བུ་བསྟན་ལ་རྒྱུ་ཕྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བཤད་
པའི་གོ་རིམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་བཅུ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་
སྟོན་པ་ལ། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་
བཅད་གཉིས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ། གོ་རིམ།

511

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གྲངས་ངེས་པའོ།།དང་པོ་ནི། རེ་ཞིག་དང་པོར། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་གོ་རིམ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད།
གསུམ་པ་ནི། འདིས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། བཞི་པ་དོན་བསྡུས་པ་ལ། སྒྲུབ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་
གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་རིགས་ཞེས་
བསྟན་ཏོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་རེ་ཞིག་དང་པོར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རིགས་ལ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་

པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་
ལ་ནི་བྱའི་རྗེས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །རྨི་ལམ་དང་། སྒྱུ་མ་དང་།
སྨིག་རྒྱུ་དང་། སྒྲ་བརྙན་དང་། མིག་ཡོར་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་།
དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་ལ་གནས་
མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སྟོན་པ་ལ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་དེ་བཞིན་

512

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་དང་། མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་། ཆོས་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་དང་། གནས་ཉིད་

དང་། ཆོས་ངེས་པ་ཉིད་དང་། བདེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་

དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་བཟོད་པའི་
རྟེན་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་
བུའི་གཟུགས་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས།
སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཚིག་གི་
དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས། དེ་ཆོས་མཆོག་གི་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ།
དཔེར་ན། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་

དམིགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་
འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་

དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་མདོ་ཚན་བཞི་པོ་དེས་
རིམ་པ་ལྟར་དཔེ་དགུ་དགུས་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དགུ་དག་རིམ་བཞིན་དུ་མཚོན་ནས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

513

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རེ་ཞིག་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་

པ་རྣམས་སོ།།ཞེས་གསུངས། མཐོང་ལམ་གྱི་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཚིག་གི་དོན་
མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ལ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །
རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཚིག་གི་
དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་དཔེ་བཞིས་མཐོང་
སྤང་རྟོག་པ་བཞི་མཚོན་ནས་གསུངས། སྒོམ་ལམ་གྱི་དེ་སྟོན་པ་ལ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་

སོ།།ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་

ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་

ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་

སོ།།ཞེས་པའི་བར་དཔེ་དགུས་སྒོམ་སྤང་གི་རྟོག་པ་དགུ་མཚོན་
ནས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་དག་གོ །
ཞེས་གསུངས། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མངོན་པར་འཆར་

514

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཚེ་མུན་པའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་
བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན། ཞེས་གསུངས། སྤོང་བ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། བསྐལ་པའི་མེ་འབར་
བའི་ཚེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་མེད་ཅིང་མི་

དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་སྐྱེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྐུན་པོ་
ཕྱིར་ཕྱུང་བ་དང་སྒོ་འཕར་བཅད་པ་ལྟར་དུས་མཉམ་དུ་གཉེན་པོ་དང་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྐྱེ་བ་དང་འགགས་པ་དག་གོ །ཞེས་གསུངས།
གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་ཡོངས་
སུ་གཏུགས་པ་སྟེ་སྤོང་བའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་སྟོན་པ་
ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་བའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མ་གཟིགས་པའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་

དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་མི་དམིགས་པས་དེ་དག་སྐྱེ་བ་དང་
འགགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའོ།།ཞེས་གསུངས། ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པའི་སྒྲུབ་པའི་དེ་སྟོན་པ་ལ།

515

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་འོད་ལ་གནས་
མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་
ཐབས་སོ།།ཞེས་གསུངས། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན།
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་གཟའ་དང་སྐར་མ་དང་ནོར་བུ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་གློག་གི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་

སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་

ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་བསྐྱེད་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ།།ཞེས་གསུངས། གཞན་དོན་
སྐབས་དང་འཚམས་པར་གོ་རིམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་
གནས་རིགས་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་
ཆེན་བཞིའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་

དམིགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། འོག་མིན་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་

516

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་

སོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་
བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་
དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་མོ།།ཞེས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་རྩོལ་
བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མཚན་མ་མེད་
ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཁོ་ན།།ཞེས་སོགས་གསུངས།

517

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ།

༈ སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག དྲི་མ་དང་
བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་ན། རང་གི་རྟེན་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དྲི་མ་དང་
བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་

སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བདེན་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་
འདྲའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག དེ་གང་ཞིག གནས་འགྱུར་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཚེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན།
ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།

518

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེའི་ཚེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྱུར་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བུམ་པའི་
ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་
ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཟུར་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ།
ཁྱོད་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རིགས་གང་ཞིག ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་གི་

རིགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་གི་

དགེ་བ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ།
རང་བཞིན་གནས་རིགས་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླ་མ་ལས།
དགེ་དང་རྣམ་པར་དག་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་

ཏེ། དེས་དེ་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་
རུང་གང་ཞིག སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེ། རིགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་གཉིས། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་
ཏུ་འགྱུར་རུང་གང་ཞིག སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེ། དང་

519

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིགས་འདྲ། སྔ་མ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་
པའི་རིགས་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་གཉིས། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་
བར་མ་ཆོད་པར་རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་རིགས་འདྲ། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་དེར་འགྱུར་རུང་
ཡང་ཡིན། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་དེར་འགྱུར་རུང་མ་
ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་གང་ཞིག ཅེས་སོགས་རིགས་

འདྲ་སྟེ། དེ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རིགས་གཉིས་ལས། ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་
རུང་། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གང་ཞིག འདུས་

བྱས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་འགྱུར་རུང་། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།

ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་
པའི་གང་ཟག་དང་། ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་མ་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་

གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་

520

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་
ཆོད་པར་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཀྱི་གང་ཟག་དང་། ཉན་ཐོས་སུ་
རིགས་མ་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་པའི་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་

པ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་
གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་དེའི་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག ཞེས་སོགས་ཟེར་ན་དགག་གཞི་དུ་མས་སྐྱོན་བཏང་། ཁ་
ཅིག ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་མ་ཡིན་

དགོས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན།

ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་

521

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆེན་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སངས་
རྒྱས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
སེམས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཁོ་ན་རེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ལམ་དུ་འཇུག་ངེས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཉན་

ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཡིན་ན། ཉན་
ཐོས་སློབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པར་

ཐལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་
འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་
བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་

522

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པས། དྲི་

བཅས་ཀྱི་སེམས་གསལ་རིག་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་བླ་མའི་
མདོར་བསྟན་དུ། རིགས་ཁམས་སྦྲང་རྩི་དང་འདྲ་འདི་གཟིགས་ནས།

ཞེས་དང་། དེའི་རྒྱས་བཤད་དུ། དེ་བཞིན་ལུས་ཅན་ལ་ཡོད་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྦྲང་མའི་རྩི་དང་འདྲ།།ཞེས་དང་། བསྟོད་ཚོགས་ལས། བདེ་གཤེགས་སེམས་ལས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་། །རང་སེམས་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཉོན་མོངས་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། །དེ་བཞིན་དྲི་མ་མེད་པར་གནས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་རང་བཞིན་
གནས་རིགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་གསལ་རིག་དེ་ལ་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་
དུ་བཅོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉི་སྣང་ལས། དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་དུ་
གནས་པའི་རིགས་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དོན་བརྗོད་དགོས་
སོ།།རྒྱུའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།ཞེ་ན། རྐྱེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་

523

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་དེ་ཡིན་པས། དེས་ན་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་
ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་མི་འཐད་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ན་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་ཁོ་ན་ལ་རིགས་ཞེས་གདགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཉི་སྣང་ལས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་ལ་ནི་ཉེས་པ་
འདི་མེད་དོ།།ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། ཆོས་དབྱིངས་རྒྱུའི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས་
སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རིགས་འདི་གཉིས་ལས་སངས་

རྒྱས་ཀྱི།།སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།།དང་པོའི་སྐུ་ནི་དང་པོ་
སྟེ། །གཉིས་པ་ཡི་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་གསལ་རིག་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། སངས་མི་རྒྱ་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ།
ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སེམས་ཅན་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་

524

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་མ་བཏབ་པའི་རིགས་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ཀྱི་དོན་དང་། དེས་གསོས་བཏབ་པའི་རིགས་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པས་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ཀར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྫས་ལ་བསམ་ན་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་གཉིས་

ཀ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་འགལ་

བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྒྱུར་ཡོད་
འབྲས་བུར་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་འབྲས་བུར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །
ཡོད་མེད་ཉིད་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གཉིས་ལྡོག་པ་འགལ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྫས་
འགལ་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་

ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་

525

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་

སེམས་ཙམ་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཀྱང་དེས་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རིགས་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ན། རང་གི་

རྟེན་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་ལ་དྲི་མ་དང་
བཅས་པའི་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བར་ཐལ། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་དེ་
དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
གཉེན་པོ་སྒོམ་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ན།
རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས་སྟོན་ཁའི་ཟླ་བའི་འོད་
བཞིན་དུ་དཀར་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་

526

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས།

༈ དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས། མདོ་སྡེ་
པའི་ལུགས།སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས། དབུ་མ་པའི་ལུགས་དང་བཞི་

ལས། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་འབྲས་བུར་
གྱུར་པའི་འཕགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་
གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་མ་ཆགས་པའི་དགེ་བ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རིགས་སུ་འདོད་དེ། འདུལ་བའི་མདོ་ལས། ཆོས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་འཕགས་པའི་རིགས། བསོད་སྙོམས་ངན་ངོན་ཙམ་
གྱིས་ཆོག་པ་འཕགས་པའི་རིགས། གནས་མལ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་
ཆོག་པ་འཕགས་པའི་རིགས། སྤོང་བ་དང་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་
འཕགས་པའི་རིགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྐང་པ་དང་
པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་བྱུང་མ་ཆགས་པ་གསུམ་པོ་དེ་རང་འབྲས་འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་བརྒྱུད་

527

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ནས་སྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་། རྐང་པ་ཐ་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་སེམས་བྱུང་མ་ཆགས་པ་དེ་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་

འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པའི་ལས་དངོས་ཡིན་ཏེ།
འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་བ་དང་སྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱས་པས་སྲེད་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་
ཉམས་སུ་བླངས་པས་བདག་གི་བ་ལ་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་པ་ཟློག ཕྱི་
མ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་བདག་ལ་སྲེད་པ་གཏན་ཟད་དུ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་དག་ལས། ཞེས་དང་། གསུམ་གྱི་ཚུལ་བསྟན་ཐ་མས་ལས།།ཞེས་དང་། བདག་གི་བདག་འཛིན་དངོས་འདོད་པ། དེ་ཡི་དུས་དང་གཏན་ཞིའི་

ཕྱིར།།ཞེས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འདི་དག་ལས་འཕགས་པ་

རྣམས་སྐྱེ་བས་འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཡང་རིགས་སུ་འཇོག་པ་ཡོད་
དེ། མཛོད་ལས། ཁ་ཅིག་དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས། ཁ་ཅིག་སྦྱངས་པ་

ལས་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

528

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས།

༈ གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་
མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་

འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྲས་ལས། མདོ་སྡེ་པ་དག་གི་རིགས་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་
ས་བོན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས།

༈ གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོང་
བ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་རིགས་སུ་

529

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འདོད་ཅིང་། དེ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསོས་མ་བཏབ་པའི་གོང་དུ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་པའི་ཚེ་
རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ནི་ཐོག་མ་
མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོང་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་
གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་རིགས་

གང་ཞེ་ན་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་གནས་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའོ།།དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་པའི་
རིགས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་
པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ་འདི་ནི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོང་བ་
ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་

ནོ།།དེ་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་ནི་སྔོན་དགེ་བའི་རྩ་བ་

གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རིགས་དེ་དོན་ཚན་དགུའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཡོད་དང་མཆོག་
དང་མཚན་ཉིད་དང་། །རྟགས་དང་རིགས་རབ་དབྱེ་བ་དང་། །ཉེས་
དམིགས་དང་ནི་ཕན་ཡོན་དང་། །དཔེ་རྣམ་གཉིས་ཏེ་རྣམ་པ་བཞི།།

ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

530

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་དེ་ཡང་དོན་ཚན་དགུའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། །སེམས་
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་བའི་སྒྲུབ་བྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ལས་

མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ། རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་

རྟགས། རིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། རིགས་སད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་
ཉེས་དམིགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན། རང་བཞིན་
གནས་རིགས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་

མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་དང་དགུའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དོན་ཚན་དགུ་པོ་དེ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་བཞི་བཞིའི་སྒོ་ནས་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་རྒྱུད་ལ་མཐར་ཐུག་རང་རང་གི་བྱང་

ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ཁྱད་ཆོས་
བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཁམས་རྣམས་དང་
ནི་མོས་པ་དང་། །སྒྲུབ་པ་ཐ་དད་དབྱེ་བ་དང་། །འབྲས་བུ་ཐ་དད་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས་པར་བརྗོད།།ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།
རིགས་ཅན་གསུམ་ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཁམས་
མི་འདྲ་བ་གསུམ་དང་། ལམ་དུ་ཞུགས་མ་ཐག་ཏུ་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་

531

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ་དང་། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་སྒྲུབ་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་

དང་། དེའི་དབང་གིས་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཐ་དད་པ་
གསུམ་དུ་འགྱུར་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དེ་
ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དེ་ཉིད་

ལས། དེ་དགེ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་། །ཐམས་ཅད་དང་ནི་དོན་
ཆེན་དང་། །མི་ཟད་པ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར།།རིགས་མཆོག་ཉིད་ཅེས་
བརྗོད་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དེ་
ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་དགེ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དེ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་བྱེད་ནུས།
ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་དེས་དོན་ཆེན་པོ་རང་འབྲས་ཚོགས་གཉིས་མཐར་

ཕྱིན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད།
ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དེས་མཐར་ཐུག་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་མྱང་འདས་

ཐོབ་པ་ན་དགེ་རྩའི་རྒྱུན་མི་ཟད་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་དེས་
མཐར་ཐུག་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན་དགེ་རྩའི་རྒྱུན་ཆད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱས་པ་དང་། །དེ་ནི་

532

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །ཡོད་མེད་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་ནི།།སྒྲོལ་བའི་

དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་
ནས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྟེན་དང་ཅིག་ཤོས་
བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་
བོན་དེ་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསོས་མ་
བཏབ་པ་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཁོ་ན་ཡིན་ཅིང་། རྒྱས་འགྱུར་
གྱི་རིགས་མིན་པ་དང་། རིགས་དེ་གཉིས་སློབ་ལམ་ན་ཡོད། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་མེད་པའི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་འདི་ནི་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་
བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་གོང་
ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་
པའི་རྟགས་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།

སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་། །མོས་པ་དང་ནི་བཟོད་པ་དང་། །དགེ་
ལ་ཡང་དག་སྤྱོད་པ་ནི།།རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་རྟགས་དེ་ལ་བཞི་
ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་

533

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཤས་ཆེ་བ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་ཤས་ཆེ་བ། གཞན་དོན་གྱི་ཕྱིར་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་བརྩོན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ནི་

ངེས་དང་མ་ངེས་དང་། །རྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མི་འཕྲོགས་དང་། །
འཕྲོགས་པ་ཉིད་དེ་མདོར་ན་རིགས།།དབྱེ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པ་
བཞི།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་བཞིར་ཡོད་
དེ། ངེས་པའི་རིགས་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་དང་། རྐྱེན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པའི་རིགས་དང་། འཕྲོགས་པའི་རིགས་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཉེས་དམིགས་དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཉོན་
མོངས་གོམས་དང་གྲོགས་ངན་དང་། །འཕོངས་དང་གཞན་གྱི་དབང་
ཉིད་དང་། །མདོར་ན་རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་ནི། །རྣམ་པ་བཞི་རུ་

ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་
པའི་ཉེས་དམིགས་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། གྲོགས་ངན་པ་སྡིག་གྲོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་། ཆོས་སྒྲུབ་
པའི་རྐྱེན་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་འཕོངས་ནས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང་། ཆོས་

534

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་
གཞན་དབང་དུ་སོང་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན་དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
དེ་ཉིད་ལས། རིང་མོ་ཞིག་ནས་ངན་སོང་དུ།།འགྲོ་ཞིང་མྱུར་དུ་ཐར་

བ་དང་། །དེ་ནའང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་མྱོང་། །སྐྱོ་བཅས་སེམས་
ཅན་སྨིན་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་
པའི་གང་ཟག་དེ། ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་བསགས་ནའང་མྱུར་དུ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བར་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་དེར་
འགྲོ་ཞིང་། དེར་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་ཐར་བ་དང་། དེར་ཅུང་
ཟད་གནས་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ཙམ་མྱོང་བ་དང་།
འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་དེར་གནས་པའི་སེམས་
ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་
གནས་རིགས་ཀྱི་དཔེ་དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་
ཉིད་ལས། གསེར་གྱི་རིགས་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ།།དགེ་བ་དཔག་ཏུ་
མེད་པའི་གནས།།ཡེ་ཤེས་དང་ནི་དྲི་མེད་ལྡན།།མཐུ་རྣམས་ཀྱི་
ཡང་གནས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དེ་གསེར་གྱི་དཔེས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།

535

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསེར་གྱི་གཏེར་དེ་གསེར་མང་བ་དང་། གསེར་འོད་གསལ་བ་དང་། གསེར་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། གསེར་གྱི་ལས་སུ་རུང་བ་བཞིའི་འབྱུང་
ཁུངས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

ཀྱང་དགེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། མངོན་
ཤེས་སོགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཀྱི་དཔེ་དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་

སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། རིན་ཆེན་མཆོག་རིགས་བཞིན་

ཤེས་བྱ།།བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར།།ཡེ་ཤེས་ཆེ་དང་ཏིང་

འཛིན་འཕགས།།སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་གནས་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་རིན་པོ་
ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་
གནས་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། དབྱིབས་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ། ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཚད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བའི་གནས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་ཡང་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བྱང་

ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་དང་། ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བདེན་
མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་དུ་

536

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་གྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་
གྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རིགས་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རིགས་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ལ་བཞིར་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་
ལ་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་པ་དང་། ལ་ལ་ཁོང་ཁྲོས་དཀར་པོའི་དགེ་
རྩ་བཅོམ་པ་དང་། ལ་ལའི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་མེད་
པ་དང་། ལ་ལའི་རྒྱུད་ལ་དཀར་པོའི་དགེ་བ་དམན་པ་ཡོད་ཀྱང་ཟག་
མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ལ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཉེས་པར་སྤྱོད་ངེས་
ཡོད།།ལ་ལ་དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བཅོམ།།ལ་ལ་དཀར་པོའི་ཆ་མཐུན་དགེ་བ་མེད།།དཀར་པོ་དམན་པ་ཡོད་པ་རྒྱུ་དང་བྲལ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྐང་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཆད་པ་དང་། བཞི་པས་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རིགས་དེ་ཡོན་ཏན་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་

ཏེ། དེ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན། འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་
ཡང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་

537

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆོས་ལ་མོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་མཐར་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་

ཚོགས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་

ཆེ་བཤད་པ་གཞན་ལ་ཕན་ཕྱིར་བསྟན་པའི་ཆོས་ཆེན་ལ།།མི་ཤེས་
བཞིན་དུ་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་ཞིང་སྒྲུབ་ལ་བཟོད།།དེ་དག་
ཐ་མར་རྣམ་པ་གཉིས་མཆོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་འགྱུར་གང་ཡིན་

དེ།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་དེ་རྒྱས་པའི་
རིགས་ལས་ཤེས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། །དགའ་བདེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། །
བདག་གཞན་ལ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་

ཅན་གྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། དཔག་བསམ་གྱི་
ཤིང་གི་རྩ་བ་བཟང་པོ་ལས། ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་བུ་དང་། དྲི་བསིལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་གཞན་གྱི་ཚ་
གདུང་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་
ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བྱང་ཆུབ་ཤིང་སྐྱེད་
ཕྱིར།།བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།།བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་བདེ་བྱེད་པ་འབྲས་བུའི་ཕྱིར།།རིགས་མཆོག་དེ་
ནི་རྩ་བ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།

538

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཡིན་
ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་

ལ། །ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དག་གྱུར་པ།།དེ་བཞིན་གཤེགས་ཉིད་དེ་ཡི་ཕྱིར།།འགྲོ་ཀུན་དེ་ཡི་སྙིང་པོ་ཅན།།ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
ཡིན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་། དེའི་འགྲེལ་པ་སེམས་
ཙམ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཁྱོད་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུགས་
ལ་ཡང་རིགས་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཐལ།།སེམས་ཅན་
ཡིན་ན་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་

ཐམས་ཅད་ལ།།ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པར། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་དེ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་འདིས་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་བདེ་བར་གཤེཌ་པའི་སྙིང་པོ་

ཅན་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐམས་

539

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅད་ལ།།ཞེས་སོགས་རྩ་བའི་གཞུང་འདིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། གཞུང་དེས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། གཞུང་དེས་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པས་མ་
ཁྱབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་

པོའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྒྱུད་ལྡན་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་འཆད་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་

དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་སྦྱོར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དོན་སྦྱོར་རྣམ་
དག་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་

རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་མི་འགལ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་དེ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསོས་མ་བཏབ་ན་རང་བཞིན་
གནས་རིགས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེས་གསོས་བཏབ་པ་ན་དེ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ས་ལས། ས་བོན་དེས་འབྲས་བུ་མ་སྐྱེད་ཅིང་

མ་གྲུབ་ན་ཕྲ་བ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཚེ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཅིང་གྲུབ་

པ་ན་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། གསེར་

540

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྲེང་ལས། རྫས་ལ་བསམ་ན་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དབུ་མ་པའི་ལུགས།

༈ བཞི་པ་ལ། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྔར་གྱི་ལུགས་དེ་
གཉིས་ཀ་བཀག་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་
བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་བློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མ་ཞུགས་

ཤིང་། དེའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འདོད་པ་
ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་དྲི་མ་མ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན། ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་སྤྲིན་མ་ཞུགས་པ་དང་། ཆུའི་རང་

བཞིན་ལ་རྙོག་པ་མ་ཞུགས་པ་དང་། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་
མ་ཞུགས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རིན་ཆེན་
ནམ་མཁའ་ཆུ་དག་བཞིན།།རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཉོན་མོངས་
མེད།།ཅེས་དང་། དབུས་མཐའ་ལས། ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས།།དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ལ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དགག་པ་

541

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་
ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་

ལས། དེ་དག་གིས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ལ་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པའི་དོན་བརྗོད་དགོས་སོ།།རྒྱུའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།ཞེ་
ན། རྐྱེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་

དེས་ན་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་

པ་ལ་ཉེས་པ་འདི་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་བཞིན་
གནས་རིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་དོན་
མ་ཚང་སྟེ། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པར་

ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྐྱེན་
གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་

ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་

དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མེད་པར་
ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་དེ་ལ་ཐོས་སོགས་གྱིས་གསོས་མ་

542

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བཏབ་པའི་ཚེ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཁོ་ན་དང་། དེ་ལྟར་བཏབ་
པའི་ཚེ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་རེ། ཉེས་པ་དེ་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ།།ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་ན། དེ་ལ་ནི་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་འདུས་བྱས་སུ་འདོད་པ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མི་འཇུག་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། ཇི་ལྟར་

ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ།། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། ཁམས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རྫོགས་སངས་སྐུ་ནི་འཕྲོ་ཕྱིར་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་

དབྱེར་མེད་ཕྱིར་དང་། །རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན།།རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཅན།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས། ལུས་ཅན་ཀུན་རྟག་ཏུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཏེ་ཁམས་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་

འཕྲོ་བ་སྟེ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་

543

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅན་གྱི་སེམས་གཉིས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་གཞག་བཅུའི་སྒོ་ནས་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་
བར་བསྟན་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། རྣམ་གཞག་བཅུའི་སྒོ་ནས་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། དཔེ་དགུ་དོན་དགུའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་པ་བློ་བུར་བར་སྒྲུབ་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་སེམས་ལ་སེམས་
མ་མཆིས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མར། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་
ལྡན་འཇུག་པ་དང་། །གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་

དོན།།རྟག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་ནི།།དོན་དམ་དབྱིངས་
ཀྱི་དགོངས་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་འདི་ནི་རྣམ་གཞག་བཅུའི་སྒོ་ནས་གཏན་

544

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་དབབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོའི་དོན། རྒྱུའི་དོན། འབྲས་བུའི་

དོན། ལས་ཀྱི་དོན། ལྡན་པའི་དོན། འཇུག་པའི་དོན། གནས་སྐབས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན། མི་འགྱུར་བའི་དོན།
དབྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་པ་བཅུའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སྒྲིབ་པ་མ་ཞུགས་པའི་

དོན་གྱིས། སེམས་རྒྱུད་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་རུང་དུ་རྟོགས་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆུའི་རང་བཞིན་ལ་རྙོག་པ་མ་ཞུགས་
པ་དང་། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་མ་ཞུགས་པ་དང་། ནམ་
མཁའི་རང་བཞིན་ལ་སྤྲིན་མ་ཞུགས་པའི་དོན་གྱིས་རྙོག་པ་དང་བྲལ་
བའི་ཆུ། གཡའ་དང་བྲལ་བའི་གསེར། སྤྲིན་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་

རྣམ་པར་དག་པ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་གཞག་
བཅུས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས་རིན་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཆུ་
དག་བཞིན།།ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

545

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དཔེ་དགུ་དོན་དགུའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་པ་གློ་བུར་བར་སྒྲུབ་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། བསྒྲིབ་བྱ་སྒྲིབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་དཔེ་དོན།
སྒྲིབ་བྱེད་དགུ་བསལ་ནས་བསྒྲིབ་བྱ་དགུ་མངོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ།
སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དོན། བསྒྲིབ་བྱའི་དཔེ་དོན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་
ལ་བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་དུ། རིགས་

ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན།།རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཅན།།ཞེས་
ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་ནས། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་སྤུབས་ན་ཆུད་པའི་

ཚུལ་དུ་གནས་པ་སྟེ། དེ་དཔེ་དགུ་དོན་དགུ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཉོན་མོངས་
སྤུབས་ནང་གནས་པ་དེ།།དཔེ་དག་གིས་ནི་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དག་གིས་ནི་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་
འཆད་ན། དཔེ་དག་གིས་ནི་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན།

546

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་
ཉོན་མོངས་པའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ཚུལ་དཔེའི་སྒོ་ནས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། པདྨ་མདོག་ངན་པའི་ནང་དུ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་བཞུགས་པ་དང་། སྦྲང་
མའི་ནང་ངན་པ་ན་སྦྲང་རྩི་ཡོད་པ་དང་། སྦུན་པའི་ནང་ན་འབྲས་བུའི་

སྙིང་པོ་ཡོད་པ་དང་། མི་གཙང་བའི་ནང་ན་གསེར་ཡོད་པ་དང་། ས་འོག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ཡོད་པ་དང་། ལྗོན་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་འབྱུང་

རུང་སོགས་རང་གི་ས་བོན་གྱི་ནང་ན་གནས་པ་དང་། གོས་རུལ་ངན་པའི་ནང་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་
གཟུགས་ཡོད་པ་དང་། བུད་མེད་ངན་མའི་ལྟོ་བ་ན་མི་བདག་འཁོར་
ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་རུང་གི་བུ་ཡོད་པ་དང་། ས་ལས་གྲུབ་པའི་བླུགས་གོང་གི་ནང་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐུ་གཟུགས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དགུས་བསྒྲིབས་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་

པོ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་

པད་ངན་སྦྲང་རྩི་སྦྲང་མ་ལ།།སྦུན་ལ་སྙིང་པོ་མི་གཙང་ནང་ན་
གསེར།།ས་ལ་གཏེར་དང་མྱུག་སོགས་འབྲས་འབྱུང་དང་། །གོས་
རུལ་ནང་ན་རྒྱལ་བའི་སྐུ་དང་ནི།།བུད་མེད་ངན་མའི་ལྟོ་ན་མི་བདག་

547

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དང་། །ས་ལ་རིན་ཆེན་གཟུགས་ཡོད་ཇི་ལྟ་བར།།གློ་བུར་ཉོན་
མོངས་དྲི་མས་བསྒྲིབས་པ་ཡི།།སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་
ཁམས་འདི་གནས།།ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་དཔེ་དགུ་དང་དོན་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་པ་སེམས་རྒྱུད་དང་བྲལ་རུང་གློ་བུར་བར་སྒྲུབ་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་
པར་འཕེལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་གོང་དུ། ཉོན་
མོངས་སྦུབས་ནང་གནས་པ་དེ།།ཞེས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཉོན་མོངས་པའི་
སྦུབས་ན་ཆུད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། སྒྲིབ་

བྱེད་དང་བྲལ་བ་སྲིད་དམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།
ཇི་ལྟར་མདོག་ངན་པདྨའི་ཁོང་གནས་པ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། འོ་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་ཉིད་སྒྲིབ་བྱེད་ཉོན་
མོངས་པའི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་
ཚུལ་དཔེ་དགུའི་སྒོ་ནས་འཆད་ན། དེའི་ཚུལ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་
ལ་དཔེ་དགུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་
མདོག་ངན་པདྨའི་ཁོང་གནས་པ།།མཚན་སྟོང་གིས་འབར་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ནི།།དྲི་མེད་ལྷ་ཡི་མིག་ལྡན་མིས་མཐོང་ནས།།ཆུ་སྐྱེས་

548

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདབ་མའི་སྦུབས་ནས་འབྱིན་བྱེད་པ།།དེ་བཞིན་བདེ་གཤེགས་མནར་མེད་གནས་རྣམས་ལའང་། སངས་རྒྱས་སྤྱན་གྱིས་རང་ཆོས་
ཉིད་གཟིགས་ཏེ།།སྒྲིབ་མེད་ཕྱི་མཐའི་མུར་གནས་ཐུགས་རྗེ་
ཡིས།།བདག་ཅག་སྒྲིབ་པ་ལས་ནི་གྲོལ་བར་མཛད།།ཅེས་
གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ། སྒྲིབ་བྱེད་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བར་གཤེགས་པས་མནར་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་
དེ་དྲི་མའི་སྦུབས་སུ་ཆུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་

ཐུགས་རྗེས་དབང་གིས་དྲི་མ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་བསྟན་ཞིང་

གདུལ་བྱས་ཐབས་དེ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་མ་མཐའ་

དག་དང་བྲལ་བ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དཔེར་ན། མདོག་ངན་པའི་པདྨའི་སྦུབས་སུ་ཆུད་པའི་མཚན་དཔེས་
སྤྲས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཡོད་པར་ལྷ་མིག་
རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་མིས་མཐོང་ནས། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་སྐྱེས་ཀྱི་
འདབ་མ་བསལ་བ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་
གྱུར་པ་བཞིན་ནོ།།དཔེ་གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་

སྲོག་ཆགས་ཚོགས་བསྐོར་སྦྲང་རྩི་ནི། །སྐྱེས་བུ་མཁས་པས་དེ་དོན་

549

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཉེར་བ་ཡི།།མཐོང་ནས་ཐབས་ཀྱིས་དེ་དང་སྲོག་ཆགས་
ཚོགས།།ཀུན་ནས་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཞིན།།དྲང་སྲོང་ཆེན་
པོས་ཀུན་མཁྱེན་སྤྱན་གྱིས་ནི།།རིགས་ཁམས་སྦྲང་རྩི་དང་འདྲ་དེ་
གཟིགས་ནས།།དེ་ཡི་སྒྲིབ་པ་སྦྲང་མ་དང་འདྲ་བ།།གཏན་ནས་རབ་

ཏུ་སྤོང་བར་མཛད་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་
སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་
དེ། དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཉོན་མོངས་པའི་སྦུབས་སུ་ཆུད་པའི་

ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་ཉོན་མོངས་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་

བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་

བྲལ་བ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྦྲང་རྩི་
དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐོར་
བའི་སྦྲང་རྩི་ཐབས་ཀྱི་བུང་བ་རྣམས་བསལ་ནས་སྦྲང་རྩི་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་
ལས། ཇི་ལྟར་སྦུན་ལྡན་འབྲུ་ཡི་སྙིང་པོ་ནི།།མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྤྱད་
བྱར་མི་འགྱུར་བ།།ཟས་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་གང་ཡིན་པ།།དེ་

550

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དག་གིས་ནི་སྦུན་ནས་དེ་འབྱིན་ལྟར།།དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་ཉོན་མོངས་ཀྱི།།དྲི་མ་དང་འདྲེས་རྒྱལ་བའང་ཇི་སྲིད་དུ།།ཉོན་
མོངས་དྲི་མ་འདྲེས་ལས་མ་གྲོལ་བ།།དེ་སྲིད་རྒྱལ་མཛད་སྲིད་
གསུམ་འདུ་མི་བྱེད།།ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་

སྐུར་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཉོན་མོངས་སོགས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་

དང་འདྲེས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་ནས་
གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པར་མཛད། དེ་ཉིད་
གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། འབྲུ་ལས་བཅོས་པའི་ཟས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་
འབྲུའི་སྙིང་པོ་སྦུན་པའི་ནང་ནས་ཕྱུང་སྟེ་སྦུན་པ་དང་བྲལ་བ་ན་འབྲུ་
དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་བཞི་པ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་རབ་ཏུ་རྒྱུ་ཚེ་མི་ཡི་གསེར།།ལྗན་ལྗིན་རུལ་
པའི་གནས་སུ་ལྷུང་གྱུར་པ།།མི་འཇིག་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་དེར་དེ་
བཞིན།།ལོ་བརྒྱ་མང་པོ་དག་ཏུ་གནས་པ་དེ།།ལྷ་མིག་རྣམ་དག་དང་
ལྡན་ལྷ་ཡིས་དེར།།མཐོང་ནས་མི་ལ་འདི་ན་ཡོད་པའི་གསེར།།རིན་

ཆེན་མཆོག་འདི་སྦྱངས་ཏེ་རིན་ཆེན་གྱིས།།བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་གྱིས་

551

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཞེས་སྨྲ་བ་ལྟར།།དེ་བཞིན་ཐུབ་པས་མི་གཙང་དང་འདྲ་བའི།།ཉོན་
མོངས་སུ་བྱིང་སེམས་ཅན་ཡོན་ཏན་ནི།།གཟིགས་ནས་ཉོན་མོངས་
འདམ་དེ་དག་བྱའི་ཕྱིར།།སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ལ་དམ་ཆོས་ཆུ་ཆར་འབེབས།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཉོན་མོངས་པའི་ལྗན་ལྗིན་གྱི་གནས་སུ་བྱིང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་འདམ་དེ་དག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ལ་དམ་ཆོས་ཀྱི་ཆུ་ཆར་ཕབ་སྟེ། དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་ན་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷ་རྣམས་ནམ་མཁའ་
ལ་རབ་ཏུ་རྒྱུ་བའི་ཚེ་མི་ཡི་རྒྱན་ཆ་སོགས་ཀྱི་གསེར་ངོ་བོ་འགྱུར་
བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ལྗན་ལྗིན་རུལ་པའི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་མི་འཇིག་པའི་

ཆོས་ཅན་ཏེ་ངོ་བོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་ལོ་བརྒྱ་སོགས་སུ་གནས་པ་དེ། ལྷའི་མིག་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་
ནས། མི་རྣམས་ལ་དེར་གནས་པའི་གསེར་དེ་སྦྱོངས་ཤིག་ཅེས་
སྨྲས་པ་ན་མི་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་སྦྱངས་པ་ན་གསེར་དེ་མངོན་དུ་
འགྱུར་བ་བཞིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ལྔ་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་

552

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་མི་དབུལ་ཁྱིམ་ནང་ས་འོག་ན། །མི་ཟད་པ་ཡི་གཏེར་ནི་ཡོད་
གྱུར་ལ།།མི་དེས་དེ་མ་ཤེས་ཤིང་གཏེར་དེ་ཡང་། །དེ་ལ་ང་འདིར་

ཡོད་ཅེས་མི་སྨྲ་ལྟར།།དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱི་ནང་ཆུད་རིན་ཆེན་
གཏེར།།དྲི་མེད་གཞག་དང་བསལ་མེད་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་། །མ་རྟོགས་
པས་ན་དབུལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི།།རྣམ་མང་རྒྱུན་དུ་སྐྱེ་དགུ་འདིས་

མྱོང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དང་
འདྲ་བའི་རང་བཞིན་ལ་དྲི་མ་མ་ཞུགས་ཤིང་། དོན་དམ་པར་དྲི་མ་

བསལ་བ་ཞིག་གང་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཕགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པས་སྡུག་བསྔལ་
མྱོང་ལ། དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མི་དབུལ་པོའི་ཁྱིམ་གྱི་ས་འོག་ན་རིན་
པོ་ཆེ་མི་ཟད་པའི་གཏེར་ཡོད་པ་མི་དེས་མ་མཐོང་ཤིང་གཏེར་དེ་
ཡང་མི་དེ་ལ་ང་འདིར་ཡོད་ཅེས་མི་སྨྲ་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཏེར་དེས་མི་དེའི་དབུལ་བ་སེལ་མི་ནུས་ཀྱང་། ལྷ་ལ་སོགས་པས་མཐོང་ནས་དེ་

553

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལ་དེར་གཏེར་ཡོད་དོ།།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དེས་ས་ལ་
སོགས་པ་བསལ་བ་ན་གཏེར་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་དབུལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དྲུག་པ་སྟོན་པ་
ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཨ་མྲ་ལ་སོགས་ཤིང་འབྲས་ལ། །ཡོད་པའི་
ས་བོན་མྱུ་གུ་འཇིག་མེད་ཆོས།།ས་རྨོས་ཆུ་སོགས་ལྡན་པའི་ལྗོན་
ཤིང་གི །རྒྱལ་པོའི་དངོས་པོ་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ལྟར།།སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མ་རིག་སོགས་འབྲས་ཀྱི།།པགས་སྦུབས་ནང་ཆུད་ཆོས་ཁམས་དགེ་བ་ཡང་། །དེ་བཞིན་དགེ་བ་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས།།རིམ་

གྱིས་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་པོའི་དངོས་པོར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས། དོན་
ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་

པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། འབྲས་པགས་པའི་སྦུབས་

སུ་ཆུད་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་མ་རིག་པའི་སྦུབས་སུ་ཆུད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལ།
དེ་ཉིད་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་ཐབས་དགེ་བ་ལ་
འབད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དྲི་མ་བསལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་
གང་ཟག་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྟེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་དངོས་
པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཨ་མྲའི་ཤིང་དང་ནྱ་གྲོ་ཏའི་

ཤིང་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་པའི་དེ་དག་གི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་

554

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ནུས་པ་དེ་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱིས་སྦྱངས་ནས་རིམ་གྱིས་མྱུ་གུ་བྱུང་སྟེ་ལྗོན་ཤིང་རྒྱལ་པོའི་དངོས་པོར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དཔེ་བདུན་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་ལས་
བྱས་རྒྱལ་བའི་གཟུགས།།གོས་རུལ་དྲི་ངན་གྱིས་ནི་བཏུམས་གྱུར་
པ།།ལམ་གནས་ལྷ་ཡི་མཐོང་ནས་གྲོལ་བྱའི་ཕྱིར།།ལམ་གནས་
དོན་དེ་དེ་ལ་སྨྲ་བ་ལྟར།།དེ་བཞིན་ཐོག་མེད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི།།ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བཏུམས་བདེ་གཤེགས་དངོས་པོ་ཉིད།།དུད་

འགྲོ་ལ་ཡང་གཟིགས་ནས་དེ་བཞིན་དེ།།ཐར་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་
ཐབས་སྟོན་མཛད།།ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་
ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་སོགས་ཀྱིས་
བཏུམས་པའི་བདེ་གཤེགས་དངོས་པོ་སྟེ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་དུད་འགྲོ་སོགས་ལ་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས། དེ་རྣམས་ཐར་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དུ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་པ་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གཟུགས་
སོགས་གོས་རུལ་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་བཏུམས་ཏེ་ལམ་ན་གནས་པ་ལྷ་ལ་སོགས་པས་མཐོང་ནས་ལམ་དུ་རྒྱུ་བའི་མི་རྣམས་ལ་དོན་དེ་སྨྲས་

555

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པས་མི་རྣམས་ཀྱིས་གོས་རུལ་བསལ་བ་ན་སྐུ་གཟུགས་དེ་ཉིད་

མངོན་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་བརྒྱད་པ་དེ་སྟོན་པ་
ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་མི་མོ་གཟུགས་ངན་མགོན་མེད་འགའ།།
མགོན་མེད་འདུག་གནས་སུ་ནི་འདུག་གྱུར་ལ།།མངལ་གྱི་རྒྱལ་
པོའི་དཔལ་ནི་འཛིན་བྱེད་པས།།རང་ལྟོ་ན་ཡོད་མི་བདག་མི་ཤེས་
ལྟར།།སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་མགོན་མེད་ཁྱིམ་བཞིན་དུ།།མ་དག་སེམས་
ཅན་མངལ་ལྡན་བུད་མེད་བཞིན།།དེ་ལ་གང་ཞིག་ཡོད་པས་མགོན་
བཅས་པ།།དྲི་མེད་ཁམས་ནི་དེ་ཡི་མངལ་གནས་བཞིན།།ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པར་སྐྱེས་
པའི་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངོ་བོ་ལ་དྲི་མ་མེད་
པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་མངལ་སྦུབས་ཀྱི་དྲི་མ་

དང་འདྲ་པའི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་སྒྲིབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད། དེ་
སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་དག་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་དྲི་

མ་དང་བྲལ་བ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་ཅིང་། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་སེམས་ཅན་གྱི་མགོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་
མགོན་མེད་པའི་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་བུད་མེད་གཟུགས་ངན་པ་ཞིག་
གི་ལྟོ་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་རུང་གི་མི་མངལ་གྱི་དྲི་

556

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མས་བསྒྲིབས་ནས་ཡོད་པ་བུད་མེད་དེས་མ་ཤེས་ཀྱང་མངལ་ནས་བཙས་ཏེ་མངལ་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་ནས་རིམ་གྱིས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་
རྒྱལ་དུ་གྱུར་པ་ན་བུད་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱི་མགོན་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེ་དགུ་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ནང་གི་

གསེར་ཞུན་གཟུགས་རྒྱས་པ། །ཞི་བ་ཕྱི་རོལ་ས་ཡི་རང་བཞིན་

ཅན།།མཐོང་ནས་དེ་ཤེས་པ་དག་ནང་གི་གསེར།།སྦྱང་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་སྒྲིབ་པ་སེལ་བྱེད་ལྟར།།རང་བཞིན་འོད་གསལ་དྲི་མ་རྣམས་
ཀྱང་ནི།།གློ་བུར་བར་ནི་རྣམ་པར་གཟིགས་གྱུར་ནས།།རིན་ཆེན་
འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་འགྲོ་བ་རྣམས།།སྒྲིབ་པ་དག་ལས་སྦྱོང་མཛད་
བྱང་ཆུབ་མཆོག །ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་
རུང་ཡིན་ཏེ།།སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བའི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་

པས་བསྒྲིབས་ཤིང་། །དྲི་མ་དེ་ཡང་གློ་བུར་བར་གཟིགས་ནས་དེ་
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་དྲི་

མ་དེ་སྦྱང་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་

གང་ཟག་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། ས་ལས་བྱས་པའི་བླུགས་གོང་གི་ནང་དུ་གསེར་ཞུན་མ་

557

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ལས་གྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཡོད་པ་དེ་སྦྱང་
བའི་ཕྱིར་དུ་བླུགས་གོང་དེ་བསལ་བ་ན་སྐུ་གཟུགས་དེ་མངོན་དུ་
གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྡུས་ན་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་

དགུ་བསལ་ན་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། པདྨ། བུང་བ། སྦུན་པ། མི་གཙང་བ། ས་
ཆེན་པོ། འབྲས་ཤུན། གོས་རུལ། བུད་མེད་ཀྱི་མངལ། ས་ལས་བཅོས་པའི་བླུགས་གོང་རྣམས་བསལ་ཚེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ། སྦྲང་རྩི། འབྲུའི་སྙིང་པོ། དྲི་མ་མེད་པའི་གསེར།
དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་གཏེར། ཤིང་ལྗོན་པའི་སྡོང་པོ། རིན་པོ་
ཆེའི་སྐུ། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ། གསེར་ལས་བཅོས་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་འདྲ་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཚིག་ལ་འཁྲི་ན། དེ་དང་དེ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཅེས་དགུ་པོ་ལ་
སྦྱར་རོ།།དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། པདྨ་སྲོག་ཆགས་བུང་བ་དང་། །སྦུན་པ་དང་ནི་མི་གཙང་ས། །འབྲས་ཤུན་གོས་རུལ་བུད་
མེད་ཀྱི།།མངལ་དང་ས་ཡི་སྦུབས་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་སྦྲང་རྩི་
སྙིང་པོ་བཞིན།།གསེར་བཞིན་གཏེར་བཞིན་ལྗོན་པ་བཞིན།།རིན་

ཆེན་སྐུ་དང་འཁོར་ལོ་ཡིས།།སྒྱུར་བ་བཞིན་དང་གསེར་གཟུགས་
བཞིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དོན་

558

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཆད་པ་ལ།།དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། དུག་གསུམ་
གྱི་བག་ལ་ཉལ་གསུམ། དེ་གསུམ་གྱི་ཀུན་ནས་ལྡང་བ་དྲག་པོ་
གཅིག མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་སྤང་། ཐེག་
དམན་གྱི་སྒོམ་སྤང་། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྤང་བྱ། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་དགུ་པོ་དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དགུ་ཡང་ཡོད་དེ། པདྨ་བུང་བ་སྦུན་སྐོགས་སོགས་དང་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་སོགས་དྲི་མ་དགུ་པོ་དེ་དཔེ་དགུས་མཚོན་ནས་བསྟན་ན། དཔེ་གང་གིས་གང་མཚོན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐུ་བཞུགས་པའི་པདྨའི་

དཔེས་མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་གི་བག་ལ་ཉལ་དེ་སྦྲང་རྩི་དང་
བཅས་པའི་སྦྲང་མའི་དཔེས་མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་གཏི་མུག་གི་

བག་ལ་ཉལ་དེ་འབྲུའི་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་སྦུན་སྐོགས་གི་དཔེས་
མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་དུག་གསུམ་གྱི་ཀུན་ལྡང་དྲག་པོ་ནི་རང་ཉིད་

ཀྱི་ནང་ན་གསེར་སྦྲམ་ཡོད་པའི་མི་གཙང་བའི་དཔེས་མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་འོག་ན་རིན་

པོ་ཆེའི་གཏེར་ཡོད་པའི་ས་ཆེན་པོའི་དཔེས་མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་

559

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་སྤང་ནི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་བཅས་པའི་

ས་བོན་གྱི་ཤུན་པའི་དཔེས་མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་དམན་གྱི་
སྒོམ་སྤང་ནི་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་
གཡོགས་པའི་གོས་རུལ་གྱི་དཔེས་མཚོན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་མ་དག་ས་
བདུན་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ནི། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་
རུང་གི་བུ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་མངལ་གྱི་དཔེས་མཚོན། དེ་
སྒྲིབ་བྱེད་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ནི་གསེར་ལས་
གྲུབ་པའི་སྐུ་གཟུགས་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་སའི་བླུགས་གོང་གི་དཔེས་
མཚོན་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆགས་

དང་སྡང་དང་རྨོངས་དང་དེའི།།ཀུན་ལྡང་དྲག་དང་བག་ཆགས་དང་། །

མཐོང་སྒོམ་ལམ་སྤང་མ་དག་པའི།།དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པ་ཡི།།དྲི་

མ་རྣམ་དགུ་པདྨ་ཡི།།སྦུབས་སོགས་དཔེ་ནི་རབ་བརྟེན་ཏེ།།ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་སྦུབས་ཀྱི་ནི།།དབྱེ་བ་བྱེ་བ་མཐའ་ལས་འདས།།ཆགས་
སོགས་ཉོན་མོངས་དགུ་པོ་འདི།།མདོར་བསྡུས་ན་ནི་གོ་རིམ་

བཞིན།།པདྨའི་སྦུབས་ལ་སོགས་པ་ཡི།།དཔེ་དགུ་དག་གིས་ཡང་

དག་བསྟན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། པདྨ་སོགས་དགུ་པོ་དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་སོགས་དགུ་པོ་དེ་དང་དཔེ་དོན་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་

560

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་དེ་པདྨ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆུ་དང་འདམ་ལས་སྐྱེས་
མ་ཐག་པའི་པདྨ་དེ་མདུན་དུ་གྱུར་པ་ན་མཛེས་ཤིང་། ཡིད་དུ་འོང་
བའི་དགའ་བ་སྐྱེ་ལ། ཕྱིས་རྙིང་ནས་འདབ་མ་སོགས་ཉམས་པ་ན་སྔར་གྱི་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དགའ་བ་དེ་ཉམས་པར་འགྱུར་
བ་བཞིན་དུ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདོད་ཆགས་
སྐྱེས་པ་ན། ཆགས་ཡུལ་བུད་མེད་སོགས་ལ་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་
འོང་བའི་དགའ་བ་སྐྱེ་ལ། ཕྱིས་རྒས་ཤིང་ལང་ཚོ་ཉམས་པ་སྟེ་ན་ཚོད་གཞན་དུ་གྱུར་བ་ན་སྔར་གྱི་དགའ་བ་དེ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་པདྨ་འདམ་སྐྱེས་དེ།
མདུན་དུ་གྱུར་ན་ཡིད་དགའ་དང་། །ཕྱིས་ནས་དགའ་བ་མེད་འགྱུར་
བ།།འདོད་ཆགས་དགའ་བའང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་གི་བག་ལ་ཉལ་དེ་སྦྲང་མ་དང་འདྲ་སྟེ། སྲོག་
ཆགས་སྦྲང་མ་དེ་ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་པའི་ཚེ། མདུང་བརྡེག་པ་སོགས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་ཏེ། རང་གཞན་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པ་ལྟར་ཞེ་སྡང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ན་སེམས་འཁྲུགས་ནས་རང་
གཞན་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་སྲོག་ཆགས་སྦྲང་མ་
ནི།།ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་ཏེ་མདུང་བརྡེག་ལྟར།།དེ་བཞིན་ཞེ་སྡང་སྐྱེས་

561

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
པ་ན།།སྙིང་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས། གཏི་
མུག་གི་བག་ལ་ཉལ་དེ་འབྲས་ཀྱི་སྦུན་སྐོགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ།
འབྲས་ཀྱི་སྦུན་སྐོགས་དེས་འབྲས་སོགས་ལ་བསྒྲིབས་ནས་མངོན་
སུམ་དུ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་

དེས་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་བསྒྲིབས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་
མི་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་

ལྟར་འབྲས་སོགས་སྙིང་པོ་ནི།།ཕྱི་རོལ་སྦུན་པས་བསྒྲིབས་པ་

ལྟར།།དེ་བཞིན་སྙིང་པོའི་དོན་མཐོང་བ།།མ་རིག་སྒོ་ངའི་སྦུབས་
ཀྱིས་བསྒྲིབས།།ཞེས་གསུངས། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་དུག་གསུམ་གྱི་ཀུན་
ལྡང་དྲག་པོ་དེ་མི་གཙང་བ་ཁུ་ཁྲག་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། མི་གཙང་བ་
ཁུ་ཁྲག་དེ་ཆགས་བྲལ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་ཡང་ཆགས་ཅན་འདོད་
པ་བསྟེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་པ་ལྟར། དུག་གསུམ་གྱི་ཀུན་ལྡང་དེ་
འཕགས་པ་དང་མི་མཐུན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་
འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ་དེ་
ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་མི་གཙང་མི་མཐུན་པ།།དེ་བཞིན་ཆགས་དང་

བཅས་རྣམས་ཀྱི།།འདོད་པ་བསྟེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར།།ཀུན་ནས་
ལྡང་བ་མི་གཙང་འདྲ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་མ་
རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ནི་ས་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ས་ཆེན་པོ་འདིས་

562

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཏེར་བསྒྲིབས་ནས་མི་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་མཐོང་ཞིང་མི་ཐོབ་

པ་ལྟར། སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་བྱུང་སྟེ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་
པའི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་ནས་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མི་ཐོབ་ཅིང་། དེ་སྒྲིབ་

བྱེད་དེ་དང་བྲལ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ནོར་ནི་བསྒྲིབས་པས་ན།།མི་

ཤེས་གཏེར་མི་ཐོབ་པ་ལྟར།།དེ་བཞིན་སྐྱེ་ལ་རང་བྱུང་ཉིད།།མ་
རིག་བག་ཆགས་ས་ཡིས་བསྒྲིབས།།ཞེས་གསུངས། དེ་སྒྲིབ་བྱེད་
ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་སྤང་ནི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་དང་བཅས་པའི་

ས་བོན་དང་འདྲ་སྟེ། མྱུ་གུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་ནས་ས་བོན་གྱི་ཤུན་པ་
གཅོད་པ་སྟེ་བྲལ་བ་ན་མྱུ་གུ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལྟར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་
གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་མཐོང་སྤང་ཟློག་པ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་སྤང་སྤངས་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་
ལས། ཇི་ལྟར་མྱུག་སོགས་རིམ་སྐྱེས་པས།།ས་བོན་ཤུན་པ་གཅོད་
པ་ལྟར།།དེ་བཞིན་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིས།།མཐོང་སྤང་དག་ནི་ཟློག་
པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་སྤང་དེ་

563

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གོས་རུལ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་འཇིག་ལྟ་ཀུན་
བརྟགས་སྤངས་པའི་སྤང་བྱ་ལྷག་མ་ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་སྤང་རྣམས་
གོས་རུལ་དང་འདྲ་བར་ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་གྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
དེ་ཉིད་ལས། འཕགས་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་པ་ལས།།འཇིག་ཚོགས་
སྙིང་པོ་བཅོམ་རྣམས་ཀྱི། །སྒོམ་ལམ་ཡེ་ཤེས་སྤང་བྱ་རྣམས།།གོས་རུལ་དག་དང་མཚུངས་པར་བསྟན།།ཞེས་གསུངས།།རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་དེ་མངལ་སྦུབས་ཀྱི་དྲི་མ་

དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ།
ས་བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་ངོས་སྐལ་
གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་དེ། མངལ་ན་གནས་པའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་མི་བཙས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་འདྲ་ལ། མངལ་
སྦུབས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན། སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་རྣམ་པར་

ཤེས་པར་གྱུར་པ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་མ་དག་ས་
བདུན་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ས་

བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་

564

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ས་བདུན་ལ་བརྟེན་དྲི་མ་ནི།།མངལ་སྦུབས་དྲི་

མ་དག་དང་མཚུངས།།མངལ་སྦུབས་བྲལ་འདྲ་མི་རྟོག་པའི།།ཡེ་
ཤེས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བཞིན།།ཞེས་གསུངས། དག་པ་ས་གསུམ་
གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་ས་ལས་བྱས་པའི་བླུགས་གོང་དང་འདྲ་
བ་ཡིན་ཏེ། བླུགས་གོང་དེ་ཉིད་བསལ་བ་ན་གསེར་ལས་བྱས་པའི་སྐུ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་དུ། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་དེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་སྤངས་པ་ན་སྐུ་གསུམ་མངོན་དུ་
གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། ས་གསུམ་
རྗེས་འབྲེལ་དྲི་མ་རྣམས།།ས་འདམ་གོས་བཞིན་ཤེས་བྱ་སྟེ།།བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་རྡོ་རྗེ་ལྟའི།།ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གཞོམ་བྱ་ཡིན།།ཞེས་
གསུངས། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དགུ་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་རྣམས་གང་
ཟག་སུའི་རྒྱུད་ལ་མ་དག་པར་ཡོད་ཅེ་ན། དུག་གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་གསུམ་དང་དེ་གསུམ་གྱི་ཀུན་ལྡང་དྲག་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་
བཞི་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མ་དག་པར་ཡོད། མ་རིག་

བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་མ་དག་པར་
ཡོད། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་གཉིས་ནི་ཐེག་དམན་
སློབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མ་དག་པར་ཡོད། མ་དག་ས་བདུན་

565

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་། །དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་བློ་ལྡན་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མ་དག་པར་ཡོད། ཅེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། དྲི་འདི་དག་གིས་བྱིས་རྣམས་དང་། །དགྲ་བཅོམ་
སློབ་དང་བློ་ལྡན་རྣམས།།རིམ་བཞིན་བཞི་དང་གཅིག་དང་
ནི།།གཉིས་དང་གཉིས་ཀྱིས་མ་དག་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་བཞི་སྟེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། དགྲ་
བཅོམ་པ་དང་། སློབ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གོང་དུ་སངས་རྒྱས་པད་ངན་
སྦྲང་རྩི་སྦྲང་མ་ལ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་དགུ་པོ་དེ་
དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་བསྒྲིབ་བྱ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་བསྒྲིབ་བྱ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་
རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་
དགུས་བསྒྲིབས་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་དཔེ་དགུས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདི་རང་བཞིན་གསུམ་གྱིས་
བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གསུམ་གང་ཞེ་ན་འདི་སྡུད་བྱེད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། འདིའི་རང་བཞིན་ཆོས་སྐུ་དང་།
དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཏེ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་
པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་ཡང་ཡོད་

566

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། ཆོས་སྐུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་དང་། སྦྲང་རྩི་དང་།
འབྲུའི་སྙིང་པོའི་དཔེ་སྟེ་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་གསེར་གྱི་
དཔེ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ནི་གཏེར་སོགས་དཔེ་ལྷག་མ་
ལྔས་མཚོན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
དེ་ཉིད་ལས། རང་བཞིན་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་ཕྱིར་ཁམས།།སངས་
རྒྱས་སོགས་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ།།འདི་ཡི་རང་བཞིན་ཆོས་སྐུ་
དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རིགས་ཀྱང་སྟེ།།དེ་ནི་དཔེ་གསུམ་གཅིག་
དང་ནི། །ལྔ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། འོ་ན། གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དཔེ་གསུམ་དང་གཅིག་དང་ལྔས་

ཤེས་པར་བྱེད་ན། དེའི་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོས་སྐུ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རྟོགས་པ་ཆོས་སྐུ། བརྟེན་པ་ཆོས་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དོན་དམ་པར་དྲི་མ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་ཟབ་
མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ངེས་

དོན་གྱི་མདོ་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་པ་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་

567

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལས། ཆོས་སྐུ་རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ།།ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་དྲི་

མེད་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་ཟབ་པ་དང་། །སྣ་ཚོགས་ཚུལ་ནི་སྟོན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དོན་དམ་
པར་དྲི་མ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱིས་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཁྱོད་མཚོན་པའི་དཔེ་
གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། འཇིག་རྟེན་
འདས་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ན།།འདི་ལ་དཔེ་ནི་མི་དམིགས་པས།།དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ཁམས།།འདྲ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་
ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྦྲང་རྩི་དང་
འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྲང་རྩི་དེ་མངར་བའི་རང་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་པ་
བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་སྟོང་ཉིད་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། ཕྲ་མོ་ཟབ་མོའི་ཚུལ་
བསྟན་ནི། །སྦྲང་རྩི་རོ་གཅིག་པ་བཞིན་ཏེ།།ཞེས་གསུངས། ཀུན་
རྫོབ་སྣ་ཚོགས་པ་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་མདོ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྦུན་སྐོགས་དང་བཅས་པའི་འབྲུའི་སྙིང་པོའི་

568

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྦུན་གྱི་སྦུབས་ན་འབྲུའི་སྙིང་པོ་

ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་སྙིང་པོའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་

དང་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཚུལ་བསྟན་ནི།།སྣ་ཚོགས་སྦུབས་
སྙིང་བཞིན་ཤེས་བྱ།།ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གསེར་དང་
འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། གསེར་དེ་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་རྒྱན་སོགས་སུ་བསྒྱུར་དུ་རུང་བ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་མེད་པ་
བཞིན་དུ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གཞན་དུ་

འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དགེ་བ་ཡིན་པ་

དང་། དེའི་རང་བཞིན་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། །དགེ་དང་རྣམ་པར་
དག་པའི་ཕྱིར།།དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་གསེར་གྱི་ནི། །གཟུགས་དང་

མཚུངས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དེ་ལ་ཡང་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རང་ཆས་སུ་འབྱུང་
བའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་
པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དང་གཉིས་སུ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དང་

569

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ཡང་སྟོབས་བཅུ་
སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་ཅན་དང་འདྲ་
བ་ཡིན་ཏེ། ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་ཅན་དེ་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱངས་
པ་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་ཡང་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རིགས་དེ་
གཉིས་ལས་སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་
གནས་རིགས་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
བསགས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་ལ། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་
བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱས་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་ནས་མཐར་གཟུགས་སྐུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གཏེར་དང་
འབྲས་བུའི་ཤིང་བཞིན་དུ།།རིགས་དེ་རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ།།ཐོག་
མེད་རང་བཞིན་གནས་པ་དང་། །ཡང་དག་བླང་བ་མཆོག་ཉིད་དོ།།
རིགས་འདི་གཉིས་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པར་འདོད་
པ་ཡིན།།དང་པོའི་སྐུ་ནི་དང་པོ་སྟེ།།གཉིས་པ་ཡིས་ནི་ཕྱི་མ་

570

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
གྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐུ་
གཟུགས་དེའི་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་བློ་བུར་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་
ཡིན་ཞིང་འགྲོ་བའི་རེ་བ་སྐོང་བ་བཞིན་དུ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཡང་རྒྱུ་
རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། འགྲོ་བའི་རེ་བ་སྐོང་
བར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མཛེས་
པ་ནི།།རིན་ཆེན་སྐུ་འདྲར་ཤེས་བྱ་སྟེ།།རང་བཞིན་གྱིས་ནི་བྱས་

མིན་དང་། །ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་གཏེར་ཡིན་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ལོངས་སྐུ་དེ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ།

འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་དེས་རང་གི་རྒྱལ་སྲིད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་
བཞིན་དུ། ལོངས་སྐུ་དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་ཆེན་རྒྱལ་སྲིད་

ཆེ་ལྡན་ཕྱིར།།རྫོགས་ལོངས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བཞིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་སྐུ་དེ་གསེར་ལས་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། གསེར་ལས་བྱས་པའི་སྐུ་
གཟུགས་དེ་ཡང་ངོ་བོ་གསེར་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱས་པ་དང་། དེ་ལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སྤྲུལ་སྐུ་
དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདུལ་བྱའི་མིག་ཤེས་ལ་སྤྲུལ་

571

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྐུར་ཤར་བ་ཡིན་པ་དང་། དེ་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གཟུགས་བརྙན་གྱི་ནི་རང་བཞིན་ཕྱིར།།སྤྲུལ་
པ་གསེར་གྱི་གཟུགས་ལྟ་བུ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ཁམས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྲིན་དང་རྨི་ལམ་སྒྱུ་བཞིན་དེ་དང་དེར།།
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཀུན་སྟོང་པ་ཞེས།།གསུངས་ནས་ཡང་
འདིར་རྒྱལ་རྣམས་སེམས་ཅན་ལ།།སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཡོད་ཅེས་
ཅི་སྟེ་གསུངས།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་

དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་

ནི། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཞུམ་སེམས་ཅན་དམན་ལ་བརྙས་པ་དང་།།
ཡང་དག་མིན་འཛིན་ཡང་དག་ཆོས་ལ་སྐུར།། བདག་ཆགས་ལྷག་
པའི་སྐྱོན་ལྔ་གང་དག་ལ།།ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྤང་དོན་དུ་གསུངས།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་དགོས་པ་ནི། སེམས་ཞུམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་དམན་པ་ལ་

572

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྙས་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བདེན་
སྟོང་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་། བདག་ཆགས་སུ་ལྷག་པར་གྱུར་
པའི་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་

ཐབས།རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ་སོགསབཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ། རིགས་སད་

པར་བྱེད་པའི་ཐབས། རིགས་སད་པའི་རྟགས། རིགས་ནས་ཇི་ལྟར་
འཁྲིད་ཚུལ། རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན། རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

དབྱེ་བ། ས་མཚམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྒྲ་བཤད་པ་དང་དགུ་
ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་རིགས་སད་

པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་བསག་སྦྱང་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རིགས་སད་པ་འདི་བསག་སྦྱང་སྔོན་
དུ་སོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཁོར་བའི་
ཉེས་དམིགས་དང་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་བརྗོད་པ་ན་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་

573

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བ་དང་མིག་ནས་མཆི་མ་འཁྲུགས་པ་སོགས་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་
གྱི་རྟགས་ལས་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་སད་པར་དཔོག ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པས་
མིག་ནས་མཆི་མ་འཁྲུགས་པ་སོགས་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
རྟགས་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པར་དཔོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་ཉན་ས་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་དང་། །ཆུ་སྐྱར་
ལས་ནི་ཆུར་ཤེས་ལྟར།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་ལྡན་གྱི།།
རིགས་ནི་མཚན་མ་དག་ལས་ཤེས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རིགས་སད་པའི་རྗེས་སུ་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ཡོད་
དེ། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་ལེགས་
པར་སྦྱངས་ཏེ་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལ་འཁྲིད་པར་

བྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པ་རྣམས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤིན་ཏུ་
རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་
གྱི་ལམ་ལ་འཁྲིད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་
རྣམས་ནི་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་དང་པོར་

574

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྲིད་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པའི་སྡིག་
ལྟུང་གིས་གོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་
ལ་ལྟོས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དམན་མཆོག་གི་རིམ་པ་

མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་སྨན་རྣམས་ལ་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལང་གཤེགས་ལས། གང་ཞིག་གཞན་མ་བཤད་པ་སྟེ།།གཞན་ལ་བསྟན་
པར་མི་བྱ་སྟེ།།ཇི་ལྟར་ནད་པ་སོ་སོ་ལ།།སྨན་པས་སྨན་ནི་གཏོང་བ་
ལྟར།།དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ།།སེམས་ཙམ་དུ་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ནི། རིགས་སད་པའི་ཕན་

ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་ཤིན་

ཏུ་བརྟན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་སྒྲུབ་
པ་ལ་ནན་ཏན་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་དང་། ངན་སོང་ལས་མྱུར་དུ་ཐར་པ་
སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། སངས་

རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་འགྱུར་རུང་གི་ཆོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། དྲུག་པ་ལ། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས་རིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་རིགས། བྲམ་ཟེའི་རིགས། དམངས་རིགས།

575

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གདོལ་པའི་རིགས། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རིགས། རིགས་ལྔ། རིགས་

དྲུག་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་རིགས་སུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་གྱི་རིགས་ལ་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་སུ་ཡོད། རང་གི་རྟེན་
ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གང་
ཞིག ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གང་ཞིག འདུས་བྱས་ཀྱི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་འགྱུར་རུང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དང་། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་དེ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས།

རང་རྒྱལ་གྱི་དེ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

ཉན་ཐོས་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།
རང་རྒྱལ་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ། སྐབས་འདིར་

དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་དེ་དང་། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་

576

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་མྱོང་བའི་

སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་དོན་གཅིག དེ་
ལ་བརྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྔར་བཞིན་བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་
དོ།།བདུན་པ་ལ། སྤྱིར་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་ས་མཚམས་
ལམ་མ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་
རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་
ལམ་ནས་དང་། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་
པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་དོ།།རིགས་སད་པ་ལ་བར་

དུ་གཅོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ་སྔར་བཞིན་ནོ།།བརྒྱད་
པ་ལ། རིགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དུ་མར་གསུངས་ཏེ། བྱང་
སར། རིགས་དེ་ནི་གཞི་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྟོན་པ་དང་། རྒྱུ་དང་། རྟེན་
དང་། ཉེར་གནས་དང་། སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གནས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་ནི། འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་ན་འཕགས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ཡང་
ས་མཚམས་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཤེས། ལྔ་པ་མཐོང་ལམ་དྲུག་པ་སྒོམ་ལམ། བདུན་པ་དང་དགུ་པ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བྲལ་བ་དང་བྲལ་
བའི་ཐོབ་པའོ།།བརྒྱད་པ་ནི། ས་འོད་བྱེད་པ་ནས་ས་དྲུག་པའི་བར་

577

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

རོ།།བཅུ་པ་ནི་ས་བདུན་པའོ།།བཅུ་གཅིག་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་ནས་
ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་བར་རོ།།བཅུ་གཉིས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་

ཐོགས་པ་དང་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའོ།།བཅུ་གསུམ་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་
ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་
དུ་བཤད་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ལ།

རང་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བར་རང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་གི་མཐོང་
ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་སྤྱི་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒོམ་ལམ་ལ་ས་
བཅུ་ཀ་ཡོད་དེ། ལྷག་མ་བདུན་ཅི་རིགས་པར་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཆོས་
སུ་བཞག་སྟེ། དེ་ཡང་རང་དོན་དང་། ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་། གཞན་དོན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། གཉེན་པོའི་སྒྲུབ་པ་དང་།
སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ནི། གཉེན་པོ་སྐྱེད་པ་དང་། སྤང་བྱ་འགོག་པ་
ཡིན་ལ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་ནི་སྤོང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་གཉིས་རྫོགས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ། ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་

པའི་སྒྲུབ་པ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་

སྒྲུབ་པ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ལ། གཞན་དོན་གོ་རིམ་ནི་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་རྩོལ་
བ་མི་མངའ་བ་ནི་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བར་བཤད་དོ།།

578

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་
རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་
དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་

བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་བརྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུགགཉེན་པོའི་སྒྲུབ་པ། སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་
པའི་སྒྲུབ་པ། ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པའི་སྒྲུབ་པ། སློབ་མ་ཉན་
ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་པ། གཞན་དོན་གོ་རིམ་དུ་བྱེད་
པའི་སྒྲུབ་པ། ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང༌།ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་བཤད་པ།

༈ དེའི་འོག་ཏུ་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང་། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་བཤད་པ་དང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་

579

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མདོ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མཉམ་པ་ཉིད་

ལ་དགོངས་པ། དོན་གཞན་ལ། དུས་གཞན་ལ། གང་ཟག་གི་བསམ་

པ་ལ་དགོངས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།
མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་གཞན་དང་། །
གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ།།དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་
བྱ།།ཞེས་གསུངས། དང་པོ་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་
ནས། ང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ནི། མཛོད་ལས།
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཚོགས་དང་ནི།།ཆོས་སྐུ་འགྲོ་བའི་དོན་
སྤྱོད་པས།།མཉམ་པ་ཉིད་དེ་སྐུ་ཚེ་དང་། །རིགས་དང་སྐུ་བོང་ཚད་
ཀྱིས་མིན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། ལས་ཉོན་
གཉིས་སྤང་བྱ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་།།

བྲམ་ཟེ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་དང་། །ཡུལ་འཁོར་འཁོར་དང་བཅས་བཅོམ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་ངོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་སྨོན་ལམ་
བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་དེར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྦྱིན་
པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་སྦྱིན་པ་ལ་སྨད་
ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།

580

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོངས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་

བའི་མདོ། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གཞུག་པ་
ལ། མཚན་ཉིད་ལ། གཉེན་པོ་ལ། བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་
པའི་མདོ་དང་བཞི་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། གཞུག་པ་ལྡེམ་
པོར་དགོངས་པ་དང་། །མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་། །
གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་། །བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། གཞན་སྡེ་དང་རང་སྡེ་
འགའ་ཞིག་བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ། ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ཁུར་ཡིན་

ལ།།ཁུར་འཁྱེར་བ་ཡི་གང་ཟག་ཡོད།།རྟག་གམ་མི་རྟག་བརྗོད་མི་

བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས།
མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་དང་། །
ལེ་ལོ་ཅུང་ཟད་ཆོག་འཛིན་དང་། །ང་རྒྱལ་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང་།། འགྱོད་དང་མ་ངེས་ལྡོག་པ་ནི།། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་

སྟེ།།དེ་ཡི་གཉེན་པོར་ཐེག་མཆོག་གསུངས།།ཞེས་གསུངས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ལ་བརྙས་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི། མཉམ་པ་
ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་

581

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བརྙས་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་བསྙེན་
བཀུར་བྱས་ན་ད་གཟོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་གི་ཆོས་ལ་བརྙས་པའི་གཉེན་པོར་
གསུངས་པ་ནི། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ།
དེའི་དོན་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཉོན་གཉིས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
མཆོག་འཛིན་གཉིས། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་མ་ལུས་པ་སྤངས་ན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅེས་པའོ།།ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི་དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ལྟ་བུ། ཅུང་ཟད་ཆོག་
འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་

དགོངས་པ་ལྟ་བུ། ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི་སངས་

རྒྱས་ལ་ལའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་བསྔགས་པ་

བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། འགྱོད་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་དགྲ་
ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་ལ་དད་ཅིང་མོས་ན་མཚམས་མེད་བྱས་པའི་ལས་

དེ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ང་མི་སྨྲའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མ་
ངེས་པ་ལྡོག་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རིགས་མ་

ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་དྲང་བའི་ཆེད་དུ་ཐེག་དམན་ལ་སྨད་པ་ལྟ་
བུའོ།།བཞི་པ་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ངན་པ་མ་གྲགས་པའི་

582

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོན་བསླབ་པ་གསུམ་སྟོན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྙིང་པོ་མེད་
ལ་སྙིང་པོར་ཤེས།།ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས།།ཉོན་མོངས་པས་ནི་རབ་ཉོན་མོངས།།བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར།།ཞེས་རྣམ་གཡེང་གི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
བསླབ་པ། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ། ཡུན་རིང་པོར་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ངལ་
བས་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་
རྣམས། ཉམས་སུ་བླངས་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་
གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་
གང་རུང་དུ་མི་དམིཌ་པ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་
བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་མདོ། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་
ཉིད། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་
ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ནོ།།གཞུང་དོན་ནི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་
ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐོབ་སྟེ།
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་
ཚུལ་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པ་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་

583

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༈ གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན།།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་རྩོད་སྤོང་བསྟན་ན་བསྟན་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྩོད་པ་དང་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རིགས་

ཅན་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་རྩོད་པ་དང་། རིགས་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་
རྩོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་
ཐལ། དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་གང་ཞིག དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་སྤྱིར་གནས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་
གྱུར་པ།།ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ཅན་

གསུམ་ག་དེ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་སྟོན་པ་ལ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་

རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་
པའི་རིགས་ཡིན་ན། འོ་ན་དེའི་ཚེ་དེ་ནི་སྤྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་སྐྱེ་བོ་བློ་

584

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམན་པའི་ངོར་དོགས་པ་བསུས་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དྲི་བཅས་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་རིགས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་

ཐལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བའི་
རྩོད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར།།རིགས་
ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། ཚིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་པ་
སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏེ། དེས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་

དབྱེ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལ་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་

འཐད་པར་བསྟན། དེ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རིགས་ཅན་

གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ལན་ལ། དོན་ཐོབ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལན་དངོས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པའི་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། གཞུང་འདི་ཉིད་ལས་དྲི་

བཅས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བཞག་པ་ལ་རིགས་ཅན་

གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དྲི་བཅས་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་གྱིས་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་པས་རང་རང་
གི་འཕགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་

585

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གྱུར་པ་ན་དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལམ་
གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ཞེས་མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཉན་ཐོས་སློབ་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་
རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། རང་རྒྱལ་སློབ་པའི་སེམས་ཀྱི་

ཆོས་དབྱིངས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

དང་། ཐེག་ཆེན་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་
ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པའི་

རིམ་གྱིས་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུའི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་
ནས་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་
ཡང་། ཉི་སྣང་ལས། ཇི་ལྟར་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་
པ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་དེས་ན་འདིར་ཧ་ཅང་ཐལ་
བ་ཅི་སྟེ་འཚོལ་བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལན་སྔ་མ་དེར་
མ་ཟད། གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་དུ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ལན་ཀྱང་ཡོད་
དོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། སླ་ཆོས་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངག་གིས་

ལན་གཞན་དུ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་

586

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། རིགས་ཐ་

དད་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་
མེད་ཀྱང་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་
བྲག་གིས་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རྟོགས་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་དེ་
རྟོགས་པའི་བློ་ལ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ཡོད་དོ།།ཞེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་
སྒོ་ནས་ཐ་དད་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བརྟེན་
པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས།།དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད།།ཅེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། རྟེན་ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་

ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འཐད་དེ། དེའི་བརྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་
འཇིམ་པ་གཅིག་ལས་གྲུབ་ཅིང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་མེ་ལྕེ་གཅིག་
གིས་སོ་ལེགས་པར་བཏང་བའི་རྫའི་བུམ་པ་རྣམས་ངོ་བོ་མི་འདྲ་
བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། རྟེན་བུམ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་དང་།
ལི་ཁ་ར་དང་། ཞོའི་སྣོད་བྱེད་པའི་ཚེ་བཅུད་ཀྱི་སྒོ་ནས། སྦྲང་རྩིའི་

བུམ་པ། ལི་ཁ་རའི་བུམ་པ། ཞོའི་བུམ་པ་ཞེས་ཐ་དད་པར་འཇོག་པ་
བཞིན་ནོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན་འཇིམ་པ་གཅིག་ལས་མངོན་

587

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།པར་གྲུབ་ཅིང་མེ་ལྕེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་བའི་རྟེན་བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་དང་ལི་ཁ་ར་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་ཉིད་

ཀྱིས་ཐ་དད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་
བསྡུས་པ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་ཐ་དད་པ་ཉིད་

དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་གསུངས། ཁ་ཅིག རིགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་གཞུང་ཡིན། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། སློབ་དཔོན་
སེང་གེ་བཟང་པོ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་ན། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇུག་ཊཱིཀ་ལས། རང་རྒྱུད་པ་དེ་དག་གིས་

ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མངོན་
གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་འོང་ཡང་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པའི་གྲོགས་
མེད་པར་བདེན་འཛིན་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་ས་བོན་སྤངས་པ་མི་འོང་ཞེས་བཞེད་དགོས་པས། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་

སྤངས་པ་ཉན་རང་ལ་སྲིད་ཀྱང་ས་བོན་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་སྨྲ་དགོས་སོ།།ཞེས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་

588

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་
མེད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་
པའི་གཞི་ཤེས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བ་དང་། འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་ཐལ་འགྱུར་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་བཤད་ལས། འཛིན་པ་མི་སྤོང་བ་ནི་

དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཐེག་པ་འབྲིང་པོའི་དགྲ་བཅོམ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་
རྟོགས་པ་འདི་ངེས་པར་མི་དགོས་པའི་དོན་ནོ།། ཞེས་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་སྲིད་པར་བཞེད་པ་
ཡང་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་འཆད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་

ལོ།།ཁོ་ན་རེ། འཕགས་པ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པས་ཁྱབ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཐེག་པ་ཆེ་
ཆུང་གཉིས་ཀའི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། འཕགས་པའི་

གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སླད་
དུའོ།།ཞེས་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པའི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་མཆོག་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དམ་འདུས་མ་

589

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བྱས་པས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་
འཕཌ་པ་ཡོད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན།
འཕགས་པ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་ཁྱབ་
པར་ཐལ། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་
བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁ་
ཅིག རིགས་ཀྱི་གཞུང་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཡིན། རང་རྒྱུད་པས་
ཐེག་དམན་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། འཇུག་ཊཱིཀ་ལས། འོ་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་ངེས་པར་གཏན་ལ་འབབ་པ་ཞིག་དང་། ཉན་
རང་དུ་ལྟུང་བ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ནི་དབུ་མ་པ་གཉིས་

ཀས་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲ་བ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒོམ་པས་མངོན་དུ་གྱུར་པ། དེ་ལྟར་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་
གཅིག་ཀྱང་འདོད་དགོས་སོ།།དེ་ལྟར་ན་ལམ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མཐོང་ལམ་ནས་སྤོང་བ་དང་། ལྷན་སྐྱེས་སྒོམ་ལམ་ནས་ཀྱང་སྤོང་བར་འདོད་དགོས་པས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་མ་ཡིན་གཉིས་འདོད་དམ་སྙམ་

590

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། འདི་ལ་གསལ་བར་བཤད་པ་མི་སྣང་ཡང་། རང་རྒྱུད་པ་དག་
གིས་ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་དགོས། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པས།
རང་རྒྱལ་ལ་ཤེས་པ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པས་མ་ཁྱབ་
བོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཐེག་པ་དམན་པར་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་རིམ་པ་

དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ནས་རིམ་པ་གཉིས་པས་སྲིད་པ་ལས་
གྲོལ་བར་མཛད། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་

དུ་བཀྲི་བར་མཛད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་དམན་འཕགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུང་
གིས་ཀྱང་འགྲུབ། རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
མདོ་ལས། འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་དགེ་སློང་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་། མོའུ་
འགལ་གྱི་བུ་ལྟ་བུ་ཤ་སྟག་གིས་གང་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐལ་པར་སྒོམ་པ་བས་བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིན་གཅིག་སྒོམ་པ་

591

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བསོད་ནམས་ཆེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་
སྟོང་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་མཐའ་དག་ལས་བདེན་སྟོང་
རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་སྒོམ་པ་བསོད་ནམས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་འཇུག་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་
འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མདོར་
བསྡུ་ན་གང་ཟག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་
མཐོང་བ་ལ་མིག་དང་མི་ལྡན་པར་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། བཞི་པོ་འདི་
དག་ནི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་དང་། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་འཇིག་

ལྟ་ལྷག་པར་འཕེལ་བའི་སོ་སྐྱེ་དང་ཕུང་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་
པའི་ཉན་རང་དང་། རེ་ཞིག་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་

བྱང་སེམས་གསར་བུ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། ཇི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྙིང་པོ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་ལྟུང་བ་རྣམས་དང་། ཕྱིན་ཅི་

592

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་རྣམས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་
རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ལགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་ལྟུང་བ་རྣམས་
ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་བརྗོད་དེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་ལ་བརྗོད་དེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་རྣམ་པར་
གཡེངས་པ་ནི་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་ཚུལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྙིང་པོ་ལས་ཉམས་པ་དག་ལ་བརྗོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་རྒྱུད་པས་འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་
ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྔར་བཤད་པའི་ལུང་དེ་དག་དང་འགལ་ཞིང་། དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒོ་ནས།།ཞེས་སོགས་
དང་། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་སོགས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པས་ཉན་
ཐོས་སློབ་པའི་སེམས་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སོགས་སུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་དེ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར་རོ།།

593

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་སྒྲུབ་བའི་དམིགས་པ་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་དང་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། རིགས་ཀྱི་དོན་བསྡུར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གང་ལགས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཇི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་
ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་དང་།
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང་། ཐུན་མོང་བ་དང་།

594

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དག་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཅེས་བྱའོ།།བྱང་ཆེན་གྱིས་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱ། བྱང་ཆེན་ཆོས་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་དམིགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་
ནས། དེ་དག་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་ལན་དུ། བཅུ་གཅིག་པོ་སོ་སོར་ཕྱེ་
ནས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་
བའི་ཆོས་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་
རྣམ་གཞག་ཏུ། སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ།།དམིགས་པ་དག་དང་།

ཞེས་འཆད་ན། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གྱི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་

པ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ཞིང་། སྡིག་ཏོ་མི་དགེ་
བའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་སྤང་བར་བྱ་ཞིང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཕྱོགས་
རྣམས་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པའི་སྒོ་ནས། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་གཡེང་བ་
ཐམས་ཅད་སྤང་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་

595

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གྱི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་
དམིགས་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་

ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་དགེ་སོགས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཡང་དགེ་ལ་སོགས་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། འོ་ན།
དབྱེ་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་ཞེ་ན། དེར་མ་ཟད། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབྱེ་བས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ། རབ་དབྱེ་དང་། ཇི་ལྟར་དམིགས་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་
པོ་ལ་བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་
དམིགས་པ་དེ་ལ་དགེ་སོགས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མདོར་
བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་ལ། རེ་ཞིག་དང་པོར་སྤྱིར་དགེ་བ་དང་
མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། དགེ་སྦྱོང་
གི་ཚུལ་ཉིད་དང་། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པའོ།།ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་

ཡང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་དགེ་བ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་གང་

596

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འཇིག་

རྟེན་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཕར་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དག་སྟེ། དེ་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་
པའི་དགེ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མི་དགེ་བ་
སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་པའི་མི་དགེ་
བའི་ཆོས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མི་དགེ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། སྲོག་གཅོད་པ་
ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་མི་དགེ་བའོ།།ཞེས་པ་ནས། ལོག་པའི་ང་

རྒྱལ་དག་སྟེ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མི་དགེ་བའི་ཆོས་
ཞེས་བརྗོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོཌ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལུང་མ་བསྟན་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་གང་ལཌ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་དག་སྟེ། དེ་དག་ནི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཞེས་
བརྗོད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་
པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྒྱས་

597

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པར་བཤད་པ་ལ། དེ་ལྟར་དགེ་སོགས་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་དབྱེ་བ་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལ་འཇིག་

རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམ་
པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཟུང་བཞིར་ཕྱེ་ནས་རྩ་བའི་གྲངས་བཞིན་དུ་

འཆད་དོ།།ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་
པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོའི་དབྱེ་བ་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་ལྷག་མ་
རྣམས་ཏེ་གྲངས་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ཡང་བརྒྱད་ཡོད་
པའི་དང་པོ། འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོགས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ཞེས་པ་ནས། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་དང་། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་གང་དག་
ཡིན་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་།
ཞེས་དང་། བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་ཕུང་པོ་ལྔ་
དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་འཇིག་སྟེན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པ་
ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་

གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

598

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དག་སྟེ། དེ་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
གང་དག་འཇིག་རྟེན་འདས་འདོད་དང་། །ཞེས་དང་། འཕགས་པའི་
སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ཟག་བཅས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་སྟེ།
དེ་དག་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟག་བཅས། ཞེས་དང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཉེར་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ཞེས་
གསུངས། བཞི་པ་ཟག་མེད་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཟག་པ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དག་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟག་པ་མེད་ཆོས་དང་། ཞེས་དང་། དེར་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་དྲན་

599

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་འདུས་བྱས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་དང་། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་དག་སྟེ། དེ་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་དག་འདུས་བྱས། ཞེས་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་འདུས་མ་བྱས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདུས་མ་བྱས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གང་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་། འཇིག་པ་དང་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་

མངོན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་
དག་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདུས་མ་བྱས། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་ཐུན་མོང་བ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བསམ་གཏན་བཞི་དང་།

གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་དང་། མངོན་པར་

600

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་པ་ལྔ་དག་སྟེ། དེ་དག་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་། ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སློབ་མ་ཐུན་མོང་ཆོས་རྣམས་དང་། ཞེས་དང་། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཞེས་
གསུངས། བརྒྱད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་
པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གང་ལགས།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་།
མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དག་སྟེ། དེ་
དག་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པར་
མི་བྱ་ཞིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་དག་ཐུབ་
པའི་ཐུན་མོང་མིན། ཞེས་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་སྟོབས་བཅུ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་དམིགས་ཚུལ་དེ་སྟོན་པ་ལ།

601

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་

རིམ་གྱིས་དམིགས་པས་ན། ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་
དཔྱད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཇི་ལྟར་
དམིགས་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་
གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པའི་མཚན་
ཉིད། དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་ན། དེས་དམིགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་དེས་དམིགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་བསྟན་པ་
གསུམ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བརྒྱད་ཡོད། གསུམ་པ་ལ་ཡང་སྤྱིར་བསྟན་པ་གསུམ་བཤད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ་བརྒྱད་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག རྣམ་སྨིན་དཀར་
བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། དགེ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། འཇིག་རྟེན་
པའི་དགེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་བ་གཉིས་སུ་

ཡོད། དེ་གང་ཞིག རྣམ་སྨིན་གནག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་

ཏུ་ཕྱེ་བ། མི་དགེ་བའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གང་ཞིག དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁ་ཅིག ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་

བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་དགེ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་འབྲས་

602

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་འབྱིན་བྱེད། མི་དགེ་བའི་མཚན་ཉིད། བླང་

དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་གཞག་པར་བྱ་བའི་ཆོས། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་
སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགེ་བ་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །དགེ་
བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཁ་ཅིག མ་

ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་

གྲངས་ངེས་པའམ། ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ།
གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པས་འདགས་པར་ངེས་པའི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་དེ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་གསུམ་པ་
མི་འཐད་དེ། འཇིག་ལྟ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས།
གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན།།ཞེས་དང་། འདོད་ན་འཇིག་

ཚོགས་ལྟ་བ་དང་། །མཐར་འཛིན་ལྷན་ཅིག་མ་རིག་པ།།ལྷག་མ་
རྣམས་འདིར་མི་དགེ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་

དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་དགེ་བའི་

603

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག སྐྱེས་བུ་དམ་པས་བླང་བྱར་འོས་པ་དགེ་
བའི་མཚན་ཉིད། དེས་དོར་བྱར་འོས་པ་མི་དགེ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་

འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཁམས་གོང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
རྣམས་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག ཞེས་བསྣན་
ནས་འཇོག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དེ་མི་འཐད་དེ།
འཁོར་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་སྐྱེས་བུ་དམ་པས་བླང་བྱ་དང་། དེས་དོར་བྱ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་འཕགས་
པས་གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། གཉིས་པ་ལ། ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་ཤིང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འདྲེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ།
འཇིག་རྟེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ། ཟག་མེད་
གང་ཞིག ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འདྲིས་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་

604

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་མཚན་ཉིད། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་ལྟ་བུ། ལས་
ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་ཞིང་བདག་ལྟའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་

རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མ་
ཡིན་པའི་བདག་ལྟའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་

ཏུ་ཕྱེ་བ། ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལམ་བདེན་ལྟ་བུ། རང་གི་རྒྱུ་
རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་
མ་སྐྱེས་པ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འཕགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་རུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཐུན་

མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་བཞི་ལྟ་བུ། ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་རུང་གི་

ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་མཚན་ཉིད། སྟོབས་བཅུ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་དམིགས་ཤེ་ན།
དམིགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་བདག་གི་བླང་བྱ་དང་། དོར་བྱ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་གཞག་པར་བྱ་བ་གང་
ཡིན་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བླང་བྱ་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ།
དེ་ལ་ཡང་དང་པོ་དང་ཕྱིས་བླང་བྱ་གང་སྙམ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་

605

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གཉིས་སུ་སེམས། དེ་ནས་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དེ་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་བླང་བྱ་རེ་ཞིག་པ་སྟེ།
ཕྱི་མ་ཟག་མེད་ཡིན་པས་བླང་བྱ་གཏན་དུ་བའོ་སྙམ་དུ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ལ་སེམས། དེ་ནས་ཟག་མེད་དེའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་

སྙམ་པས་འདུས་བྱས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་སེམས། དེ་ནས་འདུས་བྱས་བཞག་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་དམིགས་ཏེ་སེམས་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་
པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། གསུམ་
དུ་ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཕུང་

པོ་ལྔ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི། ཟག་བཅས་

ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ། ཟག་མེད་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི།

འདུས་བྱས་ལམ་བདེན། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན། ཐུན་མོང་བ་བསམ་གཏན་བཞི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོབས་བཅུ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

606

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། གོང་དུ་བྱང་ཆེན་ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱི་བ་གང་ལ་བརྗོད་པ་ཅིའི་སླད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱི།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་སེམས་

ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་

མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་
རྣམ་གཞག་ཏུ། དམིགས་པ་དག་དང་ཆེད་དང་ནི། །ཞེས་འཆད་ན།
སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་

607

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
དམིགས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དམིགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲུབ་པའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆེད་དུ་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་
བྱ་བ་ལ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་ཚོགས་ཆེན་པོའི་མཆོག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། ཆོས་འདི་དག་མི་གནས་ཏེ་
སེམས་ཅན་གྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོའི་མཆོག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་བྱང་ཆེན་ཞེས་

608

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྗོད། ཅེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། སྤོང་བ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱི་བ་དེ་ལ་བདག་ཀྱང་སྤོབས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དོན་གང་གི་
སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཞེས་བརྗོད་ལ། ཁྱོད་སྤོབས་པར་བྱོས་ཤིག ཤཱ་
རིའི་བུས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་བར་

དུ་བལྟ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་

ཚེ་ཐབས་མཁས་པས་བལྟ་བའི་རྣམ་པ་དེ་དག་སྤང་བ་ཉིད་མི་

དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་ཏོ།། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། སྤོང་དང་། ཞེས་དང་། སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱི་བ་དེ་ལ་བདག་ཀྱང་སྤོབས་སོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་

609

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཁྱོད་སྤོབས་པ་སྐྱེད་ཅིག རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་མཉམ་པ་དང་། མཉམ་པའི་སེམས་

དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་མ་ལགས་པའི་སེམས་ཟག་པ་མ་མཆིས་ཤིང་ཁམས་གསུམ་དུ་མ་

གཏོགས་པའི་སེམས་གང་ལགས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། མངོན་པར་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཞེས་བྱའོ།།
ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྟོགས་དང་། ཞེས་དང་། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་སྟེ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་

སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། བྱང་སེམས་གང་གི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་
འཇུག་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་དེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཐེག་
ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སེམས་པ་ཆེན་
པོ། སྤོང་བ་ཆེན་པོ། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་

ནི། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། གང་ཟག་གི་

བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ལྟ་བུ། ས་མཚམས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དོན་དེ་དེའི་ཆེད་དུ་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཆེན་པོ་གསུམ་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་

610

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཙོ་བོར་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་

དོན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཆེན་པོ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་གཞན་དོན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་དེའི་གཙོ་བོར་བཞག་
པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་
པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ། སྤོང་བ་ཆེན་པོ། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོན་པ།

༈ བཞི་པ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་ལ། འོ་ན། ལུས་རྣམ་
གཞག་ཏུ། སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་བ།།ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་
བཞིན་དང་། །དམིགས་པ་དག་དང་ཆེད་དང་ནི།།གོ་ཆ་འཇུག་པའི་
བྱ་བ་དང་། །ཚོགས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་རྣམས།།ཞེས་འཆད་ན། སྒྲུབ་པའི་རྟེན། དམིགས་པ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམས་བརྗོད་པའི་འོག་
ཏུ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་

611

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་
བཞིན་གནས་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་
དམིགས་ཏེ། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་

ལྡན་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་
ན། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། སྤྱིའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། སོ་སོའོ་དོན་འཆད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྤྱིར་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་
རྟེན་ཅན་དང་། ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་
མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གཉིས་ཕུན་

ཚོགས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆེན་པོ་དྲུག་ལྡན་གྱི་སེམས་དཔའི་

612

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣལ་འབྱོར། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཆེན་པོ་དྲུག་དང་ལྡན་ཏེ། གནས་པ་ཆེ། བརྩོན་པ་ཆེ། འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཆེ། རྟག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཆེ། བཟོད་པ་ཆེ། དོན་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་གཞན་
མཐའ་དག་གི་དོན་ལ་བརྩོན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་
ཆེན་པོ་འབྲས་བུར་འབྱིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་དུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས། གནས་རྩོམ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཆེ་བདག་ཉིད།།རྒྱལ་

སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་འདོད།།རྟག་ཏུ་ལེན་པ་ཆེ་དང་བཟོད་པ་ཆེ།།དོན་ཆེན་ཡང་དག་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད།།ཅེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་
སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། མཁྱེན་
གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དང་པོའི་མཚན་

613

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།ཉིད། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་སྦྱོར་ཅི་

རིགས་པས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། གཉིས་པའི་མཚན་
ཉིད། དེ་གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་
མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་བསྟན། བར་པ་བཞིར་སྦྱོར་
བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དང་པོ་
གསུམ་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཙོ་བོར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ལྡོག་
ཆ་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར། སྤྱིར་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོ་སྒྲུབ་སྐབས་
འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་སྐབས་དང་པོའི་གཞུང་དང་སྐབས་གཞན་
གཉིས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་ལེན་གྱི་ལྡོག་ཆ་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་བཞིའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
སྒྲུབ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་སུ་གཙོ་བོར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་ལེན་གྱི་ལྡོག་ཆ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་བཞི་པར། སངས་

རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་
འགྲུས་དང་། །ཞེས་དང་། ལྔ་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་
ནི།།ཞེས་སོགས་དང་། དྲུག་པར། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་།།

614

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་སོགས་དང་། བདུན་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། གཞུང་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྟན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་
མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པས། མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་
ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ། མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་
པའི་མཚན་ཉིད། སྦྱིན་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པའི་སྒྲུབ་པ། སྦྱོར་
བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། མཁྱེན་གསུམ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་
བ་ནི་ལྟ་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། སྦྱོར་བཞི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ནི་
སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡིན། ཞེས་ཟེར། འོ་ན་ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་སྦྱིན་སོགས་སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཤེས་
བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་
པ་ལ་བྱེད་དམ། གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྦྱིན་སོགས་བསམ་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་བྱེད། དང་པོ་
ལྟར་ན། མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་འདི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བས། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ།

615

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་སྦྱིན་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་སྦྱོར་བའི་སྒྲུབ་པར་
འགྱུར་རོ།།གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་དེ། ཉམས་ལེན་དེ་
གཉིས་ལ་ལྟ་སྤྱོད་གཙོ་བོར་གྱུར་མ་གྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མགོ་མིག་མ་དོད་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་དོད་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་མི་

འཐད་དེ། དོད་མ་དོད་ཀྱི་དོན་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་བྱེད་ན། མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་
སྒྲུབ་པ་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཐོབ་ན། གོ་སྒྲུབ་ཐོབ་པས་ཁྱབ། གོ་སྒྲུབ་
ཡིན་ན། དེས་ཟིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཐོབ་པ་ལ་
བྱེད་ན། སྦྱོར་བཞི་སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཐོབ་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པས་ཁྱབ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སོ་སོར་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེས་ཟིན་
པ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཡིན་
ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུབ་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན།

616

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་
ཡིན་ན། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག སྒྲུབ་པ་
བཞི་པོ་གང་རུང་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་ལ་གོ་
བགོས་པའི་གོ་སྒྲུབ། དེ་ལ་ཞུགས་པའི་འཇུག་སྒྲུབ། དེ་ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ། ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་
ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པའོ།། དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པ་
རང་གི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་བྱམས་མའི་བུ་གང་

པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱི་བ་དེ་ལ་བདག་ཀྱང་སྤོབས་སོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤོབས་པ་སྐྱེད་ཅིག གང་པོས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་

617

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པའི་སེམས་ཅན་ལགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ལགས་ལ། དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ལགས་ཏེ། དེའི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཞེས་བགྱིའོ།།ཞེས་པ་ནས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་
པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་ཡང་གང་པོས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་
ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་ཅི་ཙམ་གྱིས་ན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཞེས་དྲིས་
པའི་ལན་དུ་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ།
འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། གོ་ཆ་
འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། །ཞེས་འཆད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་བཞིའི་

དང་པོར་གོ་སྒྲུབ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་དང་པོར་དམ་
པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་རྒྱ་

ཆེན་པོའི་གོ་ཆ་ལེགས་པར་བགོས་པ་གཅིག་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་པོར་གོ་སྒྲུབ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པའི་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོ་ལེགས་པར་བགོས་ཏེ་ཆས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་

618

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང་ཁྱད་
པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པ་དང་ཚོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དང་པོ་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གསུངས་པ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་གོ་སྒྲུབ་ལ་
སོ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས།། ཞེས་སོགས་གསུངས། དོན་ནི། གོ་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། དོན་བསྡུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ། ལྷག་མ་དེ་དང་མཚུངས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྦྱིན་
པའི་གོ་སྒྲུབ་དྲུག་པོ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་

བུ་གང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་གང་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བ་དེ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་

ལ་བྱ་བས་ཡོངས་སུ་གཏོང་སྟེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཞེས་པ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་དག་ལ་མཚན་མར་མི་བྱེད་ཅིང་མི་དམིགས་པའི་ཚེ། བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པར་ཤེས་པར་

619

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས།།ཞེས་སོགས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བ་དང་།
སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་བཟོད་པ་དང་། འདུན་
པ་སྐྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་

དང་། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་
བསྔོ་བ་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་
དམིགས་པའི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་དྲུག་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་
རིའི་བུ་གང་བྱང་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་

རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བས་སྦྱིན་པ་གང་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བ་དེ་ནས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཞེས་པ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་

བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས། བཟོད་པའི་གོ་སྒྲུབ་དྲུག་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་
དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གང་བྱང་ཆེན་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ལ་སྤྱོད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་

620

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བྱ་བས་མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་
ཡིད་ལ་བྱ་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཟོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་དྲུག་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གང་བྱང་ཆེན་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་
ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བས་མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་

ལ་བྱ་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་
ནི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ། ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གྱི་གོ་སྒྲུབ་དྲུག་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གང་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་གྱི་
ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྡན་པའི་
ཡིད་ལ་བྱ་བས་མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་

བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་བསམ་

621

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསམ་གཏན་སྒྲུབ། ཅེས་གསུངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་དྲུག་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་
ཤཱ་རིའི་བུ་གང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཉན་ཐོས་དང་། ཞེས་
པ་ནས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེ་ལ་གནས་ནས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྡུས་པས་ན། དྲུག་ཚན་དྲུག་
གི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་མོད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་
ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དྲུག་གོ །ཞེས་
གསུངས།

622

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

༈ འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ། གྲངས་ངེས་པ། གོ་རིམ་ངེས་པ། སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། སྒྲུབ་པའི་འབྲས་བུ། སྒྲ་བཤད་པ། ཞར་བྱུང་བསྡུ་བ་དངོས་གཞི་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་ཕར་

ཕྱིན་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པའི་
བསམ་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཁ་ཅིག སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་
ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་
རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཟེར་བ་མི་འཐད་

623

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་མྱོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། གསུམ་པ་ལ། སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ཡོད་
ལ། གཏོང་བའི་སེམས་པ། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་གཙོ་བོར་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཟང་ཟིང་གི་

སྦྱིན་པ། རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ལ་གཙོ་བོར་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་
ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་གཙོ་བོར་ཉམས་སུ་
བླང་བར་བྱ་བ་མི་འཇིགས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད།
དེས་ན་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེར་སྣ་འཇོམས་
པར་ནུས་པ། གྲོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ། བྱེད་ལས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྨིན་པར་

བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྦྱིན་
པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན།།
འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྫོགས་བྱེད།།སེམས་ཅན་སྨིན་བྱེད་

624

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་པ་གསུམ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤོང་བའི་སེམས་པ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ཡོད། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་འཆལ་ཁྲིམས་ཉམས་པར་བྱེད། གྲོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ། བྱེད་ལས་གཞན་ལ་
ཉེར་འཚེ་སྤོང་བས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། མི་འཁྲུགས་པའི་སེམས་པ། བཟོད་པའི་ངོ་བོ། དབྱེ་
ན། གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་
བཟོད་པ། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོང་ཁྲོ་ཉམས་པར་
བྱེད། གྲོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ། བྱེད་ལས་
གཞན་གྱི་གནོད་པ་བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་
པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བའི་སེམས་པ།
བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས། སྦྱོར་བའི་

བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། མ་ཞུམ་པའི་

625

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བརྩོན་འགྲུས་སོགས་དུ་མ་ཡོད། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ལེ་ལོ་འཇོམས། གྲོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ། བྱེད་ལས་དགེ་བའི་ཆོས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་
ཅིང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་སུ་བྱ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་
བའི་སྒོམ་བྱུང་གི་རིག་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ངོ་བོའི་
སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་
གཉིས། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ།།བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་
དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཡེང་ཉམས་པར་བྱེད།
གྲོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ། བྱེད་ལས་
སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་སེམས་ལས་

རུང་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྲུལ་པ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་གང་
འདོད་འདོད་སྤྲུལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་

626

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་རིག་པ། སྦྱིན་
སོགས་དྲུག་གི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་
ལྡན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་འཇོམས་པར་
བྱེད། གྲོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཟིན། བྱེད་ལས་རིག་
པའི་གནས་རྣམས་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྤྱོད་
པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་གྲངས་ངེས་ལ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་ལྟོས་
ཏེ་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་བཞིས་མངོན་མཐོ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ངེས་ལེགས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་དང་། །འཁོར་བརྩོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མངོན་མཐོ་དང་།། རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་དབང་ཉིད་མི་འགྲོ་དང་། །བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་ཀྱང་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་གཞན་དོན་དང་། ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་རང་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་

627

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅན་དོན་ལ་རབ་བརྩོན་པ།།གཏོང་དང་མི་གནོད་བཟོད་པས་བྱེད།།གནས་དང་གྲོལ་བ་གཞིར་བཅས་པས།།རང་དོན་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་སྤྱོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་འཕོངས་པར་བྱེད། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་འཚེ། བཟོད་པས་རྣམ་འཚེ་བཟོད། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཞན་དོན་
ལ་མི་སྐྱོ། བསམ་གཏན་གྱིས་གཞན་དགའ་བར་བྱེད། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ལེགས་པར་བརྗོད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
མི་འཕོངས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་འཚེ་དང་། །རྣམ་འཚེ་བཟོད་དང་བྱ་
བས་མི་སྐྱོ་དང་། །དགའ་བྱེད་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར།། གཞན་གྱི་དོན་ནི་རང་གི་དོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་སྡུད་པའི་སྒོ་ནས་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་གུས། བཟོད་བརྩོན་གཉིས་ཀྱིས་དོན་
ལ་མི་སྐྱོ། བསམ་གཏན་གྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག ཤེས་རབ་ཀྱིས་
མཚན་མར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ལོངས་སྤྱོད་མངོན་
པར་མི་དགའ་དང་། །རབ་གུས་གཉིས་ལ་མི་སྐྱོ་དང་། །རྣལ་འབྱོར་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ།།ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་ཟད་དོ།།ཞེས་

628

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

ཀྱང་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ནི་མ་ཆགས་པའི་ལམ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི་དེ་ཐོབ་པའི་རྣམ་གཡེང་གི་སྒོ་སྡོམ་པའི་ལམ་དང་། བཟོད་
པ་སེམས་ཅན་ལ་མི་གནོད་པའི་ལམ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དགེ་བ་འཕེལ་བའི་ལམ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡུལ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཆགས་

ལམ།།དེ་ཐོབ་རྣམ་གཡེང་སྡོམ་པ་གཞན།།སེམས་ཅན་མི་གཏོང་འཕེལ་བ་དང་། །སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བས་གཞན།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ། ལྔ་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
བསླབ་པ། དྲུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ། བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཏེ། བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་
བའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་

ལས། བསླབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། །རྒྱལ་བས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག །ཡང་དག་བཤད་དེ་དང་པོ་གསུམ།།ཐ་མ་གཉིས་ནི་

རྣམ་པ་གཉིས།།གཅིག་ནི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་

ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། དམན་མཆོག་གི་

629

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
རིམ་པ་དང་། ཕྲ་རགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་འདི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་ལྟ་བར་

སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ན་

གཞན་གྱི་གནོད་པ་བཟོད། བཟོད་པ་དང་ལྡན་ན་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ། བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ། སེམས་མཉམ་པར་
བཞག་ན་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྦྱིན་སོགས་དྲུག་སྔ་མ་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
ལ་འཇུག་པ་སླ་ཞིང་ཕྱི་མ་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་
ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་
སྐྱེ།།དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་ཕྲ་
བའི་ཕྱིར།།འདི་དག་རིམ་བཞིན་བསྟན་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རེ་
བ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། །ཡང་སྲིད་མི་འདོད་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །
ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། །ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བརྩོན་འགྲུས་
དང་། །དེ་ནི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་མིག །ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ལྡན་པ་ཡི།།ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་ལ།།བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་

630

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་དག་སྦྱོར།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཡང་མཁས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱིན་པ་ཡང་དག་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྡན་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་
སྟེ་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ནི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ། རྒྱུ་མ་
ཆགས་པའི་སེམས་པ། སྦྱིན་འབྲས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། བྱེད་ལས་རང་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ། སེར་སྣ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། རབ་དབྱེ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་དང་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དོན་རྣམས་གཏོང་བར་བྱེད་པ་དང་། །རྩ་བ་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་དང་། །གཉིས་རྗེས་འཛིན་དང་རྫོགས་བྱེད་
དང་། །དེ་ཡང་སེར་སྣ་མེད་ལྡན་པར། །ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་མི་

འཇིགས་གཏོང་། །སྦྱིན་པ་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས།།མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཡན་ལག་གིས་ཟིན་
པའི་སྤོང་སེམས། རྒྱུ་ངེས་འབྱུང་། འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོར་གནས་པ། བྱེད་ལས་རྟེན་དང་ཞི་བ་དང་འཇིགས་པ་མེད་པ། བསོད་ནམས་ཀྱི་

631

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཚོགས་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་པ། བརྡར་བཏགས་པ་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡན་ལག་དྲུག་ཞི་བསམ་པས་
ཟིན།།བདེ་འགྲོ་གནས་པ་སྦྱིན་བྱེད་དང་། །རྟེན་དང་ཞི་དང་འཇིགས་

པ་མེད།།བསོད་ནམས་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། །བརྡར་བཏགས་ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པ་སྟེ།།སྡོམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད།།ཚུལ་
ཁྲིམས་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས།།མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་བཟོད་པ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྡན་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་དྲུག་ལྡན་
དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་མ་འཁྲུགས་པའི་སེམས་པ། རྒྱུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་
པོ། འབྲས་བུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་ཐོབ་པ་འཁོན་དང་དབྱེན་མི་མངའ་བ། བྱེད་ལས་རང་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ།
དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སོགས་དང་ལྡན་པ། གནོད་པ་ལ་ཅི་
མི་སྙམ། ཆོས་ལ་ངེས་རྟོགས། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
མི་མཇེད་ཅི་མི་སྙམ་ཤེས་དང་། །སྙིང་རྗེ་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།།
ཕན་ཡོན་ལྔ་ནི་ཡང་དག་བཤད།།དེ་ནི་གཉིས་ཀྱི་དོན་བྱེད་

632

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ།།དཀའ་ཐུབ་གཙོ་དང་ཀུན་དུ་ལྡན།།དེ་ལ་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་

འདོད།།བཟོད་པ་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས།།མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཡང་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྡན་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་དེ། ངོ་བོ་དགེ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་སྤྲོ་
བའི་སེམས་པ། རྒྱུ་དད་པ་དང་འདུན་པ། འབྲས་བུ་དྲན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བ། བྱེད་ལས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་སྤོང་བ། མ་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། རབ་དབྱེ་
ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་སོགས་ཏེ་དྲུག་
ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དགེ་ལ་ཡང་དག་སྤྲོ་བ་དང་། །དད་དང་འདུན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །དྲན་སོགས་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བྱེད་དང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཉེན་པོ་དང་། །མ་ཆགས་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་ལྡན།།དེ་དག་ལ་ནི་དེ་རྣམས་བདུན།།བརྩོན་འགྲུས་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས།།མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་བསམ་གཏན་དེ་ཡང་ངོ་བོ་རྒྱུ་
འབྲས་ལས་ལྡན་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་དྲུག་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་
དེ། ངོ་བོ་སེམས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན། རྒྱུ་དྲན་བརྩོན་ཁྱད་པར་ཅན། འབྲས་བུ་བསམ་

633

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ། བྱེད་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པ་སོགས་ལ་དབང་དུ་སྒྱུར་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་
གནས་པའི་བསམ་གཏན་སོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟེ་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ནི་ནང་དུ་གནས་པ་

དང་། །དྲན་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་པ།།བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །མངོན་ཤེས་གནས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ།།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ།།དེ་དག་ལ་ཡོད་དེ་རྣམ་གསུམ།།བསམ་གཏན་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས།།མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་
ལྡན་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་དྲུག་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ངོ་བོ་
ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་རིག་པ། རྒྱུ་ཏིང་ངེ་འཛིན། འབྲས་བུ་ཉོན་
མོངས་པ་ལས་གྲོལ་བ། བྱེད་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཚོ་བས་འཚོ་ཞིང་

ལེགས་བཤད་སྒྲོག་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། རབ་དབྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཏེ་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཤེས་བྱ་ཡང་དག་རབ་རྣམ་འབྱེད།།ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པ་
དང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཤིན་ཏུ་གྲོལ། །ཤེས་རབ་འཚོ་བ་

634

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལེགས་བཤད་དང་། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །དེ་དག་ལ་ཡོད་དེ་རྣམ་གསུམ།།ཤེས་རབ་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས།།མཁས་པས་ཡང་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ཡང་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། རྟེན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས། དངོས་པོ་དམ་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་པ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ། ཐབས་མཁས་དམ་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ། བསྔོ་བ་
དམ་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ། དག་པ་དམ་པ་སྒྲིབ་པ་དག་པར་བྱེད་
པའི་དམ་པ་དྲུག་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་སྒྲུབ་པའི་
འབྲས་བུ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།།བཟོད་པས་མདངས་གསལ་བརྩོན་པས་བརྗིད།།བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་བློ་ཡིས་

གྲོལ།།སྙིང་རྗེ་བས་ནི་དོན་ཀུན་འགྲུབ།།བདུན་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་
པ། །ཅིག་ཅར་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡིས།།ཡེ་ཤེས་བསམ་མི་ཁྱབ་པའི་

ཡུལ།།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ།།བརྒྱད་པ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། དབུལ་བ་དོར་བས་སྦྱིན་པ། ཉོན་མོངས་པའི་ཚ་གདུང་སེལ་བས་ཚུལ་ཁྲིམས། ཁོང་ཁྲོའི་གནོད་པ་

635

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བཟོད་པས་བཟོད་པ། ཡོན་ཏན་མཆོག་ལ་སྦྱོར་བས་བརྩོན་འགྲུས།
ཡིད་དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པས་བསམ་གཏན། དོན་ཤེས་པས་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དབུལ་བ་དོར་བར་བྱེད་པ་
དང་། །བསིལ་བ་ཐོབ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བཟོད།།མཆོག་སྦྱོར་བ་དང་ཡིད་

འཛིན་དང་། །དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ནི། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་ལ་བཞིར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་
སྦྱིན་པ། སྙན་པར་སྨྲ་བ། གདུལ་བྱའི་དོན་སྤྱོད་པ། དོན་མཐུན་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྦྱིན་མཚུངས་དེ་
སྟོན་ལེན་འཇུག་དང་། །བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་འཇུག་རྣམས་ཀྱི།།སྙན་
པར་སྨྲ་དང་དོན་སྤྱོད་དང་། །དོན་མཐུན་ཉིད་དུ་མཛད་པ་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། སྦྱིན་པའི་གཡབ་མོས་ལེགས་བོས་ནས།།སྙན་པར་སྨྲ་བའི་གཏམ་བྱ་

སྟེ།།དོན་སྤྱོད་པ་ཡིས་བག་ཕབ་ནས།།དོན་མཐུན་གྲོས་ཆེན་
འདེབས་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

636

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ།

༈ གཉིས་པ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་
ཚུལ་དང་། དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཡུམ་བར་མར། ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་
གང་པོ་ཅི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཛེག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། གང་པོས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་
རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་

འདོད་པས་དབེན་སྡིག་ཏོ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་

བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ།།དེ་
བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ཉེ་བར་
བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ།།དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་

637

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཅི་ཡང་མེད་
པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་བྱང་ཆེན་བསམ་
གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་
པར་འཛེག་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་གསུངས། དེ་ཡང་མདོའི་འཕྲོས་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་དང་། འཛེག་པར་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། ཤཱ་རིའི་བུས་ཐེག་
ཆེན་ལ་འཇུག་པ་དང་འཛེག་པ་གང་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། གང་

པོས་མདོ་ཚན་དང་པོ་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་འཛེག་པའི་སྒྲས་བཤད་ནས་བསྟན། བསྟན་བཅོས་སུ་འཕྲོས་ཚུལ་ལ་ཡང་། འོ་ན། གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཇུག་སྒྲུབ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གོ་བགོས་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་
འཇུག་པའི་ཚེ་དང་པོར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོ་ལེགས་པར་བགོས་པ་

638

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེའི་རྗེས་སུ་གཡུལ་ངོ་ལ་སྤྲོད་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་

ནོ།།ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་གོ་བགོས་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྱུང་བས། གཉིས་པ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་
འཇུག་སྒྲུབ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བརྒྱད་གསུངས། དེ་ཉིད་

ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་གནོན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་
རྣམ་པ་དགུའོ།།ཞེས་གསུངས།

འདིའི་འཇུག་པ་དང་འཛེག་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།
༈ འདིའི་འཇུག་པ་དང་འཛེག་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། ཉི་
སྣང་ལས་འདི་གཉིས་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་ལ། རྒྱན་སྣང་ལས་
ཞུགས་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་དང་པོར་ཐོབ་པ་དང་། ཕྱིས་ཁྱད་
པར་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བཤད་དོ།།འོ་ན་འཛེག་ཡུལ་གྱི་ཐེག་ཆེན་དེ་གང་ཞེ་ན། འཛེག་ཡུལ་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་

639

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
པ་ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་།

ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་
དེ།།སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་ལ།།འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐེག་ཆེན་
ལ།།འཛེག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ།། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་

འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ལ། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་འཇུག་ཡུལ་

གྱི་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་

ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་

ཡིད་ལ་བྱེད་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་རབ་ཏུ་
སྤང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་སྟོན་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་
པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།།ཞེས་པ་ནས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་
འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། སྦྱིན་སོགས་ལ། འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་འཛེག་ཡུལ་གྱི་ལམ་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་

640

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་

ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་སྒོམ་པ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་
པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། ལམ་ལ། འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་པར། མཐོང་བ་དང་། སྒོམ་པ་
དང་། མི་སློབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་འཛེག་ཡུལ་གྱི་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་བྱམས་པ་དང་ལྡན་པའི་
སེམས་ཡངས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཅིང་མི་གཉིས་པ་ཚད་མེད་པ་
ཁོ་ན་མེད་པ། འགྲན་ཟླ་མེད་པ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཚད་
མེད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ཏེ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་
འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། བྱམས་ལ་སོགས་ལ། འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ།
ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་པར། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། ཞེས་

641

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུངས། ལྔ་པ་འཛེག་ཡུལ་གྱི་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ན། ཞེས་པ་ནས། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ལ་མི་དམིགས་པའི་

ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པ་ནི་འཇུག་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི།

ཞེས་པའི་བར་གསུངས་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། དམིགས་པ་

མེད་དང་ལྡན་པ་དང་། །འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་པར།
མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་འཛེག་ཡུལ་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་ལམ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་

པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་གང་པོ་ཅི་ཙམ་གྱིས་ན། བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།གང་པོས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་

བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་འཛེག་ཀྱང་དེས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མི་དམིགས་

ཏེ། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་སུ་མེད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཚེ་
དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཛེག་པ་ཞེས་
བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ།།འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་

642

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་འཛེག་ཡུལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བས་མ་འདྲེས་པ་སྒོམ་པ་རྣམ་པར་ཞིག་
པའི་དོན་དུ། བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནས། སངས་
རྒྱས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་སྟེ་འདི་ལྟ་སྟེ་
སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཏེ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་
རིའི་བུ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཛེག་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། ཆེད་དུ་བྱ་ལ། འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་པར། ཆེད་དུ་བྱ་བ་
དང་། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་འཛེག་ཡུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་
སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་
འདུག་གི་བར་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ཕྱིར་ན། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་པ་ནས།
དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་གྱི་
བར་དུ་ཐེག་པ་དེ་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ལོ། །ཞེས་པའི་བར་

643

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ། འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་པར། མངོན་པར་ཤེས་པ་
དྲུག་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་འཛེག་ཡུལ་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་སྟོན་པ་ལ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་
ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད། ཅེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྩ་བར། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་
ལ་ནི།།འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ།།འཛེག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱ།།ཞེས་དང་། འགྲེལ་པར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དག་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཞེས་གསུངས།
འཛེག་ཡུལ་དེ་ལ་དགུ་པོ་དེར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རྒྱུའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་།
འབྲས་བུའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་ལ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཐེག་
ཆེན་མ་ཡིན་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་དགུ་པོ་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ལ་ཡང་། རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་དང་། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ལམ་

644

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་སོགས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོས་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱེད།།ཕྱི་མས་སྒྲིབ་པ་སྤོང་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་དང་། ཞེན་པའི་དམིགས་པ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་གཉིས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོས་གཞན་དོན་ལ་སྤྲོ་བར་
བྱེད། གཉིས་པས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་དམིགས་
པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཐོབ་བྱའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད། མངོན་ཤེས་དྲུག་གིས་མཐུའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་རྣམ་མཁྱེན་བཞག་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་གཟུགས་

མེད་རྣམས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དུ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
རྣམས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་ཡང་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དེ་ཤས་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བཞག་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སོགས་
ལམ་བཞི་པོ་དེ་རྒྱུའི་ལམ་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་

645

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
སློབ་ལམ་ཡིན་ན་རྒྱུའི་ལམ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ།
མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དང་། མི་སློབ་ལམ་

ས་བརྒྱད་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་འབུམ་པར་འཆད་པ་ལྟར་དུ་ལེགས་
པའི་ཕྱིར། དེས་ནས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་སློབ་ལམ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འབད་སྩོལ་
རགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ལ་མི་སློབ་པའི་ལམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སློབ་ལམ་མི་སློབ་ལམ་གྱི་མིང་བརྟགས་

པ་ཡོད་པར་མདོ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཛེག་ཡུལ་དགུ་པོ་དེའི་རིམ་པ་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་རང་གི་སེམས་འདོད་ཡོན་ལ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་བསམ་གཟུགས་བསྒྲུབས་ཏེ།
སེམས་ལས་རུང་དུ་བྱས། དེ་ལྟར་སེམས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ན་ཚོགས་གཉིས་ལ་སློབ་པས། དེའི་འོག་ཏུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་
བསྟན། དེའི་འོག་ཏུ་ཚོགས་གཉིས་གསོག་པ་དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་

འཇུག་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་རང་གིས་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། ཚད་མེད་པ་བཞི་ལ་འཇུག དེའི་འོག་ཏུ་ཚད་

646

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་པ་བཞིས་གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན། དེར་འཆིང་བ་ནི་མངོན་
ཞེན་ཡིན་པས་ཆོས་ཉིད་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག དེའི་འོག་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འཇུག་

སྙམ་པ་ལ་ལས་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་མི་དམིགས་པར་སྒྱུ་མའི་

སྐྱེས་བུ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་
དག་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་རྣམས་རང་གི་

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་འབད་པའི་ཕྱིར། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་
འཇུག དེའི་འོག་ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་འབད་པ་རྣམས་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར། བརྩོན་པར་བྱེད་པས་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་འཇུག དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་རྣམས་ནི་ཤེས་བྱ་དུ་མ་ཤེས་ན་དེ་ནི་བདག་གིས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སྤྲོ་བ་
དྲག་པོ་སྐྱེ་བས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར།

(འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བྱེ་བྲག་ཏུ་གསུངས་པའི་བསམ་གཟུགས་སྤྱི་དོན་བཅས་ཕར་
ཕྱིན་ཟུར་བཀོལ་བཞིའི་སྤྱི་དོན་གྱི་ཕྱག་དཔེ་གློག་རྡུལ་འཕྲུལ་དེབ་ཀྱི་དེབ་གཟུགས་ལོགས་སུ་བསྐྲུན་ཟིན་པས་དེར་གཟིགས་པར་ཞུ།)

647

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གསུམ་པ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་གོ་ཆ་
ཆེན་པོ་བགོས་པ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྲངས་ཅི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་
ཞེས་བགྱི་བ་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
ཏོ།།རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་
འདི་ལྟ་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་ཆ་དང་། ཞེས་སོགས་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་པོ་བཅུ་གསུངས། དེ་ནས་འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ལ་འཛེག་པ་དང་འཇུག་པར་བྱ་བ་འདི་ལས་

648

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕྲོས་ནས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པར་བགྱིས་ལགས། ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་འབྱུང་བ་ལགས། ཐེག་པ་དེ་གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། ཐེག་པ་དེ་གང་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལགས།

ཞེས་དྲི་བ་ཞུས་པ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
ཏོ།།རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་དེ་སྐད་དུ་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ནི་གང་

ལགས། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཞེས་སོགས་ཏེ། དྲི་བ་དང་པོའི་ལན་དུ།

ཐབས་མཁས་ནས་གཟུངས་ཀྱི་བར་གསུངས། དྲི་བ་གཉིས་པའི་

ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་
ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི། ཞེས་སོགས་
སའི་ཚོགས་གསུངས། དྲི་བ་གསུམ་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གང་
ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། ཞེས་སོགས། མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བཞི་གསུངས། དྲི་བ་བཞི་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གང་
ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་

649

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
པ་ནི། ཞེས་སོགས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་དང་པོའི་གཉེན་པོ་གསུངས།
དྲི་བ་ལྔ་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་

ཐེག་པ་དེ་གང་ཞིག་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་ནི།

ཞེས་སོགས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཚོགས་སྒྲུབ་བཅུ་བདུན་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་གོ་ཆ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། །

ཚོགས་ནི། ཞེས་བཤད་ན། འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཚོགས་སྒྲུབ་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླངས་
པའི་འཇུག་སྒྲུབ་ལས་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གདོན་མི་ཟ་བར་

འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་པོ་
གཡུལ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་དང་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོ་ལེགས་པར་
བགོས། དེའི་རྗེས་སུ་གཡུལ་ངོ་སྤྲོད་པའི་ལམ་དུ་འཇུག དེའི་རྗེས་
སུ་ཡན་ལག་བཞི་པའི་དཔུང་ཚོགས་ལེགས་པར་གསོག་པ་ལྟར།
དང་པོར་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་གོ་བགོས། དེ་རྗེས་འབྱོར་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དམ་ཆོས་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་འབྱོར་བ་ལ་འཇུགདེའི་རྗེས་སུ་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་དགོས་པས་དེ་ལྟར་

650

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་བྱས་པ་ལ་ཚོགས་སྐྱེ་བས་གསུམ་པ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་
བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་ལེགས་པར་གསོག་དགོས་པ་ལྟར་
ཚོགས་སྒྲུབ་བཅུ་བདུན་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ། བརྩེ་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ། ཇི་ལྟར་
གྲུབ་པའི་ཚུལ། གྲུབ་པའི་ངེས་ཚིག གྲུབ་པའི་གྲངས་ངེས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ས་དང་གཉེན་
པོ་རྣམས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། མི་དམིགས་

པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་མཐའ་དག་སྒྲུབ་པས། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་
པ་འདི་དག་གིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་
འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོགས་
ཡིན་པས། ཞེས་བཤད། བཞི་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་བཅུ་
བདུན་ནོ།།ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། ཞེས་གསུངས་སོ།།དེ་ཡང་། བརྩེ་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་། བསམ་སྦྱོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་མ་

651

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་དང་། འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་

དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ལྔ་
ལས། དང་པོ་ལ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་བསམ་པས་
བསྡུས་པ། བརྩེ་བའི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་
འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། སྦྱིན་
པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་ཆ། ཞེས་སོགས་དང་། དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་
བའི་མེའི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱས་

ཤིང་། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རབ་ཏུ་བཅོམ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་བརྗོད་དོ།།དབྱངས་རྗེས་སུ་སྒྲོག་གོ །དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ཐོས་ནས་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཐོབ་སྟེ། དེ་དག་དགའ་བ་དང་། བདེ་བ་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དེ་དག་ནས་རྣམ་པར་ལྡང་ངོ་།།ཞེས་པ་ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་དེའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

652

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྩེ་དང་། ཞེས་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྦྱིན་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ནི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གནས་ཤིང་། སྟོང་
གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཻཌཱུ་རྻའི་རྒྱུ་ལས་

བྱུང་བ་མངོན་པར་སྤྲུལ་ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་། ཟས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཟས་བྱིན། མིའི་ཡོ་བྱད་གང་ཅི་ཡང་རུང་བའི་བར་དུ་བྱིན་ནས་
སེམས་ཅན་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་
ལྡན་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། གོ་ཆ་ཆེན་པོ་
བགོས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག ཅེས་དང་། སྦྱིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་ཆེད་དུ་བསམ་སྟེ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་
ཤིང་། དེ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་དབང་ཕྱུག་དེ་ལ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།

653

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ཞིང་འགོད་
དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཟོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ།
རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་ཞིང་གཞོག་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་ཞིང་། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསམ་གཏན་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་ཞིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། ཤེས་རབ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་མཉམ་པར་
བཞག་པ་དང་། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་

654

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། དང་པོ་མཉམ་གཞག་གིས་བསྡུས་པ་ལ་ཡང་། ཞི་གནས་ལྷག་
མཐོང་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཤིང་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་སོང་ཞིང་ཇི་ལྟར་
བདག་ཉིད་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་
ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོར་ཞིང་

གཞོག་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་དོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཞི་གནས། ཞེས་དང་། ཞི་གནས་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའམ་
སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའི་མཆན་བུ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་ལམ་པོ་ཆེའི་བཞི་

མདོར་འདུག་སྟེ་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་ཚོགས་ཤིག་མངོན་པར་སྤྲུལ་ཏེ།
འདི་སྙམ་དུ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་འདི་
དག་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་དགོད་པར་བྱའོ།།རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་དགོད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ན་རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའམ་སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའི་མཆན་བུ་

དེས་སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བཀོད་པ་ཡོད་དམ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་བཀོད་པ་ཡོད་དམ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་མཆིས་སོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་

655

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པ་ལ། ལྷག་མཐོང་བཅས་པ་དང་། ཞེས་དང་། ལྷག་མཐོང་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་འཚལ་བ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཟུགས་ནི་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བའོ།།ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་

གང་དང་། །ཞེས་དང་། ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པས་བསྡུས་པའི་ཐབས་མཁས་སྟོན་
པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་དེ་སྐད་དུ་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ནི་གང་ལགས། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རབ་

འབྱོར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདི་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་
ཡིན་དང་། །ཞེས་དང་། ཐབས་མཁས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། ལྟ་བས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱོད་པས་བསྡུས་
པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།

ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།རབ་
འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་དང་ནི། ཞེས་དང་། ཡེ་

656

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་
བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་དང་། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཆགས་པ་མེད་
པས། རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་གོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཏོ།།རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཐེག་ཆེན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསོད་ནམས་དང་། ཞེས་དང་། བསོད་ནམས་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ་འབྲས་བུ་

སྒྲུབ་པས་བསྡུས་པ་ལམ་གྱི་ཚོགས་དང་། དམིགས་པ་འཛིན་པས་བསྡུས་པ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་སྦྱིན་འཛིན་པའི་གཟུངས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་
ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། འདི་
དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། རབ་འབྱོར་འདི་ཡང་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་དང་། ཞེས་དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་
འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་རྣམས་
ཏེ། དེ་ཡང་ཡི་གེའི་ཚུལ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཡི་གེའི་སྒོ་དང་། ཡི་གེ་
རབ་ཏུ་འཇུག་པའོ།།དེ་ཡང་ཡི་གེའི་ཚུལ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཡི་

657

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གེའི་སྒོ་དང་། ཡེ་གེ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཨ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདོད་མ་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོའོ།།ཞེས་
སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཟུངས་དང་། ཞེས་དང་། ཚིག་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་སའི་ཚོགས་དང་། ཉེས་པ་སེལ་བ་གཉེན་པོའི་
ཚོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་
ཅིང་ས་ནས་སར་འཕར་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ས་བཅུ་དང་། ཞེས་དང་། ས་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེ་གང་
ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། དེ་མི་དམིགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི།།ཞེས་དང་། གཉེན་པོ་རྣམས། ཞེས་གསུངས། གཞུང་
དོན་ནི། ཚོགས་སྒྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ནས། གཉེན་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་བཅུ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

658

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ།སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཅས་
བཤད་པ།

༈ སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་
སོ་སོའི་ངོ་བོ། ས་མཚམས། ངེས་ཚིག གོ་རིམས། གྲངས་ངེས་
སོ།།དང་པོ་ནི། ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་

ཤིང་། རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་འབྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཁ་ཅིག རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་འབྱིན་
པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་
འབྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། རང་འབྲས་གནས་
སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་དང་། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་གང་རུང་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་
རྣམས་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱིས་མ་

659

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ངེས། གཉིས་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་མ་ངེས། གསུམ་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་
དབྱེ་ན། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ནས། གཉེན་པོའི་
ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་བཅུ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཅུ་བདུན་ཡོད་པའི་དང་པོ་སྙིང་རྗེའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ལ། མཚན་ཉིད་དབྱེ་
བ། ཁྱད་ཆོས་སོ།།དང་པོ་ནི། ཚོགས་སྒྲུབ་གང་ཞིག རང་གི་

དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་
འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ། སྙིང་རྗེའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཚོགས་སྒྲུབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། དམིགས་མེད་
ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ནི་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུ་
རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་སྔོན་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་
བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལྷག་པར་བསྟན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་ཤིང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་
དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་པོའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་གི་སྔ་

660

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་། དམིགས་པའི་

ཁྱད་པར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཤིང་། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་བུ་
གཅིག་པས་དུག་ཟོས་པས་ཉེན་པ་ལ་མ་སྡུག་པས་བརྩེ་བ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་སེམས་ཅན་ལ་རྣམ་འཚེ་སྤོང་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་སྨིན་པར་

བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་

ལས། བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་དེའི་རྒྱུ་ལས།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྙིང་རྗེ་སྟེ། །རྒྱུ་དང་བཤེས་གཉེན་རང་བཞིན་ལས།།བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེའོ།།ཞེས་དང་། རབ་འབར་དགྲ་ཡི་དབང་དུ་

སོང་། །སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ནོན་མུན་པས་སྒྲིབ། བགྲོད་དཀའི་ལམ་ལ་

ཀུན་ཏུ་ཞུགས།།འཆིང་བ་ཆ་དང་ཡང་དག་ལྡན།།ཟས་ཆེན་དུག་དང་འདྲེས་ལ་གཞན།།ལས་ནི་རབ་ཏུ་སྟོན་གྱུར་པ།།ལམ་གོལ་རབ་
ཞུགས་སྟོབས་ཆུང་བའི།།སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེའོ།།ཞེས་
སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ནི་ཕལ་

ཆེར་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་བཞིན་ལ། ཁྱད་པར་ནི། ཚོགས་སྒྲུབ་གང་
ཞིག གཏོང་བའི་སེམས་པ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན། སྦྱིན་པའི་ཚོགས་
སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཆོས་བཞི་ལྡན།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག མི་

661

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
འཁྲུགས་པའི་སེམས་པ་ཆོས་བཞི་ལྡན། བཟོད་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དགེ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་སྤྲོ་བའི་སེམས་པ་

ཆོས་བཞི་ལྡན། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག སེམས་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན།
བསམ་གཏན་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རིག་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། ཁྱད་ཆོས་སོགས་སྔ་མ་བཞིན་ནོ།།བརྒྱད་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་
ཚོགས་ནི། ཚོགས་སྒྲུབ་གང་ཞིག སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་

འདོད་འདོད་དུ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དམིགས་པ་ལ་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་
པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། དགུ་པ་ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། ཚོགས་སྒྲུབ་གང་ཞིག ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པ། བཅུ་པ་

ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འོ་ན། ཞི་གནས་

དང་ལྷག་མཐོང་དང་ཟུང་འབྲེལ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཞི་

ལྷག་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཀུན་ཀྱི་སྡུད་
བྱེད་དུ་བསྟན་པ། ཞི་ལྷག་སོ་སོའི་ངོ་བོ། སྒོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན། གོ་

662

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིམས་ངེས་ཚུལ། སོ་སོའི་བསླབ་ཚུལ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི།
ཞི་ལྷག་སྒོམ་པ་ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་
གི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བ་
རྣམས་ཀྱིས་ཞི་ལྷག་སྦྱོང་ཚུལ་རྩད་བཅད་ནས་བསླབ་པར་བྱ་སྟེ།
བཅོམ་ལྡན་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་
སྩལ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་གིས་བསྡུས་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་
དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ལྷག་མཐོང་
ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་
ལས། ཞི་གནས་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ།།ལྷག་མཐོང་ནི་སོ་སོར་
རྟོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གྲོལ་བ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞི་ལྷག་གཉིས་སྒོམ་དགོས་ཏེ། ཞི་ལྷག་གཉིས་

དང་བྲལ་བའི་ལམ་གྱིས་གྲོལ་བ་ཐོབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་
འཇུག་ལས། སེམས་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་མི།།ཉོན་མོངས་མཆེ་
བའི་ཕྲག་ན་གནས།།ཞེས་དང་། བཟླས་བརྗོད་དང་ནི་དཀའ་ཐུབ་
ཀུན།།ཡུན་རིང་དུས་སུ་སྤྱད་བྱས་ཀྱང་། །སེམས་གཞན་གཡེང་

663

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བས་བྱས་པ་ནི།།དེ་ཉིད་རིག་པས་དོན་མེད་གསུངས།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། དང་པོར་ཞི་གནས་སྒྲུབ། དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་
པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།།ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་
བྱས་ནས།།ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞི་གནས་མ་གྲུབ་པར་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཞི་གནས་དང་བྲལ་བའི་ལྷག་མཐོང་གིས་ཉོན་མོངས་སྤོང་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ལ། ཞི་གནས་ལ་བསླབ་ཚུལ་དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་
བསླབ་ཚུལ། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ལ། ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་སྒོམ་
ཚུལ། སྒོམ་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚད་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི། ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་བསྟན་ཅིང་འགལ་རྐྱེན་སྤངས་
པའི་སྒོ་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བློ་ལྡན་
གང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ།།ལེགས་པར་རྙེད་དང་གནས་བཟང་དང་། །
ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྡན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་
དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག་
དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་སྔོན་

664

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་རིམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་སོགས་
བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། སྟན་འཇམ་པོར་ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་
ལྡན་དུ་བྱ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་དེའི་གེགས་ལེ་
ལོ་ལ་སོགས་པ་བཀག་ནས། དམིགས་རྟེན་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གཟུགས་
སོགས་ལ་སེམས་གཏད་དེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་གནས་
པའི་ཐབས་དགུས་རིམ་པ་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱས་པར་བྱང་
ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་
སྒོམ་པས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་
ནུས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་ཞི་གནས་གྲུབ་པ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ལ། ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་བསྟན་པ། ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་ཚུལ། གྲུབ་པའི་ཚད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་ལ་ཆོས་ཐོས་པ་དང་། བཙལ་བ་དང་། དེའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་སེམས་པ་སོགས་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། ཞི་གནས་ཀྱི་
ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ་

ཁྱད་པར་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་

ཕུང་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་ནས་བདེན་འཛིན་དེས་ཕུང་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གཅིག་

དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རིག་པ་ཡང་དག་པས་ལེགས་པར་བརྟགས་

665

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཏེ་སོ་སོར་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་ངང་
ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་ཟིན་པ་ནི། ལྷག་མཐོང་གྲུབ་
པའི་ཚད་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི།

དེ་ལྟར་ཞི་ལྷག་གྲུབ་པ་ན། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བར་གཅིག་ལ་

བརྟེན་ནས་ཅིག་ཤོས་འབད་མེད་དུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ལ་བསླབ་
པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་འདྲེན་ནུས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་རྩོལ་
མེད་དུ་འདྲེན་ནུས་པ་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།ཚོགས་
སྒྲུབ་གང་ཞིག རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་པ། བཅུ་གཅིག་པ་ཐབས་མཁས་པའི་ཚོགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པ། བཅུ་གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པ། བཅུ་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག གོང་མའི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་
ལ་བརྩོན་པ། བཅུ་བཞི་པ་ལམ་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བར་བྱེད་པའི་དྲན་པ་དང་
ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། བཅོ་

666

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྔ་པ་གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས།
གཟུངས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གཟུངས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དམ་ཆོས་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམ་དག་
གང་ཞིག དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཟུངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འདིའི་རྣམ་
གཞག་འདིར་མི་འཆད་པས་འོག་ཏུ་འཆད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་

འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པ། བཅུ་དྲུག་པ་
སའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་
སྤང་བྱའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། བཅུ་བདུན་པ་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བཞི་པ་ས་མཚམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་
ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། ལྔ་པ་ངེས་ཚིག་
ནི། བཅུ་བདུན་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའམ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་ཀྱི་སྐད་
དོད་སཾ་བྷ་ར་ཞེས་པའི་སཾ་ནི་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ། བྷ་ནི་ངོ་བོ། ར་
ནི་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ལ་ཚོགས་བཅུ་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྲངས་

667

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བླངས་
ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པ་ལ་སྦྱིན་པ་
གཏོང་། ཕྱི་མའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འགོད། གཅིག་

ཏུ་ངེས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བཟོད་བརྩོན་བསམ་གཏན་གསུམ་ལ་འགོད། གཏན་དུ་བདེ་བ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འགོད། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཐབས་དང་ལྡན་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་
སྐྱེ་བས་གཞན་དོན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཞི་གནས་དང་། དེ་
ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་བས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཡུལ་མི་དམིགས་པར་

རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་། དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་ན་ཐེག་
དམན་དུ་ལྷུང་སྲིད་པས་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་སྲིད་ཞིའི་མཐར་མི་ལྷུང་
བའི་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་དང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དང་ལྡན་པ་
ནི། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པས་དེའི་
འོག་ཏུ་ཐབས་མཁས་དང་། ཐབས་དེ་ཤེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་སློབ་དགོས་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཡེ་ཤེས་དེ་
སྒོམ་པས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཚོགས་གཉིས་གོམས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་
འབད་པས་མཐོང་ལམ་སོགས་ཐོབ་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་གྱི་

668

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚོགས་དང་། ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི། ཨ་ལ་སོགས་པ་ཡི་གེའི་དོན་
བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཆོས་བསྟན་པའི་རྒྱུའི་དྲན་
པ་གཏུགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེའི་འོག་ཏུ་ཚིག་གི་གཟུངས་ལ་སོགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། གཟུངས་ཐོབ་པའི་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྟེན་བྱེད་པས་
དེ་ནས་སའི་ཚོགས་དང་། མཐོང་སྒོམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སས་

རང་རང་གི་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོའི་
ཚོགས་སུ་འགྱུར་བས་དེ་ནས་གཉེན་པོའི་ཚོགས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
འདི་གོང་དུ་གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པས། དེར་འཇུག་རྒྱུ་ཡིན་པས་གཟུངས་ལ་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། བྱེད་ལས། ས་
མཚམས་སོ།།དང་པོ་ནི། སྔར་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་གཟུངས་ཙམ་
ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཟུངས་དང་། སྔགས་ཀྱི་
གཟུངས། ཚིག་གི་གཟུངས། དོན་གྱི་གཟུངས་དང་བཞི་ལས། དང་

པོ་ནི། ཨ་ར་པ་ཙ་ན་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་དེ་དག་སྐྱེ་འགག་དང་
འབྱུང་བ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་མོས་ཏེ་སྒོམ་པས་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་དེའི་དོན་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་
པ་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དྲན་ཤེས་ནི་བཟོད་པའི་གཟུངས་

སོ།།དེས་ན་བཟོད་པའི་གཟུངས་བཟོད་པ་ཉིད་ལ་མི་བྱ་བར་དེའི་རྒྱུ་

669

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལ་བྱ་སྟེ། འབུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་ལས། བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཐོབ་
པའི་རྒྱུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་ཚེ་ཤེས་རབ་དང་། དྲན་པ་ལ་
བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཟུངས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཟོད་པའི་གཟུངས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། གཟུངས་ཐོབ་པའི་མཐུས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ས་དང་པོ་སྐྱེ་
བ་དང་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་སྟེ་དོན་ལ་བཟོད་པས་ན་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་
དབང་ཐོབ་པས། སེམས་ཅན་གྱི་ཡམས་ནད་དང་། ཉེར་འཚེ་དང་། འཁྲུགས་པ་དང་། སྡིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཟད་པའི་ཆེད་དུ་ཆོ་གའི་ཁྱད་
པར་འདི་ལྟ་བུས་དོན་དེ་འགྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་གསང་སྔགས་ཁྱད་པར་ཅན་བརྩམས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དྲན་ཤེས་ནི་གཟུངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། སྔགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གྱིས་སམ་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་གསང་

སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་ཞེས་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། ས་ཐོབ་ནས་ཕྱོགས་
བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྔར་ཐོས་མ་མྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
གྲངས་མེད་པ་བསྟན་པ་རྣམས་དུས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་ནུས་པའི་དྲན་ཤེས་སོ།།བཞི་པ་ནི། རིམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་འཛིན་

670

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ནུས་པའི་དྲན་ཤེས་སོ།།དེ་ལྟར་ཨ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་དེ་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་ན། དྲན་ཤེས་ཀྱི་གཟུངས་དེ་དག་སྐྱེ་བས་དེ་དག་ལ་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་ཞེས་བྱའོ།།ཡང་དེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཚེ་འདིར་ཆེད་དུ་མ་བཙལ་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྔ་མར་སྦྱངས་པའི་རྣམ་སྨིན་
གྱིས་ཐོབ་པའི་གཟུངས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཚེ་འདིར་ཐོས་བསམ་
ལ་འབད་པ་དག་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་དུ་མ་མྱུར་དུ་འཛིན་པར་ནུས་
པའི་གཟུངས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པའི་སྒོམ་
བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པར་ནུས་པའི་གཟུངས་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ཡང་
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མོས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུངས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་གཟུངས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུངས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྣམ་
སྨིན་ཐོས་ལ་གོམས་པ་དང་། །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གཟུངས་དག་ནི།།ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ།།ཆེན་པོ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་
གསུམ།།བློ་ལྡན་མ་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡང་། །མ་དག་ས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།།ཆུང་ངུ་དང་ནི་འབྲིང་པོ་སྟེ།།དག་པ་ས་པའི་གཟུངས་ཆེན་
ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཟུངས་དེ་དག་

671

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་པ་རང་གིས་

འཛིན་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དང་ཡང་། །དེ་ལ་ཡང་དག་བསྟན་ནས་ནི།།རྟག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་དག་ཀྱང་། །རབ་ཏུ་
སྟོན་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།

གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་འདྲ་ལ། གཟུངས་ཙམ་ལ།
གཟུངས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གཉིས་ལམ་མ་ཞུགས་ན་ཡོད། སྤྱིར་
གཟུངས་ཙམ་གྱི་ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་བར་དུ་ཡོད། བདུན་པ་གྲངས་ངེས་ནི། འདིར་བསྟན་ཚོགས་
སྒྲུབ་ལ་བཅུ་བདུན་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྩེ་བ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
དྲུག་བཞག མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞི་
ལྷག་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་ཐབས་མཁས་བཞི་བཞག ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་བཞགའབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལམ་

དང་གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་བཞག ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ནས་ས་དང་གཉེན་པོའི་ཚོགས་གཉིས་སུ་བཞག་པའི་

ཕྱིར།

672

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༈ འོ་ན། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ་དང་། ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། དེ་
ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། ནང་དང་། ཕྱི་དང་དེ་གཉིས་ཀ་དང་། སྟོང་
པ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་

དང་། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་།

673

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། འདིར་སྨྲས་པ། ནང་དང་

ཕྱི་རོལ་རྣམས་དང་ནི། །གཉིས་དང་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་དང་། །
ཕྱོགས་དང་མྱ་ངན་འདས་ལམ་དང་། །རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་དང་ཅིག་

ཤོས་དང་། །མཐའ་འདས་ཐོག་མ་དོར་བ་མེད།།རང་བཞིན་དང་ནི་

ཆོས་ཀུན་དང་། །ཆོས་ཀྱི་ལ་སོགས་འདས་སོགས་དང་། །ལྡན་དང་
ཅིག་ཤོས་ངོ་བོ་དང་། །མཁའ་དང་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད།།རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར།།སྟོང་པ་ཉིད་
ནི་ཉི་ཤུར་འདོད།།ཅེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་

ཚོགས་སྒྲུབ་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་
ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཆོས་ཅན། དུ་མར་དབྱེ་བ་ཡོད་དེ། ཡུལ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་

མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཡུལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
བཤད་པ་དང་། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་བཤད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དམིགས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་
ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་

674

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་

དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་
དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་

བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་
མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་

དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་

སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་
འདིས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་ཤུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཡུལ་ཅན་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་
ཉིད་དང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཤུགས་ལ་བསྟན། བཞི་པ་སྟོན་པའི་མདོས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་དང་། ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་སྟོན་པའི་མདོས། རིམ་བཞིན། ས་

675

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་པོ་དང་གཉིས་པ། བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སྟོན་པའི་མདོས། ས་
གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་སྟོན་པའི་མདོས། ས་ལྔ་
པ་དང་དྲུག་པ། བཅུ་གཅིག་པ་སྟོན་པའི་མདོས། ས་བདུན་པ། བཅུ་
གཉིས་པ་དང་བཅུ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་མདོས། ས་བརྒྱད་པ། བཅུ་
བཞི་པ་དང་བཅོ་ལྔ་པ་སྟོན་པའི་མདོས། ས་དགུ་པ། བཅུ་དྲུག་པ་དང་
བཅུ་བདུན་པ་སྟོན་པའི་མདོས། ས་བཅུ་པ་འཕངས། ཐ་མ་གསུམ་
སྟོན་པའི་མདོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་དང་པོ་བཅུ་བདུན་པོ་བཅུ་པ་མན་ཆད་ལ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ནི་སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་དང་། ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་

དང་བྲལ་བས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཐ་མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་སྒྲིབ་གཉིས་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་དང་རང་བྱུང་ཉིད་ཡིན་
པའི་དོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདིར་སྟོང་
ཉིད་ལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་དགག་གཞི་ཉི་ཤུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་

སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགག་གཞི་ཉི་ཤུ་ཡང་ཡོད་དེ། མིག་

སོགས་ནང་གི་དབང་པོ་དྲུག གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་ཡུལ་ལྔ། དབང་
པོའི་རྟེན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་ལྔ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད། ཕྱོགས་བཅུ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་ལམ་སྟེ་

676

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐོབ་པ་དོན་དམ་པ། རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ཁམས་གསུམ། ཅིག་ཤོས་
རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པ་འདུས་མ་བྱས། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐས་སྟོང་པའི་

མཐའ་ལས་འདས། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དང་བྲལ་བའི་འཁོར་བ།
ཕྱོགས་རེ་རེ་བཏང་བ་དང་བླང་བ་མེད་པའི་དོར་བ་མེད་པ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཀུན། ཆོས་སྐྱེ་ལ་སོགས་ཏེ་སྐྱེ་འགགས་དང་གཟུགས་རུང་སོགས་སམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་།

འདས་སོགས་དུས་གསུམ་དང་། ལྡན་པ་སྟེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་འདུས་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཙམ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ལྡན་པའི་

ཅིག་ཤོས་དངོས་པོ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སྟོང་པ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ངོ་བོ་ནི་རང་

གི་ངོ་བོ། ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་འཁོར་བ་ལས་གཞན་ཏེ་ཕ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྟེ་ཉི་ཤུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ལ། དོན་སྨྲ་བའི་ལུགས་དང་། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ནི་སྟོང་གཞི་ཡིན་ལ། མུ་སྟེགས་
པས་བཏགས་པའི་བདག་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་གང་ཟག་གི་བདག་
ནི་དགག་བྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་དགག་གཞི་ཕུང་སོགས་གསུམ་
མམ་བདེན་བཞིའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དགག་པ་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་

677

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ལས། འདི་ན་བདག་དང་སེམས་ཅན་མེད།།ཆོས་འདི་རྒྱུ་དང་བཅས་
ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཟློག་དོན་དུ།།ཕུང་པོ་ཁམས་སོགས་བསྟན་པ་སྟེ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་དང་ཐེག་ཆེན་པ་གཉིས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་མི་འདོད་མ་གཏོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་

མེད་དེ། དེ་ནི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་གང་ཟག་
གི་བདག་རང་སྟོང་དུ་འདོད་ཅིང་། ཕུང་སོགས་ཆོས་རྣམས་རང་
གིས་མི་སྟོང་པར་གཞན་གང་ཟག་གིས་སྟོང་པར་འདོད་དེ། རང་སྡེ་
གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་
བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ལྷག་མ་གནས་མ་བུ་པ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་ལྔ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་འགོད་པ། དབུ་མ་པའི་ལུགས་བཀོད་པ། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་ཀླན་ཀ་སྤོང་བ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དགག་པ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི།

སེམས་ཙམ་པ་ནི། གཞན་དབང་དགག་གཞི་དང་། བདག་གཉིས་སུ་
ཀུན་བརྟགས་པའི་ཆ་དགག་ཆ་དང་། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་

678

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེས་གདོད་མ་ནས་སྟོང་པའི་ཆ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་དེ། སུམ་ཅུ་པ་
ལས། གྲུབ་ནི་དེ་ལ་སྔ་མ་པོ།།རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
སྟོང་ལ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་

བདེན་གྲུབ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཞལ་བྱར་འདོད། དབུ་
མ་པས་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཞལ་བྱར་འདོད། གཉིས་པ་ལ་ལུགས་དེ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་འདི་ཉིད་འཐད་ལ། དེ་སྒྲུབ་
པའི་རྟགས་སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་འགོད་པར་བཞེད་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་གང་ཤེས་པ་ཡིན་ན། བདེན་པས་སྟོང་པའི་

རང་ཡུལ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་དུ་རྟ་གླང་སྣང་
བའི་ཤེས་པ་བཞིན། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཤེས་
པ་ཡིན་ནོ།།ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ན་དེས་མཐོང་
བའི་དོན་མེད་དགོས་པ་ལས་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱན་སྣང་ལས། འདི་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་དང་གང་ཤེས་པ་
ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་དམིགས་

པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་དུ་རྟ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་

679

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།ཉིད་ལ་དམིགས་པ་བཞིན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོ།།དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་

ན།།དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར།།ཞེས་བྱ་བས་གཏན་
ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བས་
འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། སེམས་
ཙམ་པ་ན་རེ། བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ།
དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷས་བྱིན་གསོད་མཁན་གྱི་མཆོད་སྦྱིན་བསད་པའི་འོག་ཏུ་གསད་བྱ་ལྷས་བྱིན་སླར་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་

དུ། བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་བཀག་པས་བདེན་གྲུབ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སྐྱེས་པར་ཐལ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། བཞི་པ་ནི།
གཞན་དབང་དང་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆོས་ཅན། གཞན་
དབང་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་གང་ཞིག ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་གཉིས་

རྫས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫས་

སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་

680

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་ཐལ། དེ་
གཉིས་རྫས་གཞན་གང་ཞིག དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་སྒོམ་པས་གཞན་དབང་ལ་སྒྲོ་སྐུར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ།།ལྔ་པ་ནི།
སྐབས་འདིར་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་
ཤེས་སོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་
འདིར་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཤུགས་
ལ་འཕངས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཙམ་ཞིག་

དངོས་སུ་སྟོན་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག སྔར་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་བསྟན་ན་སྐབས་དོན་བོར་བའི་གནས་
སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

681

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མཚམས་
སྦྱར་བ་དང་། སའི་ཚོགས་དངོས་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ཚོགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སའི་ཚོགས་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་མང་ཞིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱ་ཆེ་བས་རྟོགས་དཀའ་
བ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སའི་ཚོགས་ལ་ས་གང་གི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་
བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བར་
སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་གསུངས་པ་ལ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་ས་དགུའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་དང་།
འབྲས་བུ་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་

682

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས། རྒྱུ་ས་དགུའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་
ལ། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས།།ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་
ལ་ཡང་དགུ་ལས། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་ཡང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཕར་
ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ས་ནས་སར་འཕར་ཏེ། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་

བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ས་ནས་སར་འཕར་བ་
ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གོས་པ་མེད་པས་སོ།།དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཆོས་གང་ཡང་འོང་བའམ་འགྲོ་བའམ་འཕོ་བའམ་ཉེ་བར་འཕོ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་འོན་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་གང་
ཡིན་པ་དེ་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་ཅིང་ས་དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།།དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་གང་ཞེ་
ན། རབ་འབྱོར་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆེན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུ་པོ་འདི་དག་བྱ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། མཚན་མ་མི་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཕན་པའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་།
སེམས་ཅན་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། སྦྱིན་པ་དང་།

683

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གཏོང་བ་དང་། ལེན་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་གཏོང་བ་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བ་དང་། དེས་རློམ་སེམས་སུ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་བཙལ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ཁྱིམ་མི་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་།
མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྐུ་ལ་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ཚིག་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་བདེན་པའི་ཚིག་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་དང་པོ་ལ་
གནས་པའི་བྱ་བ་དག་གོ །ཞེས་དང་། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་

ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ལྷག་པའི་བསམ་པ་

ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
པས་དགེ་བའི་རྩ་བ་མང་པོ་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་སྟེ། འདི་ནི་རབ་

འབྱོར་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའོ།།ཞེས་པ་ནས། འདི་
ལྟ་སྟེ་ཇི་སྐད་དུ་སྨྲས་པ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་འདི་ནི་བྱང་

684

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆེན་བདེན་པའི་ཚིག་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའོ།།རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུའོ།།ཞེས་པའི་བར་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས།།ས་ནི་དང་པོ་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ།།ཞེས་གསུངས།
དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བསམ་དང་ཕན་པའི་དངོས་ཉིད་

དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། ཡོངས་སྦྱོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་སྟོན་པ་
ལ། འདི་དག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པས།།ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་
ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཡོངས་སྦྱོང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཡོངས་སྦྱོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་གྱ་གྱུ་མེད་པའི་བསམ་པ་

དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་དགོས་པ་ལ་ཕན་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་

འདོད་པ་དང་། ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། བླ་

ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འདོད་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས།

685

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་རྒྱུའི་

ཁྱད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དག་ཁོ་ནས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ས་གཉིས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་
ལ་ཡང་། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་
ཆེན་ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ཡིད་ལ་བྱ་
ཞིང་། དེ་དག་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱའོ།།བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བྱས་པ་གཟོ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་བརྩོན་པ་འཚོལ་བ་སྟེ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱ་
ཞིང་དེ་དག་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བ་དག་གོ །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅིང་།

ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་བརྩོན་
ཞིང་འཚོལ་བའོ།།ཞེས་པའི་བར་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་

ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཟོ་དང་བཟོད།།ཅེས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་སྦྱོང་བྱེད་སོ་སོའི་ངོ་བོ་

686

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་ཡོངས་སྦྱོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་། གཞན་གྱིས་ཕན་པ་བྱས་པ་དྲན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་པ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་འགྱོད་པ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་དང་མཁན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདུད་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྟན་
པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བ་སྔ་མ་བཞིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་
བརྒྱད་ཀྱིས་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད།
གསུམ་པ་ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་ཡང་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པས་
ཆོས་ལྔ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མང་དུ་ཐོས་
པས་མི་ངོམས་ཤིང་དེ་ལ་ཡང་ཡི་གེ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ངོ་ཚ་ཤེས་ཤིང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་ལ་གནས་ཀྱང་དེས་རློམ་
སེམས་སུ་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ལྔ་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་

ཆེན་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པས་གནས་པར་བྱ་བ་དག་གོ །ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་མང་དུ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་

687

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་འདི་འམ་ཞེས་པ་ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་ལ་སྨད་
པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ངོ་ཚ་ཤེས་ཤིང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་ལ་
གནས་པའོ།།ཞེས་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སྔར་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དམ་
པའི་ཆོས་ཉན་པས་ངོམས་མི་ཤེས་པ་དང་། རྙེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
མི་ལྟ་བའི་སེམས་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། རང་
གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བ་དང་།
ཕན་གདགས་པའི་སེམས་ཅན་མི་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་
བས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བ་དང་། རང་དང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་
བའི་ཆོས་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་
བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་

རྟོག་པས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པས་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། བཞི་པ་ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་
ལ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ས་
བཞི་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་བླངས་ཤིང་

གནས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་མི་བྱའོ།།བཅུ་གང་

688

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དགོན་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་བཅུ་པོ་དེ་
དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་བཞི་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་མི་བྱ་ཞིང་ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་གནས་པར་བྱས་པ་ལ་དགོད། ཅེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་དགོན་པར་གནས་པས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་གང་ཞེ་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལས་བབ་པ་གང་
ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་
གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟོས་པ་
མེད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱི་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ནགས་གནས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་སྔར་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

དགོན་པར་གནས་པ་དང་། རྙེད་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད་པ་དང་། རྙེད་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་དང་། བསོད་སྙོམས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་
དག་པར་སྡོམ་པ་དང་། བསླབ་པ་བླངས་པ་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བས་སྨོད་པ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གཞོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བདོག་པ་ཐམས་

689

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ་

དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བཤད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་བཅུས་
ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་གནོན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། ལྔ་པ་ས་
ལྔ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་

འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ས་ལྔ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་

ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱ་བ་དག་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁྱིམ་
པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་དག ཞེས་པ་ནས། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཁེངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་

མུག་ཉམས་རངས་སུ་བཞག་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། ཆོས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་ལྔ་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ཁྱིམ་པ་དང་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་འགྲོ་ཞིང་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་། མགོ་བྲེགས་
ཤིང་གོས་ངུར་སྨྲིག་བགོ་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་

བྱང་ཆེན། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་ཉམས་རངས་
སུ་མི་འདོད་པའི། ཞེས་པའི་བར་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན།

690

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདྲིས་དང་ཁྱིམ་ལ་འཁྲེན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་སྔར་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

རྙེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང-འགྲོགས་པ་དང་དད་པ་ཅན་གྱི་ཁྱིམ་ཉེ་བར་མི་བསྟན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་
མང་པོའི་གྲོང་ལ་སོགས་པ་དང་། བདག་ལ་བསྔགས་པ་དང་། གཞན་
ལ་སྨོད་པ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་དང་། ཐོས་པ་ལ་
སོགས་པས་རློམ་ཞིང་གཞན་ལ་མི་འདུད་པ་དང་། དགེ་བ་དང་མི་
དགེ་བ་ལ་བཟློག་སྟེ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བློ་གྲོས་ངན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རྣམ་པར་
སྤོང་ཞིང་བཟློག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་
རྣམ་པ་བཅུས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་བཤད། དྲུག་པ་ས་དྲུག་པའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ལ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ས་དྲུག་པ་ལ་
གནས་པས་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། དྲུག་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལྟ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གོ །གཞན་ཡང་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་

691

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སུ་སྤང་བར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། སློང་མོ་བ་མཐོང་ན་སློང་མོ་བ་ལ་འཁྲུགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། འཁྲུགས་པའི་སེམས་སྤང་བར་བྱའོ།།ཆོས་
དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལ་ས་དྲུག་པ་ལ་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་སྟེ། ཞེས་པ་
ནས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ།།ཞེས་
པའི་བར་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས།།ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་འདོད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྐྲག་པ་དང་། སློང་བ་པོའི་སྐྱེ་བོས་བསླངས་
ན་ཞུམ་པ་དང་། འདོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངང་གིས་གཏོང་བར་
ཞུགས་པ་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། བཀྲེན་ཡང་སློང་བའི་སྐྱེ་བོ་སྤོང་བའི་

སེམས་སྤོང་བ་སྟེ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
ཀུན་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། བདུན་པ་ས་བདུན་
པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ས་

692

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བདུན་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ཉི་ཤུ་མི་བྱ་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། འདི་
ལྟ་སྟེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་

འགལ་བ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་བདུན་
པ་ལ་གནས་པས་མི་བྱའོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་
བདག་ཏུ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་བདག་ཤིན་ཏུ་

མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འགལ་བར་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འགལ་བར་མི་

བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་སྤངས་པས་ཐོབ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། གང་ཟག་དང་། ཆད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། མཚན་མ་དང་། རྒྱུ་དང་། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། ཆགས་པ་དང་། སེམས་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་ལྟ་བའི་

མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་དང་། འགལ་བ་
བརྗོད་པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་སྟེ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་

693

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།ནི། ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤུ་དང་བྲལ་ནས། བཟློག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་
འཕངས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་
བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཀུན་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
བཤད། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
བཤད། གཉིས་པ་ནི། དེས་ཆོས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་བྱ་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་
དང་། ཞེས་པ་ནས། བདག་གི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྟོང་པ་ཉིད་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་རྫོགས་པ་ནི་བྱང་ཆེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་
གི་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་ཞེས་པའི་བར་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། སྦྱོང་བྱེད་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་།

སྦྱངས་པས་ས་ཐོབ་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་

694

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་པ་དང་། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་གསད་པར་བྱ་བ་དང་། གསོད་པ་པོ་དང་། བསད་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྐྱེ་
བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་། དངོས་པོར་
དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་
ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་དང་། མཚན་མར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་
ལ་སོགས་པ་ལྔ་འདོར་བ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་དང་། ཞི་གནས་སྒོམ་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་
ཐབས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་།

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་

དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་།
གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་ལུས་རབ་ཏུ་སྟོན་
པ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་
ཉི་ཤུ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་

695

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། བརྒྱད་པ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ས་
བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། སངས་
རྒྱས་ལ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ།
བཞི་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་

ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཇི་

ལྟ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་ཅིང་ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་སྲིད་པ་ཉེ་བར་ལེན་ཏེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་
དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་གཅིག་གི་སེམས་

ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཡིན་

པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ན་བྱང་ཆེན་ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་སྲིད་པ་ཉེ་བར་ལེན་

696

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའོ།།ཞེས་པའི་བར་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་སུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྩེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྟེན་གསེར་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་
སྒྱུར་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པས་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷའི་མིག་སྐྱེད་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྟེན་པ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་།
ཐམས་ཅད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཐོང་ནས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་དེ་
ལྟ་བུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་
ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད། དགུ་པ་ས་དགུ་
པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་
གང་བྱང་ཆེན་ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྨོན་ལམ་
མཐའ་ཡས་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ཡོན་ཏན་ཐམས་

697

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་
བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆེན་ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་

སྨོན་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་
བྱང་ཆེན་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་བསྟན་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྨོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་དང་། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་སྔར་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྨོན་
ལམ་མཐའ་ཡས་པ་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཤེས་པ་དང་། སྤོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟར་མི་ཟད་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་
པར་གནས་པ་དང་། ཉི་མ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། མ་ལ་
སོགས་པ་དང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དང་། རང་དབང་བའི་
འཁོར་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོད་པར་སྐྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྐུལ་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་
དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བའི་ཤིང་ཨ་ཤྭཏྠ་ལ་སོགས་པ་

698

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མཚན་ཉིད་

ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཡོངས་
སུ་སྤྱོང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་དག་གིས་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་
གྲོས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པས་འཆད་དོ།།

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ།

༈ འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ས་ལམ་གྱི་
རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་བྱང་སེམས་
འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ།
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། འཕོ་ཚུལ། མིང་གི་རྣམ་

གྲངས། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་

ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ།
ས་ལམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་སའི་མཚན་ཉིད། ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་

699

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བཅོས་མ་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། ས་ལམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ས་དང་ལམ་གཉིས་དོན་
གཅིག གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་གཉིས་སུ་

ཡོད། གསུམ་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཐེག་དམན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་

འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཐེག་དམན་
ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། ཐེག་དམན་གྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག དེ་ལ་དབྱེ་ན། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ།
རིགས་ཀྱི་ས་ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རམ། དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའི་བར་བརྒྱད་དུ་ཡོད། ཚིག་དོན་འོག་ཏུ་འཆད། ཡང་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་གཉིས་སུ་ཡོད། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་
དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དེས་ཅིག་ཤོས་ལ་རིགས་འདྲ། དེ་ལ་དབྱེ་
ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་སོགས་ལྔ་ཡོད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཆུང་
འབྲིང་ཆེན་པོ་དང་། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག དཔྱད་ཤེས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་

700

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་དང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ནི། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཟིན་

གོམས་པའི་བློ་ལྟ་བུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དྲོད་སོགས་བཞི་ཡོད། དང་པོ་
གསུམ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད། དེ་ལ་དེར་
གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་སོགས་སྔར་བཞིན་ནོ།།ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་དུ་
ཡོད། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ། རྣམ་གྲོལ་ལམ། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས་གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་

ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་

701

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཡོད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་
བྱར་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་
ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་
སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེས་བདེན་པ་
གཞན་གསུམ་ལ་རིགས་འདྲ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་
ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་གང་
ཞིག རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བ། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ནི་

སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་
ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་ལངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་

702

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྱུང་བ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་ལྟ་བུ། རང་གི་

རྒྱུར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་རང་གི་འབྲས་

བུར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་རྗེས་
ཐོབ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་
ལམ་དང་གསུམ་ལས། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས།
དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་གཉིས་གང་རུང་
མ་ཡིན་པའི་དེ་དང་གསུམ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་
གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་

ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཆུང་འབྲིང་

ཆེན་པོ་དགུར་ཡོད། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གཅིག་ཡོད། དེ་
གང་ཞིག རང་དང་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་

703

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ།
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྔར་བཞིན། དེས་ན་དེ་གཉིས་གང་
རུང་མ་ཡིན་པ་སོགས་སྔར་བཞིན་ནོ།།ཉན་ཐོས་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་
མཐར་ཕྱིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེ།
གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་
ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་སོ་སྐྱེའི་ས་དང་།

ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ས་གཉིས་ལས། གཉིས་པ་འོག་ཏུ་འཆད། དེ་
འདྲའི་ཐེག་ཆེན་སོ་སྐྱེའི་མངོན་རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གཉིས་

ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
ན་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། མངོན་སུམ་སོགས་གསུམ་ཡོད།
བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་
འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་དེར་
གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་སོགས་གསུམ་ཡོད་ཚུལ་སྔར་བཞིན། བཞི་པ་

འཕོ་ཚུལ་ལ། གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་ལམ་

704

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བཅོས་མ་མ་
ཡིན་པ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན། དེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ཐོབ་པར་འཇོག དེའི་རྗེས་སུ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེས་དྲངས་པའི་དེ་འབྲིང་སྐྱེས།
དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས། གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་

ངེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་

དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་དམིཌ་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དང་།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ། དེའི་རྗེས་སུ་དེའི་
རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ། དེ་རྗེས་དེ་བཟོད་པ་སྐྱེས་ ཤིང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེས་
པ་ཡིན་ནོ།།གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་འཇོག དེ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
གཉིས་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེས་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་སྤང་ཉོན་
སྒྲིབ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་ནམ་ཐོབ་པ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་དུ་ཐོབ་པར་འཇོག དེས་

705

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ་ནམ་སྤངས་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆུང་ངུའི་

ཆུང་ངུ་ཐོབ་པར་འཇོག དེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུ་ལ་རིགས་འགྲེ།
དེས་སྒོམ་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་ནམ་སྤང་པ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་
ཐོབ་པར་འཇོག དེས་རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་འགྲེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་
པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།ཐེག་
ཆེན་ལ་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་

སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་པ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པར་འཇོག དེ་
འདྲའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ། དམན་ལམ་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་མྱོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་
པ་དེ་འཕོ་ཚུལ་སྔར་བཞིན་ནོ།།དམན་ལམ་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་

ཐེག་དམན་ཚོགས་ལམ་པ་ཙམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་

སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཡང་སྔར་བཞིན་ལ། དམན་ལམ་དུ་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་པ་ཙམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་

706

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཚོགས་གཉིས་ཅི་ཙམ་བསགས་དགོས་པ་
བསགས་ཟིན་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་
དྲོད་ཐོབ་པར་འཇོག དམན་ལམ་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་
འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་
པ་ཡང་སྔར་བཞིན་ལ། དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེས་སྦྱོར་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཚོགས་གཉིས་ཅི་ཙམ་བསགས་དགོས་པ་
བསགས་ཟིན་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
ཐོབ་པར་འཇོག དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་མཉམ་གཞག་
ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེ་རྗེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ། དེ་རྗེས་ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ས་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
གཅིག་དང་། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་ས་གཉིས་པའི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་མཉམ་
གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་རིགས་འདྲ། ས་

དང་པོའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྒོམ་སྤང་

707

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རགས་པ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་གཉིས་

རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་ན། དེ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ། དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་སོང་བ་ན་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པར་འཇོག་ཅིང་། དེས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་ཐོབ་པ་ན་ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ལས་ལངས་པའི་ས་གཉིས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་
སྐབས་སུ་སྒོམ་སྤང་བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས། དེ་ལྟར་བསགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་ན་དེ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་ལྟ་བུ་དེའི་དངོས་
གཉེན་དུ་སོང་བ་ན་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པར་
འཇོག དེས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཐོབ་པ་ན་ས་གསུམ་པར་འཕོས་
པ་སོགས་རིགས་འདྲའོ།།ལྔ་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། ས་དང་།

ལམ་དང་། མཁྱེན་པ་དང་། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་རྣམས་མིང་

གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཚོགས་ལམ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། དད་པའི་ས།

ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། སྦྱོར་ལམ། ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག དོན་མངོན་རྟོགས་སོགས་

708

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། མཐོང་ལམ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་གཉིས་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། སྒོམ་ལམ། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གཉིས་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། མི་སློབ་ལམ། དགྲ་བཅོམ་པའི་མཁྱེན་པ།
ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ལམ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།དྲུག་
པ་སྒྲ་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཚོགས་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་དུ་ཚོགས་བསགས་པའི་ལམ་གྱི་དང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐར་པ་ཡིན་ཞིང་།

ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐར་པའི་ཆ་ཡིན་

པས། ཁྱོད་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དད་པའི་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མངོན་
རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་
ཚིག་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་

དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་
ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་

709

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཐོང་བ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞིང་། དེས་རྒྱུ་མཐོང་སྤང་ལས་ངེས་པར་
འབྱེད་པས་དེ་ལ་ངེས་འབྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། ཁྱོད་མཉམ་གཞག་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་
ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ཅེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་ཡན་ལག་སྟེ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དོན་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གང་རུང་ལ་སྒོམ་བྱུང་
གི་མྱོང་བ་འདོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་

710

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་པའི་མཁྱེན་པ་
ཆོས་ཅན། མི་སློབ་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆགས་
བཅས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་

བའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཐེག་དམན་ལ་
ཡང་རིཌ་འགྲེ། ཁ་ཅིག ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་མངོན་རྟོགས།
སའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། ཁ་ཅིག དེ་ས་ལམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་སའི་

མཚན་ཉིད། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། རིམ་པ་ལྟར། ས་ཡིན་ན། སྲ་ཞིང་

འཐས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སའི་མཚན་
ཉིད། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་
ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་

ཤེས་གང་ཞིག བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་

711

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ། ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་བ་མི་འཐད་

དེ། ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདེན་
འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ས་དང་པོའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་གང་ཞིག བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཆུང་
ངུའི་ཆུང་ངུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ས་བཅུ་རྣམས་སུ་སྒོམ་པའི་ལམ་

ལ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོའི་ལམ་སྒོམ་གྱི། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་
དགའ་བའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་

ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་སྤངས་པ། ས་དང་པོའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་

712

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དེ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག ས་དང་པོའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་ལངས་པའི་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་
དུ་འཛིན་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲིག་ལས། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་རྗེས་
ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསལ་བར་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་
ལོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་ནས་སར་འཕོ་བའི་ཚེ་རྗེས་ཐོབ་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་འཕོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོ་པས་ས་དང་པོའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་དང་། ས་གཉིས་པར་འཕོ་བ་
དུས་མཉམ། ས་བདུན་པ་པས་ས་བདུན་པའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་

སྤངས་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པར་འཕོ་བ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་རྫོགས་པ་དང་། དེར་འཕོ་བ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། ས་གང་གིས་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་གང་དག་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་
དུ་ས་དེ་ཡིན་ལ་རྫོགས་ནས་ས་གཞན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་བདུན་པའི་

713

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་ཡེ་ཤེས་དེས་རང་ཉིད་མ་སྤངས་པས་ན་དེ་མངལ་
གྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཚུངས་ལ། ས་བརྒྱད་
པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེས་རང་ཉིད་སྤངས་པ་ན་དེ་མངལ་
གྱི་དྲི་མས་དག་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་དང-མཚུངས་པར་འཇོག་
པའི་སྒྲིབ་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། ས་བདུན་ལ་
བརྟེན་དྲི་མ་ནི།།མངལ་སྦུབས་དྲི་མ་དག་དང་མཚུངས།།མངལ་
སྦུབས་བྲལ་འདྲ་མི་རྟོག་པའི།།ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་
བཞིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་ཐ་

མར་སྐྱེས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་སུ་
དྲངས་པའི་ས་དང་པོའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ས་དང་
པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ས་བཅུ་པའི་

སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་འགྲིག ཁོ་ན་རེ། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ན། རང་

དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་
དགོས་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ས་དང་
པོའི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དེ། རྒྱུད་བླ་མའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། མཐོང་ལམ་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་
ཞིང་ས་དང་པོ་བསྐལ་པའི་ཡུན་གྱིས་རྫོགས་དགོས་པས་སྒོམ་པའི་

714

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལམ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་

ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་

ངུ་དོན་གཅིག་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལམ་སྒྲིག་ལས། ས་དང་པོའི་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སྒོམ་ལམ་དུ་བཞག་པ་ནི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་

ཆུང་ངུར་འདུ་བས་སྒོམ་ལམ་ལ་དགུར་གྲངས་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ས་བཅུ་པ་བ་དེས་ས་
བཅུའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་ཐོབ་ཟེར་ན། དེས་ས་བཅུའི་སྐྱོན་ཟད་
པར་སྤངས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་
ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ།།

སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༈ གཉིས་པ་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་བྱང་སེམས་
འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངོ་

715

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བོ། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་རྣམ་གཞག ཁྱད་པར་དེ་ལྡན་གྱི་སའི་
ངེས་ཚིག་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་དངོས་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་སློབ་པ་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་
གང་ཞིག རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པ།
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ།
སོ་སོའི་ངོ་བོ། གྲངས་ངེས། ས་བཅུར་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་
པོ་ལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ས། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཅུར་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ། གསུམ་པ་འོད་
བྱེད་པ། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། ལྔ་པ་སྦྱངས་དཀའ་བ། དྲུག་པ་མངོན་
དུ་གྱུར་པ། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགུ་པ་
ལེགས་པའི་བློ་གྲོས། བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་བཅུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལ། ཕར་ཕྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་

གཙོ་བོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པས་ཟིན་

པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་གང་
ཞིག རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པ། དང་
པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས། ས་
དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ས་དང་

716

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ལས། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་གང་
ཞིག རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་།
ས་དང་པོའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ས་

དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད། ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་
དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་དང་པོའི་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ཡོད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་
བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ།
དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་
བརྒྱད་ཡོད། དེ་གང་ཞིག དེར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་

ཐ་མར་སྐྱེས་པའི་ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུའོ།།དེ་གང་
ཞིག རང་དང་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེས་པའི་ས་དང་པོའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་

717

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གྲོལ་བ། ས་དང་པོའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་
ཡིན་པའི་ས་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི། ས་དང་པོའི་རྗེས་
ཐོབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་

དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། ས་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་ལངས་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག རང་རྒྱུད་ལྡན་

གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ། ས་དང་པོའི་རྗེས་
ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ས་དང་

པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ལྟ་བུའོ།།ཕར་
ཕྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པས་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་
རྟོགས་གང་ཞིག རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་
བྱེད་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་གཉིས་པའི་མཉམ་

གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་
ཡིན་པའི་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད། རང་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་བདེན་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་

718

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་
མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་གཉིས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་།
དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ས་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་གང་ཞིག རང་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རགས་པ་ལས་གྲོལ་བ། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། དེ་དང་ས་གཉིས་པའི་ཐོག་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དོན་གཅིག དེ་
གང་ཞིག རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཕྲ་བའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། གཉིས་པའི་

མཚན་ཉིད། ས་གཉིས་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་
དོན་གཅིག ས་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་ལངས་པའི་
ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ། ས་གཉིས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། གཞན་གཉིས་སྔར་བཞིན་རིགས་འགྲེ། དེས་མཚོན་
ནས། ས་གསུམ་པ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་ལ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་
སོགས་ལྷག་མ་བརྒྱད་སྦྱར་ནས་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་རིགས་འདྲ་
ཞིང་། སྒོམ་སྤང་བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ། སྒོམ་སྤང་བདེན་

719

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཛིན་ཆེན་པོའི་འབྲིང་། ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ། འབྲིང་

གི་འབྲིང་། འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ། ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ། ཆུང་ངུའི་འབྲིང་།
ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་རྣམས་སྤང་གཉེན་དུ་སྦྱར་ནས། སྔ་མ་བཞིན་
རིགས་འགྲེའོ།།གསུམ་པ་ལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ས་ལ་བཅུ་

པོ་འདིར་གྲངས་ངེས་ཏེ། སའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་མི་འདྲ་བ་བཅུར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་

སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་

བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།

བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ས་དེ་ལ་བཅུར་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནུས་མཐུ་ཐོབ་པའི་ཁྱད་པར། ཕར་ཕྱིན་
བཅུའི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པའི་ཁྱད་པར། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་
ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་བཅུར་བཞག་སྟེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་དང་། མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཕེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་ས་རབ་ཏུ་

དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཅུར་བཞག་
གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

720

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་རྣམ་གཞག

༈ གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་
བཤད་པ་ལ། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཁྱད་པར། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པའི་ཁྱད་པར། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར། སྐྱེ་བ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར།
གཉེན་པོ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་
པར། ས་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་
པར། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་བཅུ་ལས། དང་པོ་
ནི།།ས་བཅུ་པོ་དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་
གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་གསུམ་པར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་བཞི་པར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་

721

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་དྲུག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་བདུན་པར་ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་བརྒྱད་པར་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་དགུ་པར་སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། ས་བཅུ་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ས་བཅུ་པོ་རེ་རེར་ཡང་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དབུས་མཐར། ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་མེད་ནི།།ས་

བཅུ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།

ས་བཅུ་པོ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསླབ་པ་
གསུམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་
དང་པོར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་
གསུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་ཐོབ། ས་གཉིས་པར་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ། ས་གསུམ་པར་ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་
པ་ལ་སློབ། ས་བཞི་པར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་
ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་

722

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ། ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསླབ་པ་ལ་སློབ། ས་དྲུག་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་
ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་
སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་

རྟོགས་ནས་འདིར།།ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་སེམས་དང་། །ལྷག་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་རྗེས་སློབ།།ཤེས་རབ་སྤྱོད་ཡུལ་གཉིས་ཡིན་

ཏེ།།ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དང་དེ་ནི།།མི་ཤེས་ཤེས་སོགས་འཇུག་པ་
ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་དུ་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བསླབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་
བདུན་པར་མཚན་མ་མེད་ཅིང་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པའི་ཡོན་ཏན། ས་
བརྒྱད་པར་འབད་རྩོལ་རགས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པའི་འབྲས་

བུ་དང་། ས་དགུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་སྒོ་
ནས་སེམས་ཅན་སྨོན་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ས་བཅུ་པར་ལས་ལ་

དབང་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོའི་འབྲས་བུ་

ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསླབ་པ་རྣམས་དང་སྒོམ་པ་
ཡིས།།འབྲས་བུ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་བཞི།།མཚན་མེད་འདུ་བྱེད་དང་

723

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བཅས་པར།།གནས་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ཡིན།།དེ་ཉིད་མངོན་དུ་
བྱེད་མེད་ན།།ཞིང་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་དག །འབྲས་བུ་གཉིས་པར་

འདོད་པ་ཡིན།།སེམས་ཅན་སྨིན་པ་འགྲུབ་ཉིད་དང་། །ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་གཟུངས་རྣམས་ནི།།འགྲུབ་པ་འབྲས་བུ་དམ་པ་ཡིན།།འབྲས་
བུ་རྣམ་པ་འདི་བཞི་ནི།།ས་བཞི་པོ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་

སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྦྱོང་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་ལྔ་
སྦྱོང་བའི་རྟེན་ཐོབ་སྟེ། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྦྱོང་།
ས་གསུམ་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ་སྦྱོང་། ས་བཞི་པ། ས་ལྔ་པ།

ས་དྲུག་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་སྦྱོང་། ལྷག་མ་
བཞིར་འབྲས་བུ་བཞི་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཞི་སྦྱོང-
བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་པོ་སྦྱོང་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སར་ཐོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་ནས་འདིར།།ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་ཕུང་པོ་
སྦྱོང་། །དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་སྦྱོང་། །དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལས་ནི།།སྒྲིབ་རྣམ་བཞི་དང་ཐོགས་

724

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཡི།།སྒྲིབ་པ་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་དང་། །གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་
སྦྱོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། ས་བཅུ་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས།
སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་
པ་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་གཡོ་བར་
བྱེད་ནུས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱར་འགྲོ་ནུས་པ་དང་།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་བརྒྱ་
སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐལ་པ་བརྒྱའི་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་

པ་འཇུག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་འབྱེད་པ་དང་། རང་གི་

ལུས་བརྒྱར་སྤྲུལ་ནུས་པ་དང་། ལུས་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་སེམས་ཅན་བརྒྱ་བརྒྱས་བསྐོར་བ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྟོན་ནུས་པ་སྟེ་ཡོན་
ཏན་གྱི་སྡེ་ཚན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ས་གཉིས་

པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་མི་འདྲ་བ་སྟོང་ལ་སྙོམས་
པར་འཇུག་ནུས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སྟོང་མཐོང་བ་སོགས། ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་གསུམ་པར་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་

725

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།དང་། སངས་རྒྱས་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་མཐོང་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་
འབུམ་ཕྲག་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་བཞི་པར་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་ལྔ་
པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་བྱེ་བ་ཕྲག་སྟོང་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བྱེ་བ་ཕྲག་སྟོང་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་དྲུག་པར་ཏིང་

ངེ་འཛིན་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་བདུན་པར་
ཏིང་ངེ་འཛིན་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུམ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བྱེ་བ་ཕྲག་ཁྲིག་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་

དང་། ས་བརྒྱད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་
དང་མཉམ་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་དགུ་པར་སྟོང་གསུམ་
གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

726

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་བཅུ་
གཉིས་དང་། ས་བཅུ་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་
གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས་པ་
སོགས་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་
ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་བཅུ་
གཉིས་ཐོབ་པའི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ལ། དབང་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བྱང་
སེམས་མོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་འདོད་པར་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་
པ་དང་། ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུད་འགྲོ་སོགས་དམན་གནས་སུ་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དབང་གིས་

གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་སོགས་བཟློག་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ཏིང་

ངེ་འཛིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། སྤྲུལ་པ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བ་སྟོན་པ་དབང་འབྱོར་བའི་དབང་གིས་སྐྱེས་བ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ལས་དང་ནི།།གཞན་ཡང་སྨོན་ལམ་དག་དང་ནི།།ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་དབང་
འབྱོར་བའི།།དབང་གིས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་

727

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
པ་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་
བས་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དབང་བའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་
སྐྱེ་བ་འཛིན། ས་གཉིས་པ་བས་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་ལོས་
སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་འཛིན། ས་གསུམ་པ་པས་སུམ་ཅུ་རྩ་
གསུམ་དང་། ས་བཞི་པ་བས་འཐབ་བྲལ་དང་། ས་ལྔ་པ་བས་དགའ་
ལྡན་དང་། ས་དྲུག་པ་བས་འཕྲུལ་དགའ་དང་། ས་བདུན་པ་པས་

གཞན་ཕྲུལ་དབང་བྱེད་དང་། ས་བརྒྱད་པ་བས་སྟོང་གི་བདག་པོ།
ས་དགུ་པས་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོ་ཚངས་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་
པས་གནས་གཙང་མ་རྣམས་སུ་ལྷའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གཉེན་པོ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་
པར་བཤད་པ་ལ། ས་བཅུ་ལ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་བཅུ་ཡོད་དེ། ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཚེ་
ངེས་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་འདྲེན་པས་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རེ་
རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱན་སྣང་ལས། གང་གི་ཚེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བསྒོམ་པས་ཆ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟོགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་

ངེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་སོ་སོར་

728

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མངོན་དུ་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། ས་དང་པོར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོའི་མཉམ་

གཞག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པར་ཆོས་དབྱིངས་
དེ་མཆོག་གི་དོན་དུ་རྟོགས་ཏེ། ས་གཉིས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་
དབྱིངས་དེ་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་རུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་

པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལས་མཆོག་ཡིན་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། ས་གསུམ་པར་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱུ་མཐུན་གསུངས་པ་ཐོབ་
པའི་མཆོག་གི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ས་གསུམ་པར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་གསུང་རབ་ཐོས་པ་འཚོལ་བ་ནི། རྒྱུ་མཐུན་དུ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ས་བཞི་པར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ལུང་གི་ཆོས་སྲེད་
པའི་འཛིན་པ་མེད་པའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ས་བཞི་པར་

ལུང་གི་ཆོས་ལ་སྲེད་པ་ཡང་ལོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་བཞི་པའི་རྗེས་

729

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཐོབ་ཏུ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་ལྔ་པར་ངར་འཛིན་པའི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། དེར་བདག་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ས་དྲུག་པར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་
ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ།
ས་དྲུག་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་། རྣམ་བྱང་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། ས་བདུན་པར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེར་མཚན་མ་
མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ལུང་གི་ཆོས་ལ་མཚན་མར་
འཛིན་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་བྲི་མེད་
འཕེལ་མེད་ཀྱི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། དེ་ལ་ཀུན་བྱང་བྲི་འཕེལ་མེད་པའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང་། ཞིང་དག་པ་ལ་
དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་

ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པར་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཡེ་

730

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་ལ་དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས། དེར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
པ་བཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་དེ་
ལས་ལ་དབང་བའི་གནས་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཏེ། ས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་
ཏུ་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཆོས་དབྱིངས་བཅུ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་བཅུ་པོ་ཡང་གཉེན་པོ་ས་བཅུས་
རིམ་པ་ལྟར་སྤོང་སྟེ། དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་དབུས་མཐའ་ལས། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དོན་མཆོག་གི་དོན། །རྒྱུ་མཐུན་དོན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་དོན་དང་།། རྒྱུད་རྣམས་ཐ་དད་མེད་དོན་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམ་དང་མིན་དོན་དང་། །ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་ཉིད་དང་། །བྲི་མེད་འཕེལ་བ་མེད་དོན་
དང་། །དབང་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་ཡི་གནས།།ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མ་
རིག་པ།།ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་སྒྲིབ་པ་བཅུ།།ས་བཅུའི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི།།གཉེན་པོ་དག་ནི་ས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་བཅུ་པོ་དེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་སྲུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་ནི། རིན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་
འཆགས།།ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་ཅིང་ཁྱད་པར་གྱི་
བྱིན་རླབས་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་ངོ་།།ས་གཉིས་པ་ནི།

731

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

གནས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་ཅིང་གནས་ཀྱིས་མི་ཐུབ་

པའི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་ངོ་།།ས་གསུམ་པ་ནི། རབ་ཏུ་མི་གཡོ་བའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་རབ་ཏུ་གནས་པའི་གཟུངས། ས་བཞི་པ་ནི། ཕྱིར་མི་
ལྡོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཟུངས། རབ་ཏུ་གནས་པའི་གཟུངས།
གདུལ་དཀའ་བའི་གཟུངས། ས་ལྔ་པ་ནི། རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ཏོག་གི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོན་ཏན་སྣ་ཚོགས་བཀོད་པའི་གཟུངས། ས་དྲུག་པ་ནི། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་གཟུངས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོན་མེའི་གཟུངས། ས་བདུན་པ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་
འགྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་གཟུངས། ས་བརྒྱད་པ་ནི། དེ་
ལྟར་སངས་རྒྱས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་
ངོ་།།རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཏོག་གི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་ངོ་།།ས་དགུ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་ངོ་།།སྒོ་
མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱུན་གྱི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་ངོ་། །ས་བཅུ་པ་ནི།

དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་ཅིང་ཟད་མི་ཤེས་པའི་
ཟ་མ་ཏོག་གི་གཟུངས་ཀྱིས་སྲུང་ངོ་།།བདུན་པ་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐུན་

མོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ལ་རང་གི་སྤང་བྱར་
གྱུར་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་གཉིས་དང་། དེའི་གནས་ངན་

732

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལེན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རེ་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ངན་སོང་བའི་ཉོན་མོངས་
པས་འཇིགས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ས་གཉིས་པ་ལ་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོའི་
འཁྲུལ་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་
རྨོངས་པ་དང་། ཐོས་པའི་གཟུངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ས་བཞི་པ་ལ་སྙོམས་འཇུག་ལ་སྲེད་
པའི་རྨོངས་པ་དང་། ཆོས་ལ་སྲེད་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ས་ལྔ་པ་ལ་
འཁོར་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་མི་ཕྱོགས་ཤིང་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པའི་རྨོངས་པ་དང་། མྱང་འདས་ལ་གཅིག་ཏུ་མི་ཕྱོགས་ཤིང་

མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ས་དྲུག་པ་ལ་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལ་རྨོངས་པ་དང་། མཚན་མ་མང་པོ་འབྱུང་བ་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ས་བདུན་པ་ལ་མཚན་མ་ཕྲ་མོ་འབྱུང་བའི་རྨོངས་པ་དང་། མཚན་མེད་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་

རྨོངས་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་མཚན་མེད་ལ་རྩོལ་བའི་རྨོངས་པ་
དང་། མཚན་མར་འཛིན་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ས་
དགུ་པ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དང་ཡི་གེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཤེས་རབ་དང་སྤོབས་པ་ལ་གཟུངས་ཀྱི་

733

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དབང་ལ་དང་། སྤོབས་པའི་དབང་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་ལ་
མངོན་ཤེས་ཆེན་པོ་ལ་དང་། གསང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་འཇུག་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་

མོ་དང་། ཐོགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཡན་ལག་བཅུ་གཅིག་རྫོགས་གྱུར་
པས།།རབ་དགའ་ལ་སོགས་ས་བཅུ་གཅིག །རྨོངས་གཉིས་གནས་

ངན་ལེན་གཅིག་པ།།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཏེ་ཐ་དད་འདོད།།ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་སྤང་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

༈ གཉིས་པ་ལ་མཐོང་སྤང་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་
དང་། སྒོམ་སྤང་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་
གཞག་དཔྱད་པ། ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་
གྲངས་དང་། ལོག་པར་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས། མཐོང་
སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་

734

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཞི་བཅུ། གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་སོ་དྲུག གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སོ་དྲུག་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེར་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ། ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ། འགོག་པ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ། ལམ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན། འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བ། ལོག་པར་ལྟ་བ། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་རིགས་འདྲ་སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས་འདིར་ཡང་།

འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ཐེ་
ཚོམ་དང་། འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་རྣམས་འདོད་པའི་ཁམས་ན་

735

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདེན་པ་བཞིའི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་བཞི་བཅུ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་བཏུས་སུ་ཡང་། འདོད་པའི་

ཁམས་ན་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཡིན་

ནོ།།སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་ལམ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤང་སོ་དྲུག གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ། འཇིག་ལྟ།

ལོག་ལྟ། མཐར་ལྟ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་

ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཏེ་དགུ། དེས་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་རིགས་འདྲ་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྔར་བཞིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་
སྣང་ལས། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་བདེན་པ་
བཞིའི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཁོང་ཁྲོ་བརྒྱད་བོར་ནས་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ།།ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་དག་ནི་དགུའོ།།སྡུག་

736

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྔལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཀུན་འབྱུང་དང་

འགོག་པ་དང་ལམ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡང་དེ་བཞིན་

ནོ།།གཟུགས་ཁམས་ཇི་ལྟ་བར་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ཡང་

དེ་བཞིན་ནོ།།དེ་དག་མདོར་བསྡུ་ན་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གཉིས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ། དེའི་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ།
དེའི་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ། དེའི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་སྟེ་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་རིགས་འདྲ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། འོ་ན། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། འཇུག་མཁན་བཞིན་དུ། འཇུག་ཡུལ་ནི་གང་།

འཇུག་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཇུག་མཁན་ནམ། འཇུག་པ་པོ་ལ་བཅུར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་སོགས་སྔར་དྲངས་པ་བཅུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡང་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང་། བརྒྱུད་ནས་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དང་། དབང་གིས་ལོག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་ལྟ།

ལོག་ལྟ། མཐར་ལྟ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་སྟེ་ལྔ་ནི་བདེན་པ་ལ་དངོས་

737

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སུ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་ལྟས་བདེན་པ་བཞི་ལ་

བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན། ལོག་ལྟས་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དེ་
དང་དེ་དག་མེད་པར་ལྟ་བའམ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལས་

བདེན་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད། མཐར་ལྟས་བདེན་བཞི་ལ་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་འཛིན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་

བདེན་བཞིའི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱིས་དེ་དག་ལ་དེ་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་ཡིན་མིན་ཡིད་གཉིས་ཟ་བས་

བདེན་བཞི་ལ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ང་རྒྱལ་སྟེ་བཞི་ནི་བདེན་བཞི་ལ་བརྒྱུད་ནས་ལོག་
པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་དེས་བདེན་བཞི་ལ་དངོས་སུ་ལོག་
པར་ཞུགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས། གཉིས་པས་ལྟ་ངན་

དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་ངན་ལས་བདག་གྲོལ་དང་ངེས་འབྱིན་དུ་ལྟ།
གསུམ་པས་ལྟ་ངན་དེ་ལ་སྲེད་པར་བྱེད། བཞི་པས་ལྟ་ངན་གྱིས་
སེམས་ཁེངས་པར་བྱེད་པས་བདེན་པ་དང་བར་དུ་དམིགས་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁོང་ཁྲོའི་དབང་གིས་ལོག་པར་

738

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་གི་ལྟ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཀུན་

ནས་མནར་སེམས་པའི་དབང་གིས་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྒོམ་སྤང་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

༈ གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། སྤྱིར་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སུ་
གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
མ་རིག་པ། འཇིག་ལྟ་མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་སྟེ་དྲུག གཟུགས་ཀྱི་སས་
བསྡུས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། འཇིག་ལྟ། མཐར་
འཛིན་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་ལྔ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་
ཀྱི་དེ་ལྔ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་བས་ན་ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་

739

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
གཞན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་བརྗོད་པ་
བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བར་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་མཆོག་གི་དོན་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་རྟོག་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ།།དེ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་ཅི་རིགས་

པར་སྤོང་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། ང་རྒྱལ་
དང་། མ་རིག་པ་དང་། འཇིགས་ཚོགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་
པར་ལྟ་བ་སྟེ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་དྲུག་གོ །དེ་དག་ཉིད་ལས་ཞེ་སྡང་བཏོན་པས་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པ་བཅུ་ཡིན་

ནོ། །མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱེ་བས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུར་རྣམ་པར་བཞགཅེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྒོམ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བ་དྲུག་གོ །འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་
རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པའོ།།གཟུགས་ཁམས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་
ལྔའོ།།གཟུགས་ཁམས་ན་ཇི་ལྟ་བར་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་

ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་དག་མདོར་བསྡུ་ན་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་

740

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་དབྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ན་དྲུག བསམ་གཏན་བཞི་ལ་ལྔ་
བཞི་ཉི་ཤུ། གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་ལྔ་བཞི་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་
ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་ས་དགུ་པོ་རེ་རེ་ལ།
ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་སྡང་མ་གཏོགས་པ་ལྔ་ལ་དགུ་དགུར་ཕྱེ་བས་གྱ་གཅིག་

པ་ལྔ། འདོད་པའི་ཁོང་ཁྲོའམ་ཞེ་སྡང་ལ་དགུར་ཕྱེ་བས་བཞི་བརྒྱ་
དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ།།རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་

བསྡུས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་
དགུ། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ། བརྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་སྟེ་སོ་དྲུག དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་སོ་དྲུག་སོ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་

རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་མཐོང་སྤང་རྣམས་ལ་ལོག་
ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། སྒོམ་སྤང་རྣམས་ལ་སའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཅེ་
ན། མཐོང་སྤང་ལ་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། མཐོང་སྤང་དེ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་ཡིད་བསླད་པས་བསྐྱེད་པའི་

རིགས་སམ་ཆ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཙམ་
གྱིས་སྤོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་
སྤང་སའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོམ་སྤང་དེ་བདེན་
པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བསྒོམས་པས་ཆེ་རིམ་ནས་རིམ་པར་

741

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྤོང་དགོས་ཀྱི། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་སྤོང་མི་

ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་ཀུན་བརྟགས་པ་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་ཕྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་སྤང་བྱ་ཙམ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་
བ། བསྡུ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ།།དང་པོ་ནི། མངོན་མཐོ་དང་།
ངེས་ལེགས་གང་རུང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ཞིང་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་གང་ཞིག རང་གི་གཉེན་པོ་
སྟོབས་ལྡན་གྱི་སྤང་བྱར་དམིགས་པ། འདིར་བསྟན་སྤང་བྱའི་མཚན་
ཉིད། གཉིས་པ་ནི། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཐའ་
ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཅུང་ཟད་དབྱེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་
དང་། མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་སོགས་སུ་ཡོད། དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས། ཆགས་པའི་སྒྲིབ་པ། ཐོགས་པའི་སྒྲིབ་པ། དམན་པའི་སྒྲིབ་པ་

དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་
སྒྲིབ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དམན་པའི་ཞི་བ་དེས་ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མདོ་
སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལམ་འགོག་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ།

སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུང་རབ་

742

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམས་ལས་གསུངས་ཀྱང་མང་དུ་དོགས་པས་རེ་ཞིག་བཞག་གོ །
གསུམ་པ་ནི། སྒྲིབ་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་ཉོན་སྒྲིབ་དང་།

ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་
གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། གཙོ་བོར་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་
ཟད་ན་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དབུས་མཐར། ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་

བསྟན།།དེ་ནི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དོ།།དེ་ཟད་ནས་ནི་གྲོལ་བར་
འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཉོན་
སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མངོན་གྱུར་པ་དང་། ས་བོན་གྱི་ཆ་
གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ལ། རྩ་ཉོན་དྲུག ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་སྔ་མ་སྔ་མས་ཕྱི་
མ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཞེས་བྱ་སྟེ།
དེས་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚང་ན་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་
ས་བོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་
བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་

743

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མངོན་གྱུར་པ་དང་། ས་བོན་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད།
དང་པོ་ལ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་དེ་
རྣམས་ཀྱི་སྔ་མ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལྟ་བུའོ།།མི་

སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
སོ་སྐྱེའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་
ནུས་པའི་སྤང་བྱར་དམིགས་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་
མཚན་ཉིད། ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་། །མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། སྒོ་གསུམ་
གྱི་སྤྱོད་པ་ངན་པ་སོགས་དུ་མར་ཡོད། སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་སུ་
དམིགས་པ་གང་ཞིག རང་གི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་

མེད་ལམ་གྱི་གཞོམ་བྱར་དམིགས་པ། མཐོང་སྤང་གི་མཚན་ཉིད།

སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་གང་ཞིག རང་གི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་བར་

ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཞོམ་བྱར་དམིགས་པ། སྒོམ་སྤང་གི་མཚན་ཉིད།

དབྱེ་བ་སོགས་སྔར་བཞིན་ནོ།།

744

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞི་པ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ལ་མཐོང་སྤང་སྤོང་ཚུལ།

༈ བཞི་པ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མཐོང་སྤང་སྤོང་
ཚུལ་དང་། སྒོམ་སྤང་སྤོང་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་

རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་
དང་བཅུ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་དེ། དེའི་
རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པས་
མཐོང་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཤེས་སྐྱེ། དེ་རྗེས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཀུན་འབྱུང་

745

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཆོས་བཟོད་སྐྱེ། དེས་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་སོགས་རིམ་བཞིན་སྦྱར་

བར་བྱའོ།།ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་དང་། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་རྩ་
བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་ལ། དེ་ཡང་སྤྱིར་གཉེན་པོ་ལ་མཐོང་སྤང་
རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་། མཐོང་སྤང་གི་སྤོང་བའི་

གཉེན་པོ། དེའི་རྟེན་གཉེན་པོ། དེ་ཐག་བསྲིང་བའི་གཉེན་པོ་དང་བཞི་
ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་སྤང་
གི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་
ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ལྟ་
བུའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ལྟ་
བུའོ།།བཞི་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་
བུའོ།།ཀུན་བཏུས་ལས། ཡང་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་དང་། རྟེན་གཉེན་
པོ་དང་། ཐག་བསྲིང་བའི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པ་ཞེས་བྱའོ།།རྣམ་པར་
སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འདུ་

བྱེད་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བའོ།།སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་

746

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། སྦྱོར་བ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ།།རྟེན་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ།།ཐག་བསྲིང་བའི་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན།
དེའི་གོང་མའི་ལམ་མོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་སྤོང་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། སྤོང་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་
ན། ཇི་ལྟར་སྤོང་བ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཇི་འདྲ་བ་དང་གང་ཞིག་གང་

ལ་སྤོང་བའོ།།ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་
སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་རྙེད་པས་སོ།།ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། དེའི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པ་དང་། ཉེས་དམིགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ།།ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་དུ་མི་ལེན་པའོ།།གཉེན་པོ་རྙེད་པ་གང་ཞེ་ན། མ་སྐྱེས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ལམ་རྙེད་པ་གང་ཡིན་

པའོ།།ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅི་འདྲ་བས་སྤོང་ཞེ་ན། འདྲེས་པ་དམིགས་

པས་སྤོང་སྟེ། ཆོས་བདག་མེད་པའི་ཞེས་བྱའོ།།མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའོ།།གང་ཞིག་གང་ལ་སྤོང་ཞེ་ན། འདས་པ་ནི་འགགས་པའི་ཕྱིར་
མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་ནི་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ།།ད་ལྟ་བ་ནི་

747

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ལམ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ།།འོན་ཀྱང་
ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་སྤོང་སྟེ། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་གི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འབྱུང་བ་དང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་འགགས་པ་ནི་མཉམ་པས་

མཉམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྣང་བ་དང་མུན་པ་འབྱུང་བ་དང་འགགས་པ་
བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རང་ལུགས་གཞག་པ་
དང་། གཞན་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དེས་སྤང་བྱ་ཇི་
ལྟར་སྤོང་ཚུལ། སྤང་བྱ་དུས་གསུམ་པ་གང་སྤོང་བ་དང་། སྤངས་པས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་དོན་ནོ།།དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་
ཡོད་དེ། དེས་དེའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། མཐོང་
སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་སྤངས་པ་ལ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་སྤང་དགོས་
ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་ཙམ་སྤངས་ནས་
མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་མ་སྤང་ན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་སླར་ཡང་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་སྲིད་ལ། དེའི་ས་བོན་སྤངས་ན། དེ་སླར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་མི་སྲིད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

748

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དེས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་དུས་གསུམ་པ་གང་སྤོང་ཞེ་ན། དེས་རང་དུས་ན་འདས་པའི་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་འགགས་པ་རྣམས་ནི་བུམ་པ་

ཐོ་བས་བཅོམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དངོས་
སུ་ཕྲད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་རང་དུས་སུ་མ་འོངས་པའི་མཐོང་
སྤང་རྟོག་པ་རྣམས་མདུན་ནས་འཕུལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་

ཏེ། དེ་གཉིས་དངོས་སུ་ཕྲད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་རང་དང་དུས་
མཉམ་པའི་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་ད་ལྟ་བ་རྣམས་མཛོ་སྦྲེལ་གཡང་ལ་
ལྷུང་བ་ལྟར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དངོས་སུ་ཕྲད་པ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེས་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན། དེས་དེའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་

སྒོ་ནས་དེ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་
གྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། དེ་སྐྱེས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མར་མེ་ཡུལ་གཞན་ནས་རིམ་

གྱིས་འོང་བའི་ཚེ། ར་ཕུགས་ཀྱི་མུན་པ་དེ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་
བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་མར་མེ་སྒོ་དྲུང་ན་སླེབ་པ་
ན། དེས་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པ་ནུས་མེད་དུ་བྱས། དེ་

749

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ནས་མར་མེ་ར་ཕུགས་སུ་སླེབ་མ་ཐག་དེར་མུན་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ར་ཕུགས་ཀྱི་མར་མེའི་ལག་རྗེས་མིན་གྱི། སྒོ་དྲུང་གི་མར་མེས་དེ་
རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་ལ།

དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེར་གནས་དེར་སྣང་བས་ཁྱབ་པ་གཅིག་

འབྱུང་བས་དེ་ར་ཕུགས་ཀྱི་མར་མེས་མུན་པ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་
བཟོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་དེས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་སྤངས་
པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་ཚད་ཡོད་དེ། དེས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་

བོན་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པ་ན། དེས་དེ་སྤངས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། མ་འོངས་པ་ན་གནས་ངན་ལེན་དེ་
མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་།
རྣམ་བཤད་ལས། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྔར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་སྒོམ་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཉེན་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་།
སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་དང་དེ་འགག་པ་དུས་
མཉམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་སྐྱེ་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པ་ནི་

750

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནོད་པ་བྱས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདས་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤངས་པ་ནི་ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་དགའ་བདེ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ངང་གིས་འཕེལ་

བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་

བོན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ས་བོན་
འགགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་
ཆོས་མཆོག་ཐ་མའི་ཚེ་མཐོང་སྤང་རྟོགས་པ་འགགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་
ལ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་། མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་
འགགས་པ་དང་དེ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པ་གང་ཞིག མཐོང་སྤང་རྟོག་
པ་འགག་པ་དང་དེའི་ས་བོན་འགགས་པ་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར།
ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་ན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་འགགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་སྐྱེས་པ་དང་
ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།ཡང་ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་

751

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་
འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་སྐྱེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་

པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་འགགས་པ་ལ་

མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་སྐྱེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་
པའི་སྒྲིབ་པ་འགགས་པ་གང་ཞིག དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་སྐྱེས་པར་འདོད་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གང་ཟག་དེའི་
རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་
སྐྱེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། རྩ་བར་འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་

752

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོ།།གཞན་ཡང་། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་
དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་སྐྱེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་
ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་གང་ཞིག གང་ཟག་དེའི་
རྒྱུད་ལ་དེ་སྐྱེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་
མཉམ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་
འདས་པའི་ཕྱིར། དེས་མེ་དུ་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།རོང་ཊཱིཀ་པ་

ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་དངོས་གཉེན་མ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་འདས་པ་རྣམས་དེའི་དུས་སུ་འགགས། དེ་མ་འོངས་པ་རྣམས་དེའི་དུས་སུ་མ་

སྐྱེས། དེ་ད་ལྟ་བ་རྣམས་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་ལ་མི་
མཚུངས་ཏེ། དེས་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པས་ལམ་ད་ལྟ་བ་དང་
མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་དེའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་
ཡིན། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉི་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་གཞིར་

དེའི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་

753

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་
པའི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་

གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་

པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་གཉིས་དངོས་སུ་ཕྲད་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་

དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་དངོས་སུ་གནོད་བྱ་
གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་
རྒྱུ་དངོས་འབྲས་སོགས་སྐྱོན་མང་ངོ་།།གཞན་ཡང་། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡིན་ན། དེ་དང་དངོས་སུ་ཕྲད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དོན་གྱིས་སོང་། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་

754

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤངས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་

སྤངས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་

བོན་མེད། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་འགོག་པ་ལ། རྣམ་བཤད་ལས།
ཁ་ཅིག མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དངོས་སུ་གནོད་བྱ་མེད་པར་ཁས་བླངས་ནས། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྐྱེ་
འགྱུར་གྱི་སྤོང་བ་དང་། འགགས་འགྱུར་གྱི་སྤོང་བའི་གྲུབ་མཐའ་

ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བར་ཆད་

མེད་ལམ་སྐྱེ་བཞིན་པས་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་འགགས་བཞིན་

པ་སྤོང་བར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་
བཞིན་པ་དང་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་འགགས་བཞིན་པ་དུས་མཉམ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐྱེས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དུས་ན་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱིས་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་འགགས་འགྱུར་སྤོང་བར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་འགགས་འགྱུར་གྱིས་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རང་དུས་སུ་

755

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འགགས་འགྱུར་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
འགགས་འགྱུར་གྱིས་རང་དུས་སུ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་

འགགས་འགྱུར་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དེ་འགགས་བཞིན་པས་ཅིག་ཤོས་
འགགས་བཞིན་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་དུས་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྒྲིབ་པ་དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་ན། རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་
མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་དེ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་སྤང་རྟོག་པས་མ་ངེས་སོ།།

སྒོམ་སྤང་སྤོང་ཚུལ།

༈ གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་སྤོང་ཚུལ་ལ་ཡང་། ཐེག་དམན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ལ་ས་དགུའི་དབྱེ་བས་གྱ་གཅིག་

ཡོད་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཐེག་དམན་ནི་འདས་ལམ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་
ཆེན་པོ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བ་ནས་དེ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་

756

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅར་དུ་སྤོང་བར་བྱེད། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་དང་

པོར་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་དགུ་རིམ་

བཞིན་སྤོང་ངོ་།།དེ་རྗེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་སོགས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། དེ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་རྣམ་པ་
ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་
སྤང་ཉོན་མོངས་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་སྤོང་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྲིད་རྩེའི་

སས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞིབ་ཏུ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།གཉིས་པ་ནི།

ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ། ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་དང་། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅིག་

ཅར་དུ་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སྒོམ་སྤང་
ཉོན་མོངས་དགུ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་དུ་དགུ་དགུ་དང་། སྒོམ་སྤང་
ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་ནས་དེ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་
རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། དང་པོ་དེས་ས་དང་པོའི་སྒོམ་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། གཉིས་པ་དེ་ས་གཉིས་པའི་

བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་ཆེན་པོའི་འབྲིང་དེ་ས་གསུམ་པའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་དེ་ས་བཞི་པའི་

757

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་ས་ལྔ་པའི་བར་

ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་འབྲིང་གི་འབྲིང་དེ་ས་དྲུག་པའི་བར་

ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་དེ་ས་བདུན་པའི་བར་

ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་དེ་ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་ཆུང་ངུའི་འབྲིང་དེ་ས་དགུ་པའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་། དེ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དེ་ས་བཅུ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་ཞིང་། ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ།
སྤང་བྱ་དེ་དང་དེའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་དང་དེ་སྤོང་བའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་ས་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། ས་ལ་ཞུགས་པའི་རྟགས་དེ་ལ་བཅུར་ཡོད་དེ། ས་རང་རང་གི་ཡོན་ཏན་
སྣང་བ་དང་བཅས་པ། ས་གོང་མ་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ལ་མོས་པ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ། གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་དམན་པ། ལམ་སྒོམ་པ་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་
བདག་ཉིད། ས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོའི་སྒྲུབ་ཚུལ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སེམས་མཉམ་པ། བདུད་སྡིག་ཅན་

གྱིས་དཀྲི་བར་མི་ཐུབ་པ། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་བདེ་བ་
ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མེད་པ། སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་

ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེ་བ་

758

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྣང་དང་བཅས་པ་

མོས་པ་དང་། །མ་ཞུམ་པ་དང་མི་དམན་ཉིད།།གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་
བདག་ཉིད་དང་། །ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། །ཀུན་ལ་སེམས་ནི་སྙོམས་པ་དང་། །དཀྲིས་དང་རྗེས་སུ་ཆགས་མེད་དང་། ། ཐབས་ཤེས་འཁོར་དུ་སྐྱེ་བ་ནི།།ཀུན་ལ་རྟག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་ཐོབ་པའི་རྨི་ལམ་གྱི་རྟགས་
བཅུ་འབྱུང་སྟེ། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཏེར་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་གིས་

གང་བ་རྨི་བ་དང་། ས་གཉིས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྟོང་གསུམ་ལག་
མཐིལ་ལྟར་མཉམ་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ་རྨི་
བ་དང་། ས་གསུམ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རང་ཉིད་དཔའ་ཞིང་བརྟན་ལ་

མཚོན་ཆ་དང་གོ་ཆ་ཐོགས་ཏེ་ཕས་རྒོལ་མཐའ་དག་འདུལ་བ་རྨི་བ་

དང་། ས་བཞི་པའི་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་རླུང་གི་དཀྱིལ་
འཁོར་བཞིས་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་ས་ཆེན་པོ་ལ་མེ་ཏོག་སྣ་
ཚོགས་འཐོར་བ་རྨི་བ་དང་། ས་ལྔ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྒྱན་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་བུད་མེད་ཀྱིས་མགོ་ལ་མེ་ཏོག་ཙམ་པ་ཀའི་ཕྲེང་བ་
འདོགས་པ་རྨི་བ་དང་། ས་དྲུག་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཐེམ་སྐས་བཞི་དང་
ལྡན་པའི་རྫིང་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བརྡལ་བ་ལ་དྭངས་ཤིང་རྙོག་པ་མེད་

759

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་ཡོངས་སུ་གང་བ་མེ་ཏོག་
ཨུཏྤལ་དང་། ཀུན་མུད་ཏ་དང་། པདྨ་དཀར་པོས་བརྒྱན་པ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་བདག་ཉིད་རྩེ་དགས་རོལ་བ་རྨི་བ་དང་། དེ་ཡང་རྫིང་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ། ཐེམ་སྐས་བཞི་དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་གྲུབ་
མཐའ་བཞི། གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བརྡལ་བ་ནི་གཞི་རིགས། དྭངས་ཤིང་

རྙོག་པ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་དག་དང་གློ་བུར་རྣམ་དག ཡན་
ལག་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་ཆུས་གང་བ་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད། ཨུཏྤལ་ནི་ཉན་ཐོས། ཀུ་མུ་ཏ་ནི་རང་རྒྱལ། པདྨ་དཀར་པོ་ནི་
བྱང་སེམས་སོ།།ས་བདུན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཡས་གཡོན་གཉིས་

ནས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་གཡང་ས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལ་བདག་ཉིད་

མ་སྨས་མ་ཉམས་པར་སླར་ལྡོག་པ་རྨི་བ་དང་། ས་བརྒྱད་པའི་རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་ཕྲག་པ་གཉིས་ན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་རལ་པ་ཅན་
ཅོད་པན་ཐོགས་པ་གཅན་གཟན་ཕྲ་མོ་ཐམས་ཅད་སྐྲག་པར་བྱེད་
ཅིང་གནས་པ་རྨི་བ་དང་། ས་དགུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་
བའི་རྒྱལ་པོ་མཐོང་སྟེ། སྐྱེ་བོ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་
ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཞིང་མདུན་གྱིས་བལྟས་ཏེ། མགོ་བོའི་སྟེང་ན་རིན་

པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པའི་གདུགས་དཀར་པོ་འཛིན་པ་རྨི་བ་

དང་། ས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་མཐོང་སྟེ་

760

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོག་གསེར་ལྟ་བུ་འོད་འདོམས་གང་བ་ཚངས་པ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་

སྟོང་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཞིང་མདུན་གྱིས་བལྟས་པ་ལ་ཆོས་
སྟོན་པ་རྨི་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྨི་ལྟས་ཀྱི་མཚན་མ་འདི་དག་སྐབས་
མ་ཡིན་པར་འབྱུང་ན་སྔགས་སམ་བདུད་ཀྱི་མཐུ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཚིག་གསལ་ལས་བཤད་དོ།།གཞན་ཡང་ས་ཐོབ་པའི་ཆེ་གྲུབ་པ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཕགས་
པའི་སྤངས་རྟོགས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ས་ཐོབ་ནས་གྲུབ་ཅིང་། མ་དག་ས་

བདུན་དུ་འབད་རྩོལ་གྱིས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དེ་མ་གྲུབ་ལ། དག་པ་ས་གསུམ་དུ་དེ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་

ལས། ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མ་གྲུབ་དང་། །གྲུབ་པ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ།།གྲུབ་པ་དག་ཀྱང་མ་གྲུབ་དང་། །གྲུབ་པ་དེ་དག་ཏུ་ཡང་འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་

རྟགས་དེ་ལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། གཞན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། ཕྱིན་
དྲུག་གི་གཏམ་སྙན་པར་སྨྲ་བ། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པ། ལག་པ་

བརྐྱང་སྟེ་མཆོད་སྦྱིན་འཁོར་མོར་བྱེད་པ། མདོ་སྡེ་ཟབ་མོའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བར་ནུས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བརྩེ་དང་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་། །
བརྟན་པ་ཉིད་དང་ལག་བརྐྱང་ཉིད།།དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་འགྲེལ་

761

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
བ།།འདི་དག་བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་རྟགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཡོད་པས་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་
ཅན་རྣམས་སྔ་མ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་

ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ནི།།ཁྱིམ་པ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་
རྣམས་སུ།།གྱུར་ནས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ།།སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་དོ།།ས་རྣམས་ཀུན་ལ་བློ་ལྡན་གྱིས།།རབ་བྱུང་ལེན་པས་ཐོབ་པ་དང་། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཐོབ་པ་གཞན།།རབ་ཏུ་བྱུང་བར་སྟོན་བྱེད་ཡིན།།རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དག་ནི།།ཡོན་ཏན་ཚད་
མེད་རྣམས་དང་ལྡན།།དེ་ལྟས་སྡོམ་བརྩོན་ཁྱིམ་པ་ཡི།།བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ལས་འཕགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་ས་དང་པོ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་ས་གཉིས་པ་བ། མི་ཉམས་པའི་

བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་གསུམ་པ་བ། མདོ་སྡེ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་ཆོས་ལ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ང་རྒྱལ་སྤངས་པས་ས་བཞི་པ་བ། སེམས་དཔའ་དང་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུད་
ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པའི་ས་ལྔ་པ་བ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མང་དུ་གནས་པའི་ས་དྲུག་པ་བ།

762

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་མ་མེད་པར་གནས་པའི་མཐུས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་སྒོམ་ནུས་པའི་ས་

བདུན་པ་བ། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པའི་ས་བརྒྱད་པ་བ།

སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ས་དགུ་པ་

བ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ས་བཅུ་པ་བ་རྣམས་སུ་

ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་

པ།།ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་མཉམ་པར་བཞག །ཆོས་ལ་ང་སྤངས་རྒྱུ་དང་ཀུན་ཉོན་མོངས།།རྣམ་པར་དག་པ་ཐམས་ཅད་ང་རྒྱལ་མེད།།སྐད་ཅིག་གཅིག་བློ་ཐོབ་པ་བཏང་སྙོམས་པ།།ཞིང་

རྣམས་སྦྱོང་བ་སེམས་ཅན་སྨིན་བྱེད་པར།།མཁས་པ་མཐུ་ཆེན་
ལུས་ཡོངས་རྫོགས་པ་དང་། །ངེས་པར་སྟོན་ལ་མཁས་པ་དབང་བསྐུར་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་དེ་ལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེ།།བློ་ལྡན་ཉིད་དང་གསལ་བའི་

མཆོག །རྒྱལ་སྲས་རྒྱལ་བའི་གཞི་དང་ནི།།རྒྱལ་བྱེད་རྒྱལ་བའི་མྱུ་
གུ་དང་། །དཔལ་ལྡན་ཉིད་དང་འཕགས་པའི་མཆོག །དེད་དཔོན་དང་
ནི་གྲགས་མཆོག་དང་། །སྙིང་རྗེ་ཅན་དང་བསོད་ནམས་ཆེ།།དབང་
ཕྱུག་དེ་བཞིན་ཆོས་དང་ལྡན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་དྲུག་ཏུ་

763

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།
གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ས་ཕྱི་མ་རྣམས་འཐོབ་ཅིང་མཐར་ཐུག་
གི་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

སའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་
བཤད་པ།

༈ བཅུ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཁྱད་པར་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ།
སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ།། དང་པོ་ནི། རང་གང་ལ་ལྡན་པའི་ས་དེའི་
སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། སའི་
ཡོངས་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་ས་
དགུའི་ཡོངས་སྦྱོང་དགུ་ཡོད། དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་གྱི་ས་བཅུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་
པའི་སྐྱོན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་བཅུ་

པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ས་བཅུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་
དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དགུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་

764

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། སའི་
སྐྱོན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོའི་
ཡེ་ཤེས། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད། དེས་གཞན་
རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེ། སོ་སོར་དབྱེ་ན། ས་དང་པོ་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་
བཅུ། གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད། གསུམ་པ་ལ་ལྔ། བཞི་པ་ལ་བཅུ། ལྔ་པ་
ལ་བཅུ། དྲུག་པ་ལ་བཅུ་གཉིས། བདུན་པ་ལ་ཉི་ཤུ། བརྒྱད་པ་ལ་
བརྒྱད། དགུ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་དང་པོ་
ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནས། དམ་པ་ལྟར་གཞན་
མི་བསླུ་བའི་བདེན་ཚིག་སྨྲ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་བར་བཅུ་དང་།
ས་གཉིས་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་

ཡོངས་སྦྱོང་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་རྟག་ཏུ་བརྩོན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་བར་བརྒྱད་དང་།

གསུམ་པ་ལ། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་གསུངས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཉན་ཅིང་གཟུང་བར་སེམས་པ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ནས། རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་ཉན་རང་གི་སེམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་
གི་བར་ལྔ་དང་། ས་བཞི་པ་ལ་ཐེག་དམན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པས་
དབེན་པའི་དགོན་པ་ན་གནས་པར་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནས། དངོས་

765

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མར་མི་འཛིན་པས་ལྟ་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་བར་བཅུ་དང་། ལྔ་པ་ལ། བསྙེན་བཀུར་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་
རབ་བྱུང་དང་ཁྱིམ་པ་དང་འགྲོགས་ཤིང་འདྲིས་པ་སྤོང་བའི་ཡོངས་

སྦྱོང་ནས། འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་བ་སྤོང་བའི་

ཡོངས་སྦྱོང་གི་བར་བཅུ་དང་། ས་དྲུག་པ་ལ་གཞན་དོན་དུ་ཟང་ཟིང་

དང་བུ་དང་ཆུང་མ་དང་རང་གི་ལུས་སྲོག་གཏོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་
ནས། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་ཞིང་རང་ཉིད་བཀྲེན་ཡང་སློང་བ་
རྣམས་ཐོབ་པ་མེད་པར་སྤོང་བའི་སེམས་སྤོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་

བར་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་བདུན་པ་ལ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤོང་བའི་

གཉེན་པོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པར་ཤེས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ནས། སྟོང་ཉིད་འགལ་བར་བརྗོད་པ་སྟེ་དངོས་པོར་
འཛིན་པ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོར་མངོན་ཞེན་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་
རྣམས་བསྒྲལ་ཕྱིར་དུ་གདུལ་བྱའི་བློ་དང་མཐུན་པར་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་རང་གི་ལུས་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་བར་

ཉི་ཤུ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ། སེམས་གཅིག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བཟང་ངན་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་

ཏུ་ཤེས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ནས། ལུས་གང་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་

766

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་འགྱུར་ཚུལ་མཐོང་ནས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ཞིང་ཆེད་དུ་བསམ་སྟེ་
སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་བར་བརྒྱད་དང་། ས་

དགུ་པ་ལ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རྫོགས་པས་ཇི་ལྟར་སྨོན་པ་མཐའ་ཡས་པ་
འགྲུབ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ནས། རྟེན་སངས་རྒྱས་དང་བརྟེན་པ་སྟོབས་
ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་བར་

བཅུ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡོངས་སྦྱོང་དེ་རྣམས་སྔར་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ནམ། ཐོབ་ཟིན་

གོང་འཕེལ་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག མ་ཐོབ་པ་
ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡུར་བ་
འཆོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་དེའི་ཡོངས་སྦྱོང་
ཡིན་ན་ས་དེའི་དུས་སུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐོབ་ཟིན་གོང་འཕེལ་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཁང་བཟང་བྱི་དོར་
བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཁྱད་པར་དེ་ལྡན་གྱི་སའི་ངེས་ཚིག་
བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་ངེས་ཚིག སོ་སོའི་ངེས་ཚིག་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། སའི་སྐད་དོད་བྷུ་མི་ཞེས་པ་འབྱུང་བ། ངེས་ཚིག་བསྟན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་སོགས་ལས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་འདི་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་

767

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩི་བཅུད་ལ་སོགས་པ་འཕེལ་བ་ལྟར་འདི་དག་གིས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་འབྱུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ངན་འགྲོའི་

འཇིག་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
བའི་རྟེན་བྱེད་པས་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས། འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇིག་མེད་ཕྱིར།།དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ།།ཆེས་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྡན་ཕྱིར།།དེ་དག་ཉིད་ནི་སོ་

སོར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ས་དང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་ནས་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་
མཐོང་བ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱེད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་ལམ་ནི་ཉེ་
བ་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་སྒྲུབ་མཐོང་བ་ལ།།རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ།།དེའི་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།ཞེས་དང་། རིན་

ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་དག་དང་པོ་རབ་དགའ་བ།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་བྱེད་ཕྱིར།།ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་ཕྱིར།།དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སྐྱེས་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ས་གཉིས་པ་ལ་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
འཆལ་ཚུལ་དང་ཐེག་དམན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྩོལ་བའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་

768

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།
འཆལ་ཚུལ་རྩོལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར།།དྲི་མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་
བྱ།།ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་ཅེས་
བྱ།།ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ཀྱི་ལས།།བཅུ་ཆར་དྲི་མ་མེད་པའི་
ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་གསུམ་པ་ནས་ལུས་སྲོག་ལ་མི་ལྟ་
བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལུང་གི་ཆོས་འཚོལ་བ་དང་། གཞན་ལ་ཡང་
ལུང་གི་ཆོས་སྣང་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེན་པོ་ནི། །ཞེས་དང་། རིན་

ཆེན་ཕྲེང་བར། ས་གསུམ་པ་ནི་འོད་བྱེད་པ།།ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་འོད་
འབྱུང་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་བཞི་པ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་
མཐུན་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་

གཉིས་སྲེག་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་མེ་ལྟར་འཕྲོ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འདི་

ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས།།རབ་ཏུ་འཕྲོ་བྱེད་འོད་ལྟ་བུ།།དེ་དང་ལྡན་ཕྱིར་ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྲེག་བྱེད་འོད་འཕྲོ་ཅན།།ཞེས་
དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱ།།ཡང་

769

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དག་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུང་བའི།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་ལྔ་པ་ལ་སྦྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་སྨིན་

པར་བྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་གདུལ་བྱའི་ལོག་
སྒྲུབ་བཟོད་པར་དཀའ་བ་དེ་བློ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱང་དཀའ་བ་ཡིན་ལ་ས་ལྔ་པར་དེ་སྦྱང་ནུས་ཤིང་དེ་ཉིད་

བདུད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཕམ་པར་དཀའ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་བྱེད་
ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་རྗེས་སུ་བསྲུང་། །བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་
སྦྱང་དཀའ་བ། །དེའི་ཕྱིར་སྦྱང་དཀའ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།ཞེས་དང་།
རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། ལྔ་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ་བདུད།།ཀུན་གྱིས་
ཤིན་ཏུ་ཐུབ་དཀའི་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་དྲུག་པ་ལ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེར་རྟེན་
འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དུ་སྒོམ་པས་འཁོར་བ་ལས་མངོན་དུ་གྱུར། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྡོག་སྒོམ་པས་མྱང་འདས་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་
ཕྱིན་བརྟེན་པས།།འཁོར་བ་དང་ནི་མྱ་ངན་འདས།།གཉིས་ལས་

མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།།མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བཤད།།ཅེས་
དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། དྲུག་པ་མངོན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ།།སངས་

770

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པ་ལ་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་
བདུན་པར་ལམ་རིང་དུ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་བཅས་རྩོལ་
བཅས་ཀྱི་ལམ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་

འབྲེལ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བགྲོད་
པ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།།རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་
དོ།།ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་
སྟེ།།གྲངས་ནི་རིང་དུ་སོང་ལྡན་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ས་བརྒྱད་པ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་
བརྒྱད་པར་མཚན་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དང་། མཚན་མེད་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འདུ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་མི་
གཡོའི་ཕྱིར།།མི་གཡོ་བ་ཞེས་ངེས་པར་བརྗོད།།ཅེས་དང་། རིན་

ཆེན་ཕྲེང་བར། དེ་ནི་བརྒྱད་པ་གཞོན་ནུའི་ས། །མི་གཡོ་བ་སྟེ་མི་

རྟོག་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པ་ལ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དགུ་པར་སོ་སོར་ཡང་
དག་པར་རིག་པའི་བློ་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་བློ་

771

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན།།ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་
བར། ས་དགུ་ལ་ནི་ལེགས་པ་ཡི། །བློ་གྲོས་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་ཆེན་
བཞིན།།གང་ཕྱིར་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཐོབ་པས་འདི་ནི་བློ་གྲོས་
བཟང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་འཁྲིགས་ཏེ་ཆར་
ཕབ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་ཐོག་རྣམས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལྟར། བྱང་
སེམས་ས་བཅུ་པ་བའི་ཤེས་རྒྱུད་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ལ་
གཟུངས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྤྲིན་
འཁྲིགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཕབ་ནས་གདུལ་བྱའི་དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྤྲིན་བཞིན་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཁམས།།ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན།།ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། བཅུ་པ་
ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཡིན་ཏེ།།དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་ཕྱིར།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་སའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་
ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་
པའི་བྱང་ཆེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་།
དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

772

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆེན་གང་གི་ཕྱིར་ན། ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་

བསྟན་བཤད་གཉིས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ།
འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུའི་ས་དགུའི་ཡོངས་སྦྱོང་
བསྟན་ནས་འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྒོ་ནས་མི་འཆད་

པར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་

མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ས་དགུའི་ཡོངས་སྦྱོང་བསྟན་པས་འབྲས་བུའི་ས་

བཅུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་རྟོགས་ནུས་པ་ལ་དགོངས་ནས། སྐབས་
འདིར་ས་བཅུ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རྒྱུའི་ས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དེ་
ལྟར་ངེས་པར་བསྟན་ནས། འབྲས་བུའི་ས་ཉིད་དུ་དེ་དག་མ་བཤད་
པར་ས་ཐམས་ཅད་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ས་
དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ།
ས་བཅུ་པ་མཚན་གཞིའི་སྒོ་ནས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། འདའ་བྱ་ས་
དགུའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་

773

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།ས་དགུ་འདས་ནས་ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་སྨོན་ལམ་ཤེས་པ་གང་གིས་གནས་པ་དེ་ནི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་པར་

ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་དང་། འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་
དང་། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་
འོང་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དྲུག་དང་། ཚུལ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པར་དགོངས་པས་བསྡུས་པ་ལྷག་མ་ཞུགས་པ་གསུམ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། རིགས་

དང་། བརྒྱད་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་། སྲབ་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། བྱས་པ་རྟོགས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་རྣམས་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། ཞེས་གསུངས། ས་བཅུ་པའི་རྗེས་
ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་ཏེ།
འདའ་བྱ་ས་དགུ་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག ཁྱོད་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི། ཡང་དག་པར་

774

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ས་
བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་
བཅུ་པ་བ་འདིས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབད་རྩོལ་རགས་
པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་དང་
མཉམ་པ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་

བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དེ་ལས་སྤངས་རྟོགས་དམན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་འདི་ནི།།རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་དང་། །སེམས་
ཅན་ཡང་དག་སྒྲོལ་བ་ལ།།འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཉམ་པ་ཉིད།།དེ་ལྟ་
མོད་ཀྱི་ས་རྡུལ་དང་། །རྒྱ་མཚོ་བ་གླང་རྨིག་རྗེས་ཆུ།།ཁྱད་པར་གང་
ཡིན་སངས་རྒྱས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཁྱད་འདི་

ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་འདའ་བྱ་ས་དགུ་ཡོད་དེ། རིགས་ཀྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་བའི་ས། སྲབ་པའི་ས།

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས། སྔར་བཤད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དགུ་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་

775

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཞུགས་ཞུགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱུན་ཞུགས་
ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཕྱིར་འོང་གི་མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ།
ལྔ་པ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་གི་མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། ཉན་ཐོས་
དགྲ་བཅོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ། བདུན་པ་ནི། ཞུགས་པ་གཞན་

གསུམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ། བརྒྱད་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མངོན་རྟོགས་ལྟ་བུ། དགུ་པ་སླའོ།།ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འདིར་

བསྟན་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་དེ་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་
གཉིས་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ། ཕྱི་མ་ལ་ནི་གནས་

ནས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞུགས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་མངོན་
རྟོགས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། འདིར་བསྟན་འདའ་བྱའི་ཐེག་པ་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཐེག་པ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་རང་གི་འདའ་བྱར་གྱུར་པའི་འདའ་བྱ་ས་དགུ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་
ཞིང་། མདོ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སེམས་དཔའི་
རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག ས་བཅུ་པའི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ས་བཅུ་ཐོབ་མ་
ཐག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཡེ་ཤེས་དང་
གསུམ་དུ་ཡོད།

776

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༈ གསུམ་པ་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བརྒྱད་ལས། མདོ་ལས་མཐོང་སྤང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་
ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས། དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་
ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་

དུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་དུ་ཟད་དོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་མཚན་

777

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།
ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་ནི་དགྲ་

བཅོམ་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་དུ་ཟད་དོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།དེ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་
གང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་ནི་མིང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་དུ་ཟད་དོ།།ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་རྣམ་གྲངས་འདིས་ནི། འདི་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ནི་ཁམས་

གསུམ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་གནས་པར་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའོ།།ཞེས་གསུངས།
དེ་སྒོམ་སྤང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་
ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་ཆེན་དེ་གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་དེས་གང་དུ་ཡང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་མི་གནས་པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་ནི་མི་གནས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་
ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེས། གང་ཞིག་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཐེག་པ་དེས་གང་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཐེག་པ་གང་

778

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པ་དང་། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། གང་གིས་

ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། གང་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་སོགས་དང་། དེ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་
ལ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དམིགས་སུ་མེད་དོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དེ་
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ལ། མཐའ་ལས་འདས་པ་
རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མི་དམིགས་
པས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དམིགས་སུ་མེད་དོ།།ཞེས་པ་
ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཆོས་

ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚོགས་སྒྲུབ་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྟོགས་དཀའ་བ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ལ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས། གཉེན་པོའི་ཚོགས་

779

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སྒྲུབ་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ། མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ།།ཞེས་
སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་དང་གཉེན་
པོའི་རྟེན་ཅན་གཉིས་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཟག་
རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེས་བུར་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གཉིས་སོ་
སོར་མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་སྤོང་བས། གཟུང་བ་
དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མི་

མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ལམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ།།ཞེས་གསུངས། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ། སྐབས་
འདིར་བསྟན་གྱི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
མཐོང་ལམ་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། སྒོམ་ལམ་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་གཉིས་ཡོད། གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་གང་ཞིག མཐོང་
སྤང་གི་དངོས་གཉེན་དུ་དམིགས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།

780

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་དངོས་གཉེན་
བཞི་ཡོད། དེ་གང་ཞིག སྒོམ་སྤང་གི་དངོས་གཉེན་དུ་དམིགས་པ།
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བཞིའི་དངོས་གཉེན་བཞི་ཡོད།

ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ།

༈ བཞི་པ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ་ལ། མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྔར་
གསུངས་པ་དང་འཆད་འགྱུར་རྣམས་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་ཞེས་བྱ་
སྙམ་པའི་ཁོང་གནས་ཀྱི་དྲི་བའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་
པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐེག་ཆེན་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ཚོགས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་རྣམས།།ཞེས་འཆད་ན། ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

781

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཐོག་མར་གོ་བགོས། དེའི་རྗེས་སུ་གཡུལ་ངོ་སྤྲོད་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ། ཡན་
ལག་བཞི་པའི་དཔུང་གི་དམག་བསགས་ནས་ཕ་རོལ་གྱི་རྒོལ་བ་
བཅོམ་སྟེ། འགྲན་ཟླའི་དགྲ་ལ་རང་ཉིད་དབང་བསྒྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བས་བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ། ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་
འབྱུང་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཆེད་དུ་བྱ་དང་
མཉམ་ཉིད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཆེད་དུ་བྱ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་བརྒྱད་ཡོད་པའི། དང་པོ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དུ་
བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་
རོ།།དེའི་སླད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱིའོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐེག་ཆེན་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་

782

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྱོར་གལ་ཏེ་རིགས་ཀྱི་སའི་ཆོས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ།
དངོས་པོ་མེད་པ་མ་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གལ་
ཏེ་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། སྙིང་པོ་

བྱང་ཆུབ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་འབྱུང་

བ་དེ་དག་གི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་དུ་བྱ་དང་།ཞེས་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མཉམ་ཉིད་དུ་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའོ།།ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།ཐེག་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའོ།།རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་
ན། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཉམ་ཉིད་དང་། ཞེས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་
འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་མེད་
གྲངས་མེད་ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་

ཐེག་ཆེན་འདིས་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་མེད་གྲངས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་

783

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་དོན་དང་། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཕྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་འབད་པ་མེད་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་འོང་བའམ་འགྲོ་བ་ཡང་མི་མཐོང་གནས་
པ་ཡང་མི་མཐོང་ངོ་།། ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་

ནོ།།དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལ་འོང་བའམ་འགྲོ་བ་མི་མཐོང་ངོ་། །
ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འབད་མེད་དང་། ཞེས་དང་། མཚན་མ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་དམིགས། ཕྱི་མའི་མཐའ་མི་

དམིགས། དབུས་མི་དམིགས། ཐེག་པ་དེ་ནི་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་
ཉིད་ལགས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་ཞེས་བགྱིའོ།།ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་དུས་གསུམ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སླད་དུ་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་དམིགས། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་འབྱུང་དང་། །ཞེས་དང་། རྟག་པ་དང་། ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་ཐོབ་པའི་མཚན་

784

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་དུས་གསུམ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཅེས་བགྱི་བ་འདི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ།། ཞེས་སོགས་དང་། ཐེག་ཆེན་འདི་ལ་བསླབ་ཅིང་

འདས་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་འབྱུང་དང་། །ཞེས་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་དང་
ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།།ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་འདི་དག་ལ་ཇི་ལྟར་

ཡོངས་སུ་རྟོགས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ནི་གང་།

ཤེར་ཕྱིན་ནི་གང་། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་གང་། དེ་སྐད་ཅེས་སྨྲས་
པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།།ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གང་ཡང་འདི་

སྐད་དུ་བྱང་ཆེན་ནི་གང་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། གང་གི་ནི་སེམས་ཅན་ཉིད་
བྱང་ཆུབ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས།

785

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ཞེས་
དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་།

ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་ལམ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་

སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བ་ཡིན། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་

སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་ཡོད་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་ཚད་མེད་པ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ངེས་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། ངེས་པར་འབྱུང་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་
བའི་གཞི་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས།
ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྒྱད་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ལ།
ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི།

786

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གོ་རིམ། ངེས་པར་འབྱུང་ཚུལ།
བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གཞི་བཤད་པ།
ས་མཚམས་སོ།།དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་
པར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་
པའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་ན། བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་
བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། མཉམ་པ་
ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོབ་བྱའི་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། འབད་པ་མེད་པར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། མཐའ་
ལས་འདས་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། ཐོབ་པའི་མཚན་
ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། ལམ་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱས་ནས་ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བརྒྱད་པོ་
འདིའི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཙོ་བོ་ཡིན་

པས་དང་པོར་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན། མཉམ་པ་
ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཆེད་དུ་བྱ་བར་འབྱུང་མི་ནུས་པས་དེའི་རྗེས་

787

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

སུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་བསོད་ནམས་
མ་བསགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་མི་
ནུས་པས་དེ་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་། ངེས་འབྱུང་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འབྱུང་བ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་རྗེས་སུ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་
ངེས་འབྱུང་། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་འབྱུང་བ་མེད་པར་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་རྗེས་མཐའ་ལས་འདས་
པའི་ངེས་འབྱུང་། ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་

རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པར་མཐའ་
འདས་སུ་འབྱུང་བ་མེད་པས་དེ་རྗེས་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐོབ་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པས་དེ་རྗེས་སུ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ལམ་གྱི་ངེས་འབྱུང་མེད་པར་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པས་དེ་རྗེས་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་ཚུལ་
ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྒྱད་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གཞི་

788

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ངེས་པར་
འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། སྔར་བཤད་པའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ།
སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཐོབ་པར་བྱ་བ་སྟེ་མཐའ་ཡས་པར་བྱེད་པ། དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བས་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་
གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཟུང་འཇུག་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟག་པ་སྔོན་
མཐའ་འཁོར་བ་དང་ཆད་པ་ཕྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་

གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་གནས་པས་མྱང་འདས། ཡུམ་གྱུར་

ཡོད་པ་ལས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཐོབ་བྱའི་དོན་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིཌ་

ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་
སོགས་སྔར་བཤད་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
མཁྱེན། རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་དག་གི་མདོ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པས་ངེས་
པར་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བདུན་པ་ས་མཚམས་ནི། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་དོ།།དེས་ན་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བརྒྱད་པོ་འདི་ངེས་པར་འབྱུང་ས་མཐར་ཐུག་ཏུ་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་སློབ་པའི་སྒོ་ནས་མཐར་ཐུག་པ་
དང་། མི་སློབ་པའི་སྒོ་ནས་མཐར་ཐུག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དང་པོ་

789

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

བདུན་པོ་དེ་མི་སློབ་པའི་ལམ་དུ་ཡོད་ལ། ཐ་མ་སློབ་ལམ་ན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་ལམ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་

བ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་

བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་

རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་

བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་རྫོགས་སོ།།

མཇུག་ཏུ་དགེ་བ་བསྔོ་བ།

༈ སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་ལེའུའི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་
ཡི།།ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཅུ་ཡིས།།མཚོན་ནས་
ཇི་བཞིན་གསལ་མཛད་རྩ་འགྲེལ་གྱི།།དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་འཆད་བྱེད་པའི།།རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་
གནས།།རྗེ་བཙུན་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པས་ལེགས་གསུངས་

790

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ།།ཡོངས་འཛིན་ཉིན་བྱེད་དབང་པོའི་གསུང་ཟེར་ལས།།བྱུང་
རྣམས་ཤོག་བུའི་ཆུ་སྐྱེས་འདབ་མར་བཀོད།།འདིར་འབད་རྣམ་
དཀར་གངས་རིའི་མདོག་འདྲ་བ།།འདིས་མཚོན་དགེ་བ་གཞན་ཡང་
ཅི་མཆིས་པ།།འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆོས་སྐུ་མ་ཐོབ་བར།།འདི་འདྲའི་

བསྟན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པར་ཤོག །ཤེར་ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་
གསལ་བའི་གཏེར།།མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་
བཤད་ཆེ།།ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ་རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས།།རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །

༈པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

791

ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན། སྐབས་དང་བོ།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་

སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་
སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་
བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་
ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།